

ספר הזוהר

שחבר התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי
עם לשון הקדש מנגד

לש"ס דף היומי מסכת נזיר

והוא: זוהר המחולק לשבע שנים
ללמוד דף זוהר היומי עם דף גמרא היומי

זוהר ספר שמות כרך ד'
לפי ספר הזוהר 10 פרקים (70-79 פרקים) עמודים שא-תל
[מפרשת ב'תשא דף קפו: עד פרשת ויקהל דף רמו].

סדרנו בעזרת ה' כל ספר הזוהר על פי סדר מסכתות הש"ס ללמוד
דף היומי, ללמוד 2-3 דקות ביום, ובזאת ידע ויזמין כי כל דברי הז"ר
הקדושים הם סודות נוראים (הקדמת המהר"ח: לעץ חיים), ובזה יזכה להכנס
לגן עדן העליון (זוהר החדש שיר השירים - כי בלי למוד הזוהר חוזר בגלגול [זוהר, תרמ"ק,
והאר"י]). וכך יוכל לשמוע תורה מפי הקב"ה בישיבת כל מסכתות הש"ס
בעו"ם הבא (פסבאר בהקדמה), יכולים ללמוד גם את זוהר לשון הקדש (שיר
הסוד, ולשון הקדש היא לשון הקב"ה, זוהר תרמ"ה), וכך ישראל ילמדו ש"ס עם זוהר
ובזה יכנסו בתבת נח להנצל מדור המבול ומפצצת אטום. וזוהי חובה על
כל מגידי השיעורים בדף היומי, לצרף את הלמוד הקדוש הזה דף היומי
זוהר ביחד עם למוד הש"ס, ובזה יקראו מצדיקי הרבים פמוכבים לעו"ם
ועד (תפיני זוהר הקדמה, זוהר נשא כ"ד).

יו"ר ע"י מפעל הזוהר העולמי - ט"ו מנחם אב תשע"ב
רח' נחל לכיש 24/8 - בית שמש תובב"א

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
C/O CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gros
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי

בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים,

ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א

וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים

ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

אלו שלא לומדים זוהר וש"ס בנחד הם מחריבים את העולם,
כדברי המהר"ח וז"ל: "... כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה
ובספוריה לבדם היא לובשות בגדי אלמנותה ושק הושת פסותה
וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד", מה תורתכם
מתורתנו, הלא גם תורתכם ספורים בהכלי העולם. אין עלבון
תורה גדול מזה, ולכן אוי להם לבגרות מעלבונה של תורה ואינם
עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה, כי הם
מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, עכ"ל.

מפעל הזוהר העולמי

רחוב נחל לכיש 24/8

רמת בית שמש - ארץ ישראל

טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

hazohar.com@gmail.com

הקדמה

י'שמחו ה'לומדים ו'העוסקים ה'זוהרים, בהופעת דבר נשגב זה אשר תחזינה עיניכם, שיוצא עכשיו לאור, בעזרת ה' יתברך ויתעלה.

החיבור הזה, הינו חיבור גדול וקדוש, אשר בודאי יקרבת את הגאולה במהרה, בעת שהתחילו בעזרת ה' יתברך, אלפים ורבבות של כל קהל עדת ישראל, את לימוד הדף היומי, יחד שבטי ישראל, כולם כאחד יחד, ועת רצון הוא זה, להנחיל לאוהבי יש ואוצרותיהם אמלא, בעוד דבר קדוש ונשגב, והוא שכל אחד, ביחד עם דף היומי, ילמד גם קטע זוהר בכל יום, בנוסף לדף היומי, וכך יהיה מאותם שמחזיקים את העולם, ומאלו המגינים על ארצנו, מהרשעים ימ"ש שרוצים וחפצים מאוד עפ"ל, ברוחניות ובגשמיות.

התכנית היא, שכל אחד ילמד בנוסף לדף היומי ש"ס דף היומי זוהר בשתים שלוש דקות, ובסיימו את כל הש"ס, יסיים את כל הזוהר גם כן, ויעשה סיום על שניהם יחד, ודאי שיעשה נחת רוח לה' במאוד מאוד, ובזכות הלימוד הקדוש יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון אמון כן יהי רצון.

המוציאים לאור

פתח דבר

ברוך ה' אלקי ישראל מהעולם ועד העולם ואמר כל העם אמנו הללו-יה, כל הנשמה תהלל י-ה הללו-יה..

כל עם ישראל ששים ושמחים בשמחת התורה, בלימוד הש"ס בצירוף הזוהר, לאחר שנים שמפעל הזוהר העולמי, מנסה להחדיר בכלל ישראל את לימוד הזוהר, שכל אחד ילמד בקביעות את ספר הזוהר הקדוש, נפלה ההחלטה והיא לצרף ולאחד את לימוד הזוהר עם לימוד תלמוד בבלי, על ידי דפוסים חדשים גם ישנים שיאחדו את לימוד הגמרא והזוהר, שיהיה בבחינת וילכו שניהם יחדו, ועל ידי לימוד שניהם יזכו לערוך סיום הש"ס וסיום הזוהר יחדו, אז ויבואו אל המקום אשר אמר לו האלקים, שכל עם ישראל יזכו להגיע אל המקום אשר אמר האלוקים לאברהם בגאולה העתידה במהרה.

ועל כן, אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל, החסידים הליטאים הספרדים התימנים, וכל המגזרים, יחד שבטי ישראל, כולנו כאחד יחד, להתחיל בלימוד קדוש זה דף היומי ביחד עם הזוהר הקדוש, בקביעות יום יום ידרשון, בהתמדה בשמחה באהבה, לעשות נחת רוח ליוצרנו, וכמו שבסיום הש"ס הנוכחי היו כמאה אברכים שיודעים את כל הש"ס בעל פה יהיה בעזרת ה' בסיום הבא עוד כמאה שיודעים גם ש"ס בעל פה וגם זוהר בעל פה,

ואז נעשה כולנו סיום ענק על הגמרא ועל הזוהר יחד, כולנו כאחד יחד נשמח בפה מלא, משה רעיא מהימנא ישמח עמנו, ור' שמעון בר יוחאי ישמח עמנו, וכל התנאים הקדושים שמוזכרים בזוהר ובגמרא ישמחו עמנו.

ידוע לכל מעלת הקביעות בלימוד התורה, שכל דבר הנלמד בקביעות יש לו סיעתא דשמיא, כמו קביעות מקום לתפלה, כמו כן קביעות מקום ללימוד גמרא וזוהר, שכל אחד יקבע לו מקום לגרוס הדף היומי והזוהר היומי, בזמן

קבוע ובמקום קבוע, שכן אז בטוח שלא ישכח ללמדו אף יום, ובטוח שיזכה לגמור בסיומם של כל ישראל.

וטוב ביותר שיהיה זה בבית המדרש, או בבית הכנסת וכדומה, שממנו יראו וכן יעשו, ועל ידי קנאת סופרים תרבה חכמה, ואחרים יתחילו לעשות כמותו, וירבו הלומדים בישראל.

איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, צריכים הרבה חיזוק, כמו דאיתא דברי תורה צריכים חיזוק תמיד, וכל שכן לימוד שמגרה את השטן, והוא מנסה בכל כוחו למעט את לימוד הזוהר, כמו שהכל יודעים, והוא מלביש זאת באיצטלא דרבנן, ומביא ראיות שונות ומשונות, וכמו שכל אחד יודע את כל הטענות שהוא ממציא, אבל אף על פי כן אנו נתחזק איש את רעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק, האחד יעזור לשני, וכן הלאה, וכך נהיה כולנו מיוסדים וחזקים ונקרב את ביאת משיח צדקנו.

עתה בעת אשר אנחנו יוצאים עם התוכנית היחודית וכל הכלול בזה, הננו רוצים לקרוא גם כן לכל אלו שיש להם כבר סדר מיוחד לחזור על לימודם, הדף היומי שלומדים היום ומחר חוזרים, וכן לאחר שבוע וכדומה, כל סדרי החזרות, אנו קוראים לכל אלו שיחזרו גם כן על הזוהר שלמדו, שלא ישכחו את קטעי הזוהר שלמדו, ועל ידי שיחזרו יוכלו לזכור לתמיד, ויהיה לנגד עיניהם דברי הזוהר, וישאר בליבם כיתד שלא תימוט, ואם מתעוררים מקטע מסוים בזוהר ואחר מכן שוכחים, חבל על דאבדין, ולמה שלא יזכרו על ידי חזרה.

וכל אחד יערוך לעצמו חשבונותיו בזמנו הפנוי, וכן על זה הדרך ישתדל כל אחד לעשות את המקסימום שביכלתו לגמור ולסיים את הזוהר הקדוש גם כן, ויקויים בנו כי הם חיינו ואורך ימינו ובהם נהגה יומם ולילה ואהבתך אל תסיר ממנו לעולמים.

ויקויים בנו מקרא שכתוב כימי צאתכם ממצרים אראנו נפלאות ויקויים

בנו עוד ישבו זקנים וזקנות ברחובות ירושלים, בלע המות לנצח ומחה ה' אלקים דמעה מעל כל פנים, וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כמי עולם וכשנים קדמוניות, ותחזינה עינינו בשובך לציון במהרה בימינו, ונזכה לגאולה שלמה, בנין בית המקדש, קיבוץ נדחי ישראל, על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו אמן ואמן.

ואלו הם התכניות שעושים למען דבר זה:

תכנית מספר 1: להדפיס את הזוהר הקדוש 64 דף במסכת ברכות שיהיה לכל הלומדים דף היומי במה ללמוד את הזוהר ביחד עם לומדי דף היומי, לחלקם חינם.

תכנית מספר 2: להדפיס מסכת ברכות עם הזוהר ביחד דף זוהר ודף גמרא ממסכת ברכות, וכך יחלקו רק ללומדי זוהר יחד עם ש"ס חינם.

תכנית מספר 3: לסדר לאלו שלומדים 7 דפים גמרא ביום לסדר להם גם לימוד 7 דפים זוהר ביום.

תכנית מספר 4: לוח ללומדי דף היומי ש"ס: לעשות לוח ללומדי דף היומי ש"ס שידעו בדיוק היכן ללמוד, בכמה הוצאות הזוהר שהוצאנו לאור עד עתה, וכך יוכלו ללמוד בלי שיהיה להם הספרים החדשים, רק כל אחד לוקח איתו את הזוהר של 10 כרכים או 70 כרכים ויכול ללמוד ביחד עם לומדי הש"ס או אצלו בבית.

ופשוט, שלכל התכניות האלו צריכים להשקיע הרבה ממון. לכן כל אחד יחשב לעצמו כמה הוא יכול לתת למפעל הקדוש הזה, כדי שיוכלו להוציא את כל התכניות לאור עולם.

בכבוד רב - המוציאים לאור

אָמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאֻמָּן, (מלאך) אַתָּה בְּשָׂמִים, אַהוּב אַתָּה מִרְבוּנְךָ, אֵין תְּמִיחָה בְּכָל אוֹתָם דְּבָרִים נִכְבְּדִים שִׁיִּצְאוּ מִפִּיךָ, שְׁהָרִי מִי שֶׁהוּא מֶלֶךְ אוֹ בֶן הַמֶּלֶךְ, אֵין תְּמִיחָה שִׁיִּעֲלוּ מִרְגְּלֵיֹת בְּשִׁלְחָנוּ, מְלֵאוֹת סְגֻלוֹת, מְלֵאוֹת אוֹרוֹת. לְאָדָם אַחַר זוֹהִי תְּמִיחָה. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ אַתָּה הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִשֶּׁם וְאֵילֶךְ אָמַר אַתָּה, שְׁהָרִי עֲלֵינוּ וְתַחְתּוֹנִים יָרְדוּ לְשִׁמְעַע מִמֶּךָ. אָמַר לוֹ, הַשְּׁלֵם דְּבוּרְךָ. אָמַר לוֹ, אֵין כְּעַת לֹאמַר יוֹתֵר, אָמַר אַתָּה עַד פְּעַם אַחֲרָת.

פְּתַח הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִצְוָה אַחַר זוֹ לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֲדָשׁ, מִשׁוּם שֶׁהַפְּלָה הַקְּדוּשָׁה הִיא כְּלָה שֶׁמִּתְקַדְּשֶׁת עַל פִּי בֵּית דִּין, שֶׁהוּא גְבוּרָה, מִשׁוּם שֶׁשֶּׁם לְוִיִּם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְקִדְשֶׁת אֶת הַלוֹיִם. וְאַחַר שֶׁנִּרְאִית הַלְּבָנָה שִׁיִּאוֹתוֹ לְאוֹרָה, מְכַרְךָ עֲלֶיהָ: בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמִאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּי כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְּשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת? בְּתַפְאֲרָתָהּ, מִשׁוּם שֶׁהִיא עֲטָרַת תַּפְאֲרָתָהּ לְעַמּוּסֵי

בְּטוֹן. (עַד כַּאֲן רַעִיא מַהִימָנָא)

רְבִי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ. עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים יָרַד הַלֵּילָה. יָשְׁבוּ. עַד שֶׁהָיוּ יוֹשְׁבִים הִתְחִיל הַבֶּקֶר לְהֵאִיר. (אָמַרְוּ, נְקוּם וְנִלְכוּ) קָמוּ וְהִלְכוּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, רָאָה אֶת פְּנֵי הַמְּזוּרַח שְׁמֵאִירִים. עֲכָשׁוּ כָּל אוֹתָם בְּנֵי הַמְּזוּרַח שֶׁל הָרִי הָאוֹר מִשְׁתַּחֲוִים לְאוֹר הַזֶּה שְׁמֵאִיר בְּמִקּוּם הַשְּׁמֵשׁ טָרַם שִׁיִּצְא וְעוֹבְדִים אוֹתוֹ, שְׁהָרִי פִּיּוֹן שִׁיִּצְא הַשְּׁמֵשׁ, כְּמָה הֵם שְׁעוֹבְדִים לְשִׁמְשׁ. וְאַלֶּה הֵם שְׁעוֹבְדִים לְאוֹר הַזֶּה, וְקוֹרְאִים לְאוֹר הַזֶּה: אֱלֹהֵי הַמְּרַגְלִית הַמְּאִירָה. וְשְׁבוּעֶתָם הִיא בְּאֵלֵי הַמְּרַגְלִית הַמְּאִירָה.

אָמַר לִיָּה רַעִיא מְהִימָנָא, (מלאך) אַנְתָּ בְּשָׂמִים, רַחֲמִים אַנְתָּ מִמְּאִרֶיךָ, לִית תְּוֹהָא בְּכָל אֵינוֹן מְלִין יִקְרִין דִּיפְקוֹן מִפּוּמְךָ, דְּהָא מָאן דְּאִיהוּ מְלַכָּא, אוֹ בְּרָא דְּמְלַכָּא, לִית תְּוֹהָא, דִּיפְקוֹן מְרַגְלָאִין בְּפִתּוּרִיָּה, מְלִיִּין סְגֻלוֹת, מְלִיִּין נְהוּרִין. לְבַר נֶשׁ אַחֲרָא, אִיהוּ תְּוֹהָא. אָמַר לִיָּה בְּרִיךְ אַנְתָּ רַעִיא מְהִימָנָא. מִתְמַן וְאֵילֶךְ אֵימָא אַנְתָּ, דְּעֵלְאִין וְתַתְּאִין נַחְתּוּ לְמִשְׁמַע מִינְךָ. אָמַר לִיָּה, אֲשָׁלִים מְלוּלְךָ, אָמַר לִיָּה, לֹא אֵית כְּעַן לְמִימַר יְתִיר, אֵימָא אַנְתָּ עַד זְמָנָא אַחֲרָא.

פְּתַח רַעִיא מְהִימָנָא, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַדֵּשׁ אֶת הַחֲדָשׁ. בְּגִין דְּסִיְהֵרָא קוּדִישָׁא אִיהִי כְּלָה, דְּמִתְקַדְּשֶׁת (דף קפ"ח ע"א) עַל פִּי בֵּית דִּין, דְּאִיהוּ גְבוּרָה, בְּגִין דְּתַמָּן לִיּוֹאֵי, דְּאִתְמַר בְּהוּ וְקִדְשֶׁת אֶת הַלוֹיִם. וּלְבַתַּר דְּאִתְחַזִּי סִיְהֵרָא דִּיִּאוֹתוֹ לְאוֹרָה, מְכַרְךָ עֲלֶיהָ בְּרוּךְ אַתָּה יי אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמִאֲמָרוֹ בְּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּי כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְּשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת, בְּתַפְאֲרָתָהּ בְּגִין דְּאִיהוּ עֲטָרַת תַּפְאֲרָתָהּ לְעַמּוּסֵי בְּטוֹן. (ע"כ רַעִיא מַהִימָנָא)

רְבִי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיא הָיוּ אֲזֵלִי בְּאַרְחָא, עַד דְּהָיוּ אֲזֵלִין רַמְשׁ לִילְיָא, יְתַבּוּ. אַדְהוּ יְתַבִּין, שְׁרִיִּאת צְפָרָא לְאַנְהֵרָא, (כ"א אָמַרְוּ קוּם וְנִיחֵךְ) קָמוּ וְאֲזֵלוּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיא, חָמִי אֲנַפּוּי דְּמְזוּרַח דְּקָא מְנַהֲרִין, הַשְּׁתָּא כָּל אֵינוֹן בְּנֵי מְדִינְחָא דְּטוּרֵי נְהוּרָא, סְגְדִין לְגַבִּי הָאֵי נְהוּרָא, דְּנַהֲרִי בְּאַתַּר דְּשִׁמְשָׁא, עַד לֹא יְפּוּק, וּפְלַחִין לִיָּה, דְּהָא כִּיּוֹן דְּנַפְיָק שְׁמֵשָׁא, כְּמָה אֵינוֹן דְּפְלַחִין לְשִׁמְשָׁא. וְאֵלִין אֵינוֹן דְּקָא פְּלַחִין לְנְהוּרָא דָּא, וְקָרְאִין לְהָאֵי נְהוּרָא, אֱלֵהָא דְּמְרַגְלָא דְּנַהֲרִי. וְאוּמָאָה דְּלַהוֹן בְּאֵלֵי הַמְּרַגְלָא דְּנַהֲרִי.

ואם תאמר שעבודה זו היא לחנם - מימים ראשונים הקדמונים ידעו בה חכמה. בזמן שהשמש מאיר, טרם שיצא, אותו הממנה המפקד על השמש יוצא, והאותיות הקדושות של השם העליון רשומות על ראשו (של השמש), וככח אותן האותיות פותח את כל חלונות השמים, ומכה בהם ועובר. ואותו ממנה נכנס לתוך אותו הזר שמאיר סביב השמש, ושם נמצא, עד שיוצא השמש ומתפשט בעולם.

ואותו הממנה מפקד על הזרב ועל מרגליות אדמות, והם עובדים אל אותו הדיוקן של שם, ובנקודות וסימנים שירשו מהראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש למצא מקומות של זרב ומרגליות. אמר רבי יוסי, עד כמה יהיו עבודות רבות אלו בעולם, שהרי שקר אין לו עמודים לתמיכה?

פתח אחר (רבי חייא) ואמר, (משלי יב) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. בא וראה, אלו כל בני העולם היו עובדים לשקר - היה כף, אבל האור הזה והזהר שמאיר ודאי הוא אמת. כוכבי רום הרקיע הם אמת. אם בטפשותם וחסרון דעתם הם אומרים וקוראים להם אלוה, לא צריך הקדוש ברוך הוא לכלות את מעשי דיו מהעולם. אבל לעתיד לבא לא יכלו הכוכבים והאורות של העולם. אבל מי יתפלה? אותם שעובדים להם.

והפסוק הזה הוא כף. שפת אמת תכון לעד - אלו ישראל, שהם שפת אמת, (דברים י) ה' אלהינו ה' אחד. והפל הוא אמת וסוד האמת. ומסימים, ה' אלהיכם אמת. וזוהי שפת אמת תכון לעד.

ואי תימא פולחנא דא למגנא הוא. מיזמין עתיקין קדמאין, חכמתא ידעו ביה. בזמנא דשמשא נהיר, עד לא יפוק, ההוא ממנא דפקיד על שמשא, נפיק, ואתוון קדישין דשמא עלאה קדישא רשימן על רישיה, (דשמשא) ובחילא דאינון אתוון, פתח לכל פני שמיא ובטש בהו, ועבר. וההוא ממנא עאל גו ההוא זהרא דנהיר סחרניה דשמשא, ותמן שכיה, עד דנפק שמשא, ואתפשט בעלמא.

וההוא ממנא, איהו פקידא, על דהבא, ועל מרגלן סומקן. ואינון פלחין לההוא דיוקנא דתמן, ובנקודין וסימנין דירתו מקדמאי מיזמין עתיקין, אזלי וידעי נקודין דשמשא, למשפח אתרין דדהבא ומרגלן, אמר רבי יוסי, עד כמה יהון פולחנין סגיאין אלין בעלמא, דהא שקרא לית ליה קיימין לקיימא.

פתח אידך (ס"א רבי חייא) ואמר, (משלי יב) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. תא חזי, אלו כל בני עלמא הו פלחין לשקרא, הוה הכי, אבל האי נהורא וזהרא דנהיר, ודאי קשוט איהו. ככבי רומא דרקיעא קשוט אינון. אי בטפשו וחסרונא דדעתא דלהון, אינון אמרי וקראן להו אלהא, לא בעי קדשא בריך הוא לשיצאה עובדוי מעלמא. אבל לזמנא דאתי לא ישתצון ככביא ונהורין דעלמא. אבל מאן ישתצוי. אינון דפלחו לון. וקרא דא הכי הוא. שפת אמת תכון לעד,

אלין ישראל, דאינון שפת אמת. (דברים י) יי' אלהינו יי' אחד. וכלא איהו אמת, ורזא דאמת, ומסימי יי' אלהיכם אמת. ודא איהו שפת אמת תכון לעד.

ועד ארגיעה, ועד רגע מיבעי ליה, מאי ארגיעה. אלא, עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא, עד זמנא דייתי, ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלוי. ובזמנא דארגיעה, ישתצי לשון שקר, אינון דקראן אלהא, למאן דלאו הוא אלהא. אבל ישראל דאינון שפת אמת, כתיב בהו, (ישעיה מג) עם זו יצרת לי תהלתי יספרו.

נזירתי פעם אחת שהייתי הולך עם רבי אלעזר, פגש בו הגמון. אמר לרבי אלעזר, אתה מכיר את תורת היהודים? אמר לו, מכיר. אמר לו, האינכם אומרים שאמונתכם אמת ותורתכם אמת, ואנו שאמונתנו שקר ותורתנו שקר?! והרי כתוב, שפת אמת תפון לעד ועד ארגיעה לשון שקר? אנו מימות העולם עומדים במלכות ולא סרה מנו לעולמים דור אחר דור, תפון לעד ודאי. ואתם מעט ה'ה לכם במלכות, ומיד סרה מכם, והפסוק התקיים בכם שכתוב ועד ארגיעה לשון שקר.

אמר לו, אני רואה בך שאתה חכם בתורה. תפח רוחו של אותו האיש. אלו אמר הכתוב שפת אמת כוננת לעד - ה'ה כמו שאמרנו. אבל לא כתוב אלא תפון, עתידה שפת אמת שתפון מה שאין כף עכשו, שעכשו שפת שקר עומדת, ושפת אמת שוככת לעפר, ובאותו זמן של אמת תעמד על קיומה ומתוך ארץ תצמח, אז שפת אמת תפון לעד וגו'.

אמר לו אותו הגמון, אשריך, ואשרי העם שיורשים תורת אמת! אחר ימים שמעתי שהתגיר. הלכו, הגיעו לשדה אחת והתפללו תפלתם. כיון שהתפללו תפלתם, אמרו, מכאן

ועד ארגיעה, ועד רגע מיבעי ליה, מאי ארגיעה. אלא, עד כמה יהא קיומא דלהון בעלמא, עד זמנא דייתי, ויהא לי נייחא מפולחנא קשיא דעלוי. ובזמנא דארגיעה, ישתצי לשון שקר, אינון דקראן אלהא, למאן דלאו הוא אלהא. אבל ישראל דאינון שפת אמת, כתיב בהו, (ישעיה מג) עם זו יצרת לי תהלתי יספרו.

אדברנא חדא זמנא דהוינא אזיל בהדי רבי אלעזר, פגע ביה הגמוןא, אמר ליה לרבי אלעזר, אנת ידעת מאורייתא דיהודאי. אמר ליה ידענא. אמר ליה, לית אתון אמרין דמהימנותא דלכון קשוט, ואורייתכון קשוט, ואנן דמהימנותא דילן שקר, ואורייתא דילן שקר. והא כתיב שפת אמת תפון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. אנן מיומין דעלמא, קיימין במלכותא, ולא אעדי מינן לעלמין, דרא בטר דרא, תפון לעד ודאי. ואתון, זעיר ה'ה לכו מלכותא, ומיד אעדי מנכון, וקרא אתקיים בכו דכתיב ועד ארגיעה לשון שקר. אמר ליה, חמינא בך דאנת חכים באורייתא.

תפח רוחיה (ד' קפ"ח ע"ב) דההוא גברא. אלו אמר קרא, שפת אמת כוננת לעד, ה'ה כדקאמרן, אבל לא כתיב אלא תפון, זמינא שפת אמת דתפון, מה דלאו הכי השתא, דהשתא שפת שקר קיימא, ושפת אמת שכיבא לעפרא, ובההוא זמנא דאמת יקום על קיומיה, ומגו ארץ תצמח, פדין שפת אמת תפון לעד וגו'.

אמר ליה ההוא הגמון, זכאה אנת. וזכאה עמא דאורייתא דקשוט ירתין. בטר יומין שמענא דאתגיר. אזלו, מטו חד בי חקל, וצלו צלותהון. כיון דצלו צלותהון,

והלאה נתחבר בשכינתא, ונזיל
ונתעסק באורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה מא) הן
יבשו ויכלמו כל הנחרים בך וגו'.
עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות
לישראל כל אותן טובות שאמר
על ידי נביאי האמת, וישראל
סבלו עליהם כמה רעות בגלותם.
ואלמלא כל אותן טובות
שמחכים ורואים שפנתובים
בתורה, לא היו יכולים לעמד
ולסבל את הגלות.

אבר אזלין לבי מדרשות, פתחין ספרין,
וחמאן פל אינון טבאן, דקא מחפן,
וחמאן פתיבין באורייתא, דאבטח לון קדשא
ברוך הוא עליהו, ומתנחמין בגלותהון,
ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון, ואמרי אן
הוא אלהכון, אן אינון טבאן דאתון אמרין
דזמינין לכון, וכי כל עמין דעלמא יכספון
מנייכו.

זהו שפנתוב, (שם סו) שמעו דבר ה'
החרדים אל דברו אמרו אחיכם
שנאיכם וגו'. מה זה החרדים אל
דברו? אלו שסבלו כמה רעות,
כמה שמועות שמעו אלה על
אלה ואלה אחר אלה וחרדו
עליהן, כמו שנאמר (ירמיה ל) כי וגו'
קול חרדה שמענו פחד ואין
שלום וגו'. אותם חרדים תמיד
אל דברו כשנעשה הדין.

אמרו אחיכם שנאיכם - אלה הם
אחיכם בני עשו. מנדיכם - כמו
שנאמר (איכה ד) סורו טמא קראו
למו. שאין עם שמבזים אותם
בפנים ורוקקים בפני ישראל כמו
בני אדום, וכלם אומרים
שטמאים כמו נדה, וזהו מנדיכם.
למען שמי יכבד ה', אנו (שאומרים)
בני אל חי, שבנו יתכבד שמו, אנו
שולטים על העולם בשביל אותו
שנקרא גדול, (בראשית כז) עשו בנו

אמרו מפאן ולהלאה נתחבר בשכינתא, ונזיל
ונתעסק באורייתא.

פתח רבי יוסי ואמר, (ישעיה מא) הן יבשו ויכלמו
כל הנחרים בך וגו'. זמין קדשא בריך
הוא למעבד לישראל, פל אינון טבאן,
דקאמר על ידי נביאי קשוט, וישראל סבלו
עליהון, כמה בישיין בגלותהון. ואלמלא פל
אינון טבאן דקא מחפאן ווחמאן פתיבין
באורייתא, לא הוו יכלין למיקם ולמסבל
גלותא.

אבר אזלין לבי מדרשות, פתחין ספרין,
וחמאן פל אינון טבאן, דקא מחפן,
וחמאן פתיבין באורייתא, דאבטח לון קדשא
ברוך הוא עליהו, ומתנחמין בגלותהון,
ושאר עמין מחרפין ומגדפין לון, ואמרי אן
הוא אלהכון, אן אינון טבאן דאתון אמרין
דזמינין לכון, וכי כל עמין דעלמא יכספון
מנייכו.

הרא הוא דכתיב, (ישעיה סו) שמעו דבר יי'
החרדים אל דברו אמרו אחיכם
שונאיכם וגו'. מאי החרדים אל דברו, אינון
דסבלו כמה בישיין, כמה שמועות שמעין,
אלין על אלין, ואלין בטר אלין, וחרידן
עליהון, כמה דאת אמר (ירמיה ל) פי וגו' קול
חרדה שמענו פחד ואין שלום וגו'. אינון
חרדים תדיר אל דברו פד אתעביד דינא.

אמרו אחיכם שונאיכם, אלין אינון אחוכון
בני עשו. מנדיכם, כמה דאת אמר (איכה
ד) סורו טמא קראו למו. דלית עמא דקא מבזין
לון באנפי, ומרקקין באנפייהו לישראל כבני
אדום. ואמרי כלהו מסאבין בפנדה, ודא איהו
מנדיכם. למען שמי יכבד יי', אנו (דאמרין) בנוי
דאל חי. די בן יתיקר שמייה. אנון שלטנין על

עֲלָמָא בְּגִין הֵהוּא דְאֶקְרִי גְדוּל. (בראשית כז) עֲשׂוּ
בְּנוֹ הַגְּדוּל. וּבִשְׂמָא דָא אֶקְרִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
גְדוּל, (תהלים קמה) גְדוּל יְיָ וּמְהוּלָל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי
הַגְּדוּל, וְאִיהוּ גְדוּל. וְדָאֵי לְמַעַן שְׁמֵי יִכְבְּד
יְיָ.

אֲבָרְ אַתּוּן זְעִירִין מְפֻלָּא, (בראשית כז) יַעֲקֹב בְּנֵה
הַקֶּטָן פְּתִיב, אֲן הוּא אֱלֹהֵכּוּן. אֲן הוּא
אֵינּוּן טְבָאן, דִּיכְסֻפּוֹן פֻּל עֲמַמְיָא מַחְדוּה
דְּלַכּוּן. מָאן יִתֵּן וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם פְּמָה
דְּאַתּוּן אֲמַרִין. וְהֵם יְבוּשׁוּ (רוח הקדש אומר וְהֵם יְבוּשׁוּ)
(ס"א תו כמאן) פְּמָאן דִּתְלֵי קַלְלָתָא בְּאַחְרָא, בְּגִין
דְּאַתּוּן אֲמַרִין דְּכַדִּין יְבוּשׁוּ וַיִּפְּלְמוּ, וּבְגִין דָּא
רוּחַ קְדָשָׁא הוּא אֲמַר מְלָה הָכִי, וְעַל דָּא, הֵן
יְבוּשׁוּ וַיִּפְּלְמוּ כָל הַנְּחָרִים בָּךְ. מָאֵי כָל
הַנְּחָרִים בָּךְ. דְּאַתְקֻפוּ נַחֲרִיהוּן בְּרוּגְזָא עַלְךָ
בְּגִלּוּתָא דָּא. בְּהֵהוּא זְמַנָּא, יְבוּשׁוּ וַיִּפְּלְמוּ
מִפְּל טְבִין דִּיחֻמוֹן לְהוּן לְיִשְׂרָאֵל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא הָכִי הוּא וְדָאֵי, אֲבָל חֲמִינָן
וְהָכִי חָמוּ תְקִיפֵי עֲלֵמָא, דְּהָא גְלוּתָא
אַתְמַשְׁן וְעַדִּין בְּרִיהַ דְּדוּד לָא אָתֵי. אֲמַר רַבִּי
יוֹסֵי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא, אֲבָל מָאן עֲבִיד
דִּיִּסְבְּלוּן יִשְׂרָאֵל גְלוּתָא דָּא, פֻּל אֵינּוּן
הַבְּטָחוֹת דְּאַבְטַח לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וְהָא
אַתְמַר, דְּעָאֲלִין לְבַתֵּי כְּנַסְיֹת וּלְבַתֵּי מְדַרְשׁוֹת,
וְחָמָאן פֻּל אֵינּוּן נַחְמוֹת, וְחָדָאן בְּלַבֵּייהוּ
לְמַסְבַּל פֻּל מָה דִּיִּתֵי עַלְיֵיהוּ, וְאַלְמָלָא דָּא לָא
יִכְלִין לְמַסְבַּל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא וְדָאֵי הָכִי אִיהוּ, וְכֻלָּא בְּתַשׁוּבָה
תְּלִיָּא. וְאֵי תִימָא דִּיכְלוּן הַשְׂתָּא לְאַתְעָרָא
תְּשׁוּבָה כְּלָהוּ פְּחָדָא. לָא יִכְלִין. מָאֵי טַעְמָא
לָא יִכְלִין. בְּגִין דְּכְתִיב, (דברים ה) וְהִזְיָה כִּי יִבְאוּ
עֲלֵיךָ פֻּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְתִיב וְהַשְׁבוֹתָ אֶל
לְבַבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךָ וְגוֹ'. וּכְתִיב וְשָׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וּכְדִין

הַגְּדוּל. וּבִשְׂמֵי הַזֶּה נִקְרָא הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא גְדוּל, (תהלים קמה) גְדוּל
ה' וּמְהוּלָל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי הַגְּדוּל,
וְהוּא גְדוּל. וְדָאֵי לְמַעַן שְׁמֵי יִכְבְּד
ה'.

אֲבָרְ אַתֶּם קְטָנִים מְהַכֵּל, כְּתוּב
יַעֲקֹב בְּנֵה הַקֶּטָן, אִיָּה אֱלֹהֵיכֶם?
אִיָּה אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂיִתְבִּישׁוּ פֻל
הַעַמִּים מְשִׂמְחַתְכֶם? מִי יִתֵּן
וְנִרְאָה בְּשִׂמְחַתְכֶם כְּמוֹ שְׂאַתֶּם
אוֹמְרִים, וְהֵם יְבוּשׁוּ, (רוח הקדש אומר
וְהֵם יְבוּשׁוּ) (עוד, כמי) כְּמִי שְׂתוּלָה
קַלְלָתוֹ בְּאַחַר, מִשׁוּם שְׂאַתֶּם
אוֹמְרִים שְׂאֹז יְבִשׁוּ וַיִּפְּלְמוּ,
וּמִשׁוּם כֶּף רוּחַ הַקְּדוּשׁ הִיָּתָה
אוֹמְרַת הַדְּבָר כֶּף, וְעַל זֶה הֵן יְבִשׁוּ
וַיִּפְּלְמוּ כָל הַנְּחָרִים בָּךְ. מִי הֵם כָּל
הַנְּחָרִים בָּךְ? אֵלֶּה שְׂחֻזְקוֹ אֶת
נַחֲרֵיהֶם בְּרִגְזוֹ עֲלֵיךָ בְּגִלּוֹת הַזֶּה.
בְּאוֹתוֹ זְמַן יְבִשׁוּ וַיִּפְּלְמוּ מִפְּל
הַטּוֹבוֹת שְׂיִירָאוּ אֲעַל יִשְׂרָאֵל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא, כֶּף זֶה וְדָאֵי, אֲבָל
רְאִינוּ וְכָךְ רְאוּ גְבוּרֵי הָעוֹלָם,
שְׁהֵרֵי הַגְּלוּת נִמְשַׁכְתָּ וְעַדִּין בֵּין
דְּדוּד לָא בָּא. אֲמַר רַבִּי יוֹסֵי, וְכָל
זֶה כֶּף הוּא, אֲבָל מִי עֲשֵׂה שְׂיִסְבְּלוּ
יִשְׂרָאֵל אֶת הַגְּלוּת הַזֶּה? פֻּל אוֹתָן
הַבְּטָחוֹת שְׂהַבְטִיחַ לְהֵם הַקְּדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא. וְהֵרִי זֶה נִתְבָּאָר,
שְׂנַכְנְסִים לְבַתֵּי כְּנַסְיֹת וּלְבַתֵּי
מְדַרְשׁוֹת וְרוּאִים פֻּל אוֹתָן נַחְמוֹת,
וּשְׂמַחִים בְּלַפְּס לְסַבֵּל אֶת פֻּל מָה
שְׂיַבֵּא עַלְיֵהֶם, וְלוּלָא זֶה לָא יִכְלוּ
לְסַבֵּל.

אֲמַר רַבִּי חֲזִיָּא, וְדָאֵי כֶּף הוּא,
וְהַכֵּל תְּלוּי בְּתַשׁוּבָה. וְאִם תֹּאמַר
שְׂיִכּוּלִים עֲכָשׁוּ לְעוֹרַר תְּשׁוּבָה
פֻּלִם כְּאַחַד - לָא יִכּוּלִים! מָה
הַטַּעַם לָא יִכּוּלִים? מִשׁוּם
שְׂכְּתוּב, (דברים ה) וְהִזְיָה כִּי יִבְאוּ
עֲלֵיךָ פֻּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְתוּב
וְהַשְׁבַּתָּ אֶל לְבַבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם

וְגוֹ'. וּכְתִיב וְשָׁבַת עַד יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְגוֹ'. וּכְדִין

(דברים ל') אַם יְהִיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו' וְעַד דְּכָל אֵינּוֹן מְלִיץ לֹא יִתְקַיְּמוּן, לֹא יִכְלִין (דף קפ"ט ע"א) לְאַתְעָרָא תְּשׁוּבָה מִנִּיְהוּ.

אֲשֶׁר הִדִּיחֶךָ וְגו'. וְכַתּוּב וְשָׁבַת עַד ה' אֲלֵהֶיךָ וְגו'. וְאָז (שם) אַם יְהִיֶה נִדְחָךְ בְּקִצֵּה הַשָּׁמַיִם מִשָּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו'. וְעַד שְׁכָל אוֹתָם דְּבָרִים לֹא יִתְקַיְּמוּ, לֹא יְכוּלִים לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה מֵהֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה סִתְּמַת פֶּל אֲרַחֲיִן וְשְׁבִילִין מְכָל בְּנֵי גְלוּתָא, וְלֹא שְׁבָקַת לוֹן פְּתַחוֹן פֶּה. אִי הָכִי, לְהוּוּ כַּמָּה דְהוּוּ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, דְלֹא יִסְבְּלוּן גְלוּתָא וְלֹא אַגְרָא, וְיִפְקוּן (כ"א א' הָכִי, לְהוּוּ כַּמָּה דְלַחוּוּ בְּכָל דְרָא וְדָרָא, וְיִסְבְּלוּן גְלוּתָא וְלֹא יִפְקוּן) מְדִינָא דְאוּרֵיִתָא, וְיִתְעַרְבוּן בְּשָׂאָר עַמִּין.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה הַסְתַּרְתָּ פֶל הַדְרָכִים וְהַשְׁבִּילִים מְכָל בְּנֵי הַגְּלוּת וְלֹא הַשְׂאֲרַת לָהֶם פְּתַחוֹן פֶּה. אַם כֵּן, שְׂיִהִי כִּמוּ שְׂהִי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר - שְׁלֹא יִסְבְּלוּ גְלוּת וְלֹא שְׂכָר, וְיִצְאוּ (אם כֵּן, יִהִי כִּמוּ שְׂיִהִי בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, וְיִסְבְּלוּ אֶת הַגְּלוּת וְלֹא יִצְאוּ) מְדִין שֶׁל הַתּוֹרָה, וְיִתְעַרְבוּ בְּשָׂאָר הָעַמִּים.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמוּ הָרָה תִּקְרִיב לְלִדַת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בַּחֲבֻלְיָהּ וְגו'. מָאִי כִּמוּ הָרָה, אֲרַח אִיהוּ לְעוֹבְרַתָא, לְאַעְבְּרָא עָלֶיהָ תִּשַׁע יָרַחִין שְׁלָמִין. וְאִית בְּעֵלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה, דְלֹא עֵבֵר עָלֶיהָ אָלֹא יוֹמָא חַד אוּ תְרִין יוֹמִין מִתְּשִׁיעָאָה, וְכָל צִירִין וְחֲבֻלִין דְעוֹבְרַתָא בְּתִשְׁעָאָה אֵינּוֹן. וְאַף עַל גַּב דְלֹא אַעְבְּר עָלֶיהָ אָלֹא יוֹמָא חַדָּא, אַתְחַשִּׁיב עָלֶיהָ כְּאִילוּ אַתְעַבְרוּ כָּל תְּשִׁיעָאָה שְׁלִים. אוּף הָכִי יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן דְאַטְעָמִי טַעַם גְלוּתָא, אִי יִהְיֶה דְרוּן בְּתִשְׁוּבָה, יִתְחַשֵּׁב עָלֵיהּ כְּאִילוּ אַעְבְּרוּ עָלֵיהּ כָּל אֵינּוֹן מְלִיץ דְכַתִּיבִין בְּאוּרֵיִתָא. פֶּל שְׁכָן וְפֶל שְׁכָן דְכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִין אַעְבְּרוּ עָלֵיהּ מִן יוֹמָא דְגְלוּתָא שְׂרִי.

פְּתַח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמוּ הָרָה תִּקְרִיב לְלִדַת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בַּחֲבֻלְיָהּ וְגו'. מַה זֶה כִּמוּ הָרָה? דְרַךְ הוּא לְמַעְבְּרַת שְׂיִעְבְּרוּ עָלֶיהָ תִּשְׁעָה חֲדָשִׁים שְׁלָמִים. וְיִשַׁע בְּעוֹלָם כַּמָּה וְכַמָּה שְׁלֹא עוֹבֵר עָלֶיהָ אָלֹא יוֹם אֶחָד אוּ יוֹמִים מִהַתְּשִׁיעִי, וְכָל הַצִּירִים וְהַחֲבֻלִים שֶׁל הַמַּעְבְּרַת הֵם בְּתִשְׁעִי. וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא עֵבֵר עָלֶיהָ אָלֹא רַק יוֹם אֶחָד, נִחְשָׁב עָלֶיהָ כְּאִילוּ עֵבְרוּ כָּל הַתְּשִׁיעִי שְׁלִים. אַף כֵּן יִשְׂרָאֵל, כִּיּוֹן שְׁטַעְמוּ טַעַם גְלוּת - אַם יִחְזְרוּ בְּתִשְׁוּבָה, יִחְשָׁב עָלֵיהֶם כְּאִילוּ עֵבְרוּ עָלֵיהֶם כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שְׁכַתּוּבִים בְּתוֹרָה. פֶּל שְׁכָן וְכָל שְׁכָן שְׁכַמָּה וְכַמָּה יִסּוּרִים עֵבְרוּ עָלֵיהֶם מִיּוֹם שֶׁהִתְחִילָה הַגְּלוּת.

אָבֵר מָאִי דְכַתִּיב, (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ פֶל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. תָּא חֲזִי, כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רַחֲמִים קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל בְּמִלָּה דָּא. לְמַלְפָּא דְהוּוּ לִיה בְּרָא יַחֲדָאָה, וְרַחֲמִים לִיה רַחֲמִימוּ דְנִפְשָׁא, וּמַגּוּ רַחֲמִימוּ דִילִיָּה, יִהֵב לִיה לְאַמִּיָּה מְטְרוּנִיתָא דְתַרְבִּי לִיָּה, וְתוֹלִיף לִיָּה אֲרַחֲי מִתְתַּקְּנָן. זְמַנָּא

אָבֵר מַהוּ שְׁכַתּוּב (דברים ד) בְּצַר לָךְ וּמִצְאוּךָ פֶל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים - בָּא וְרָאָה כַּמָּה רַחֲמָנוּתָא רַחֲמִים קִדְשׁוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדָבָר הַזֶּה. לְמַלְפָּא שְׁהִיָּה לוּ בִּן יַחֲדִי וְאַהֵב אוֹתוֹ אַהֵבַת נֶפֶשׁ, וּמִתּוֹף אַהֵבְתוּן גַּתָּן אוֹתוֹ לְאַמּוּ הַגְּבִירָה שְׁתַּגְּדֵל אוֹתוֹ וְתַלְמֵד אוֹתוֹ דְרַכִּים מִתְקַנּוּת.

פַּעַם אַחַת חֲטָא לְאַבְיוּ, בָּא אַבְיוּ וְהִלְקָה אוֹתוֹ, וְאַחַר כֵּן עֵבֵר עַל חֲטָאוֹ. שָׁב כְּמַקְדָּם וְשׁוּב חֲטָא

לְאָבִיו, וְהוֹצִיא אוֹתוֹ אִבּוֹ מִבֵּיתוֹ, וְרָגַז עָלָיו. יֵצֵא אוֹתוֹ בֵּן מִבֵּיתוֹ. וּבִמְקוֹם שִׁילֵךְ בְּדֶרֶךְ אֲמֵת וַיְהִי צַדִּיק כְּרֹאֵי כְּדֵי שִׁישְׁמַע אִבּוֹ הַמֶּלֶךְ וַתְּהִי עָלָיו תְּשׁוּקָתוֹ - מָה עָשָׂה? אָמַר, הוֹאִיל וַיֵּצֵאתִי מֵהֵיכַל אֲבִי, אֲעֹשֶׂה מִכָּאֵן וְהִלְאָה כָּל מָה שְׁאֵנִי רוֹצֶה. מָה עָשָׂה? הֲלֹךְ לְהִתְחַבֵּר לְזוֹנוֹת, וְהִתְלַכְּלֹךְ בְּלִכְלוּךְ וְטִנְפַת עֲמֻן, וְלֹא הָיָה נִמְצָא אֵלָּא עֲמֻן בַּחֲבוּר שְׁלֵהֵן. כִּשְׁהַגְבִּירָה אִמּוֹ פּוֹקֶדֶת בְּכָל יוֹם עַל אוֹתוֹ הַבֵּן וַיִּדְעַת שְׂבָנָה הַתְּחַבֵּר עִם הַזּוֹנוֹת וְכָל חֲבֵרוֹתוֹ הִיָּתָה עִמָּהֶן, מִתְחִילָה לְכַפּוֹת וּלְמַרֵּר עַל בְּנָהּ.

יוֹם אֶחָד נִכְנַס אֵלֶיהָ הַמֶּלֶךְ וְרוֹאֶה אוֹתָהּ בּוֹכָה. שׂוֹאֵל אוֹתָהּ: עַל מָה אַתְּ בּוֹכָה? אָמְרָה: וְאֵיךְ לֹא אֲבַפֶּה, שְׁהָרִי בְּנֵנוּ מִחוּץ לְהֵיכַל הַמֶּלֶךְ? וְלֹא דִי שְׁאִינוּ יוֹשֵׁב בְּהֵיכַל הַמֶּלֶךְ, אֵלָּא שְׁהוּא יוֹשֵׁב עִם הַזּוֹנוֹת! מָה יֵאמְרוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם - שְׂפֵן הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּבֵית זּוֹנוֹת?! הַתְּחִילָה לְכַפּוֹת וּלְהִתְחַנֵּן לְמֶלֶךְ.

אָמַר הַמֶּלֶךְ: בְּשִׁבִילֶךְ אֲחִזִּיר אוֹתוֹ, וְאֵת הָעֶרְבָה שְׁלוֹ. אָמְרָה: הָרִי וְדָאִי. אָמַר הַמֶּלֶךְ: הוֹאִיל וְכֹךְ הוּא, לֹא צְרִיךְ לְהִתְחַזְּרוּ בַּיּוֹם בְּגִלּוּי, שְׂבוּשָׁה עֲבוּרָנוּ לְלֶכֶת בְּשִׁבִילוֹ לְבֵית זּוֹנוֹת. וְאִם לֹא הָיָה כְּמוֹ זֶה שְׂטַנְפָּה אֶת עֲצָמוֹ כִּךְ וְחָלַל כְּבוֹדִי, הִיִּיתִי אֲנִי וְכָל הַחִילּוֹת שְׁלֵי הוֹלְכִים בְּשִׁבִילוֹ בְּכַמָּה כְּבוֹד וּבְכַמָּה חֲצוּצוֹת לְפָנָיו, בְּכַמָּה כְּלֵי קָרֵב מִימֵינוּ וּמִשְׁמָאלוֹ, עַד שְׂפָל בְּנֵי הָעוֹלָם יִדְעוּעוּ, וַיִּדְעוּ כֻּלָּם שְׁהוּא בֵּן הַמֶּלֶךְ. עֲכָשׁוּ כִּיּוֹן שְׁהוּא טַנְפָּה אֶת עֲצָמוֹ וְחָלַל אֶת כְּבוֹדִי, הוּא יִחְזוּר בְּסִתְרָ שְׁלֹא

וּמִשְׁמָאֵלֶיהָ, עַד דְּכָל בְּנֵי עַלְמָא יִדְעוּעוּ, וַיִּנְדְּעוּן כְּלָא, דְּהִפְרָא דְּמִלְכָּא, אִיהוּ. הִשְׁתָּא כִּיּוֹן דְּאִיהוּ טַנְפָּה גְּרַמִּיָּה, וְחָלַל יְקָרִי, אִיהוּ יְהִדְרָ בְּטַמִּירוֹ,

חָדָא חָב לְגַבֵּי אַבוּהָ, אֲתָא אַבוּהִי וְאֵלְקִי לִיהָ, וּלְכַתֵּר אֲעַבְרָ עַל חוּבִיָּהּ. תָּב כְּמִלְקַדְמִין וְחָב לְאַבוּהָ, וְאַפְקִיָּה אַבוּהָ מִבֵּיתֶיהָ, וְאַרְגִּיז עָלֶיהָ, נִפְקַן הֵהוּא בְּרָא מִבֵּיתֶיהָ.

וּבְאַתְרָ דִּיהֶךְ בְּאַרְחָ קְשׁוּט, וַיְהִי זְפָאָה כְּדָקָא יְאוּת, בְּגִין דִּישְׁמַע מִלְכָּא אַבוּהָ, וַיְהִי תִיאוּבְתִיָּה עָלֶיהָ. מָה עֲבַד. אָמַר הוֹאִיל וְנִפְקֵנָא מֵהֵיכַל דְּאַבָּא, אֲעַבִּיד מִכָּאֵן וְלְהִלְאָה כָּל מָה דְּאַנָּא בְּעִי. מָה עֲבַד. אֲזַל וְאַתְחַבֵּר בְּזוֹנוֹת, וְאַתְלַכְּלֹךְ בְּלִכְלוּכָא דְּטַנוּפָּא בְּהַדְיִיָּהוּ, וְלֹא הָוָה מִשְׁתַּכַּח אֵלָּא בְּהַדְיִיָּהוּ, בְּחִבּוּרָא דְּלֵהוּן. דְּמִטְרוּנִיתָא אֲמִיָּה פּוֹקֶדֶת בְּכָל יוֹמָא עַל הֵהוּא בְּרָא, וַיִּדְעַת דְּכִרָּה בְּהַדְיִיָּה זּוֹנוֹת אֲתְחַבֵּר, וְכָל חֲבֵרוֹתָא דִּידִיָּה בְּהַדְיִיָּהוּ הָיוּ. שְׂרִיאת לְמַכְפֵּי, וְלֹאֲתַמְרָרָא עַל בְּרָהּ.

וּזְמָא חַד עָאל מִלְכָּא לְגַבְהָ, חָמָא לָהּ דְּאִיָּהּ מַכְפָּה. שְׂאִיל לָהּ עַל מָה אַתְּ בְּכָתָא. אָמְרָה וְלֹא אֲבַפֶּה, דְּהָא בְּרָנָא לְבַר מֵהֵיכַל דְּמִלְכָּא. וְלֹא דִי דְּהוּא לֹא יְתִיב בְּהֵיכַל דְּמִלְכָּא, אֵלָּא דְּהוּא יְתִיב בְּהַדְיִיָּה זּוֹנוֹת. מָה יִמְרוּן כָּל בְּנֵי עַלְמָא, בְּרִיָּה דְּמִלְכָּא אִיהוּ דִּיתִיב בְּבֵי זּוֹנוֹת. שְׂרִיאת לְמַכְפֵּי, וְלֹאֲתַחְנֵנָא לְמִלְכָּא.

אָמַר מִלְכָּא, בְּגִינְךָ אֲהִדְרָ לִיָּה, וְאַנְתְּ עֶרְבָא דִּילִיָּה. אֲמַרְתָּ הָא וְדָאִי. אָמַר מִלְכָּא הוֹאִיל וְכֹךְ הוּא, לֹא אֲצִטְרִיךְ לְאַהֲדָרָא לִיָּה בִּימְמָא בְּאַתְגְּלִיָּא. דְּכִסּוּפָא דִּילָן אִיהוּ לְמַהֲרָ בְּגִינִיָּה לְבֵי זּוֹנוֹת. וְאִי לֹא הָוִי כְּגוּוֹנָא דָּא, דְּטַנְפָּה גְּרַמִּיָּה הָכִי וְחָלַל יְקָרִי. הוֹינָא אָנָּא, וְכָל חִיָּלִין דִּילִי, אֲזַלִּין בְּגִינִיָּה בְּכַמָּה יְקָר, בְּכַמָּה בּוּקִינְס קָמִיָּה, בְּכַמָּה מְאִנִּי קָרְבָּא, מִימִינִיָּה

דָּלָא יַנְדַעוֹן בֵּיהּ. אַהֲדַר לְגַבֵּי מַלְכָּא, יְהִיבֵיהּ
לְגַבֵּי אַמִּיהּ.

זכירו בו. חזר למלך, ונתן אותו
לאמו.

רַימִים סָרַח כְּמַקְדָּם. מַה עָשָׂה
הַמֶּלֶךְ? הוֹצִיא אוֹתוֹ וְאֵת אִמּוֹ
עִמּוֹ מִתּוֹךְ הַהִיכָל וְאָמַר: תִּלְכוּ
שְׂנִיכֵם, וְשְׂנִיכֵם תִּסְבְּלוּ אֶת
הַגְּלוּת וְהַמְּלָקוֹת שֵׁם. כִּיּוֹן
שְׂשֻׁנֵיכֶם תִּסְבְּלוּ כְּאַחַד, אֲזַי אֲדַע
שֶׁבָנִי יֵשׁוּב כְּרֹאֵי.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ
הַס, הוֹרִיד אוֹתָם לְמִצְרַיִם. וְאִם
תֹּאמַר שֶׁבָאוּתוֹ זְמַן לֹא חָטְאוּ -
הַגְּזֵרָה שֶׁגִּזַּר הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכַרִּית בֵּין הַבְּתָרִים הֵיטָה רְאוּיָהּ
לְהַתְקִים, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
הַשְּׂגִיחַ עַל שְׁנֵי דְבָרִים: אַחַד עַל
אוֹתוֹ דְבוּר שֶׁאִמַּר אֲבָרְהָם (בְּרֵאשִׁית
11) בְּמַה אֲדַע כִּי אֵירָשְׁנָה, זוּהִי
סִבָּה וְעֵלָה. אָבֵל עַד שֶׁיִּצְאֻ
מִמִּצְרַיִם לֹא הָיוּ גֹי וְלֹא הָיוּ
רְאוּיִים כְּרֹאֵי.

פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין
הַחוּחִים כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת.
רְצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת
אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁלֹמְעֵלָה וְלִהְיוֹת
שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְצָן כְּמוֹ
שְׁלֹמְעֵלָה. וְהַשׁוֹשְׁנָה שְׁמַעְלָה רִיחַ
וּנְבַחְרָה מִכָּל שְׂאֵר הַיְרֻדִים
שֶׁבְעוֹלָם אֵינָה אֵלָא אוֹתָהּ שְׁעוֹלָה
בֵּין הַחוּחִים. וְזוֹ דַרְךְ כְּרֹאֵי. וְלִכֵּן
זָרַע שְׁבַעִים זֹגוֹת, שֶׁהָיוּ שְׁבַעִים
נֶפֶשׁ, וְהַכְּנִיסָם לְבֵין הַחוּחִים,
וְאוֹתָם חוּחִים, מִיַּד שֶׁהָיוּ הֵם שֵׁם
זֹגוֹת, הֶעֱלוּ עֲנָפִים וְעָלִים וְשָׁלְטוּ
עַל הָעוֹלָם, וְאֵז פֶּרְחָה בִּינֵיהֶם
הַשׁוֹשְׁנָה.

כִּיּוֹן שֶׁרְצָה הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְהוֹצִיא שׁוֹשְׁנָה וְלִלְקֹט אוֹתָהּ
מִבִּינֵיהֶם, אֲזַי יָבִישׁוּ הַחוּחִים
וְנִזְרְקוּ וְהִתְפָּלוּ וְלֹא נִחְשְׁבוּ
לְכָלוּם. בְּשַׁעַה שֶׁהוֹלֵךְ לִלְקֹט אֶת
הַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת וְלְהוֹצִיא כְּנוֹ בְּכוֹרוֹ,
בָּאוּתוֹ זְמַן הַלֶּךְ הַמֶּלֶךְ בְּתוֹךְ כְּמַה
חִלּוֹת גְּדוֹלִים וְשְׁלִיטִים עִם

כִּיּוֹמִין סָרַח כְּמַלְקֵדְמִין. מַה עֲבַד מַלְכָּא. אֲפִיק
לֵיהּ וְלֹא אַמִּיהּ בְּהִדְיָה מַגּוֹ הִיכְלָא, אָמַר
תְּרוּוּיִכּוּ תַּהֲכוּן, וְתְרוּוּיִכּוּ תִסְבְּלוּן גְּלוּתָא,
וּמַלְקוּתָא תַּמָּן. כִּיּוֹן דְּתְרוּוּיִכּוּ תִסְבְּלוּן
כְּחֵדָא, כְּדִין יַדְעָנָא דְבְרֵי יְתוּב כְּדָקָא חֲזִי.

כִּךְ יִשְׂרָאֵל בְּנוֹי דְּמַלְכָּא קְדִישָׁא אֵינּוּן. אַחִית
לוֹן לְמִצְרַיִם. וְאִי תִימָא בְּהֵוּא זְמָנָא לֹא
חָאבוּ, גְזֵרָה דְּגִזַּר קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בֵּין
הַבְּתָרִים הָיָה אֲתַחְזִי לְמַהוּי קָיִים, וְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁגַּח לְתַרִּין מְלִין, חַד בְּגִין הֵהִיא
מְלָה דְאָמַר אֲבָרְהָם, (בְּרֵאשִׁית 10) בְּמַה אֲדַע כִּי
אֵירָשְׁנָה, דָּא הוּא (דְּרַק"ט ע"ב) סִבָּה וְעֵילָה. אָבֵל
עַד דְּנִפְקוּ מִמִּצְרַיִם, לֹא הָיוּ גֹי, וְלֹא אֲתַחְזִי
כְּדָקָא יְאוּת.

פֶּתַח וְאָמַר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים
כֵּן רַעֲיָתִי בֵּין הַבְּנוֹת. בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְמַעַבְדַּ לּוֹן לְיִשְׂרָאֵל כְּגִוּוֹנָא דְלַעִילָא
וְלְמַהוּי שׁוֹשְׁנָה חֵדָא בְּאַרְעָא, כְּגִוּוֹנָא עֲלָאָה.
וְשׁוֹשְׁנָה דְסִלְקָא רִיחָא, וְאַתְבְּרִיר מִכָּל שְׂאֵר
וְוַרְדִּין דְעֲלָמָא, לֹא הָיוּ אֵלָא הֵהִיא דְסִלְקָא בֵּין
הַחוּחִים. וְדָא אֲרַחָא כְּדָקָא יְאוּת. וְעַל דָּא זָרַע
שְׁבַעִין זֹגִין, דְהוּוּ שְׁבַעִין נֶפֶשׁ, וְאַעִיל לּוֹן בֵּין
הַחוּחִים, וְאֵינּוּן חוּחִים, מִיַּד דְּהוּוּ אֵינּוּן זֹגִין
תַּמָּן, סְלִיקוּ עֲנָפִין וְטְרַפִּין וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא,
וּכְדִין פֶּרְחַת שׁוֹשְׁנָה בִּינֵיהוּ.

כִּיּוֹן דְּבְעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה
וְלִקְיֵט לָהּ מִבִּינֵיהוּ, כְּדִין יָבִישׁוּ חוּחִים,
וְאֲזִדְרִיקוּ, וְאַשְׁתַּצִּיאוּ, וְלֹא אֲתַחְשְׁבוּ לְכָלוּם.
בְּשַׁעַתָּא דְאֲזִיל לְמַלְקֵט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא
בְּרִיָּה בּוּכְרִיָּה, בְּהֵוּא זְמָנָא אֲזַל מַלְכָּא גּוֹ
כְּמַה חִיָּלִין רַבְרַבְנִין וְשְׁלִיטִין, עִם דְּגִלִּין

דגלים פרושים, והוציא את בנו בכורו בכמה גבורות, והביא אותו להיכלו, וישב הרבה בבית המלך.

בין שחטא לאביו, הוכיח אותו והלקה אותו, שפתיב ויחר אף ה' בישראל ויתנם ביד שוסים וגו'. סרח כמקדם ומרד באביו, הוציא אותו מביתו. מה עשו ישראל? ראו שהרי התפזרו בכבל והתערכו בעמים, לקחו נשים נכריות והולידו מהם בנים. עם כל זה האם הקדושה היתה אפטרופוס עליהם.

ועל שעשה כן, הקדוש ברוך הוא אמר, הואיל וזו בושה, אז שיבא בני מעצמו. הואיל וחלל כבודי, לא ראוי שאני אלך לשם להוציא אותו ולעשות לו נסים וגבורות כמקדם. שבו הם בלי סיוע שהיו ראויים לו, בלי נסים ונפלאות, אלא כלם מפזרים, כלם עיפים בעני, ושבנו להיכל המלך בבושה, והאם הקדושה ערכה להם.

הטאו כמקדם. מה עשה הקדוש ברוך הוא? הוציא את הבן הזה כמקדם מהיכלו עם אמו. אמר, מכאן והלאה האם וכנה יסבלו כמה רעות פאחד. זהו שכתוב, (ישעיה ג) ובפשעיכם שלחה אמכם. ועל זה כתוב, (דברים ד) בצור לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. מה זה באחרית הימים? אלא זו האם הקדושה, שהיא אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה שסבלו בגלות.

ואלו יחזרו בתשובה - אפילו רעה אחת או צער אחד שיעבר עליהם, יחשב עליהם כאלו סבלו הכל. (ואם לא יסתם הקץ) ואם לא - פשיסתיים הקץ (הרש) וכל הדורות שלו, כמו שאמר המנורה הקדושה, שכתוב (ויקרא כה)

פרישן, ואפיק לבריה בוכריה בכמה גבורין, ואייתי ליה להיכליה, ויתיב סגי כבי מלפא. בין דחב לגבי אבוה, אוכח ליה, ואלקי ליה, דכתיב, (שופטים ב) ויחר אף יי' בישראל ויתנם ביד שוסים וגו', סרח כמלקדמין, ומרד באבוה, אפקיה מביתה. מה עבדו ישראל, חמו דהא אתפדרו לכבל, אתערבו בעממא, נסיבו נשין נכריות, ואולידו בנין מנהון. עם כל דא, אימא קדישא הות אפטרופוסא עלייהו.

ועל דעבד הכי, קדשא בריך הוא אמר, הואיל וכסופא איהו, לייתי ברי איהו מגרמיה, הואיל וחלל יקרי, לא אתחזי דאנא איזיל תמן לאפקא ליה, ולמעבד ליה נסין וגבורין כמלקדמין. תבו אינון, בלא סיועא דאתחזו לון, בלא פליאן ונסין, אלא כלהו מתבדרן, פלהו לאן במספנו, ותבו להיכלא דמלפא ככסופא, ואימא קדישא ערבת לון.

חאבו כמלקדמין. מה עבד קדשא בריך הוא. אפיק להאי ברא כמלקדמין מהיכליה, ואימיה בהדיה. אמר, מכאן ולהלאה, אימא וברה יסבלון כמה בישין פחדא, הדא הוא דכתיב, (ישעיה ג) ובפשעיכם שלחה אמכם. ועל דא כתיב, (דברים ד) בצור לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. מאי באחרית הימים. אלא דא היא אימא קדישא, דהיא אחרית הימים, ועמה סבלו כל מה דסבלו בגלותא.

ואילו יהדרון בתיובתא, אפילו חד ביש, או חד צערא, דיעבר עליהו, אתחשב עלייהו, כאלו סבלו כלא (ס"א ואי לאו סתים קיצא) ואי לא, פד יסתיים קיצא, (בישא) וכל דרין דיליה. כמה דאמר בוצינא קדישא, דכתיב, (ויקרא כה) לצמיתות לקונה אותו לדורותיו. וכל דא,

לצמיחת לקנה אתו לדרתיו. וכל זה, הדבר תלוי בתשובה. אמר רבי חייא, ודאי כף זה, ועל כן נמשכת הגלות.

אבר הקדוש ברוך הוא, כל מה שראה (שחבה) (שהלקה) לישראל - באחרית הימים הזה. ובאחרית הימים הזה יעשה להם נסים ונקמות, שכתוב (ישעיה ב) והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים. מי זה ראש ההרים? זה אברהם הזקן, הפהן הגדול, הראש של הכל. ומשום שהוא ראש, כוס של ברכה, יהיה נכון בראש ההרים, זה אברהם הזקן, ראשון לשאר ההרים, כוס של ברכה, צריכה להיות מתקנת בימין.

ונשא מגבעות. צריך להיות נשא מן השלחן שעור שנקרא (שהוא) זרת לברך את הקדוש ברוך הוא, וזהו ונשא מגבעות. מה זה מגבעות? אלא בינה ובינ בתולות אחריה רעותיה, שעור הזרת הוא. נשא כוס של ברכה מגבעות ודאי, ועל כן הטוב שיהיה לבן הבכור הזה (ישראל) הוא באחרית הימים. אמר לו, יפה אמרת, שפסוק זה ודאי כף הוא. בראש ההרים - זה ימין, אברהם הזקן, שהוא ודאי ראש ההרים. ונשא מגבעות - משעור הגבעות, שהם רצונו. ויפה אמרת. ונהרו אליו כל הגוים, מי הוא? אמר לו, ואפלו נשים וקטנים והשמש שעובד על השלחן, אף על גב שאינו אוכל, צריך לשמע ולומר אמן. (להריק ברכה לבוס) שלא יאמר אדם: אני לא אכלתי, והואיל ולא הצטרפתי לזמון, אני לא אשמע ולא אמר אמן. הפל חזבים בו.

דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים - אף על גב שנשים וקטנים פטורים מן המצוות, בכוס של

בתיובתא תליא מילתא. אמר רבי חייא, ודאי הכי הוא. ועל דא גלותא אתמשך.

אבר קדשא בריך הוא, כל מה דחמי (ס"א דמחא) (נ"א דלקא) לון לישראל, בהאי אחרית הימים, ובהאי אחרית הימים יעביד לון נסין ונוקמין, דכתיב, (ישעיה ב') והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית יי' בראש ההרים. מאן ראש ההרים. דא אברהם סבא, פהנא רבא, ראש דכלא. ובגין דאיהו ראש, כוס דברכה, יהיה נכון בראש ההרים, דא אברהם סבא, קדמאה לשאר ההרים. כוס דברכה, אצטריך למהוי מתקנא בימינא.

ונשא מגבעות. אצטריך למהוי זקיף מן פתורא, שיעורא דאקרי (ס"א דאיהו) זרת, לברכא לקודשא בריך הוא, ודא הוא ונשא מגבעות. מגבעות מאי הוא. אלא בינה ובינ (תהלים מה טו) בתולות אחריה רעותיה, שיעורא דזרת איהו. נשא כוס דברכה מגבעות ודאי, ועל דא טבא דיהא ליה להאי ברא בוכרא, באחרית הימים איהו.

אמר ליה שפיר קאמרת, האי קרא ודאי הכי הוא. בראש ההרים, דא ימינא, אברהם סבא, דאיהו ראש ההרים ודאי. ונשא מגבעות, משיעורא דגבעות, דאינון רעותיה. ושפיר קאמרת. (ישעיה ב) ונהרו אליו כל הגוים. מאי הוא. אמר ליה, ואפילו נשים וקטנים ושמש דפלח על פתורא, אף על גב דאיהו לא אבל, אצטריך למשמע, ולמימר אמן. (ס"א להריק ברכה לבוס דלא וכו') דלא יימא בר נש, אנא לא אכלית, והואיל (דף ק"צ ע"א) דלא אצטריפנא לזמון, לא אשמע ולא אימא אמן. הפל חזיבין ביה.

דבר אחר ונהרו אליו כל הגוים, אף על גב

בְּרָכָה הַכֹּל תִּיבִים, וּבְלִבְדוֹ שִׁדְעוּ
אֶת מִי מְבָרְכִים, וְזֶהוּ וְנִהְרֵוּ אֵלָיו
כָּל הַגּוֹיִם. בָּא רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקוּ.
אָמַר, כַּמָּה יִפְהַ דְּבַר זֶה וּמִתּוֹק
לַחֵף.

עֲבָשׁוּ יֵשׁ לְדִיק, אִם אַחֲרֵית הַיָּמִים
הַזֶּה הִיא כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה מִמֶּשׁ, מַה
זֶה הַר בֵּית ה' ? הִיָּה לוֹ לְכַתֵּב כָּף:
וְהִיָּה אַחֲרֵית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה
בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מַהוּ בְּאַחֲרֵית
הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית ה' ? אָמַר
לוֹ, אַחֲרֵית הַיָּמִים הוּא הַעֵץ שֶׁל
הַכֹּל, מֵרֵאשׁוֹ וְעַד סוֹפוֹ, שֶׁהוּא עֵץ
טוֹב וְרַע. וּבָא הַפְּסוּק לְבָרַר
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, וְהוֹצִיא הַר בֵּית
ה', זֶה טוֹב בְּלִי רַע. הַר בֵּית ה'
וְדָאֵי שְׂאִין שֵׁם חֶלֶק לְצַד הָאֲחֵר,
שֶׁהָרִי נִבְחַר הַר בֵּית ה' מִתּוֹךְ
הַעֵץ, שֶׁהוּא אַחֲרֵית הַיָּמִים. וְזוֹהִי
כּוֹס שֶׁל בְּרָכָה, שֶׁהוּא נִכּוֹן בְּרֹאשׁ
הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי הַדְּרָף הַזֶּה
שֶׁנִּזְכֵּינוּ לְדַבֵּר הַזֶּה. אָמַר לוֹ, מִמִּי
שֶׁמַּעֲתָ אוֹתוֹ ? אָמַר לוֹ, יוֹם אֶחָד
הַיִּיטִי הוֹלֵף בְּדֶרֶף וְשֶׁמַּעֲתִי
וְרֵאִיתִי אֶת רַב הַמְּנוּנָא סְבָא (לְרַבִּי
שֶׁמַּעוּן) שֶׁהִיָּה דוֹרֵשׁ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה
לְרַב אַחָא. וּכְיִןן שֶׁשֶׁמַּעֲתִי,
שֶׁמַּחֲתִי בּוֹ, וְשֶׁמַּרְתִּי אוֹתוֹ צְרוּר
בְּכַנְף לְבוּשִׁי שְׂלֵא יְסוּר מִמֶּנִּי
לְעוֹלָמִים. אָמַר לוֹ, וְדָאֵי שְׁדַבֵּר
קְדוּשׁ זֶה נָאוּר מִהַמְּנוּרָה
הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרִי הַדוּר שֶׁעֲמוּדֵי
הָעוֹלָם וְתוֹמְכֵי שׁוּרִים בְּתוֹכוֹ,
וְאִם אַתָּה צוֹרֵר אֶת הַדְּבַר הַזֶּה
בְּקֶשֶׁר אֶחָד שְׂלֵא יְסוּר מִמֶּךָ - אֲנִי
אֶצְרֹר אוֹתוֹ בְּשִׁלְשִׁים אוֹ
בְּאַרְבָּעִים קְשָׁרִים בְּכִיטֵי שְׂלֵא
יְסוּר מִמֶּנִּי לְעוֹלָמִים.

עַל אוֹתוֹ דְּבַר שֶׁהָרָאָה הַקְּדוּשׁ
בְּרוּף הוּא לְמִשְׁהָ, מִשׁוּם שֶׁאֵף עַל
גַּב שִׁישְׂרָאֵל חָטְאוּ לִפְנֵי כָּל דוּר
וְדוּר, לֹא רָצָה מִי שִׁיאֲמַר עֲלֵיהֶם
לְשׁוֹן הָרַע. מִנֵּין לָנוּ? מִהוֹשַׁע,

דְּנִשְׁיִם וּקְטַנִּים פְּטוּרִין מִן הַמַּצּוֹת, בְּכּוֹס
דְּבְרָכָה הַכֹּל חַיִּיבִין, בְּלִבְדוֹ דִּינִדְעוּן לְמֵאן
מְבָרְכִין, וְדָא הִיא וְנִהְרֵוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. אֶתָּא
רַבִּי יוֹסִי וּנְשָׁקִיָּה, אָמַר כַּמָּה שְׁפִיר מְלָה דָא,
וּמִתִּיקָא לְחַפָּא.

הַשְׁתָּא אֵית לְדִיִּיקָא, אִי הִיא אַחֲרֵית הַיָּמִים,
אִיָּהִי כּוֹס דְּבְרָכָה מִמֶּשׁ, מַהוּ הַר בֵּית
יְי', הָוּה לִיָּה לְמַכְתָּב הַכִּי, וְהִיָּה אַחֲרֵית הַיָּמִים
נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מַהוּ בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים
נִכּוֹן יִהְיֶה הַר בֵּית יְי'. אָמַר לִיָּה, אַחֲרֵית
הַיָּמִים אִיָּהוּ אִילְנָא כְּלָא, מִרִישִׁיָּה וְעַד סִיפִיָּה,
דְּהוּא אִילְנָא דְטוֹב וְרַע. וְאֶתָּא קָרָא לְבָרַרָא
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים, וְאֶפִּיק הַר בֵּית יְי', דָּא טוֹב
בְּלָא רַע. הַר בֵּית יְי' וְדָאֵי דְלִית תְּמָן חוּלְקָא
לְסִטְרָא אַחְרָא, דְּהֵא אַתְּבָרִיר הַר בֵּית יְי', מַגּוּ
אִילְנָא דְאִיָּהוּ אַחֲרֵית הַיָּמִים. וְדָא אִיָּהוּ כּוֹס
דְּבְרָכָה, דְּאִיָּהוּ נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה אֶרְחָא דָא, דְּזַכִּינָא לְהֵאִי
מְלָה. אָמַר לִיָּה מִמֵּאן שֶׁמַּעֲתָ לָהּ. אָמַר
לִיָּה, יוֹמָא חָדָא הוּינָא אֲזִיל בְּאַרְחָא, וְשֶׁמַּעֲנָא
וְחַמִּינָא לִיָּה לְרַב הַמְּנוּנָא סְבָא, (נ"א לְרַבִּי שֶׁמַּעוּן)
דְּהוּהוּ דְרִישׁ לְהֵאִי קָרָא לְרַבִּי אַחָא, וּכְיִןן
דְּשֶׁמַּעֲנָא חֲדִינָא בֵּיהּ, וְנִטְרִינָא לִיָּה צְרִיר
בְּכַנְפָא דְלְבוּשָׁאֵי, דְלָא יִתְעַדִּי מִנָּאִי לְעַלְמִין.
אָמַר לִיָּה, וְדָאֵי מְלָה קְדִישָׁא דָא, מִנְהִירוּ
דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא אַתְּנַהִיר. זַכָּאָה דָּרָא, דְּקִיִּימִי
עֲלָמָא וְסַמְכוּי, שְׁרִיִן בְּגוּיָה. וְאִי אַנְתָּ צְרִירָת
לְהֵאִי מְלָה בְּקֶשֶׁרָא חָדָא דְלָא יִתְעַדִּי מִינָּה.
אַנָּא אֶצְרוּר לָהּ בְּתַלְתִּין, אוֹ בְּאַרְבָּעִין קְשָׁרִין
בְּכִיטָאֵי, דְלָא יִתְעַדִּי מִינָּאִי לְעַלְמִין. (כַּאן חֲסֵר).

עַל הֵהִיא מְלָה דְאַחֲמִי קְדִישָׁא בְּרִיף הוּא
לְמִשְׁהָ, בְּגִין דְאַף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל חָבִין
קָמִיָּה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, לָא בְּעֵי מֵאן דִּיִּיקָא

שְׁכַתוֹב (הושע א) תְּחַלֵּת דְּבַר ה' בְּהוֹשֵׁעַ. הָרִי בָּאָרוּ אֶת הַדְּבַר. וְעַל כֵּן הָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם וְגו'. וּמִשׁוֹם כִּף בְּרַף אוֹתָם בְּכַמָּה בְּרִכּוֹת, לְחֹזֵר בְּתִשׁוּבָה וְלִהְיִיבָם לְאַבְיָהֶם שְׁבַשְׁמִים, וְלֹא זֶה מִשֵּׁם הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא עַד שֶׁמָּחַל עַל חֲטָאֵיהֶם וְהִתְנַקּוּ לְפָנָיו.

מַה כְּתוּב בְּאַלְיָהוּ? (מלכים א-ט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֵם אֶחָד וְגו'. אָמַר, רַבּוֹן הָעוֹלָם, אֵשֶׁה אֶחַת שְׁלַחַת לְיִשְׂרָאֵל וּדְבוּרָה שְׁמָה, שְׁכַתוֹב (שופטים ד) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְּבוּרָה. זֶהוּ רְתֵם. וְהַחֲזִירְתָם לְמוֹטֵב, שְׁכַתוֹב (שם ה) עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה. וְאַנִּי נִכְנָסְתִי בְּיַגְיָהֶם, וְהִכְרַזְתִּי לְפָנֵיהֶם וְלֹא כָלְתִי.

עַד שֶׁהִיא יוֹשֶׁב, הַתְּגַלָּה עָלָיו הַקְּדוּשׁ בְּרוּף הוּא. אָמַר לוֹ, מַה לָּךְ פֶּה אֲלֵיָהוּ? בְּרֵאשׁוֹנָה הֵייתָ מְקַטְרֵג וּמְקַנָּא עַל הַבְּרִית, וּמִשְׂרָאֵיתִי כִּף שֶׁקָּנַאתָ עָלַי בְּאוֹתָהּ בְּרִית, נִטְלֵתִי אוֹתָהּ בְּרִצּוֹנִי שֶׁל מֹשֶׁה וְנִתְמִיתִי לָךְ, עַד שֶׁמֹּשֶׁה הָיָה אוֹמֵר, (במדבר כח) הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. עֲכָשׁוּ שֶׁהוּא שֶׁלָּךְ, אֵינִי רְאוּי לָךְ לְקַטְרֵג עָלָיו, הָיָה לָךְ לְהִשְׁאִיר אֶת קְנֵאָתְךָ לִי, כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה שֶׁהִיָּתָה שְׁלִי, נִתְמִיתִי אוֹתוֹ לִידֵי אַחֵר וְלֹא קַטְרַגְתִּי עָלָיו.

מַה לָּךְ פֶּה. מַה זֶה פֶּה? בְּרִית הַקְּדוּשׁ פֶּה ה' הִיא. כִּינּוּן שֶׁלֹּא רְצִיתָ לְהִנִּיחַ לִי אֶת פִּיךָ, יִבְרָא בְּמִקּוֹם שֶׁל אוֹתוֹ הַפֶּה. שְׁנִינּוּ, בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הַעֲבָרָה מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ מִתְּנָה שְׁנֵתֵן לוֹ מֹשֶׁה. שְׁשִׁינּוּ, מַה שְׁכַתוֹב (מלכים א-ט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח הַאֲכִילָה הֵהִיא וְגו'. עַד הֵר הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה. לְמַתְבַּע מִתְּמָן, וְכִי מִתְּמָן הָיָה בְּעִי. אֵלֶּא לְמַתְבַּע כְּמִלְקַדְמִין, מֵהֵהוּא דִּירִית בְּהַר הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פְּנַחַס הוּא אֲלֵיָהוּ, וְדָאִי

עֲלֵיָהוּ דְלִטּוּרִין. מְנַלְן. מְהוֹשֵׁעַ, דְכַתִּיב, (הושע א) תְּחַלֵּת דְּבַר יְי' בְּהוֹשֵׁעַ, הָא אוּקְמוּהָ מְלָה. וְעַל דָּא (הושע ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּחֹל הַיָּם וְגו'. וּבְגִין דָּא בְּרִיף לֹון בְּכַמָּה בְּרַפָּאן, לְאַהֲדָרָא בְּתִיבְתָא, וְלְאַתְבָּא לֹון לְגַבֵּי אַבוּהוֹן דְּבַשְׁמִיָּא, וְלֹא אַעֲדִי מִתְּמָן, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא מָחַל עַל חוֹבֵיָהוּ, וְאַתְנַקֵּיאוּ קָמִיהָ.

אַלְיָהוּ מַה כְּתִיב בֵּיהּ, (מלכים א יט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֵם אֶחָד וְגו', אָמַר מְאָרִיָּה דְעֵלְמָא, אֶתְתָא חָדָא שְׁדַרְתָּ לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וּדְבוּרָה שְׁמָה, דְכַתִּיב, (שופטים ד) וְהִיא יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תְּמָר דְבוּרָה. דָּא הוּא רְתֵם, וְאַהֲדַרְתָּ לֹון לְמוֹטֵב, דְכַתִּיב, (שופטים ה) עַד שֶׁקָּמְתִי דְבוּרָה. וְאַנָּא עֲאֵלִית בִּינֵיָהוּ, וְאַכְרַזִּית קָמִיָהוּ וְלֹא יְכִילְנָא. עַד דְּהוּא יְתִיב, אֶתְגַּלִּי עָלֵיהּ קְדְשָׁא בְּרִיף הוּא, אָמַר לֵיהּ מַה לָּךְ פֶּה אֲלֵיָהוּ, בְּקַדְמִיתָא קָא הוּיִת מְקַטְרַגָּא וּמְקַנָּי עַל בְּרִית, וּמְדַחְמִינָא כִּף דְּקַנִּית עָלַי בְּהֵהוּא בְּרִית, נִטְלִית לֵיהּ בְּרַעוּ דְמֹשֶׁה, וְיַהֲיִבְנָא לָךְ, עַד דְּמֹשֶׁה הָוָה אָמַר (במדבר כח) הַנְּנִי נִתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. הַשְׁתָּא דָּאִיהוּ דִּילָךְ, לֹא אֶתְחַזִּי לָךְ לְקַטְרַגָּא עָלָיו, הָוָה לָךְ לְמַשְׁבַּק קְנוּיָיךְ לִי, כְּמָה בְּקַדְמִיתָא דְהוּא דִּילִי, שְׁבַקְנָא לֵיהּ לִידָא אַחְרָא, וְלֹא קַטְרִיגְנָא עָלָיו.

מַה לָּךְ פֶּה, מָאִי פֶה. בְּרִית קָיִמָא, פֶּה יְי' אִיהוּ. כִּינּוּן דְלֹא בְּעֵאת לְשַׁבְּקָא לִי פּוּמְךָ, אַתְבְּרִי בְּאַתֵּר דְּהֵהוּא פּוּמָא. תְּנִן, בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא, אַתְעַפֵּר מִנִּיהּ הֵהוּא נְבִזְבִּזָא דִּיהִב לֵיהּ מֹשֶׁה. דְתִנֵּן, מָאִי דְכַתִּיב, (מלכים א יט) וַיֵּלֶךְ בְּכַח הַאֲכִילָה הֵהִיא וְגו'. עַד הֵר הָאֱלֹהִים חוֹרְבָה. לְמַתְבַּע מִתְּמָן, וְכִי מִתְּמָן הָוָה בְּעִי. אֵלֶּא לְמַתְבַּע כְּמִלְקַדְמִין, מֵהֵהוּא דִּירִית בְּהַר הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פְּנַחַס הוּא אֲלֵיָהוּ, וְדָאִי

הַאֱלֹהִים אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת. פְּנַחֵס
הוא אֵלֶיהוּ, וְדַאי בְּדַרְגָּה אַחַת.
אָמַר לוֹ מֹשֶׁה, אֵין אַתָּה יְכוֹל
לְקַבֵּל מִמֶּנִּי, אֲלֵא לָךְ לַתִּינוּקוֹת
שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמִהֶם תְּרוּיַח וְהֵם יִתְּנוּ
לָךְ. וְכֹף הוּא עֲשֵׂה.

בְּמָה טוֹב עֲשֵׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּכָל דּוֹר וְדוֹר לְיִשְׂרָאֵל. בַּא וְרָאָה
מֵה כְּתוּב, (מִיכָה ז) וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ
אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמְרִים. וְהָרִי כְּמָה
נְבִיאִים הָיוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה! וְאַשְׁלַח
לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאַלְעָזָר
וּפְנַחֵס יְהוֹשֻׁעַ וְאַלִּיָּהוּ וְאַלִּישַׁע
וְכַמְּה שְׁאָר צְדִיקִים וְחֲסִידִים הָיָה
צְרִיף לומר, אֲז לְמָה שְׁלֶשֶׁת אֵלֶּה?
אֲלֵא אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, עֲמִי,
בְּנִי, לְמָה לֹא תִזְכְּרוּ אֶת כָּל
הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לָכֶם, שֶׁשְׁלַחְתִּי
לָכֶם אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמְרִים?

לְמַלְכָּךְ בְּשָׂר וְדָם שֵׁישׁ לוֹ מְדִינָה,
וְשַׁלַּח אֵלֶיהָ אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים,
שָׂרִים וְשְׁלִיטִים, שִׁינְהִלוּ אֶת הָעָם
וַיַּעֲנֶנּוּ בְּהֵם וּבְדִינֵיהֶם. מִי צְרִיף
לְהִיּוֹת זָקוּק בְּמִזְוֹנָם וּבְכַדְבָּרִים
שֶׁיִּצְטָרְכוּ, הֲלֹא לֹא עִם
הַמְדִינָה?! הָרִי בְּעַל כְּרַחֵם
יִצְטָרְכוּ לְהַשְׁגִּיחַ עַל דַּרְכֵיהֶם
וְלַתֵּת לָהֶם כְּבוֹד.

שְׁדַחְתִּי אֶת מֹשֶׁה, הוּא הֵבִיא
לְפָנֶיכֶם מִן לְאָכַל, וְנָהַל אֶתְכֶם
וְאֶת בְּנֵיכֶם וְאֶת בְּהֶמְתְּכֶם,
וְהַשְׁתַּדֵּל בְּדִינֵיכֶם (בְּמִזְוֹנוֹתֵיכֶם) וּבְכָל
מֵה שֶׁהִצְטָרְכְתֶם. שְׁלַחְתִּי אֶת
אֶהְרֹן, הֵבִיא (לָכֶם עֲנִי) הַיְכָלוֹת שֶׁל
עֲנִי כְבוֹד לְכַסּוֹת עֲלֵיכֶם כְּמוֹ
מַלְכִים. רַחֵץ אֶתְכֶם בְּטַלְלֵי כְבוֹד
שֶׁלֹא יִרְקְבוּ לְבוּשֵׁיכֶם וּמִנְעֵלֵיכֶם,
שֶׁהָיוּ מִתְחַדְּשִׁים בְּכָל יוֹם.
שְׁלַחְתִּי לְמְרִים, הֵבִיאָה בָּאֵר
לְהַשְׁקוֹת אֶתְכֶם, וּשְׁתִיתֶם אִתָּם
וּבְהֶמְתְּכֶם. הֵם נִתְּנוּ לָכֶם,
וּמְשַׁלְּהֶם אֶכְלָתֶם וּשְׁתִיתֶם
וַיִּשְׁבַּתֶּם בְּחַפְזָה הַכְּבוֹד שֶׁלָּהֶם,
וַיִּשְׁלַחְכֶם לֹא נִתְּתֶם לָהֶם. וְלֹא

בְּדַרְגָּא חָדָא. אָמַר לִיָּה מֹשֶׁה, לִיִת אֲנַתְּ יְכִיל
לְקַבֵּלָא מִנָּאִי, אֲלֵא זִיל לְיִנּוּקֵיהוּ דְיִשְׂרָאֵל,
וּמֵאִינוּן תְּרוּחַ, וְאִינוּן יְהִי לָךְ, וְכֹף הוּא
עָבִיד. (חֲסִיד).

בְּמָה טִיבו עָבִיד קְדָשָׁא בְרִיף הוּא בְכָל דָּרָא
וְדָרָא לְיִשְׂרָאֵל. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב, (מִיכָה
ז) וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וּמְרִים. וְהָא
כְּמָה נְבִיאִי הוּו לְבַתֵּר מֹשֶׁה, (דף ק"צ ע"ב) וְאַשְׁלַח
לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אֶהְרֹן וְאַלְעָזָר וּפְנַחֵס יְהוֹשֻׁעַ
וְאַלִּיָּהוּ וְאַלִּישַׁע, וְכַמְּה שְׁאָר צְדִיקִי וְחֲסִידִי
מִיבְעִי לִיָּה. אֵלִין תְּלַתָּא אֲמָאִי. אֲלֵא אָמַר
קְדָשָׁא בְרִיף הוּא, עֲמִי, בְּנִי, אֲמָאִי לֹא תִדְכְּרוּן
לְכָל טְבִין דְעָבְדִית לָכוּ, דְשַׁדְרִית לָכוּ לְמֹשֶׁה
אֶהְרֹן וּמְרִים.

לְמַלְכָּךְ בְּשָׂר וְדָם, דָּאִית לִיָּה מְדִינָתָא, וְשַׁדְר
לְגַבְהָ, גּוֹבְרִין, אֶפְרָכִין רַבְרַבִּין, דִּיהוּן
מְנַהֲלֵי עֲמָא, וּמְעִינִין בְּהוּ, וּבְדִינֵיהוּ. מָאן
אֶצְטָרִיף לְמַהוּי זָקוּק בְּמִזְוֹנֵיהוּ, בְּמַלִּין
דְיִצְטָרְכוּן. לָאו עֲמָא דְמְדִינָתָא, בְּעַל כְּרַחֵיָּהוּ
יִצְטָרְכוּ לְעִינָא בְּהוּ, וְלְמִיָּהב לְהוּ יִקְרָא.

שְׁדַרִּית לְמֹשֶׁה, אִיהוּ אִיִּתִי קַמִּיָּכו
מִן לְמִיכַל, וְנָהִיל לָכוּ וְלְבַנֵיָּכו
וְלְבַעִירֵיָּכו, וְאַשְׁתַּדֵּל בְּדִינֵיָּכו, (ס"א בְּמִזְוֵיָּכו)
וּבְכָל מָה דְאֶצְטָרִיף לָכוּ. שְׁדַרִּית לְאֶהְרֹן,
אִיִּתִי (ס"א לְכוּ עֲנִי) הַיְכָלִין דְעֲנִי יִקְר
לְחַפָּאָה עֲלֵיָּכו, כְּמַלְכִין. אֶסְחִי לָכוּ בְּטַלְלֵי
יָקָר, דְלֹא אֶתְרַקְבוּ לְבוּשֵׁיכֶוּן וּמִנְעֵלֵיכֶוּן,
וְהוּו מִתְחַדְּשֵׁי בְכָל יוֹמָא. שְׁדַרִּית לְמְרִים,
אִיִּתִיָּאֵת בִּירָא לְאַשְׁקָאָה לָכוּ, וּשְׁתִיתוּן
אִתּוּן וּבְעִירְכוּן. אִינוּן יְהִיבוּ לָכוּן, וּמְדַלְהוּן
אֶכְלָתוּן וּשְׁתִיתוּן, וְיִתִיבְתוּן בְּחַוְפָּאָה דִיקָר
דְלָהוּן. וּמְדַלְכוּן לֹא יְהִבְתוּן לוּן. וְלֹא עוּד,
אֲלֵא דְאֶשְׁתַּדֵּלוּ עֲלֵיכֶוּן, וְנָטְלוּ עַל צְוָאִרֵיהוּן

מטולכוון, והיותו מחרפין ומגדפין לון. אמר רבי יוסי, לאו הוה אבא רחמן על בנוי כקודשא בריך הוא, וקרא הוא דכתיב, (מלכים א ח) לא נפל דבר אחד מפל דברו הטוב וגו'. תא חזי רחמנו דיליה, אלו אמר לא נפל דבר אחד מפל דברו ולא יתיר, נח לעלמא דלא אתברי. אבל מדאמר מפל דברו הטוב, ואפיק ביש לאחורא, דהא מלה דביש לא בעי למעבד.

ואף על גב דאגזים, וארים רצועה, אתאת אמא ואתקפת בדרועיה ימינא, וקם רצועה בקיומיה, ולא נחית לתתא, ולא אתעביד, בגין דבעיטא חדא הוו תרווייהו, איהו דאגזים, ואיהו דאחידת בימיניה.

ואי תימא מנלן. ממלה דאיהי באתגללא, דכתיב לך רד פי שחת עמך, שרי לארמא רצועה, ומשה דלא הוה ידע ארמא דאמא, שתיק. פיון דחמא קדשא בריך הוא כף, אנקיד ליה, ובטש ביה ואמר ועתה הניחה לי, מיד ארגיש משה, ואחיד בדרועיה דקודשא בריך הוא, דכתיב זכור לאברהם, דא דרועיה ימינא, ובגין כף לא נחית רצועה.

ואי תימא, אמא דאיהי רגילה לאחדא ברצועה דמלפא, אן הות, דשבת מלה למשה. שאילנא ואמינא והא לא ידענא בריא דמלה, עד דנהוי קמיה דבוצינא קדישא. כד אתו לקמיה דרבי שמעון, חמא באנפיהו סימן. אמר עולו בני קדישין, עולו רחימין דמלפא, עולו רחימין אלין באלין.

דאמר רבי אבא, כל אלין חבריאי, דלא רחימין אלין לאלין, אסתלקו מעלמא הללו שאין אהבים זה את זה, מסתלקים מהעולם טרם שהגיע זמנם. כל החברים בימיו של

עוד, אלא שהשתדלו עליכם ולקחו על צוארם את משאכם, והייתם מחרפים ומגדפים אותם. אמר רבי יוסי, לא היה אב רחמן על בניו כמו הקדוש ברוך הוא, ופסוק הוא שכתוב, (מלכים א-ח) לא נפל דבר אחד מפל דברו הטוב וגו'. בא וראה רחמנותו: אלו אמר לא נפל דבר אחד מפל דברו ולא יתיר - נוח לעולם שלא נברא. אבל משאמר מפל דברו הטוב, והוציא הרע לאחור, שהרי דבר של רע לא רצה לעשות.

ואף על גב שהפחיד והרים רצועה, באה האם והחזיקה בזרוע ימינו, ועמדה הרצועה במקומה ולא ירדה למטה, ולא נעשה (הדין), משום שבעצה אחת היו שניהם - אותו שהפחיד, ואותו שאחז בימינו.

ואם תאמר, מנין לנו? זה מדבר שהוא בגלוי, שכתוב לך רד פי שחת עמך. התחיל להרים רצועה, ומשה, שלא היה יודע דרכה של אם, שתק. פיון שראה הקדוש ברוך הוא כף, רמז לו, והכה בו ואמר ועתה הניחה לי. מיד הרגיש משה ואחז בזרועו של הקדוש ברוך הוא, שכתוב זכר לאברהם. זו זרוע ימין, ומשום כף לא ירדה הרצועה.

ואם תאמר, האם שהיא רגילה לאחז ברצועת המלך, היכן הייתה שהשאירה את הדבר למשה? שאלתי ואמרתי, והרי לא ידעתי את ברור הדבר, עד שנהיה לפני המנורה הקדושה. כשבאו לפני רבי שמעון, ראה בפניהם סימן. אמר, הפנסו בני קדושים, הפנסו אהובי המלך, הפנסו אהובים שלי, הפנסו אהובים אלה לאלה.

שאמר רבי אבא, כל החברים של

רבי שמעון, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם, ומשום כך בדרורו של רבי שמעון היו בגלוי. שהיה רבי שמעון אומר, כל החברים שאין אותהים אלה לאלה, גורמים שלא ללכת בדרך ישרה, ועוד - שעושים בה פגם, שהרי בתורה אהבה ואהבה ואמת יש בה. אברהם אהב את יצחק, ויצחק את אברהם, היו מתחבקים זה בזה. בלעקב שניהם אחוזים באהבה ובאחווה, נותנים ורוחם זה בזה. גם החברים באותה דגמא הם צריכים, ולא לעשות פגם.

ביון שראה סימן בפניהם ואמר להם כך, אמרו לו, ודאי רוח נבואה שורה על המנורה הקדושה, וכך אנו צריכים לדעת. בכה רבי שמעון ואמר, דבר אחד מאותם דברים שלחשו לי מתוך ראש הישיבה של גן עדן, שלא אמרו בגלוי דבר זה, סתר הוא. ואמר להם, בני אהובי, בני אהובי נפשי, מה אעשה. אמרו לי בלחש, ואני אמר בגלוי, ולזמן שנראה פנים בפנים (שכינה), כל הפנים יסתמכו בזה.

בני החטא שעשו (ערכ רב) העם שבחוץ, והשתתפו בו העם הקדוש - כאם הם חטאו, שכתוב קום עשה לנו אלהים, אלהים ודאי. כבוד ישראל הנה, הוא ששורה עליה כאם על בנים, וזהו סוד הפתוב (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור. זה כבודם של ישראל, האמא שלהם. וזהו שכתוב (שמואל א ד) גלה כבוד. שגרמו לשכינה לגלות בגלות עמהם. ועל זה וימירו את כבודם. במה? בתבנית שור.

כאן הוא סוד הדבר. בא וראה, למטה בתוך שמרי היין השמרים הרעים, יצא מפגיע אחד, מקטרג,

עד לא מטא זמנייהו, כל חברייהו ביומוי דרבי שמעון, רחימו דנפשא ורוחא הוה בינייהו, ובגין כך בדרא דרבי שמעון באתגלייא הוה, דהוה אמר רבי שמעון, כל חברייהו דלא רחמין אלין לאלין, גרמין דלא ליהו בארץ מישר. ועוד דעבדין פגימו בה, דהא אורייתא רחימו ואחווה וקשוט אית בה. אברהם רחים ליצחק, יצחק לאברהם, מתחבקן דא בדא, יעקב תרווייהו אחידן ביה, ברחימו, ובאחווה, יהבין רוחייהו דא בדא. חברייהו כההוא דוגמא אצטריכו, ולא למעבד פגימו.

ביון דחמא סימן באנפיהו, ואמר לון הכי. אמרו ליה ודאי רוח נבואה שרא על בוצינא קדישא, והכי אצטריף לן למנדע. בכה רבי שמעון ואמר, חד מלה מאינון מלין דלחישו לי מגו ריש מתיבתא דגנתא דעדן, דלא אמרו באתגליא מלה דא סתרא איהי, ואימא לכו בני רחימאי, בני רחימין דנפשי, מה אעביד, אמרו לי בלחישא, ואנא אימא באתגלייא. ולזמנא דנחמי אנפין באנפין, (ד) קצ"א ט"ו א) כל אנפין יסתכמון בדא.

בני חובא דעבדו (ערכ רב) עמא דלבר. ואשתתפו ביה עמא קדישא, באמא חאבו, דכתיב קום עשה לנו אלהים, אלהים ודאי. כבוד ישראל דא, איהו דשריא עלייהו כאמא על בנין, ודא הוא רזא דכתיב, (תהלים קו) וימירו את כבודם בתבנית שור. דא כבודם דישראל, אמא דלהון. ודא הוא דכתיב, (שמואל א ד) גלה כבוד. דגרמו לשכינתא דאתגלי בגלותא עמהון. ועל דא וימירו את כבודם, במה. בתבנית שור.

הכא איהו רזא דמלה, תא חזי, לתתא גו שמרים דחמרא, דורדיין בישין, נפק

מזיק קדמון, והוא בסוד דמות אדם. כשקרב לתוך הקדש, פיון שמעבר משם ורוצה לרדת למטה, רוצה להתלבש בלבוש להזיק את העולם. ויורד הוא ומרכבותיו. והלבוש הראשון שהוא לוקח - תבנית שור, דמות שור, וראשון לנזיקין מאותם ארבעה. הוא שור. והם ארבעה אבות להזיק לעולם, וכל שלשת אבות הנזיקין פרט לשור, כלם שלו, ועל זה כתוב וימירו את פבודם בתבנית שור.

מה זה אכל עשב? הרי דרשנו בו, אבל עקר הדבר מתמצית של לחם ושבעה מיני דגן אין לו בהם חלק. ומשום כך האם לא היתה שם, ולא נאה לה להיות שם. ומשום שהאב היה יודע את רחמנות האם ודרפה, אמר למשה, בני אהובי, העצה בזה תמיד בשניהם. וזהו שלחשו לי בלחש, שלא ראוי לגלות, שהבן לא ידע, ויראה שהרי רצועה מוכנה, ותמיד יפחד. אבל שניהם בעצה זו ובעצה אחת.

בא וראה, כתוב וירא העם פי בשש משה. מי זה העם? הם הערב רב. מי הערב רב? וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים היו, שקראו להם ערב רב? והלא מצריים היו, וממצרים נסעו. ואלו היו ערבוביה של עמים רבים, כך היה לו לכתוב: ערב רב עלו אתם לפי הערבוביה שלכם.

אָלָא ערב רב עלה אתם - עם אחד היה ולשון אחת, אבל כל מכשפי מצרים וכל חרטמיהם היו אלה, שפיתוב בהם (שמות ז) ויעשו גם הם חרטמי מצרים. שרצו לעמד כנגד נפלאות

חד ערעורא, מקטרגא, מזיקא קדמאה, ואיהו ברזא דיוקנא דאדם. פד קריב לגו קדשא. פיון דאתעבר מתמן, ובעי לנחתא לתתא. בעי לאתלבשא בלבושא, לנזקא עלמא. ונחית הוא ורתיכוי. ולבושא קדמאה דקא נקיט, תבנית שור, דיוקנא שור, וקדמאה לנזיקין מאינן ארבע, שור איהו. ואינן ארבע אבות לנזקא עלמא. וכלהו תלתא דאבות נזיקין בר שור, פלהו דיליה, ועל דא כתיב, וימירו את פבודם בתבנית שור.

מהו אוכל עשב. הא דרשינן ביה. אבל עקרא דמלה, מתמצית דלחם ושבעה זיני דגן, לית ליה בהו חולקא. ובגיגי כף, אימא לא הות תמן, ולא יאות לה למהוי תמן. ובגין דאבא הוה ידע רחמנו דאמא וארחא דילה, אמר למשה, בני רחימאי, עיטא בתרווייהו בדא תדיר. ודא הוא דלחישו לי בלחישו, דלא חזי לגלאה, דברא לא ינדע, ויחמי דהא רצועה אתתקנת, וידחל תדיר. אבל תרווייהו בעיטא דא, ובעיטא חדא.

תא חזי כתיב (שמות לב) וירא העם פי בשש משה. מאן העם. אינן ערב רב. מאן ערב רב. וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים הוו, דקראן לון ערב רב, והלא מצריים הוו, וממצרים נטלו, ואלו הוו ערבוביא דעמין סגיאין, הכי הוה ליה למכתב, ערב רב עלו אתם לפי ערבוביא דלהון.

אָלָא (שמות יב) ערב רב עלה אתם. עמא חד הוה, ולישן חד, אבל כל חרשי מצרים, וכל חרטומי דלהון הוו, דכתיב בהו, (שמות ז) ויעשו גם הם חרטומי מצרים. דבעו למיקם לקבל

פליאן דקודשא בריך הוא, פיון דחמו נסין ופליאן דעבד משה במצרים,

הקדוש ברוך הוא. כִּינּוּן שָׂרָאוּ הַנְּסִים וְהַנְּפִלְאוֹת שֶׁעָשָׂה מִשָּׁה בַּמִּצְרַיִם, חֲזֹרוּ לְמִשָּׁה. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמִשָּׁה, אֵל תִּקְבַּל אוֹתָם. אָמַר מִשָּׁה, רְבוּן הָעוֹלָם, כִּינּוּן שָׂרָאוּ גְבוּרָתְךָ הֵם רוֹצִים לְהַתְגַּיֵּר. יִירָאוּ גְבוּרָתְךָ בְּכָל יוֹם, וַיִּדְעוּ שְׂאִין אֱלוֹהַּ מִבְּלַעֲדֶיךָ. וְקָבַל אוֹתָם מִשָּׁה.

לָמָּה קָרָא לָהֶם עֶרֶב רֵב? אֵלָּא כָּל מְכַשְׁפֵי מִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרָאשֵׁם יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעוֹת הַיּוֹם הָיוּ עוֹשִׂים כְּשִׁפְיָהֶם תָּמִיד. וְכָל הַמְכַשְׁפִּים הִלְלוּ הַעֲלִיּוֹנִים הָיוּ מִסְתַּפְּלִים מִכַּאֲשֶׁר נוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, מִרְאשִׁית שֵׁשׁ שְׁעוֹת וְחֻצֵי עַד רִאשִׁית תִּשְׁעֵי וְחֻצֵי, שֶׁהֵיוּ עֶרֶב הַגָּדוֹל. כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים קִטְנִים, מִתְחַלֵּת תִּשְׁעֵי וְחֻצֵי עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.

אוֹתָם עֲלִיּוֹנִים שִׁבְּהֶם הָיוּ מִסְתַּפְּלִים מְכַשְׁנוֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהָיָה אֲזַי מִתְחַלְלִים תִּשְׁעֵי מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וְחֻמָּשׁ דְּרָגוֹת לְשׁוֹטֵט עַל הָרִי הַחֹשֶׁף, וְרוֹחַם הִיָּתָה מְשׁוֹטֵטֶת עַל כָּל אוֹתָם מְכַשְׁפִּים (דְּרָגוֹת) בְּכַשְׁפֵּיהֶם. וְאֵלָּה הָיוּ עוֹשִׂים כָּל מַה שֶּׁהֵם רוֹצִים, עַד שֶׁכָּל הַמִּצְרַיִם בְּאֵלָּה הָיָה מִבְּטָחָם. וְקָרָאוּ לָהֶם עֶרֶב רֵב, מִשּׁוֹם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עֶרֶב קָטָן, מִתִּשְׁעֵי שְׁעוֹת וְחֻצֵי וּמִטָּה, זֶה עֶרֶב קָטָן. וּשְׁנֵי עֶרְבִים הֵם, וְעַל כֵּן וְגַם עֶרֶב רֵב עָלָה אֹתָם.

וְחֻמָּתָם הִיָּתָה רִבְּהָ, וְהֵם הִסְתַּפְּלוּ בִשְׁעוֹת הַיּוֹם, וְהִסְתַּפְּלוּ בְּדַרְגַּת מִשָּׁה, וְרָאוּ שֶׁהָיָה בְּכָל הַצְּדָדִים בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שְׁעוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַיּוֹם, שֶׁהֵם לֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בָּהֶם, (בְּגַלֵּל ש"ש) בְּשֵׁשׁ דְּרָגוֹת עֲלִיּוֹנוֹת שְׁאוּחֻזִּים בּוֹ (שְׁאוּחֻז בָּהֶם), וּבְכָל הַצְּדָדִים הָיָה לְשֵׁשׁ, וּבְעֶטְרוֹת הַשֶּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֵתִיד לְרַדֵּת מִן הַהָר, שְׁכַתּוֹב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

אֶהְדְּרוּ לְגַבֵּי מִשָּׁה. אָמַר לִיָּה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְמִשָּׁה, לָא תִקְבַּל לוֹן. אָמַר מִשָּׁה, מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, כִּינּוּן דְחֻמוֹ גְבוּרָתָא דִילָךְ, בְּעָאן לְאַתְגַּיֵּירָא. יְחֻמוֹן גְבוּרָתְךָ בְּכָל יוֹמָא, וַיִּנְדְּעוּן דְלִית אֱלֹהָא בַר מְנַךְ. וְקָבַל לוֹן מִשָּׁה.

אֲמַאי קָרָא לוֹן עֶרֶב רֵב. אֵלָּא כָּל חֲרָשִׁין דְּמִצְרַיִם הָווּ, וּבְרִישֵׁיהוֹן יוֹנוֹס וַיִּמְבְּרוּס, וּבִשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא הָווּ עֲבָדֵי תְדִיר חֲרָשִׁיָּהוּ. וְכָל אֱלִין חֲרָשִׁין עֲלֵאִין, הָווּ מִסְתַּפְּלֵי מִכִּי נָטִי שְׁמִשָּׁא, מְשִׁירוּתָא דְשִׁית שְׁעוֹת וּמְחֻצָּה, עַד שִׁירוּתָא דְתִשְׁעֵי וּמְחֻצָּה. דְּהֵיִינוּ עֶרֶב רִבְרָבָא. כָּל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין זְעִירִין, מְשִׁירוּתָא דְתִשְׁעֵי וּמְחֻצָּה, עַד פְּלָגוֹת לֵילֵיאָא.

אֵינּוֹן עֲלֵאִין דְּבָהוּ, הָווּ מִסְתַּפְּלֵי מִכִּי נָטִי שְׁמִשָּׁא. דְּהָא כְּדִין שָׂרָאן תִּשְׁעֵי מְאָה וְתִשְׁעִין וְחֻמָּשׁ דְּרָגִין, לְמִשְׁטָטָא עַל טוּרֵי חֹשׁוֹף. וְרוּחָא דְלֵהוֹן, הָוָה מְשִׁטָּטָא עַל כָּל אֵינּוֹן חֲרָשִׁין (נ"א דְרָגִין) בְּחֲרָשִׁיָּהוּ. וְאֱלִין הָווּ עֲבָדֵי, כָּל מַה דְּאֵינּוֹן בְּעָאן. עַד דְּכָל מִצְרָאֵי רְחֻצְנוּ דְלֵהוֹן בְּאֱלִין הָוָה. וְקָרָאן לוֹן עֶרֶב רֵב. בְּגִין דְּאִית עֶרֶב זְעִירָא, מִתִּשְׁעֵי שְׁעוֹת (ד' קצ"א א' ע"ב) וּמְחֻצָּה וּלְתַתָּא, דָּא עֶרֶב זְעִירָא. וְתַרֵּי עֶרְבֵי אֵינּוֹן, וְעַל דָּא וְגַם עֶרֶב רֵב עָלָה אֹתָם.

וְחֻמָּתָא דְלֵהוֹן, הָוָה סְגִי. וְאֵינּוֹן אִסְתַּפְּלוּ בִשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא, וְאִסְתַּפְּלוּ בְּדַרְגָּא דְמִשָּׁה, וְחֻמוֹ דְּהָא בְּכָל סְטָרִין בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ שְׁעֵתֵי קְדָמָאִין דִּיוֹמָא, דְּאֵינּוֹן לֹא יְכַלִּין לְשַׁלְטָאָה בָּהוּ, (נ"א כִּינּוּן שִׁית) בְּשִׁית דְּרָגִין עֲלֵאִין דְּאִחִידָן בֵּיהּ (נ"א דְאִחִיד בָּהוּ). וּבְכָל סְטָרִין בְּשִׁית הָוָה, וּבְעֶטְרִין דְּאֱלִין שִׁית, הָוָה זְמִין לְרַדֵּת מִן הַהָר, דְּכִתִּיב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

בְּשֵׁשׁ, וּבְעֶטְרוֹת הַשֶּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֵתִיד לְרַדֵּת מִן הַהָר, שְׁכַתּוֹב כִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לְרַדֵּת מִן הַהָר.

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן, (שְׂפָר לְמִדּוֹ, שְׂבָאוֹתָהּ שְׂעָה שְׂרִיד מִשָּׁה וְקַבֵּל הַתּוֹרָה לְבָדוֹ בְּלָלוֹת כָּל יִשְׂרָאֵל, וְהוּא קִבֵּל הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם, וְאִפְלוּ מִגַּלַּת אֶסְתֵּר שְׂכֵתוֹב (אֶסְתֵּר ט) וְקִבֵּלוּ הַיְהוּדִים, וְקִבֵּלוּ הַיְהוּדִים הִיא צְרִיר לְהִיְוֹת! מִהוּ וְקִבְלוּ? אֵלָּא זֶה מִשָּׁה שְׂהוּא הַיְהוּדִים, בְּלָלוֹת כָּל הַיְהוּדִים. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן) לְמָה עַל אֶהְרֹן? כְּדִי לְהַכְלִיל בְּצַד הַיְמִין, שְׁהָרִי הֵם הַשְּׂמָאל רְצוּ מִמֶּנּוּ, וְכְדִי שְׂיִהְיֶה כְּלוּל בַּיְמִין, הַתְּכַנְסוּ עַל אֶהְרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדָא יִבְעוּ סִטְרָא שְׂמָאלָא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לִיָּה. מָא אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֵלָּא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָגָא אִינוּן (ר"א שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) בְּלָחוּ בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא רְאֵלְהִים שִׁית אִינוּן. דָּא תִּימָא דְרָא שְׂבַע אִינוּן. הַהוּא אֱלֹהִים עֲלָאָה לָא עָאֵל בְּכַלְלָא).

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְהוּא מוֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, שְׂמָא דְאֱלֹהִים לָא דְכִיר, אֵלָּא שְׂמָא דַּיְיָ, וְעַל דָּא קְשִׁיָּא לִיָּה לְפָרְעָה בְּגִין דְלָא יָהֵא תוֹקְפָא לְהִהוּא סִטְרָא אַחְרָא, וְלָא יִתְתַּקֵּף בְּעַלְמָא. הַשְּׂתָא בְּעוּ הַהִיא מְלָה, וְהִינּוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דַּיְיָקָא, דְאֶנְן צְרִיכִין לְהָאֵי מְלָה, לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְהוּא אַתְדַּחֲיָא עַד הַשְּׂתָא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָאֵי אָמְרוּ. אֵלָּא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן דְאֶתוּן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְעַלְמָא לָכוּ, וְאֶנְן דַּחֲיִין לְבַר. דְלָכוּ, (שְׂמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְאֶזִּיל קַמֵּיכוּ יְיָ. דְהָא רְשׁוּ אֵית לְסִטְרָא דִּילָן לְמַהֲךְ אוֹף הָכִי לְקַמְנָא, אֵי נְזַמִּין לִיָּה עוֹבְדָא.

תָּא חֲזִי, כָּל עֲנְגֵי יָקָר דְאֶזְלוּ בְּמַדְבְּרָא, לָא הוּוּ חֲפִיִּין אֵלָּא לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחוּדֵיהוּ. וְהִהוּא עֲנָנָא דִּיקָר, דְכַתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, אֶזְלָא לְקַמֵּיהוּ. וְאֶלִּין עֲרֵב רַב, וְכָל אִינוּן בְּעִירֵי עֲאֲנִין וְתוֹרִין, הוּוּ אֶזְלוּ לְבַר הַלְלוּ, וְכָל אוֹתָן בְּהַמּוֹת, צֶאֱן וְשׁוֹרִים, הִיוּ הוֹלְכִים מַחוּץ לְמַחֲנֶה בְּאַחְרוֹנָה. וּבֵאֵרָא, כָּל אוֹתָם

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן, (דַּחְבֵּי חֲמִינָן דְכַתִּיבָא שְׂעָתָה דְנִחִית מוֹשֶׁה וְקִבֵּיל אוֹרִיָּתָא בְּלַחֲדוּי בְּלָלָא דְכָל יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ קִבֵּיל אוֹרִיָּתָא בְּעַלְמָא. וְאִפְלוּ מְנִילַת אֶסְתֵּר דְכַתִּיב (אֶסְתֵּר ט) וְקִבֵּיל הַיְהוּדִים. וְקִבֵּלוּ הַיְהוּדִים מִבְּעֵי לִיָּה. מָאֵי וְקִבֵּיל אֵלָּא דָּא מוֹשֶׁה דְאִיהוּ הַיְהוּדִים כְּלָלָא דְהַיְהוּדָא. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן) אֶמְאֵי עַל אֶהְרֹן. בְּגִין לְאֶתְפַּלְלָא בְּסִטְרָא דִּימִינָא, דְהָא אִינוּן שְׂמָאלָא בְּעוּ מִנִּיָּה, וּבְגִין דְלִהְיִי כְּלוּל בַּיְמִינָא, אַתְּכַנְשׁוּ עַל אֶהְרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדָא יִבְעוּ סִטְרָא שְׂמָאלָא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לִיָּה. מָאֵי אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֵלָּא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָגָא אִינוּן (ר"א שְׁשֵׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) בְּלָחוּ בְּסִטְרָא שְׂמָאלָא רְאֵלְהִים שִׁית אִינוּן. דָּא תִּימָא דְרָא שְׂבַע אִינוּן. הַהוּא אֱלֹהִים עֲלָאָה לָא עָאֵל בְּכַלְלָא).

תָּא חֲזִי, כָּל זְמַנָּא דְהוּא מוֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, שְׂמָא דְאֱלֹהִים לָא דְכִיר, אֵלָּא שְׂמָא דַּיְיָ, וְעַל דָּא קְשִׁיָּא לִיָּה לְפָרְעָה בְּגִין דְלָא יָהֵא תוֹקְפָא לְהִהוּא סִטְרָא אַחְרָא, וְלָא יִתְתַּקֵּף בְּעַלְמָא. הַשְּׂתָא בְּעוּ הַהִיא מְלָה, וְהִינּוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דַּיְיָקָא, דְאֶנְן צְרִיכִין לְהָאֵי מְלָה, לְתַקְפָּא סִטְרָא דִּילָן, דְהוּא אַתְדַּחֲיָא עַד הַשְּׂתָא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָאֵי אָמְרוּ. אֵלָּא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן דְאֶתוּן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְעַלְמָא לָכוּ, וְאֶנְן דַּחֲיִין לְבַר. דְלָכוּ, (שְׂמוֹת יג) וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ, כְּמָה דְאֶזִּיל קַמֵּיכוּ יְיָ. דְהָא רְשׁוּ אֵית לְסִטְרָא דִּילָן לְמַהֲךְ אוֹף הָכִי לְקַמְנָא, אֵי נְזַמִּין לִיָּה עוֹבְדָא.

תָּא חֲזִי, כָּל עֲנְגֵי יָקָר דְאֶזְלוּ בְּמַדְבְּרָא, לָא הוּוּ חֲפִיִּין אֵלָּא לְבַנֵּי יִשְׂרָאֵל לְחוּדֵיהוּ. וְהִהוּא עֲנָנָא דִּיקָר, דְכַתִּיב וַיְיָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם, אֶזְלָא לְקַמֵּיהוּ. וְאֶלִּין עֲרֵב רַב, וְכָל אִינוּן בְּעִירֵי עֲאֲנִין וְתוֹרִין, הוּוּ אֶזְלוּ לְבַר הַלְלוּ, וְכָל אוֹתָן בְּהַמּוֹת, צֶאֱן וְשׁוֹרִים, הִיוּ הוֹלְכִים מַחוּץ לְמַחֲנֶה בְּאַחְרוֹנָה. וּבֵאֵרָא, כָּל אוֹתָם

ארבעים שנים שהלכו ישראל במדבר, שום לכלוף וטנוף לא היה בתוך העננים בפנים. ועל זה צאן ובקר שהיו אוכלים עשב היו בחוץ, וכל אותם ששומרים אותם.

אמר רבי אלעזר, אבא, אם כך, אותם ערב רב לא היו אוכלים מן המן? אמר לו, ודאי כך הוא, אלא רק מה שנותנים להם ישראל, כמי שנותן לעבדו. וממה היו אוכלים? מתמצית, מה שנשאר אחר הרחים, פסלת. והכתוב מכריז ואומר, (שם טו) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה. בני ישראל, ולא אחרים. ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא, ולא שאר הערב רב, צאן ובקר שהיו בנייהם.

עד עכשו היו כנועים אותם ערב רב, ועכשו עמדו ורצו מעשה לחזק את הצד האחר, ואמרו, או נהיה כלנו עם אחד ונהיה בכלל עמכם, או שיהיה לנו מי שילך לפנינו כמו שהולך אלהיכם לפניכם. אמר אהרן, חס ושלום שאלה ישפתפון בעם הקדוש להיות הפל פלל אחד, ולא יתערבו העם הקדוש בעם הזה בכלל אחד, אלא טוב להפרידם מתוך העם הקדוש עד שיבא משה.

ואהרן התפון לטוב, אלא שהיו רבים מישראל שהשתתפו עמהם בלב. ומשום כך, כשבא משה, הצטרף לברר וללפן את העם הקדוש מאותו חטא, והשקה אותם השקיה, עד שפלים נבררו ולא נשארה בהם פסלת כלל.

אמר להם אהרן, פרקו נזמי הזֶהב. וכי לא היה להם זהב זהב אחר? אלא אמר אהרן, בעוד שיש להם קטטה עם בנייהם ונשייהם, יתעכבו, ובין כך יבא

ממשרייתא, לבתרייתא. ותא חזי, כל אינון ארבעין שנין דקא אזלו ישראל במדברא, שום לכלוכא וטנופא לא הוה גו ענני לגו. ועל דא עאני ותורי דהו אכלי עשב לבר הו, וכל אינון דנטרי לון.

אמר רבי אלעזר, אבא, אי הכי אינון ערב רב לא הו אכלי מן מנא. אמר ליה ודאי הכי הוא. אלא מה דיהבין לון ישראל, כמאן דיהיב לעבדיה. וממה הו אכלי. מתמצית, מה דאשתאר מבתר ריחיא, פסולת. וקרא אכריז ואמר, (שמות טו) ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה. בני ישראל, ולא אחרא. ויראו בני ישראל ויאמרו מן הוא, ולא שאר ערב רב, עאני ותורי, דהו בנייהו.

עד השתא, הו אתפפין אינון ערב רב והשתא קמו ובעו עובדא, לאתקפא לסטרא אחרא. אמרו, או נהא כלנא עמא חדא, ונהוי בכללא עמכון, או יהא לן מאן דיהו קמנא, כמה דיהו אלהכון קמיכון. אמר אהרן, חס ושלום דאלין ישפתפון בעמא קדישא, למהוי פלא כללא חדא, ולא יתערבון עמא קדישא בעמא דא, פללא חדא, אלא טב איהו לאפרשא לון מגו עמא קדישא, עד דיייתי משה.

ואהרן לטב אתפון, אלא סגיאין הו מישראל דאשתתפו בהדייהו בלבא. ובגין כך, פד אתא משה, אצטריף לבררא וללפנא לעמא קדישא מההוא חובא, ואשקי לון שקיו, עד דאתברירו (דף קצ"ב ע"א) פלהו ולא אשתאר בהו פסולת כלל.

אמר לון אהרן, (שמות לב) פרקו נזמי הזֶהב, וכי לא הוה לון דהבא אחרא. אלא אמר אהרן, בעוד דאית לון קטטה בבנייהו

מִשֶׁה. בֹּא וּרְאֵה, שְׁנִינוּ קִשִּׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסִפְפַּחַת בְּכֶשֶׁר הַחִי, כָּל שֶׁכֶּן אֵלֶּה שְׁלֵא הָיוּ גֵּרִים כְּרֵאוּי. מֵה הֵם עָשׂוּ? וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם אֶת נִזְמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵיהֶם. כִּמְה אֲלָפִים וּרְכֻבוֹת הָיוּ מִנְזַמְיָהוּן שָׁם.

מֵה כְּתוּב? וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט וְגו'. אֲהַרֹן לֹא נִשְׁמַר מֵאוֹתָם שְׁנֵי חֻכְמִים שֶׁהָיוּ כְּרֵאוּשֵׁיהֶם שֶׁל אוֹתוֹ עָרַב רַב, אֶחָד מֵהֶם הָיָה לְפָנָיו, וְהָאֲחֵר הָיָה עוֹשֶׂה בְּכֶשֶׁפִּים. כִּיּוֹן שֶׁשְׁנֵיהֶם הִתְעַצְּפוּ כְּפֶאֱדָה, לְקַחוּ אֶת אוֹתוֹ זֶהָב, (אֶחָד) שְׁנֵי שְׁלִישׁ בִּיד אַחַת, וְשְׁלִישׁ בִּיד הָאַחֲרָת. מִשּׁוּם שֶׁכָּף צָרִיף בְּאוֹתוֹ מִיֵּן שֶׁל כְּשׁוֹף.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ, אֲהַרֹן מְשׁוּחַ שֶׁל הָאֵל הַגְּדוֹל, בְּחִסְדוֹתָיִךְ נִפְלוּ כִּמְה מֵהָעַם הַקְּדוֹשׁ, וְאַתָּה לֹא הָיִיתָ יוֹדֵעַ לְהַשְׁמֵר. מֵה עָשׂוּ? כְּשֶׁהִגִּיעוּ שֵׁשׁ שְׁעוֹת וְהַיּוֹם הָיָה בְּמִשְׁקַל, לְקַחוּ אֶת אוֹתוֹ זֶהָב שֶׁפָּרְקוּ מֵאַזְנֵיהֶם. מֵה הִטְעַם? מִשּׁוּם שֶׁמִּי שֶׁצָּרִיף לְעִשׂוֹת כְּשׁוֹף, לֹא מִתְבַּקֵּשׁ לְחוּס עֵינָיו עַל מָמוֹן. וְהֵם אוֹמְרִים, הַשְׁעָה עוֹמְדָת לְנוּ, אִם אֵינָנו מְעַכְבִּים. זֹו אֵינָה שְׁעָה לְחוּס עַל הַזֶּהָב. מִיָּד - וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם. מֵה זֶה וַיִּתְּפְּרוּ? כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִּים א-יט) מִפָּרֶק הָרִים וּמִשְׁבַּר סֻלְעִים, שֶׁהִשְׁחִיתוּ וְשִׁבְרוּ אֶת אֲזַנֵּיהֶם. בְּכַה כְּמִקְדָּם וְאָמַר, אִי עִם קְדוֹשׁ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה וְאָמַר, (שְׁמוֹת כֵּא) וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָרִי פְּרִשׁוּהָ הַחֲבָרִים, הָאֲזֵן שֶׁשְׁמַעָה בְּסִינֵי (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו', וְהוּא פָּרַק עַל מַלְכוּת שְׁמַיִם

וּבְנִשְׁיֵיהוּ, יִתְעַכְּבוּן, וּבִיָּן כֶּף יִיתִי מִשֶׁה. תֵּא חֲזִי, תִּנְיֵן קִשִּׁים גֵּרִים לְיִשְׂרָאֵל כְּסִפְפַּחַת בְּכֶשֶׁר הַחִי, כָּל שֶׁכֶּן אֵלֶּיךְ, דִּלָּא הָוֹ גֵּרִים כְּדָקָא יֵאוּת. אֵינּוֹן מֵה עֲבָדוּ. וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם אֶת נִזְמֵי הַזֶּהָב אֲשֶׁר בְּאַזְנֵיהֶם. כִּמְה אֲלָפֵי וּרְכֻבוֹן הָוֹ מִנְזַמְיָהוּן תַּמָּן.

מֵה כְּתִיב, וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט וְגו'. אֲהַרֹן לֹא אֶסְתַּמֵּר, מֵאֵינּוֹן תַּרְיִן חֲפִימִין, דִּהוּוּ בְּרִישֵׁיהוֹן דִּהֵהוּא עָרַב רַב. חַד מִנְיֵיהוּ הָוֹה קָמִיה, וְאַחֲרָא הָוֹה עֲבִיד בְּחֶרֶשׁוּי. כִּיּוֹן דִּתְרוּוִייהוּ אֲתִייעֵטוּ כְּחֶדָא, נִטְלוּ הֵהוּא דִּהֶבָא, (חַד) תַּרְיִן שְׁלִישֵׁי בִידָא דְחַד, וְשְׁלִישׁ בִּידָא דְאַחֲרָא. בְּגִין דְהָכִי אֲצִטְרִיף בְּהֵהוּא זֵינָא דְחֶרֶשׂא.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר אִי חֲסִידָא קְדִישָׁא, אֲהַרֹן מְשִׁיחָא דְאַלְהָא רַבָּא, בְּחִסְדוֹתָיִךְ נִפְלוּ כִּמְה מֵעַמָּא קְדִישָׁא. וְאַנְתָּ לֹא הָוִית יָדַע לְאַסְתַּמְרָא. מֵהוּ עֲבָדוּ. כִּד מְטוּ שִׁית שְׁעֵתִין, וַיּוֹמַר הָוֹה בְּמִתְקָלָא, נִטְלוּ הֵהוּא דִּהֶבָא דְפָרִיקוּ מֵאוּדְנֵיהוֹן. מָאִי טַעְמָא. בְּגִין דְמֵאֵן דְאַצְטְרִיף לְמַעַבְדַּ חֶרֶשׂא, לֹא בְעֵי לְמִיחַס עֵינָוִי עַל מָמוֹנָא. וְאֵינּוֹן אֲמָרִי, שְׁעֵתָא קִימָא לָךְ, אִי אֲנִן לֹא מְעַכְבִּין. לָאוּ שְׁעֵתָא לְמִיחַס עַל דִּהֶבָא, מִיָּד וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעַם. מָאִי וַיִּתְּפְּרוּ. כִּמְה דְאַתָּה אָמַר (מַלְכִּים א יט) מִפָּרֶק הָרִים וּמִשְׁבַּר סֻלְעִים, דְחִבִּילוּ וְתִבְרוּ אוּדְנֵיהוּ. בְּכַה כְּמַלְקְדָמִין וְאָמַר אִי עַמָּא קְדִישָׁא אִי עַמָּא קְדִישָׁא, דִּקוּדְשָׁא בְּרִיף הוּא.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה, וְאָמַר, (שְׁמוֹת כֵּא) וְהִגִּישׁוּ אֲדָנָיו אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָא אוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא, אֲזֵן דְשְׁמַע בְּסִינֵי, (ויקרא כה) כִּי לִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲבָדִים וְגו'. וְאִיהוּ פְּרִיק עוֹל מַלְכוּת שְׁמַיִם מְעַלְיָה, וְזִבִּין גְּרַמִּיהָ לְאַחַר, תַּרְצַע. וְאֵלֶיךָ חִיבָא רְשִׁיעִין,

מעליו ומכר עצמו לאחר - תרצע. ואלו הרשעים החיבים, אנשים רעים, בתשוקתם לחזר לסרחונם לא רצו מנשיהם ובניהם אלא השחתת דרכם (אניהם), והתפרקו מעל של שמים שצוה אותם משה ושברו אנניהם, שאין להם חלק בשם הקדוש והעם הקדוש.

מה עשו? חלקו שניהם אותו הזקב, אחד נטל שני שלישים, ואחד שלישי. עמדו כנגד השמש בשש שעות. עשו כשפיהם וכשפיו בלהטיהם בפשוף של הפה. כיון שהגיעה ראשית השעה השביעית, שניהם הרימו ידיהם על ידי אהרן, (ומנין שמהיד של שניהם נטל יד אחת ולא יותר?) שכתוב ויקח מידם. שניהם היו ולא יותר. כיון שהוא קבל מידם (שתיים) ולא ידיהם, יצא קול ואמר, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע, שכתוב כי ברע הוא. הביא רע לעולם.

סוד הדבר - אותם החוטאים הרשעים מכשפים בני בלעם החוטא, בני בניו של לכן הרשע, ראו שכוס של ברכה היא בימין, ומהימין מתחזקת תמיד (יותר), אמרו, אם יהיה בצד הזה אותו ראש של הימין, הרי העצמה שלנו כראוי.

כיון שהגיע שבע שעות של היום, נתנו לו לאהרן מיד. אם הוא היה אומר להם שימו אותו בארץ בתחלה ואני אטל - לא היו יכולים בכשפיהם לעשות כלום. אלא נטל מידם. והכתוב מתרעם ואומר, ויקח מידם. ראו מה עשה אהרן איש נביא, איש חכם, שלא ידע להשמר. שאלו נטל מן הארץ, כל כשפים שבעולם לא היו יכולים להצליח. אבל במה הצליחו במעשה הזה? משום שויקח מידם, ולא מן הארץ.

ויצר אותו בחרט. לא כמו

גוברין בישין, בתיאובתא דלהון למהדר לסרחנייהו, לא בעו מנשיהון ובניהון אלא חבילו אורחניהו (ס"א אורחניהו) ואתפרקו מעול שמיא דפקיד להו משה, ותברו אודנייהו, דלית לון חולקא בשמא קדישא, ועמא קדישא.

מה עבדו. פליגו תרווייהו ההוא דהבא, חד נטיל תרין שלישיין, וחד שלישי. קמו לקבל שמשא, בשית שעתין. עבדו חרשייהו, ובלטו בלטיהון בחרשא דפומא. כיון דמטא שירותא דשבע, ארימו תרווייהו ידייהו על ידוי דאהרן. (ומנין דפנדא דתרוניהו יד מכל חד נטל ולא יותר) דכתיב ויקח מידם, תרווייהו הוו, ולא יתיר. כיון דאיהו קביל מידם (ס"א תרי ולא ידיהם), קלא נפיק ואמר, (משלי יא) יד ליד לא ינקה רע, דכתיב כי ברע הוא. אייתי רע לעלמא.

רוא דמלה. אינון רשעים חייבין חרשין בנוי דבלעם חייבא, בני בנוי דלכן רשיעא, חמו דכוס של ברכה בימין איהו, ומן ימינא אפקה תדיר. (ס"א יתיר) אמרו, אי יהא בסטר דא, ההוא רישא דימינא, הא תוקפא דילן פדקא יאות.

כיון דמטא שבע שעתין דיומא, יחבו ליה לאהרן מיד. אי איהו הוה אמר לון שוו ליה בארעא בקדמיתא, ואנא אטול, לא הוו יכלין פחרשייהו כלום, אלא מידם נטל. וקרא מתרעם ואמר, ויקח מידם, חמו מה עבד אהרן גבר נביאה גבר חפים, לא ידע לאסתמרא, דאילו נטיל מארעא, פל חרשין דעלמא לא הוו יכלין לאצליחא. אבל במה אצליחו בעובדא דא, בגין דויקח מידם ולא מארעא.

ויצר אותו בחרט, (שמות לב) לאו כמה דחשבין

שחושבים בני אדם שעשה ציורים במחוגה או בדבר אחר. אלא בא הפתוב להוכיח את הדבר, שאהרן לא ידע להשמר. אלו כשנטל מידיהם היה זורק לארץ, ואף על גב שאחר כך יטל אותו, אז לא היה מצליח המעשה הרע הזה. אבל בכל היה סיוע רע, שלקח זהב וטמנו מהעין, רע אחר רע. מה זה ויצר אתו בחרט? ששם את כל הזהב בכיס אחד ונשמר מהעין, ואז הכל עלה למעשה.

בספרו של חנוך מצאנו שכך היה אומר, בן חיד יולד לההוא רישא הלכן, וכשיבאו אותם מבשר החמורים, יטעו אותו באותו שיכנים (שיטל) מרגליות בפעמוני זהב ללא דעתו, ודמות תציר בציור בחרט. מה זה בחרט? בחרט אנוש, זהו קולמוס של אנוש הרשע שהטעה בני אדם. ודאי זהו ברור הדבר, שאנוש כשהטעה את העולם, בקולמוס היה רושם ושומים של כל הדמיות ועבודות זרות באותו קולמוס (רשם רשום), ולכן כתוב בחרט, אותו שנודע לעשות כך. וזהו ברור הדבר.

והב"ר הזה, שנדאי בכיס השליף הזהב וכסה אותו מן העין, כמו שאמרו אותם מכשפים, וכך צריך במיני הכשפים הללו. וזהו מעשיהם של הכשפים הללו - דבר שצריך בגלוי לגלות אחר כך, צריך הסתרה וכסוי בראשונה, שיתפסה מן העין, ואחר כך יצא האמן לאמנתו. ודבר שצריך אחר כך פסוי, צריך בראשונה בגלוי.

עכשו, בני אהובי, אהובי נפשי, מה אעשה? ודאי שצריך לגלות. הקשיבו והסתירו הדברים. בצד הקדשה ההוא, אלהים אמת, מלך

בני נשא, דעבד ציורין במחוגה, או במלה אחרא. אלא אתא קרא לאוכחא מלה, דאהרן לא ידע לאסתמרא. אילו כד נטל מידיהון, הוה שדי לארעא, ואף על גב דיטול ליה לבתר, לא הוה (דף קצ"ב ע"ב) אצלח עובדא בישא דא. אבל בכלא סיועא בישא הוה, דנקיט דהבא, וטמריה מעינא, ביש בתר ביש, מאי ויצר אותו בחרט. דשוי כל דהבא בכיסא חדא, ואסתמר מעינא. כדין סליק פלא לעובדא.

בספרא דחנוך אשפתנא, דהוה אמר הכי, פרא יחידאה יתיילד לההוא רישא חוורא, וכד ייתון מבשרא דחמרי, יטעין ליה, בההוא דעיל (נ"א דנטיל) מרגלן בזגין דדהבא, פלא דעתא דיליה, ודיוקנא יצייר בציורא בחרט. מאי בחרט. בחרט אנוש. דא קלמוסא דאנוש חייבא, דאטעי לבני נשא.

ודאי דא ברירא דמלה, דאנוש פד אטעי עלמא, בקלמוסא הוה רשים רשימין, דכל דיוקנין ופליחנין נכראין בההוא קלמוסא, (ס"א רשים רשימו) ועל דא פתיב בחרט, ההוא דאשתמודע למעבד הכי. ודא הוא ברירו דמלה.

ובל"א הוה, דודאי בכיסא ארמי דהבא, וכסי ליה מעינא, פמה דאמרו אינון חרשין, והכי אצטריך בזיני דחרשין אלין. ודא הוא עובדא דחרשין אלין, מלה דאצטריך באתגליא, לאתגלאה לבתר, אצטריך טמירו וכסויא בקדמיתא, דיתפסי מעינא, ובתר יפוק אומנא לאומנותיה. ומלה דאצטריך בכסויא לבתר, אצטריך באתגליא בקדמיתא.

השתא בני רחיקאי, רחיקין דנפשי, מה אעביד, ודאי אצטריכנא לגלאה,

על העולם, בשלשה (דברים) עולמות (אלו) התחזק - בכריאה, ביצירה, בעשיה, והרי נאמר הסוד של כל אחד ואחד פאן. כנגד בריאה - ויקח מידם, דבר שלא היה בו עד עכשו פלוס. כנגד יצירה - ויצר אתו בחרט. כנגד עשיה - ויעשהו עגל מסכה. מי ראה כפושפים האלה בכל העולם?

עכשו יש לומר, וכי לא כתוב ואשליכהו באש, ולא יותר, ואז ויצא העגל הזה, ועכשו אתה אומר ויעשהו עגל מסכה? אלא חס ושלום שאהרן עשה, והכתוב מוכיח, שכתוב ויקח את העגל אשר עשו. אבל ממה שכתוב ויקח מידם וכתוב ויצר אתו, מכח שני אלה נעשה הכל. כפיכול הוא עשה אותו. שאם שני אלה לא היו, לא היה נעשה ולא יוצא לאמנות. אבל מי גרם שנעשה? שני אלה. (כפיכול ויעשהו וראי עשהו) בעוד שהוא לוקח מידם, הם עשו כשפיהם ולוחשים בפיהם, ומושכים רוח למטה מהצד האחר.

וכשבו שתי רוחות כאחת, אחת מהזכר ואחת מהנקבה. שפשמתלבש הזכר בדמות השור, הנקבה בדמות החמור, ושניהם היו כלולים כאחד. למה שני אלה? אלא שור הרי נאמר, וחמור למה? משום שבמכשפים המצריים הללו כתוב בהם, (יחזקאל כ) אשר בשר חמורים בשרם. ורבו כל אלו מישראל שמתו התחברו עמהם בלבם. ומשום שהיו שתי דמיות, כתוב אלה אלהיך ישראל, ולא כתוב זה, אלא אלה. שנים היו כאחד. אשר העלוף מארץ מצרים, העלוף ולא כתוב העלוף.

אציתו ואטמירו מלין. בסטר קדשה הוא, אלהים דקשוט, מלך על עלמא, בתלת (מילין) עלמין (אלין) אתתקף. בכריאה. ביצירה. בעשיה. והא אתמר, רזא דכל חדא וחדא חכא. לקבל בריאה, ויקח מידם, מלה דלא הוה ביה עד פנן פלוס. לקבל יצירה, ויצר אתו בחרט. לקבל עשיה, ויעשהו עגל מסכה. מאן חמא חרשין בכל עלמא כאלין.

השתא אית למימר, וכי לא כתיב ואשליכהו באש, ולא יתיר, וכדין ויצא העגל הזה. והשתא את אמרת ויעשהו עגל מסכה אלא חס ושלום דאהרן עבד, וקרא אוכח דכתיב ויקח את העגל אשר עשו. אבל ממה דכתיב ויקח מידם, וכתיב ויצר אותו. מחילא דתרין אלין, אתעביד פלא. כפיכול הוא עביד ליה, דאי תרין אלין לא הוו, לא אתעביד ולא נפק לאומנותא. אבל מאן גרם דאתעביד. אינון תרין. (כפיכול ויעשהו וראי עשהו) בעוד דאיהו לקח מידם, אינהו הוו עבדי חרשיהו, ומלחשי בפומייהו, ומשכי ריחא לתתא, מן סטרא אחרא.

וכשבו תרין רוחין פחדא, חד מן דכר, וחד מן נוקבא. דכר אתלבש בדיוקנא דשור. נוקבא בדיוקנא דחמור, תרווייהו הוו פלילן פחדא. אמאי תרין אלין. אלא שור הא אתמר. חמור אמאי. בגין דחרשין אלין דמצראי, פתיב בהו, (יחזקאל כג) אשר בשר חמורים בשרם.

וער דא, כל אינון דישראל דמיתו, אתחברו בהדייהו בלבהון. ובגין דהוו תרין דיוקנין, פתיב אלה אלהיך ישראל, ולא כתיב זה, אלא אלה, תרין הוו פחדא, אשר העלוף מארץ מצרים. העלוף ולא העלוף פתיב.

ויעשהו עגל מסכה ויאמרו. לא כתיב, אלא ויאמרו, דאָהרן לא אמר מדי. תנינן, מאה ועשרים וחמש קנטרין הוּו ביה. היך פתיב ויקח מיָדָם, וכי בידם הוּו כל אליו קנטרין. אלא מפלל לא דאינון קנטרין נטלו מלי ידיהו. וההוא זעיר, אסתלק על פלא, פאלו הוה כלל בידיהו.

תא חזי, מה כתיב וירא אהרן ויבן מזבח לפניו. אי חסידא קדישא, פמה רעותה הוה לטב, ולא ידעת לאסתמרא. פיון דארמי ליה בנורא, אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא, ונפק (דף קצ"ג ע"א) דיוקנא דשור, פמה דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא. מיד וירא אהרן. מהו וירא אהרן. חמא דסטרא אחרא אתתקף, מיד ויבן מזבח לפניו, דאלמלא דאקדים ויבנה מזבח דא, עלמא אתהדר לחרבנא.

דלסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא, חמא לגיונא דמלפא, דההוא לסטים נפק בחילא תקיף מה עבד ההוא לגיונא, אשתדל בהדי מלפא לנפקא בארחא. ומשיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא, עד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחא, חמא דיוקנא דמלפא קאים קמיה, פיון דחמא ליה למלפא דהוה אזיל קמיה בארחא, מיד נרתע ואהדר לאחורא.

בך וירא אהרן דסטרא אחרא אפיק, אחיד באסוותא, ואתקיף בסטר קדושה ושווי ליה קמיה. פיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלפא דקאים קמיה, מיד אהדר לאחורא, ואתחלש תקפיה וחיליה, דהא אתתקף, (מיד ויבן מזבח לפניו) ומזבח דא אתגבר, ואתחלש סטרא אחרא.

ויעשהו עגל מסכה ויאמרו. לא כתיב, אלא ויאמרו, דאָהרן לא אמר מדי. תנינן, מאה ועשרים וחמש קנטרין הוּו ביה. היך פתיב ויקח מיָדָם, וכי בידם הוּו כל אליו קנטרין. אלא מפלל לא דאינון קנטרין נטלו מלי ידיהו. וההוא זעיר, אסתלק על פלא, פאלו הוה כלל בידיהו.

תא חזי, מה כתיב וירא אהרן ויבן מזבח לפניו. אי חסידא קדישא, פמה רעותה הוה לטב, ולא ידעת לאסתמרא. פיון דארמי ליה בנורא, אתתקף חילא דסטרא אחרא תמן בנורא, ונפק (דף קצ"ג ע"א) דיוקנא דשור, פמה דאתמר בתרין משיכין דסטרא אחרא. מיד וירא אהרן. מהו וירא אהרן. חמא דסטרא אחרא אתתקף, מיד ויבן מזבח לפניו, דאלמלא דאקדים ויבנה מזבח דא, עלמא אתהדר לחרבנא.

דלסטים דהוה נפיק לקפחא ולקטלא בני נשא, חמא לגיונא דמלפא, דההוא לסטים נפק בחילא תקיף מה עבד ההוא לגיונא, אשתדל בהדי מלפא לנפקא בארחא. ומשיך ליה ההוא לגיונא בההוא ארחא, עד דאזיל ההוא לסטים בההוא ארחא, חמא דיוקנא דמלפא קאים קמיה, פיון דחמא ליה למלפא דהוה אזיל קמיה בארחא, מיד נרתע ואהדר לאחורא.

בך וירא אהרן דסטרא אחרא אפיק, אחיד באסוותא, ואתקיף בסטר קדושה ושווי ליה קמיה. פיון דחמא סטרא בישא דיוקנא דמלפא דקאים קמיה, מיד אהדר לאחורא, ואתחלש תקפיה וחיליה, דהא אתתקף, (מיד ויבן מזבח לפניו) ומזבח דא אתגבר, ואתחלש סטרא אחרא.

תא חזי מה כתיב ויאמרו ויאמרו. חג ליי, ולא

תא חזי מה כתיב ויאמרו ויאמרו. חג ליי, ולא

לעגל. ולצד הקדשה עשה, ולצד הקדשה קרא ואמר. וזו הרפואה שהקדים, שאמלא עשה את זה, לא עמד העולם על מקומו, ועם כל זה לא שכף רגזו מאהרן, אף על גב שלא התכונן לרע.

אמר לו הקדוש ברוך הוא, אהרן, שני המכשפים הללו משכו אותך למה שרצו, חייך ששני בניך יפלו, ועל החטא הזה ימותו (ובחטא הזה הם יתפסו). זהו שכתוב (דברים ט) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו. מה זה להשמידו? אלו בניו, כמו שנאמר (עמוס ב) ואשמיד פרוו מפעל, שפריו של אדם אלו הם בניו.

בא וראה, אהרן שם את אותו מזבח לפניו, והעגל שב לאחוריו. בניו שמו את הצד האחר לפניו, וצד הקדשה חזר לאחור, שכתוב (ויקרא י) ויקריבו לפני ה'. לפני ה' שמו. נתפסו בחטא הזה.

אהרן חשב, שבינתיים יבא משה, ולכן את אותו מזבח לא הרס משה, שאלו היה כמו שחושבים בני אדם, הדבר הראשון שהצטרף משה - לנתח את אותו מזבח היה צריך, כמו שהתנבא הנביא עדו על המזבח בבית אל, ונבואתו על אותו מזבח היתה. אבל כאן היה דבר אחר כמו שנתבאר. וכתוב ויקח את העגל אשר עשו, ולא כתוב וינתח את המזבח.

בא וראה, ויקרא אהרן - הוא הכריז בקול ואמר. כתוב כאן ויקרא ויאמר, וכתוב ביונה ויקרא ויאמר. מה שם הכריז לדין, אף כאן הכריז לדין. חג לה' מחר, נבא נבואה באותה רוח של מזבח, שעתידי הדין לשרות עליהם. חג לה', לעשות ככם דין. ושלשה דינים היו: אחד, ויגף ה' את העם. ואחד בבני לוי, ואחד

לעגל. ולסטר קדשה עבד, ולסטר קדשה קרא ואמר. ודא אסוותא אקדים, דאלמלא דעבד דא, לא קאים עלמא על קיומיה, ועם כל דא, לא שכיף רוגזיה מאהרן, אף על גב דלא אתכונן לביש.

אמר ליה קדשא בריך הוא, אהרן, תרין חרשין אלין משכו לך למה דבעו. חייך, תרין בנך יפלון, ועל חובא דא יתפסקון (כ"א ובחובא דא יתפסון) הדא הוא דכתיב, (דברים ט) ובאהרן התאנף יי' מאד להשמידו. מאי להשמידו. אלין בנוי, כמה דאת אמר (עמוס ב) ואשמיד פרוו מפעל, דפרי דבר נש בנוי אינון.

תא חזי, אהרן שוי ליה לההוא מזבח לפניו, ועגלא תב לאחורא. בנוי שווי לסטר אחרא לפניו, וסטר קדשה אהדר לאחורא, דכתיב, (ויקרא י) ויקריבו לפני יי', לפני יי' שווי. אתפסו בחובא דא.

אהרן חשב, דבין בך ייתי משה, ועל דא ההוא מזבח לא סתיר ליה משה, דאילו הוה כמה דחשבין בני נשא, מלה קדמאה דאבעי למשה, לנתצא לההוא מזבח אצטריך, כמה דנבי עדו על מזבח דבית אל, ונבואתיה על ההוא מזבח הוה. אבל הכא מלה אחרא הוה כמה דאתמר. וכתיב, ויקח את העגל אשר עשו, ולא כתיב וינתח את המזבח.

תא חזי ויקרא אהרן. אכריז איהו בקלא ואמר. כתיב הכא ויקרא ויאמר, וכתיב ביונה (יונה ג) ויקרא ויאמר, מה להלן פריז לדינא, אוף הכא כריז לדינא. חג ליי' מחר, נבי נבואה בההוא רוח דמזבח, דזמין דינא לשריא עלייהו. חג ליי', למעבד בכו דינא, ותלת דינין הוו, חד, ויגוף יי' את העם. וחד,

שְׁהִשְׁקָה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִינּוּ חָג
שֶׁל בְּנֵי לִוִי. לֵה' - שְׁוִיגֶף ה'. מִחֹר
- שְׁהִשְׁקָה אוֹתָם מִשָּׁה. וְלָנוּ
בְּאוֹתוֹ לַיְלָה, וְלִמְחֹר נִמְצְאוּ
נִפְחָחִים וּמְתִים. וְאוֹתָם הַמֵּים הַיּוֹ
מִכְשָׁפִים בְּמַעֲיָהם כָּל הַלַּיְלָה,
וּבְכִבְקָר נִמְצְאוּ מְתִים, וְלָכֵן חָג לֵה'
מִחֹר. וְכָל הַרְפוּאָה שֶׁעָשָׂה אֶהְרֹן,
מִשׁוּם שִׁפְתוֹב וַיְכֵן מִזְבֵּחַ לִפְנָיו.

בא וראה, (אותו מזבח של קדושה היה)
שִׁפְתוֹב וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלַת,
וְאֵלּוּ מִזְבְּחַת לֹא כְּתוּב. שֶׁהָרִי אֶהְרֹן
יִדְעָה הִיָּה יוֹדֵעַ שִׁפְתוֹב (שמות כב)
זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם בְּלִתי לֵה'
לְבָדוֹ, וְדָאֵי נִצַּל אֶהְרֹן בְּעֵצָה
טוֹבָה שֶׁהִנְחִיג לְנַפְשׁוֹ, וְהַכֵּל
בְּרִצּוֹן שֶׁלֵּם טוֹב, שֶׁלֹּא הִתְפַּוֵּן
לְרַע.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבִא, וְדָאֵי
כֶּף הוּא, וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הִיּוּ. אָבֵל
יִרְבְּעָם שֶׁעָשָׂה עֲגָלִים, הָרִי
יִשְׂרָאֵל הִיּוּ, וְעֵגֶל עָשׂוּ. אָמַר לוֹ,
וְדָאֵי, וּפְרָשׁוּהָ, אָבֵל יִרְבְּעָם חֲטָא
וְהַחֲטִיא, וְלֹא כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ.
שְׁוֹדָאֵי חֲטָא רַע עָשָׂה, וּבִמְלַכּוֹת
חֲטָא.

אָמַר יִרְבְּעָם, הָרִי וְדָאֵי שֶׁהָרִי צַד
הַקְּדוּשָׁה לֹא שׁוֹרָה אֵלֹא רַק בְּלֵב
כָּל הָעוֹלָם, וְזוֹ יְרוּשָׁלַיִם. אֲנִי לֹא
יְכוֹל לְמַשֵּׁךְ אֶת אוֹתוֹ הַצַּד לְכָאֵן,
מָה אַעֲשֶׂה? מִיָּד - (מלכים א-יב)
וַיִּזְעַץ הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַגּוֹ'. נִטַּל עֲצָה
רַעָה. אָמַר, הָרִי הַצַּד הָאֲחֵר
שֶׁנִּמְשָׁךְ מִיָּד לְכָל מְקוֹם, וְכָל שֶׁפָּן
בְּאֶרֶץ הַזֶּה, שֶׁתְּשׁוּקָתוֹ לְשִׁרּוֹת
בְּתוֹכָהּ, אָבֵל לֹא יְכוֹל לְהִתְלַבֵּשׁ
אֵלֹא רַק בְּדַמּוֹת שֶׁל שׁוֹר.

שְׁנֵי עֲגָלִים לָמָּה? אֵלֹא אָמַר
יִרְבְּעָם, (במצרים ובמדבר) בְּמִדְבַּר הִיּוֹ
אוֹתָם מִכְשָׁפִים, שִׁפְתוֹב (יחזקאל כב)
בְּשׁוֹר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (לֹא אוֹתָם
מִצְרַיִם, אֵלֹא) כָּאֵן אוֹתָן שִׁתֵּי רוּחוֹת

בְּכַנֵּי לִוִי. וְחָד, דְּאֶשְׁקִי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהִינּוּ
חָג דְּכַנֵּי לִוִי. לִיָּי, דְּוִיגּוֹף יִי'. מִחֹר, דְּאֶשְׁקִי
לוֹן מִשָּׁה. וּבִיתוֹ בְּהֵוָה לִילֵיא, וְלִמְחֹר
אֶשְׁתַּכְּחוּ נְפִיחִין וּמְתִין. וְאִינוּן מִיִּין הָוּוּ
מִכְשָׁפִין בְּמַעֲיָהוֹן כָּל לִילֵיא, וּבְצַפְרָא
אֶשְׁתַּכְּחוּ מְתִין, וְעַל דָּא חָג לִיָּי מִחֹר. וְכָל
אֶסְוֵתָא דְעַבְד אֶהְרֹן, בְּגִין דְּכְתִיב וַיְכֵן מִזְבֵּחַ
לִפְנָיו.

הוא חזי, (הוא מזבח וקדושה הוא) דְּכְתִיב וַיֵּרָא אֶת
הָעֵגֶל וּמַחֲלוֹת, וְאֵלּוּ מִזְבְּחַת לֹא כְּתִיב.

דְּהָא אֶהְרֹן מְנִדַע הָוָה יָדַע, דְּכְתִיב, (שמות כב)
זָבַח לְאֱלֹהִים יַחֲרֵם בְּלִתי לִיָּי לְבָדוֹ, וְדָאֵי
אֶשְׁתַּזִּיב אֶהְרֹן פְּעִיטָא טְבָא דְדָבָר לְנַפְשִׁיהָ,
וְכִלָּא בְּרַעוּתָא שְׁלִים טָב, דְּלֹא אֶתְפְּוִין לְבִישׁ.

אָמַר לִיָּה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבִא וְדָאֵי הָכִי הוּא,
וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הִוּוּ. אָבֵל יִרְבְּעָם דְּעַבְד
עֲגָלִין, הָא יִשְׂרָאֵל הִוּוּ, וְעֵגֶל עַבְדוֹ. אָמַר לִיָּה
וְדָאֵי, וְאוּקְמוּהָ, אָבֵל יִרְבְּעָם חֲטָא וְהַחֲטִיא,
וְלֹא כְּמָה דְאָמְרוּ. וְדָאֵי חוּבָא בִישָׂא עַבְד
וּבִמְלַכּוֹת חֲטָא.

אָמַר יִרְבְּעָם, וְדָאֵי יָדַעְנָא דְהָא סְטָר קְדוּשָׁה
לֹא שְׁרִיא, אֵלֹא בְּלָבָא דְכָל עַלְמָא, וְדָא
יְרוּשָׁלַיִם. אָנָּא לֹא יְכִילְנָא לְאִמְשַׁכָּא לְהֵוָה
סְטָר הָכָא, מָה אַעֲבִיד. מִיָּד (מלכים א יב) וַיִּזְעַץ
הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַגּוֹ'. נִטַּל עִיטָא בִישָׂא, אָמַר הָא
(דף קצ"ג ע"ב) סְטָרָא אַחֲרָא, דְּאִתְמַשְׁכָּא מִיָּד לְכָל
אַתְרָא. וְכָל שֶׁפָּן בְּאֶרְעָא דָּא, דְּתִיאוּבְתִיהָ
לְאֶשְׁרָאָה בְּגוּיָהּ, אָבֵל לֹא יְכִילָא לְאִתְלַבֵּשָׂא
אֵלֹא בְּדִיוּקְנָא דְשׁוֹר.

תְּרִין עֲגָלִים אָמַאי. אֵלֹא אָמַר יִרְבְּעָם, (ס"א
במצרים ובמדבר) בְּמִדְבַּר הִוּוּ חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (ס"א לֹא אִינוּן

הָכָא, אִינוּן תְּרִין רוּחִין בִישִׁין, יִתְלַבְּשׁוּ כְּדָקָא חֲזִי לוֹן, דְּכַר

רעות יתלבשו פראוי, זכר ונקבה הם. שהרי הזכר היה בבית אל, והנקבה הייתה בְּדֵן. ומתוך שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה, נמשכו ישראל אחריו יותר, שכתוב וילכו העם לפני האחד עד דן. ומשום כך היו שני עגלים, ומשך אותם ירבעם לארץ הקדושה, והיה חטא עליו ועל כל ישראל, ומנע ברכות מן העולם, ועליו כתוב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

ועל כן היו העגלים, שהרי הלבוש הראשון שמתלבש הצד האחר הוא שור, כמו שנתבאר. ואם תאמר, למה הוא עגל ולא שור? אלא ודאי כך ראוי, וכן בכל הצדדים, ראשית הלבוש הוא קטן, והרי בארנו.

ורבן, בני אהובי, פיון שרצו אלהים, ובצד של אלהים נבנה המעשה, האלהים הקדוש, האם שאוחזת תמיד בזרוע המלך ומעלה את הרצועה, לא הייתה שם, והצטרף משה להיות שם במקומה. פיון שרמז לו הקדוש ברובה הוא, הסתכל.

שרש פעמים רמז לו, אי משה הרועה הנאמן, כמה חזק כחך, כמה גבורתך גדולה. שלש פעמים רמז לו, שכתוב ועתה הניחה לי - הרי אחד. ויחר אפי בהם ואכלם - הרי שמים. ואעשה אותך לגוי גדול - הרי שלש. חכמתו של משה בשלשת הרמזים הללו. אחז בזרוע מינו - כנגד הניחה לי. אחז בזרוע שמאלו - כנגד ויחר אפי בהם ואכלם. התחבק בגוף המלך - כנגד ואעשה אותך לגוי גדול. וכשהתחבק בגוף, ושתי זרועות מצד זה ומצד זה, לא יכול להתנענע לצד בעולם. זו הייתה

ונוקבא אינון. דכר הוה בבית אל, ונוקבא הות בְּדֵן. ומגו דכתיב, (משלי ה) נפת תטפנה שפתי זרה, אתמשכו ישראל אבתרה יתיר, דכתיב וילכו העם לפני האחד עד דן. ובגין כך תרין עגלין הוו. ומשיך לון ירבעם בארעא קדישא, והוה חובא עליה ועל ישראל, ומנע ברפאן מן עלמא. ועליה פתיב (משלי כח) גוזל אביו ואמו וגו'.

ועל דא הוו עגלין, דהא לבושא קדמא דמתלבש סטרא אחרא שור איהו, כמה דאתמר. ואי תימא אמאי איהו עגל ולא שור. אלא ודאי כך אתחזי, וכן בכל סטרין, שירותא דלבושא זוטא איהו, והא אוקימנא. ועל דא בני רחימאי, פיון דאלהים בעו, ובסטור דאלהים אתבני עובדא, אלהים קדישא, אימא, דאחידת תדיר בדרועא דמלפא, וסליקת רצועה, לא הות תמן, ואצטריך ליה למשה למהוי תמן באתרהא, פיון דאנקיד ליה קדשא בריך הוא, אסתפל. תלת זמנין אנקיד ליה, אי משה רעינא מיהימנא, כמה חילך תקיף, כמה גבורתך רב, תלת זמנין אנקיד ליה, דכתיב ועתה הניחה לי הא חד. ויחר אפי בהם ואכלם, הא תרין. ואעשה אותך לגוי גדול, הא תלת. חכמתא דמשה בתלת נקודין אלין. אחיד בדרועיה ימינא, לקבל הניחה לי. אחיד בדרועיה שמאלא, לקבל ויחר אפי בהם ואכלם. אתחבק בגופא דמלפא, לקבל ואעשה אותך לגוי גדול. וכד אתחבק בגופא, תרין דרועין מסטרא דא ומסטרא דא, לא יכיל לאתנענעא לסטרא בעלמא. דא הוי חכמתא דמשה, (פ"א דבמילי) דמיני נקודין

חכמתו של משה, (שדברי) שמני רמזים של המלך הפיר בכל אחד מהם מאיזה מקום יחזיק, ובחכמה הוא עשה.

באו רבי אלעזר והחברים ונשקו ידו. היה שם רבי אבא. אמר, אלמלא לא באתי לעולם אלא לשמע את זה - די לנו. בכה ואמר, וי רבי, כשתסתלק מן העולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה? דבר זה בחשכה נסתר עד עכשו, שיעצא משם, והרי מאיר עד רום הרקיע, ובכסא המלך הוא רשום, והקדוש ברוך הוא שמח עכשו בדבר הזה. וכמה שמחה על שמחה נוספה מלפני המלך הקדוש. מי יעיר דברי חכמה בעולם הזה כמותך.

בא וראה, טרם חטא אדם, היה עולה ועומד בחכמת האור העליון, ולא היה נפרד מעץ החיים. כיון שהגדיל תשוקתו לדעת ולרדת למטה, נמשך אחריהם, עד שנפרד מעץ החיים, וידע רע ועזב הטוב. ולכן כתוב (תהלים ח) כי לא אל חפץ רשע אפה לא יגרף רע. מי שנמשך ברע, אין לו דיור עם עץ החיים. וטרם שחטאו, היו שומעים קול מלמעלה ויודעים את החכמה העליונה ולא פוחדים. כיון שחטאו, אפלו קול שלמטה לא יכלו לעמד בו.

כמו זה, טרם שחטאו ישראל, בשעה שעמדו ישראל על הר סיני, העברה מהם זהמתו של הנחש הזה, שהרי אז בטול של יצר הרע היה בעולם, ודחו אותו מהם, ואז נאחזו בעץ החיים ועלו למעלה, ולא ירדו למטה. אז היו מפירים והיו רואים אספקלריות העליונות, ועיניהם היוארו, ושמחו להכיר ולשמע. ואז חגר אותם הקדוש ברוך הוא בחגורות של אותיות השם הקדוש שלא יוכל לשלט עליהם הנחש הזה,

דמלפא ידע בכל חד מנייהו, באן אתר יתקף, ובחכמתא עבד.

אתו רבי אלעזר וחרביא, ונשקו ידו. היה תמן רבי אבא, אמר, אלמלא לא אתינא לעלמא אלא למשמע דא, די לן. בכה ואמר, ווי רבי, בד תסתלק מעלמא, מאן ינהר ויגלי נהורין דאורייתא. מלה דא, בחשוכא אתטמר עד השתא, דנפק מתמן, והא נהיר עד רום רקיעא, ובכרסיא דמלפא רשים, וקודשא בריך הוא חדי השתא בהאי מלה. וכמה חדו על חדו, אתוסף מקמי מלפא קדישא. מאן יתער מלי דחכמתא בעלמא דין פותיך.

תא חזי, עד לא חטא אדם, היה סליק וקאים בחכמה דנהירו עלאה, ולא היה מתפרש מאילנא דחיי. כיון דאסגי תיאובתא למנדע, ולנחתא לתתא, אתמשיך אבתרייהו, עד דאתפרש מאילנא דחיי, וידע רע ושבק טוב. ועל דא כתיב, (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אפה לא יגרף רע, מאן דאתמשך ברע, לית ליה דיורא עם אילנא דחיי. ועד לא חטאו, הוו שמעין קלא מלעילא, וידעין חכמתא עלאה, ולא דחלי. כיון דחטאו, אפילו קלא דלתתא, לא הוו יכלין למיקם ביה.

בגוונא דא, עד לא חטאו ישראל, בשעתא דקיימו ישראל על טורא דסיני, אתעבר מנייהו זוהמא דהאי חווא, דהא כדין בטול יצר הרע היה מעלמא, ודחו ליה מנייהו. וכדין אתאחידו באילנא דחיי, וסליקו לעילא, ולא נחתו לתתא. כדין הוו ידעין, והוו חמאן, אספקלריאן עלאין, ואתנהרן עינייהו, וחדאן למנדע ולמשמע. וכדין חגר לון קדשא בריך הוא, חגירין דאתוון דשמא

ולא יטמא אותם כבראשונה.
 בין שחטאו בעגל, העבירו מהם
 פל אותן הדרגות והאורות
 העליונים, והעברה מהם חגורת
 פלי הנין שהתעטרו מהשם
 הקדוש העליון, והמשיכו עליהם
 הנחש הרע כמקדם, ונרמו מות
 לכל העולם. ואחר כך מה כתוב?
 וירא אהרן וכל בני ישראל את
 משה והנה קרן עור פניו וייראו
 מגשת אליו.

בא וראה, מה כתוב בראשונה?
 (שמות יד) וירא ישראל את היד
 הגדלה. וכלם ראו את הזהרים
 העליונים נאורים באספקלריה
 המאירה, שכתוב (שם) וכל העם
 ראים את הקולת. ועל היס היו
 רואים ולא פוחדים, שכתוב זה
 אלי ואנוהו. אחר שחטאו, פני
 הסרסור לא היו יכולים לראות.
 מה כתוב? וייראו מגשת אליו.

ובא ראה, מה כתוב בהם?
 ויתנצלו בני ישראל את עדים
 מהר חורב, שהעברו מהם אותם
 פלי זין שהתחברו בהם בהר סיני,
 כדי שלא ישלט אותו הנחש הרע.
 בין שהעברו מהם, מה כתוב?
 ומשה יקח את האהל ונטה לו
 מחוץ למחנה הרחק מן המחנה.
 אמר רבי אלעזר, מה הפסוק הזה
 לזה? אלא כיון שידע משה
 שהעברו מישראל אותם פלי זין
 עליונים, אמר, הרי ודאי מפאן
 והלאה הנחש הרע יבא לדור
 ביניהם. ואם יעמד המקדש כאן
 ביניהם, יטמא. מיד - ומשה יקח
 את האהל ונטה לו מחוץ למחנה
 הרחק מן המחנה. משום שמושה
 ראה שהרי אז ישלט הנחש הרע
 מה שלא היה מקדם לכך.

וקרא לו אהל מועד. וכי לא
 בראשונה אהל מועד? אלא

קדישא, דלא יכיל לשלטאה עלייהו האי
 חויה, ולא יסאב לון כדבבדמיתא.

בין דחטו בעגלא, אתעברו מנייהו כל אינון
 דרגין, ונהורין עלאין, ואתעבר מנייהו
 חגירו מזינין, דאתעטרו משמא קדישא
 עלאה, ואמשיכו עלייהו חויה בישא
 כמלקדמין, וגרימו מותא לכל עלמא. ולבתר
 מה פתיב. וירא אהרן וכל בני ישראל את
 משה והנה (ד קצ"ד ע"א) קרן עור פניו וייראו
 מגשת אליו.

תא חזי, מה כתיב בקדמיתא, (שמות יד) וירא
 ישראל את היד הגדולה, וכלהו חמאן
 זהרין עלאין, אתנהרין באספקלריא דנהרא,
 דכתיב, (שמות כ) וכל העם רואים את הקולות.
 ועל ימא, הו חמאן ולא דחלין, דכתיב זה
 אלי ואנוהו, לבתר דחטו, פני הסרסור לא הוו
 יכלי למחמי. מה כתיב, וייראו מגשת אליו.

ותא חזי, מה כתיב בהו (שמות לג) ויתנצלו בני
 ישראל את עדים מהר חרב, דאתעברו
 מנייהו, אינון מזינין דאתחברו בהו בטורא
 דסיני, בגין דלא ישלוט בהו ההוא חויה
 בישא, כיון דאתעבר מנייהו, מה כתיב, ומשה
 (ר"ל) יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה
 הרחק מן המחנה. אמר רבי אלעזר, מאי האי
 קרא לגבי האי. אלא, כיון דידע משה,
 דאתעברו מנייהו דישראל אינון זינין עלאין,
 אמר, הא ודאי מפאן ולהלאה, חויה בישא
 ייתי לדיירא בינייהו, ואי יקום מקדשא הכא
 בינייהו יסתאב, מיד ומשה יקח את האהל
 ונטה לו מחוץ למחנה הרחק מן המחנה. בגין
 דחמא משה, דהא כדין ישלוט חויה בישא,
 מה דלא הוה מקדמת דנא.

וקרא לו אהל מועד, וכי לא הוה בקדמיתא אהל מועד. אלא, בקדמיתא

בְּרֵאשׁוֹנָה אֶהֱל סָתָם, וְכַעַת אֶהֱל מוֹעֵד. מַה זֶה מוֹעֵד? רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב. רַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב - מַה מוֹעֵד הוּא יוֹם שֶׁמַּחַת הַלְבָנָה, שְׁנוֹסְפָה בּו קְדֻשָּׁה, לֹא שׁוֹלֵט בָּהּ פָּגָם, אֲף כִּאֵן קוֹרֵא לָהּ בְּשֵׁם הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שְׁהַרִי הַתְּרַחֵק מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגְּמָה, וְלִכֵּן כְּתוּב וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע - שְׁהַרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הִזֵּה אֶהֱל סָתָם, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (ישעיה לב) אֶהֱל בַל יִצְעֵן בַל יִסַּע יְתַדוֹתָיו לְנִצָּח, וְעַכְשָׁו אֶהֱל מוֹעֵד. בְּרֵאשׁוֹנָה לְתַת רְפוּאוֹת לְעוֹלָם שְׁלֹא יִשְׁלַט בָּהֶם הַמּוֹת - מִכָּאֵן וְהִלָּאָה אֶהֱל מוֹעֵד, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. כִּאֵן נִתֵּן בּוֹ זְמַן וַחַיִּים קְצוּבִין לְעוֹלָם. בְּתַחֲלָה לֹא נִפְגָּם - וְעַכְשָׁו נִפְגָּם. בְּרֵאשׁוֹנָה חֲבֵרוֹת וְזוּוג לְלִבְנָה עִם הַשֶּׁמֶשׁ שְׁלֹא יוֹסְרוּ - עַכְשָׁו אֶהֱל מוֹעֵד, זְוִוגָם מִזְמַן לְזְמַן. וּמִשׁוּם כֶּף, וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד, מַה שְׁלֹא הִיָּה קֹדֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הִזֵּה יוֹשֵׁב לִילָה אֶחָד וְעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, וְהָיוּ יוֹשְׁבִים לִפְנֵיו רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הַרִי כְּתוּב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדֵּים מֵהַר חוֹרֵב, וְאָמְרָנוּ שְׁגִרְמוּ מוֹת עֲלֵיהֶם מֵאוֹתוֹ זְמַן וּמַעֲלָה וְשִׁלַּט בָּהֶם אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ הָרַע שֶׁהוֹסֵר מֵהֶם בְּרֵאשׁוֹנָה. יִשְׂרָאֵל מִילָא, אֲבָל יְהוֹשֻׁעַ שְׁלֹא חָטָא, הָאֵם הוֹסֵר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ כְּלֵי זֵין עֲלִיוֹן שְׁקַבֵּל עִמָּהֶם בְּהַר סִינַי אוֹ לֹא? אִם תֵּאמַר שְׁלֹא הוֹסֵר מִמֶּנּוּ, אִם כֶּף, אִזּוֹ לְמָה מֵת כְּשֶׁאֵר כָּל בְּנֵי הָאָדָם? וְאִם תֵּאמַר שֶׁהוֹסֵר מִמֶּנּוּ, לְמָה? וְהָרִי לֹא חָטָא! שְׁהַרִי הוּא הִיָּה עִם מֹשֶׁה בְּשַׁעַת שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִם תֵּאמַר שְׁלֹא קִבֵּל אוֹתָהּ הַעֲטָרָה בְּהַר סִינַי כְּמוֹ

אֶהֱל סָתָם, הַשְׁתָּא אֶהֱל מוֹעֵד. מָאי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, רַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב, מַה מוֹעֵד דְּאִיהוּ יוֹם חֲדוּדָה דְּסִיְהָרָא, דְּאִיתּוֹסְפָא בֵּיהּ קְדֻשָּׁה, לָא שְׁלֵטָא בָּהּ פְּגִימוֹתָא, אוֹף הֵכָא קָרִי לִיָּה בְּשֵׁמָא דָא, לְאַחֲזָאָה דְּהָא אַתְּרַחִיק מִבִּינֵיהוּ, וְלֹא אַתְּפָגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הוּא אֶהֱל סָתָם, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (ישעיה לב) אֶהֱל בַל יִצְעֵן בַל יִסַּע יְתַדוֹתָיו לְנִצָּח. וְהַשְׁתָּא אֶהֱל מוֹעֵד. בְּקַדְמִיתָא, לְמִיָּהב חַיִּין אֲרוּכִין לְעַלְמִין, דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאֵן לְהִלָּאָה אֶהֱל מוֹעֵד, כְּמָה דְּאִתָּא אָמַר (איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי, הַשְׁתָּא, אַתְּיָהִיב בֵּיהּ זְמַנָּא וַחַיִּין קְצוּבִין לְעַלְמָא. בְּקַדְמִיתָא לֹא אַתְּפָגִים, וְהַשְׁתָּא אַתְּפָגִים. בְּקַדְמִיתָא חֲבֵרוֹתָא וְזוּוגָא לְסִיְהָרָא בְּשֵׁמָשָׁא, דְּלֹא יַעֲדוּן. הַשְׁתָּא אֶהֱל מוֹעֵד, זְוִוגָא דְּלַהוֹן מִזְמַן לְזְמַן, וּבְגִין כֶּף וְקָרָא לוֹ אֶהֱל מוֹעֵד, מַה דְּלֹא הוּא קוֹדֶם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן, הוּא יְתִיב לִילָא חָדָא, וְלַעֲדֵי בְּאוֹרֵייתָא, וְהוּוּ יְתִיב קָמִיָּה רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא כְּתִיב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עַדֵּים מֵהַר חוֹרֵב. וְקִאמְרִינָן דְּגִרְמוּ מוֹתָא עֲלֵיהוּ, מֵהָהוּא זְמַנָּא וְלַעֲדֵילָא, וְשִׁלַּט בְּהוּ הָהוּא חוּיָא בִישָׁא, דְּאֶעֱדִי לִיָּה מִבִּיָּיהוּ בְּקַדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלֹא חָטָא, אַתְּעֲדִי מִבֵּיהּ הָהוּא זְיִינָא עֲלָאָה דְּקַבִּיל עִמָּהוֹן בְּטוֹרָא דְּסִינַי, אוֹ לֹא.

אִי תִימָא דְּלֹא אַתְּעֲדִי מִבֵּיהּ. אִי הֵכִי, אִמָּאי מִיַּת כְּשֶׁאֵר כָּל בְּנֵי נִשָּׂא. וְאִי תִימָא דְּאֶתְעֲדִי מִבֵּיהּ, אִמָּאי. וְהָא לֹא חָטָא, דְּהָא אִיָּהוּ עִם מֹשֶׁה הוּא בְּשַׁעַתָּא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְּלֹא קִבֵּיל הָהוּא עֲטָרָא בְּטוֹרָא

דְּסִינִי, כְּמָה דְקָבִילוּ יִשְׂרָאֵל. אָמַאי.
 פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יִי
 צְדָקוֹת אֶהֱב יִשְׂר יַחְזוּ פְּנִימוֹ, הַאי קָרָא
 אָמְרוּ בֵּיה חֲבֵרַיִיא מָה דְאָמְרוּ, אָבֵל כִּי צַדִּיק
 יִי, צַדִּיק הוּא, וְשָׁמִיָּה צַדִּיק, וּבְגִין כִּף צְדָקוֹת
 אֶהֱב. יִשְׂר. וְאִיהוּ יִשְׂר, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים
 לב) צַדִּיק וְיִשְׂר. וְעַל דָּא יַחְזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי
 עֲלָמָא, וַיִּתְקַנּוּן אֲרַחֲיִיהוּ, לְמַהֲרֵּ בְּאַרְח מִיִּשְׂר
 כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חֲזִי, כִּד דְאִין קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עֲלָמָא,
 לָא דִן לִיה אֲלָא לְפוּם רוּפִין דְבְנֵי נָשָׂא.
 וְתָא חֲזִי, כִּד חֵב אָדָם בְּאִילָנָא דְאָכַל מְגִיָּה,
 גֵּרָם לְהֵהוּא אִילָנָא, דְשָׂרִי בֵּיה מוֹתָא לְכָל
 עֲלָמָא, וְגֵרָם פְּגִימוֹ לְאִפְרָשָׁא אֲתַתָּא מִבְּעַלָּה,
 וְקָאִים חוּבָה דְפְגִימוֹ דָּא בְּסִיְהָרָא, עַד דְקִיִּימָן
 יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינִי, כִּינּוּן דְקִיִּימוֹ יִשְׂרָאֵל
 בְּטוֹרָא (דף קצ"ד ע"ב) דְסִינִי, אֲתַעֲבֵר הֵהוּא פְּגִימוֹ
 דְסִיְהָרָא, וְקִיִּימָא לְאִנְהָרָא תְדִיר. כִּינּוּן דְחֵבּוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא, תְּבַת סִיְהָרָא כְּמִלְקָדְמִין
 לְאֲתַפְגָּמָא, וְשִׁלְטָא חוּיָא בִישָׂא, וְאַחִיד בְּהַ,
 וּמְשִׁיף לָה לְגַבִּיָּה, וְאֲתַפְגִּימָת.

וְכִד יָדַע מִשָּׁה דְחֵבּוּ יִשְׂרָאֵל, וְאֲתַעֲבֵרוּ מְנִיָּהּ
 אִינוּן זִינִין קְדִישִׁין, יָדַע וְדָאִי, דְהָא חוּיָא
 אַחִיד בְּהַ בְּסִיְהָרָא, לְאִמְשָׁכָא לָה לְגַבִּיָּה,
 וְאֲתַפְגִּימָת. כְּדִין אִפִּיק לִיה לְבַר. וְכִינּוּן
 דְקִיִּימָא לְאֲתַפְגָּמָא, אִף עַל גַּב דִּיהוֹשֻׁעַ קָאִים
 בְּעֵטְרָא דְזִינִין דִּילָהּ, כִּינּוּן דְפְגִימוֹ שְׂרִיָּא בְּהַ,
 וְאֲתַהֲדַרְת כְּמָה דְאֲתַפְגִּימָת בְּחוּבָא דְאָדָם, לָא
 יְכִיל כִּרְ נֶשׁ לְאֲתַקִּימָא. כִּרְ מִשָּׁה, דְהָהּ
 שְׁלִיט בְּהַ, וּמוֹתִיָּה הָהּ בְּסִטְר אַחֲרָא. וְעַל דָּא
 לָא הָהּ רְשׁוּ בְּהַ, לְקִיִּימָא לִיהוֹשֻׁעַ תְּדִיר, וְלָא
 לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא אֶהֱל מוֹעֵד קָרִי לִיה, דְהָא
 שְׂרִיָּא בֵּיה זְמַן קָצִיב, לְכָל עֲלָמָא.

שְׁקַבְלוּ יִשְׂרָאֵל, לְמָה?
 פִּתַּח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יד)
 כִּי צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אֶהֱב יִשְׂר יַחְזוּ
 פְּנִימוֹ. פְּסוּק זֶה אָמְרוּ בּוֹ הַחֲבֵרִים
 מָה שְׁאָמְרוּ. אָבֵל כִּי צַדִּיק ה' -
 צַדִּיק הוּא וְשָׁמוּ צַדִּיק, וּמְשׁוּם כִּף
 צְדָקוֹת אֶהֱב. יִשְׂר וְהוּא יִשְׂר, כְּמוֹ
 שְׁנָאֵמַר (דברים לב) צַדִּיק וְיִשְׂר. וְעַל
 זֶה יַחְזוּ פְּנִימוֹ, כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם,
 וַיִּתְקַנּוּ דוֹרְכֵיהֶם לְלַכְתּ בְּדַרְךָ יִשְׂר
 כְּרָאוּי.

וְכָא רָאָה, כְּשֶׁדִן הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא אֵת הָעוֹלָם, לֹא דִן אוֹתוֹ אֲלָא
 לְפִי רֵב בְּנֵי הָאָדָם. וְכָא רָאָה,
 כְּשֶׁחֲטָא אָדָם בְּעֵץ שָׂאֵכַל מְגִנוֹ,
 גֵּרָם לְאוֹתוֹ עֵץ שְׁשׁוּרָה בּוֹ הַמּוֹת
 לְכָל הָעוֹלָם, וְגֵרָם פְּגָם לְהַפְרִיד
 אִשָּׁה מִבְּעַלָּה, וְעַמֵּד הַחֲטָא שֶׁל
 הַפְּגָם הַזֶּה בְּלִבָּהּ עַד שֶׁעַמְדוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי. כִּינּוּן שֶׁעַמְדוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי, הֵעֲבֵר אוֹתוֹ
 הַפְּגָם שֶׁל הַלִּבָּהּ וְעַמֵּד לְהַאִיר
 תְּמִיד. כִּינּוּן שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָה,
 שְׂבָה הַלִּבָּהּ כְּמַקְדָּם לְפַגְמָה,
 וְשִׁלְט הַנְּחֹשׁ הַרְעָה, וְאַחַז בְּהַ
 וּמְשָׁף אוֹתָהּ אֵלָיו וּנְפַגְמָה.

וּבְשִׁירְע מִשָּׁה שֶׁחֲטָאוּ יִשְׂרָאֵל
 וְהֵעֲבֵרוּ מֵהֶם אוֹתָם כְּלִי זִין
 הַקְּדוֹשִׁים, יָדַע וְדָאִי שְׁהִרִי הַנְּחֹשׁ
 אַחַז בְּלִבָּהּ לְמִשְׁפָּח אוֹתָהּ אֵלָיו
 וּנְפַגְמָה. אַז הוֹצִיא אוֹתָהּ בַּחוּץ.
 וְכִינּוּן שֶׁעַמְדָה לְהַפְּגָם, אִף עַל גַּב
 שִׁיְהוֹשֻׁעַ עוֹמֵד בְּעֵטְרָת כְּלִי הַזֵּין
 שְׁלָהּ, כִּינּוּן שֶׁהַפְּגָם שׁוּרָה בְּהַ
 וְחֲזָרָה לְכַמוֹ שֶׁנְּפַגְמָה בְּחֲטָאוֹ שֶׁל
 אָדָם, לֹא יְכוּל אָדָם לְהִתְקַיֵּם, פְּרִט
 לְמִשָּׁה שֶׁשִּׁלְט בְּהַ, וּמוֹתוֹ הִיָּה
 בְּצַד אַחֵר. וְעַל זֶה לֹא הִיָּה בְּהַ
 רְשׁוֹת לְקַיֵּם אֵת יְהוֹשֻׁעַ תְּמִיד וְלֹא
 מִישָׁהוּ אַחֵר. וְעַל כֵּן קוֹרָא לָהּ
 אֶהֱל מוֹעֵד, שְׁהִרִי שׁוּרָה בְּהַ זְמַן
 קָצִיב לְכָל הָעוֹלָם.

וְעַרְ דָּא, רְזָא דְמַלְהָ, אִית יְמִינָא לְעֵילָא, וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׁמַאלָא לְעֵילָא, וְאִית שְׁמַאלָא לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעֵילָא, בְּקַדְוִשָּׁה עַלְאַה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא, דְּאִיהוּ בְּסִטְרָא אַחְרָא. אִית שְׁמַאלָא לְעֵילָא בְּקַדְוִשָּׁה עַלְאַה, לְאַתְעָרָא רַחִימוּתָא, לְאַתְקַשְׂרָא סִיְהָרָא, בְּאַתְרֵי קַדִּישָׁא לְעֵילָא, לְאַתְנַהֲרָא.

וְאִית שְׁמַאלָא לְתַתָּא, דְּאַפְרִישׁ רַחִימוּתָא דְלְעֵילָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֵאנְהָרָא בְּשִׁמְשָׁא, וְלְאַתְקַרְבָּא בְּהַדְיָה, וְדָא הוּא סִטְרָא דְחֻוּיָא בִישָׁא. דְּכַד שְׁמַאלָא דָּא דִלְתַתָּא אֲתַעֲרַת, כְּדִין מְשִׁיף לָהּ לְסִיְהָרָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֵעֵילָא, וְאַתְחַשְׁכַת נְהוּרְהָא, וְאַתְדַבְּקַת בְּחֻוּיָא, וּכְדִין שְׁאִיבַת מוּתָא לְתַתָּא, לְכֻלָּא דְאַתְדַבְּקַת בְּחֻוּיָא, וְאַתְרַחַקַת מְאִילְנָא דְחִי, וְעַל דָּא גְרִים מוּתָא לְכֻל עַלְמָא. וְדָא הוּא כַד אֲסַתָּאב מְקַדְשָׁא, עַד זְמַנָּא קְצִיב, דְּאַתְתַּקְנַת סִיְהָרָא, וְתַבַּת לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא אֶהֱל מוּעַד. וְעַרְ דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית, אֶלָּא בְּעֵיטָא דְנַחֲשׁ דָּא, דְּקָרִיב וּפְגִים מְשַׁכְּנָא כְּדַקְדְּמִיתָא. וְדָא הוּא רְזָא דְכְּתִיב, (שמות לג) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר. דְּאָף עַל גַּב דְּאִיהוּ נֶעַר לְתַתָּא, לְקַבְּלָא נְהוּרָא, לֹא יְמִישׁ מִתּוּף הָאֶהֱל, כְּמָה דְאַתְפְּגִים דָּא, הֲכִי נְמִי אֲתַפְּגִים דָּא אָף עַל גַּב דְּזִינָא קַדִּישָׁא הָוָה לִיָּה, כִּינּוֹן דְאַתְפְּגִים סִיְהָרָא, הֲכִי הוּא וְדָאִי לֹא אֲשַׁתְּזִיב בְּלַחֲוֹדוּי מְנִיָּה, מִהֵהוּא גְוֹנָא מְמֶשׁ, וְהָא אֲתַמַּר.

זְבָאֵן אִינוּן צְדִיקָיָא, דִּידְעִין רְזִין דְּאוּרִייתָא, וּמִתְדַבְּקִין בָּהּ בְּאוּרִייתָא, וּמְקַיִימִין קְרָא דְכְּתִיב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה וְגו' . וּבְגִינָה יִזְכּוּן לְחִי עַלְמָא דְאַתִּי, דְכְּתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא חִיִּיף וְאוּרִיף יְמִיף וְגו' .

וְכֵן סוּד הַדְּבַר - יֵשׁ יְמִין לְמַעְלָה וְיֵשׁ יְמִין לְמַטָּה. יֵשׁ שְׁמַאל לְמַעְלָה וְיֵשׁ שְׁמַאל לְמַטָּה. יֵשׁ יְמִין לְמַעְלָה בְּקַדְוִשָּׁה עַלְיוֹנָה. וְיֵשׁ יְמִין לְמַטָּה שֶׁהוּא בְּצַד הָאַחֵר. יֵשׁ שְׁמַאל לְמַעְלָה בְּקַדְוִשָּׁה עַלְיוֹנָה, לְעוֹרֵר אֶהְבֵּה, לְהַתְקַשֵּׁר לְלִבְנָה, בְּמִקּוֹם קְדוֹשׁ לְמַעְלָה לְהֵאִיר.

וְיֵשׁ שְׁמַאל לְמַטָּה שְׁמִפְרִיד אֶהְבֵּה שְׁלִמְעָלָה, וּמִפְרִיד אוֹתָהּ מִלְּהֵאִיר בְּשִׁמְשׁ וּלְהַתְקַרֵּב עִמּוֹ, וְזֵהוּ הַצַּד שֶׁל הַנְּחֹשׁ הָרַע. שְׁכַאֲשֵׁר הַשְּׁמַאל הַזֶּה שְׁלִמְטָה מִתְעוֹרֵר, אֲזוּ הוּא מוֹשֵׁף אֶת הַלִּבְנָה וּמִפְרִידָהּ מִלְּמַעְלָה, וְאוֹרְהָ נַחֲשָׁף, וְנִדְבַקַת בְּנַחֲשׁ, וְאֲזוּ שׁוֹאֲכַת מוֹת לְמַטָּה לְכֻל, כִּי נִדְבַקַת בְּנַחֲשׁ וּמִתְרַחַקַת מֵעַץ הַחַיִּים, וְלִכֵּן גּוֹרְמַת מוֹת לְכֻל הָעוֹלָם. וְזֵהוּ פְּאֲשֵׁר נְטִמָּא הַמְקַדֵּשׁ עַד זְמַן קְצוּב כְּשֶׁמִּתְקַנְתָּ הַלִּבְנָה וְשׁוֹבָה לְהֵאִיר, וְזֵהוּ אֶהֱל מוּעַד.

וְעַרְ זֵה יְהוֹשֻׁעַ לֹא מִת, אֶלָּא בְּעֵטִיו שֶׁל הַנְּחֹשׁ הַזֶּה שֶׁקָּרַב וּפְגַם אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּבָרְאוּשׁוֹנָה. וְזֵהוּ סוּד הַפְּתוּב יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון נֶעַר. שְׂאָף עַל גַּב שֶׁהוּא נֶעַר לְמַטָּה לְקַבֵּל אוֹר, לֹא יְמִישׁ מִתּוּף הָאֶהֱל. כְּמוֹ שֶׁזֶּה נְפִגָם, כֶּף גַּם זֵה נְפִגָם, אָף עַל גַּב שְׁמִין קְדוֹשׁ הַזֶּה לוֹ, כִּינּוֹן שְׁנִפְגָּמָה הַלִּבְנָה, כֶּף וְדָאִי לֹא נִצּוּל לְכַדוֹ מִמֶּנּוּ מְאוּתוֹ גְּוֹן מְמֶשׁ, וְהָרִי נְתַבָּאֵר.

אַשְׁרֵי הַצְּדִיקִים שִׁינְדְּעִים סוּדוֹת הַתּוֹרָה וְנִדְבַקִים בַּתּוֹרָה, וּמְקַיִימִים הַפְּסוּקִים שְׁפָתוּב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה וְגו' . וּבְשִׁבְלִיָּה יִזְכּוּ לְחִי הָעוֹלָם הַבָּא, שְׁפָתוּב (דברים ל) כִּי הוּא חִיִּיף וְאוּרִיף וְיָמִיף וְגו' .

פְּרֹשֶׁת וַיִּקְהַל

(דף קצ"ד ע"ב)

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַגּוֹי'. (שמות

לה) רַבִּי חֵיִיא פָּתַח, (שמואל א טו) וַיֹּאמֶר

שָׂאוּל אֶל הַקְּנִי לָכוּ סוּרוּ רְדוּ וַגּוֹי'. תָּא חֲזִי,

מָה כְּתִיב בְּעִמְלָק, (שמואל א' טו) פָּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר

עָשָׂה עִמְלָק לְיִשְׂרָאֵל וַגּוֹי'. וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא

בְּכֻלְהוּ קָרְבִין דְּעֵבְדוּ שָׂאָר עִמְמִין לְגַבְיֵיהוּ

דְּיִשְׂרָאֵל, מָאִי טַעְמָא לָא אֶקְשִׁי קַמִּיה, פְּהֵאִי

קָרְבָא דְּעֵבֵד עִמְלָק לְגַבְיֵיהוּ. אֵלָא וְדָאִי,

קָרְבָא דְּעִמְלָק הָוּה בְּכָל סְטָרִין, לְעִילָא וְתַתָּא,

דְּהָא בְּהֵוּא זְמַנָּא אֲתַתְּקַף חוּיָא בִישָׂא

לְעִילָא, וְאֲתַתְּקַף לְתַתָּא.

מָה חוּיָא בִישָׂא כַמִּין עַל פְּרֹשֶׁת אַרְחִין, אוּף

הֵכָא נְמִי עִמְלָק, חוּיָא בִישָׂא הָוּה לְגַבְיֵיהוּ

דְּיִשְׂרָאֵל, דְּכַמִּין לוּן (דף קצ"ה ע"א) עַל פְּרֹשֶׁת

אַרְחִין, דְּכְתִיב, (שמואל א' טו) אֲשֶׁר שָׁם לוּ בְּדֶרֶךְ

בְּעֵלוֹתוֹ מִמְצָרִים. כַּמִּין הָוּה לְעִילָא, לְסַאָבָא

מְקוֹדֶשָׁא. וְכַמִּין הָוּה לְתַתָּא, לְסַאָבָא לְיִשְׂרָאֵל.

מְנַלָּן, דְּכְתִיב (דברים כה) אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ. כְּתִיב

הֵכָא אֲשֶׁר קָרָךְ, וּכְתִיב הַתָּם (דברים כג) כִּי יִהְיֶה

כַּךְ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא טָהוּר מִקְרָה לְיָלְהָ.

וְעַל דָּא בְּבַלְעָם כְּתִיב, (במדבר כג) וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל

בַּלְעָם. וַיִּקָּר לִישָׁנָא דְּמִסַּאָבָא נְקֻט. וְאִי

תִּימָא, הָא כְּתִיב אֱלֹהִים. אֵלָא קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ

הוּא אֲזַמִּין לִיה הֵוּא אֲתֵר דְּמִסַּאָבָא,

לְאַסְתָּאָבָא בִּיה, בְּהֵוּא דְּרַגָּא דְּאִיהוּ אֲתַדְּבַק

לְאַסְתָּאָבָא בִּיה. מָה עֵבֵד בַּלְעָם. אִיהוּ חֲשִׁיב

בְּאִינוּן קָרְבָּנִין לְסַלְקָא לְעִילָא, מִיַּד זְמִין לִיה

קוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא הֵוּא אֲתֵר. אָמַר לִיה הָא

מִסַּאָבוּ לְגַבְיָךְ, כְּמָה דְּאֲתַחֲזִי לָךְ, וְעַל דָּא וַיִּקָּר

אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם.

בְּנוּנָא דָּא אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ וַגּוֹי'. אֲזַמִּין לְגַבְיָךְ

הֵוּא חוּיָא בִישָׂא לְעִילָא, לְסַאָבָא

פְּרֹשֶׁת וַיִּקְהַל

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי

יִשְׂרָאֵל וַגּוֹי'. רַבִּי חֵיִיא פָּתַח,

(שמואל א-טו) וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל הַקְּנִי

לָכוּ סוּרוּ רְדוּ וַגּוֹי'. בָּא וַרְאָה מָה

כְּתוּב בְּעִמְלָק, פָּקַדְתִּי אֶת אֲשֶׁר

עָשָׂה עִמְלָק לְיִשְׂרָאֵל וַגּוֹי'.

וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, בְּכָל הַקְּרֻבוֹת

שְׁעֵשׂוּ שָׂאָר הַעַמִּים לְגַבְיֵי יִשְׂרָאֵל,

מָה הַטַּעַם לֹא הִיָּה קוֹשָׁה לְפָנָיו

כְּמוֹ הַקְּרֻב שְׁעֵשָׂה עִמְלָק אֲתָם?

אֵלָא וְדָאִי הַקְּרֻב שֶׁל עִמְלָק הִיָּה

בְּכָל הַצְּדָדִים, לְמַעְלָה וּלְמַטָּה,

שְׁתֵּרֵי בָאוּתוֹ זְמַן הַתְּחִזֵּק הַנְּחֹשׁ

הָרַע לְמַעְלָה, וְהַתְּחִזֵּק לְמַטָּה.

מָה הַנְּחֹשׁ הָרַע אוֹרֵב עַל פְּרֹשֶׁת

דְּרָכִים, אִף כַּאֲן גַּם עִמְלָק נְחֹשׁ

רַע הִיָּה לְיִשְׂרָאֵל, שְׂאָרֵב לָהֶם עַל

פְּרֹשֶׁת דְּרָכִים, שְׁכָתוּב (שמואל א-טו)

אֲשֶׁר שָׁם לוּ בְּדֶרֶךְ בְּעֵלוֹתוֹ

מִמְצָרִים. אוֹרֵב הִיָּה לוּ לְמַעְלָה

לְטַמָּא אֶת הַמְּקוֹדֶשׁ, וְאוֹרֵב הִיָּה

לְמַטָּה לְטַמָּא אֶת יִשְׂרָאֵל. מִזְּמִן

לְנוּ? שְׁכָתוּב (דברים כה) אֲשֶׁר קָרָךְ

בְּדֶרֶךְ. כְּתוּב כַּאֲן אֲשֶׁר קָרָךְ,

וְכָתוּב שָׁם (שם כג) כִּי יִהְיֶה כַּךְ אִישׁ

אֲשֶׁר לֹא טָהוּר מִקְרָה לְיָלְהָ.

וְעַל זֶה כְּתוּב בְּבַלְעָם, (במדבר כג)

וַיִּקָּר אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם. וַיִּקָּר -

לְשׁוֹן טַמְאָה נְקֻט. וְאִם תֹּאמַר,

הֲרֵי כְּתוּב אֱלֹהִים, אֵלָא הַקְּדוּשׁ

בְּרוּךְ הוּא הַזְּמִין לוּ אוֹתוֹ מְקוֹם

שֶׁל טַמְאָה לְהַטַּמָּא בּוּ בְּאוֹתָהּ

דְּרַגְגָּה שְׁהוּא נִדְּבַק לְהַטַּמָּא בָּהּ.

מָה עָשָׂה בַּלְעָם? הוּא חֲשַׁב

בְּאוֹתָם קְרֻבְנוֹת לְעֵלוֹת לְמַעְלָה.

מִיַּד הַזְּמִין לוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא

אוֹתוֹ מְקוֹם. אָמַר לוּ, הִנֵּה טַמְאָה

אֵלֶיךָ כְּמוֹ שְׂרָאוּי לָךְ. וְעַל זֶה וַיִּקָּר

אֱלֹהִים אֶל בַּלְעָם.

כְּמוֹ כֵּן אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ וַגּוֹי',

הַזְּמִין לָךְ אוֹתוֹ הַנְּחֹשׁ הָרַע

לָךְ בְּכָל סְטָרִין. וְאֵלְמָלָא

למעלה לטמא אותך בכל הצדדים. ואלמלא שהתחזק משה למעלה ויהושע למטה, לא יכלו לו ישראל. ומשום כך שמר הקדוש ברוך הוא אותה שנאה לדורי דורות. מה הטעם? משום שחשב לעקר אות הברית ממקומה, ומשום כך פקדתי, בפקידה, שהרי שם נרמז סוד האות הברית הקדושה.

בא וראה מה כתוב, ויאמר שאול אל הקיני. מי זה הקיני? זה יתרו. וכי מי נתן פאן את בני יתרו להיות דוירם בעמלק, והרי היו שרויים ביריחו? אלא הרי כתוב (שופטים א) ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו'. וכשעלו משם, שרויים היו בתחומו של עמלק עד לאותו זמן שפא שאול המלך, שכתוב ויסר קיני מתוך עמלק.

משום שהרי בזמן שנמצאים רשעים, (נענשו) אותם חסידים וצדיקים שנמצאים ביניהם נתפסים בחטאייהם, והרי פרשוה. כמו זה, אלמלא אותה ערבוביה שהתחברו בהם בישראל, לא נענשו ישראל על מעשה העגל. ובא ראה מה כתוב בראשונה, (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכליל את פלם, משום שרצה הקדוש ברוך הוא לעשות את מעשה המשפן מפל הצדדים, במח וקלפה. ומשום שהיו אותם ערב רב עמהם, נאמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, להכלילם בין ישראל, שהם מח, וכלם הצטוו.

אחר כך סטה כל מין למינו, ובאו אותם ערב רב ועשו את העגל, וסטו אחריהם אותם שמתו וגרמו לישראל מות והרג. אמר הקדוש ברוך הוא, מכאן והלאה מעשה בין ישראל, שהם מח, וכלם הצטוו.

דאתתקף משה לעילא, ויהושע לתתא, לא יכילו ישראל ליה. ובגין כך, נטיר קדשא בריך הוא ההוא דכבו, לדרי דרין. מאי טעמא. בגין דחשיב לאעקרא את קיימא מאתריה. ובגין כך פקדתי, בפקידה, דהא תמן אתרמיז רזא דאת קיימא קדישא.

תא חזי, מה כתיב, ויאמר שאול אל הקיני. מאן קיני. דא יתרו. וכי מאן יהיב בני יתרו הכא, למהוי דויריהון בעמלק, והא ביריחו הוו שריין. אלא הא כתיב, (שופטים א) ובני קיני חתן משה עלו מעיר התמרים את בני יהודה מדבר יהודה וגו'. וכד עלו מתמן, שרו בתחומא דעמלק, עד ההוא זמנא דאתא שאול מלפא, דכתיב ויסר קיני מתוך עמלק.

בגין דהא בזמנא דחייביא אשתכחו, (נ"א אתענשו) אינון חסידי וזכאי דמשתכחין ביניהו, מתפסן בחוביהון, והא אוקמוה. פגוונא דא, אלמלא ההוא ערבוביא דאתחברו בהו בישראל, לא אתענשו ישראל, על עובדא דעגלא.

והא חזי מה כתיב בקדמייתא, (שמות כה) מאת כל איש אשר ידבנו לבו, לאכללא כלא, בגין דבעא קדשא בריך הוא למעבד עובדא דמשפנא מפל סטריין, במוחא וקליפה. ובגין דהוו אינון ערב רב פגווייהו, אתמר מאת כל איש אשר ידבנו לבו, לאכללא לון ביניהו דישראל, דאינון מוחא. וכלהו אתפקדו.

לבתר סטא זינא לזיניה, ואתו אינון ערב רב ועבדו ית עגלא, וסטו אבתרייהו אינון דמיתו, וגרמו לון לישראל מותא וקטולא. אמר קדשא בריך הוא, מכאן ולהלאה עובדא דמשפנא לא יהא, אלא מסטרא דישראל המשפן לא יהיה אלא רק מצדם של ישראל לבדם. מיד - ויקהל משה את כל עדת ישראל וגו'.

וּכְתוּב אַחֲרָיו, קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַה'. מֵאֲתָכֶם וּדְאִי, וְלֹא כְּרֵאשׁוֹנָה שְׁכִתוּב מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ. וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו', מֵאִיזָה מְקוֹם הִקְהִיל אוֹתָם? אֵלֹא מִשׁוֹם שֶׁהָיוּ אוֹתָם עָרַב רַב בְּיַנְיָהֶם, הַצְטָרֵף מִשֶׁה לְכַנְסֵם וּלְיַחַדְם מִבְּיַנְיָהֶם.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה. רַבִּי אֲבָא פִתַח, (דברים א) הִקְהַל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף. מַה לְהֵלֵךְ כָּלֵל שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, אֵף כֵּן כָּלֵל שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל. וּמִי הֵם? שְׁשִׁים רַבּוֹא. רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַח אֶת הַפְּסוּקָה בְּיִשְׂרָאֵל, כְּשִׁירָד מֹשֶׁה מֵהַר סִינַי, שְׁכִתוּב (שמות לב) וַיִּשְׁמַע יְהוָה שֶׁמַּע אֶת קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה. וַיִּשְׁמַע יְהוָה שֶׁמַּע, וְכִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַע וּמֹשֶׁה לֹא שָׁמַע? ! אֵלֹא וּדְאִי, עַד עַכְשָׁו יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָיָה יוֹדֵעַ, וּמֹשֶׁה הָיָה יוֹדֵעַ. אִם כֵּן, מַה זֶה בְּרַעַה? אֵלֹא בְּרַעַה כְּתוּב בְּה', שְׂאוֹתוֹ קוֹל הָיָה בְּצַד הָאֲחֵר. וַיְהוֹשֻׁעַ, שֶׁהָיָה פְּנֵי הַלְּבָנָה, הִתְבּוֹנֵן בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהָיָה שֶׁל צַד הַרְּעָה, מִיָּד - וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה.

בְּאוֹתָהּ שָׁעָה נִשְׁכְּרוּ שְׁנֵי לִוְחֹת הָאֲבָן שֶׁהָיוּ בְּרֵאשׁוֹנָה. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ, שֶׁהֵם כְּבָדוֹ עַל יְדוֹ, וְנִפְלוּ וְנִשְׁכְּרוּ. מַה הַטַּעַם? מִשׁוֹם שֶׁפָּרְחוּ הָאוֹתִיּוֹת מִתּוֹךְ לִוְחֹת הָאֲבָנִים.

בֹּא וּרְאֵה, בְּאַרְבַּע תְּקוּפּוֹת בְּשָׁנָה מִתְעוֹרֵר קוֹל בְּאַרְבַּעַת צַדִּי הָעוֹלָם, בְּאוֹתוֹ קוֹל שֶׁהִתְעוֹרְרוּ הַצַּד הָאֲחֵר מִתְעוֹרֵר בּוֹ, וְאוֹתָהּ הִתְעוֹרְרוּ הַצַּד הָאֲחֵר נִכְנָסֵת בֵּין קוֹל לְקוֹל, וְנִחְשָׁף הָאוֹר בְּקוֹל שֶׁלְמִטָּה. מִשׁוֹם שֶׁלֹּא הִגִּיעַ הָאוֹר שֶׁל הַקוֹל שֶׁלְמַעְלָה לְקוֹל

בְּלִחוּדֵייהוּ. מִיָּד וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֵדֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. וְכִתְיָב בְּתַרְיָה קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה לַי'. מֵאֲתָכֶם וּדְאִי, וְלֹא כְּקַדְמִיתָא דְכִתְיָב, מֵאֵת כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִדְבְּנוּ לָבוֹ. וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו', מֵאֵן אֶתֶר כְּפִיִּש לֹזֵן. אֵלֹא בְּגִין דִּהוּוּ אֵינּוֹן עָרַב רַב בְּיַנְיָהוּ, אֲצִטְרִיף מֹשֶׁה לְאַכְנָשָׁא לֹזֵן, וּלְיַחַדָּא לֹזֵן מִבְּיַנְיָהוּ.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה. (שמות לה) רַבִּי אֲבָא פִתַח, (דברים לא) הִקְהַל אֶת הָעָם הָאֲנָשִׁים וְהַנְּשִׁים וְהַטָּף. מַה לְהֵלֵךְ כָּלֵל דְכִלְהוּ יִשְׂרָאֵל, אוֹף הֵכָא כָּלֵל דְכִלְהוּ יִשְׂרָאֵל, וּמֵאֵן אֵינּוֹן. שְׁתִּין רַבּוֹא.

רַבִּי אֶלְעָזָר פִּתַח קָרָא בְּיִשְׂרָאֵל, כַּד נִחִית מֹשֶׁה מִן טוֹרָא דְסִינַי, דְכִתְיָב, (שמות לב) וַיִּשְׁמַע יְהוָה שֶׁמַּע אֶת קוֹל הָעָם בְּרַעַה וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה. וַיִּשְׁמַע יְהוָה, וְכִי יְהוֹשֻׁעַ שָׁמַע, וּמֹשֶׁה לֹא שָׁמַע. אֵלֹא וּדְאִי, עַד הִשְׁתָּא יְהוֹשֻׁעַ לֹא הָוֵה יוֹדֵעַ, וּמֹשֶׁה הָוֵה יוֹדֵעַ. אִי הָכִי מַהוּ בְּרַעַה. אֵלֹא בְּרַעַה בְּה' כְּתִיב, דִּהְהוּא קָלָא בְּסִטְרָא אַחֲרָא הָוֵה. וַיְהוֹשֻׁעַ דִּהְוֵה אֲנַפּוּי דְסִיְהֵרָא, אֲסַתְּפַל בְּהָהוּא קָלָא, דִּהְוֵה דְסִטְרָא דְרַעָה, מִיָּד וַיֹּאמֶר אֶל מֹשֶׁה קוֹל מִלְחָמָה בְּמַחְנֶה.

בְּהָהוּא שְׁעֵתָא אֲתַבְּרוּ תְרִין לוֹחֵי אַבְנָא דִּהוּוּ בְּקַדְמִיתָא. וְהָא אוֹקִימָנָא, דְאֵינּוֹן אֲתִיְקָרוּ עַל יְדוּי (דף קצ"ה ע"ב) וְנִפְלוּ וְאֲתַבְּרוּ. מֵאִי טַעְמָא. בְּגִין דְפָרְחוּ אֲתָוּוֹן מִגּוֹ לוֹחֵי אַבְנִין.

תָּא חֲזִי, בְּאַרְבַּעַת תְּקוּפֵין דְשִׁתָּא, קָלָא אֲתַעֵר, כַּד סִטְרִין דְעַלְמָא, בְּהָהוּא קָלָא אֲתַעֵרוּתָא דְסִטְרָא אַחֲרָא אֲתַעֵר בֵּיה. וְהָהוּא אֲתַעֵרוּתָא דְסִטְרָא אַחֲרָא עֵאל בֵּין קָלָא לְקָלָא,

וְאֲתַחְשָׁף נְהוּרָא בְּקָלָא דְלִתְתָא. בְּגִין דְלֹא מָטָא נְהוּרָא דְקָלָא דְלְעִילָא,

שְׁלֹמֹה, אִזּוּ מִקְדִּימָה אוֹתָהּ, הַתְּעוֹרוֹרוֹת, וְנִכְנָס בֵּין זֶה לְזֶה הַנְּחַשׁ שֶׁמִּפְתָּה אֶת הָאִשָּׁה וְנוֹטֵל אוֹר, וְאוֹתוֹ קוֹל הוּא קוֹל מִלְחָמָה, קוֹל קוֹל רָעָה, וְזֶהוּ בְּרָעָה.

וְעַד זֶה שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא מָשָׂה, מִשּׁוֹם שֶׁנִּטְלָה אוֹתָהּ רָעָה אֶת אוֹר הַלְּבָנָה שֶׁאֵחָז בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ, וּמָשָׂה שֶׁהִיָּה אֲחִיזוּ בְּשִׁמְשׁ לֹא שָׁמַע, וְכָל הָאוֹר שֶׁל יִשְׂרָאֵל כָּלֵם נִחְשָׁף מִשּׁוֹם אוֹתָהּ רָעָה שֶׁנִּדְבְּקָה בָּהֶם. בֵּינָן שֶׁמִּחַל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל חֲטָאֵיהֶם, אִזּוּ וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', שֶׁהָרִי אוֹתוֹ עָרַב רַב הָעֶבֶר מֵהֶם.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבִים לַלַּיְלָה אֶחָד וּמִתְעַסְקִים בַּתּוֹרָה טָרַם שֶׁנִּחְלַק הַלַּיְלָה. בֵּין כֶּף קָרָא הַגִּבּוֹר. בְּרַכּוֹ בְּרַכָּה. (אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלֶעָזָר,

כַּעַת הוּא הַזְּמַן שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס בֵּין עַדָן לַהֲשַׁתְּעֵשֶׂע עִם הַצְּדִיקִים. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי, לָמָּה מִשְׁתַּעֲשֵׂע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) בְּכָה רַבִּי אֱלֶעָזָר וַאֲמַר, בֹּא וְרֵא, עַד כֶּאֱנֹן זְעוּעַ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁלֹּשׁ מֵאוֹת וְתִשְׁעִים רְקִיעִים וְהִכָּה בָּהֶם, וּבְכָה עַל חֲרַבֵּן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, וְהוֹרִיד שְׁתֵּי דְמָעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגְּדוֹל וְנִזְכַּר בְּכַנּוּי מִתּוֹךְ בְּכִיָּה.

מִשּׁוֹם שֶׁהַלַּיְלָה נִחְלַק לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים בְּשִׁתִּים עֲשָׂרָה שְׁעוֹת שֶׁהָיוּ רְשׁוּמִים בּוֹ, וְאִם נּוֹסְפוֹת שְׁעוֹת הַלַּיְלָה, אוֹתָן שְׁעוֹת שֶׁנוֹסְפוּ הֵן שֶׁל הַיּוֹם, וְלֹא נִחְשָׁבוֹת מִהַלַּיְלָה, פָּרַט לְשִׁתִּים עֲשָׂרָה שֶׁהֵן שְׁלוֹ. וְאוֹתָן שְׁתֵּים עֲשָׂרָה נִחְלָקוֹת לְשִׁלְשָׁה צְדָדִים, וְשִׁלְשָׁה מַחֲנוֹת שֶׁל מִלְּאָכִים קְדוֹשִׁים נִחְלָקוּ (הַתְּמַנּוּ) בְּאוֹתָם שְׁלֹשָׁה צְדָדִים.

מִחֲנֵה רֵאשׁוֹן מִמֶּנָּה בְּאַרְבַּע שְׁעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל רֵאשִׁית הַלַּיְלָה לְשִׁבְחָ אֶת אֲדוֹנָם. וּמָה הֵם

לְקָלָא דְלִתְתָא, כְּדִין אֶקְדִים הֵהוּא אֲתַעְרוֹתָא, וְעָאֵל בֵּין דָּא לְדָא נְחַשׁ דְּמִפְתִּי לְאַתְתָּא, וְנִטִּיל נְהוּרָא. וְהֵהוּא קָלָא, הוּא קוֹל מִלְחָמָה, קוֹל רָעָה. וְדָא אִיהוּ בְּרָעָה.

וְעַד דָּא שָׁמַע יְהוֹשֻׁעַ וְלֹא מָשָׂה, בְּגִין דְּנִטֵּל הֵהוּא רָעָה נְהוּרָא דְסִיְהָרָא דְהוּהוּ אֲחִיד בָּהּ יְהוֹשֻׁעַ. וּמָשָׂה דְהוּהוּ אֲחִיד בְּשִׁמְשָׂא, לֹא שָׁמַע. וַיִּשְׂרָאֵל כָּלְהוּ אֲתַחֲשׁוּף נְהוּרָא דִילְהוֹן, בְּגִין הֵהוּא רָעָה דְאַתְדַּבְּקַת בָּהּ. כִּיּוֹן דְמִחַל קְדָשָׂא בְּרִיךְ הוּא חוֹבִיּהוֹן, כְּדִין וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם אֱלֹהֵי הַדְּבָרִים וְגו', דְהָא הֵהוּא עָרַב רַב אֲתַעְבְּרַ מִנֵּיהוּ.

רַבִּי אֱלֶעָזָר וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ יוֹשְׁבֵי לַיְלָיָה וְקָא מִתְעַסְקֵי בְּאוֹרֵייתָא, עַד לָא אֲתַפְּלִיג לַיְלָיָה.

אֲדַהֲכִי קָרָא גִבּוֹרָא, בְּרִיכּוֹ בְּרַכָּתָא, (אָמַר לִיה רַבִּי אֱלֶעָזָר, הַשְּׁתָא הוּא זְמַנָּא דְקוֹנְדְשָׂא בְּרוּךְ הוּא עָאֵל בְּגִנְתָּא דְעַדָן לְאַשְׁתַּעֲשֵׂעָ עִם צְדִיקָנָא, אָמַר לִיה רַבִּי יוֹסִי, אִמְרֵי מִשְׁתַּעֲשֵׂע קְדָשָׁא בְּרוּךְ הוּא) בְּכָה רַבִּי אֱלֶעָזָר וַאֲמַר, תָּא חֲזִי, עַד הַשְּׁתָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲזַדְעִזְעַ, תְּלַת מְאָה וְתִשְׁעִין רְקִיעִין, וּבְטַשׁ בָּהּ, וּבְכָה עַל חֲרַבֵּן בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְאוֹרִיד תְּרִין דְמָעִין לְגוּ יַמָּא רַבָּא, וְאַדְפַּר לְבַנוּהִי מִגּוּ בְּכִיָּה.

בְּגִין דְלִתְלַת סְטָרִין אֲתַפְּלִג לַיְלָיָה, בְּתַרִּיסַר שְׁעֵתֵי דְהוּוּ רְשִׁימִין בֵּיהּ, וְאִי אֲתוּסְפִין שְׁעֵתֵי בְּלַיְלָיָה, אֵינּוֹן שְׁעֵתֵי דְמִתּוּסְפָּאן, דִּימָמָא אֵינּוֹן, וְלֹא אֲתַחֲשִׁיבוּ מִלַּיְלָיָה, בְּרַ תְּרִיסַר דְאֵינּוֹן דִּילָהּ. וְאֵינּוֹן תְּרִיסַר, אֲתַפְּלִגוּ לְתַלַּת סְטָרִין, וְתַלַּת מִשְׁרִיין דְמִלְּאָכִין קְדִישִׁין, אֲתַפְּלִגוּ (כ"א אֲתַמְנּוּן) בְּאֵינּוֹן תְּלַת סְטָרִין.

מִשְׁרִיָּא קְדָמָא, אֲתַמְנָא בְּאַרְבַּעַה שְׁעֵתֵי קְמִייתָא, דְשִׁירוֹתָא דְלַיְלָיָה, לְשִׁבְחָ לְמַאֲרִיהוֹן, וּמָה קָאמְרִי. (תְּהִלִּים כד) לֵינִי

אומרים? (תהלים כד) לה' הארץ ומלאה וגו', כי הוא על ימים יסדה וגו', מי יעלה בהר ה' וגו', נקי כפים ובר לבב וגו'. מה הטעם של זה? משום שבאשר הלילה פורש כנפיו על העולם, אז כל בני העולם טועמים טעם המות ויוצאת נשמתם לעלות למעלה, ואותם מלאכים עומדים ואומרים, מי יעלה בהר ה'. הר ה' - זה הר הבית. מקום קדשו - זה עזרת ישראל. כמו שלמעלה, כך גם למטה.

משום שבכל רקיע ורקיע פמה ממנים וכמה שרים עומדים שם, וכשהנשמות יוצאות, רוצות לעלות למעלה, ואם אינן זוכות דוחים אותן החוצה, והולכות ומשוטטות בעולם, ולוקחים אותן פמה קבוצות של רוחות ומודיעים להם דברים פוזבים, ולפעמים דברי אמת ממה שעתיד לבא בזמן הקרוב, כמו שבארנו. ואותן נשמות הצדיקים הולכות ומשוטטות למעלה, ופוחים להם פתחים, ומעלים אותן לתוף אותו מקום שנקרא הר ה', כמו הסוד של הר הבית למטה, ומשם נכנסים לתוף אותו מקום שנקרא מקום קדשו, ששם נראות כל הנשמות לפני אדונם. כמו כן אותו מקום שנקראו ישראל לפני הקדוש ברוך הוא, המקום שנקרא עזרת ישראל. בשעה שהנשמות עומדות שם, אזי שמחת רבונם היא, לתקן בהם המקום שנקרא קדש הקדשים, ושם רושמים את כל מעשיהם וזכיותיהם.

מחנה שני ממנה בארבע שעות אחרות, ואינם אומרים שירה, פרט לשעתים, עד שנוחלק הלילה ונכנס הקדוש ברוך הוא לגן עדן. ואליה הם אבלי ציון ואותם

הארץ ומלאה וגו', כי הוא על ימים יסדה וגו', מי יעלה בהר ה' וגו', נקי כפים ובר לבב וגו'. מאי טעמא דא. בגין דכד ליליא פריש גדפוי על עלמא, כדין, כל בני עלמא טעמין טעמא דמותא, ונפקי נשמתיהו לסלקא לעילא, ואינון מלאכין קיימין וקא אמרי, מי יעלה בהר ה'. הר ה', דא הר הבית. מקום קדשו, דא עזרת ישראל. כגוונא דלעילא, הכי נמי לתתא.

בגין דבכל רקיעא ורקיעא, פמה ממנן, וכמה סרכין קיימין תמן. וכד נשמתין נפקין, בעאן לסלקא לעילא, ואי לא זכין אינון דחיין לון לבר, ואזלין ושאטין בעלמא, ונטלין לון פמה חבילי טהירין, ואודעין לון מלין פדיבן, ולזמנין מלין דקשוט, ממה דאתי לזמן קריב, פמה דאוקמוה.

ואינון נשמתין דצדיקיא, אזלין ושאטן לעילא, ופתחין לון פתחין, וסלקין לון לגו ההוא אתר דאקרי הר ה', כגוונא דרזא דהר הבית לתתא. ומתמן עאלין לגו ההוא אתר דאקרי מקום קדשו. דתמן אתחזיין כל נשמתין לקמי מאריהון. כגוונא דא ההוא אתר, דאתחזון ישראל קמי קדשא בריך הוא, אתר דאקרי עזרת ישראל. בשעתא דנשמתין קיימין תמן, כדין חודה דמאריהון, לאתתקנא בהו אתר, דאקרי קדש הקדשים. ותמן רשימין כל עובדיהון וזכוון דלהון.

משרייא תננינא, אתמנא בארבע שעתין אחרנין, ולא אמרי שירתא, בר תרי שעתין, עד דאתפלג ליליא, ועאל קדשא בריך הוא בגנתא דעדן.

ואלין אינון אבלי ציון, ואינון דכחו על חרפן בי מקדשא. ובשירותא דארבע שעתין

שְׂבוּכִים עַל חֶרֶפֶן בֵּית הַמִּקְדָּשׁ. וּבִתְחִלַּת אַרְבַּע הַשָּׁעוֹת הָאֲמֻצָּעוֹת פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים קלו) עַל נְהִרוֹת בְּכָל שֵׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ וְגו', וְאַלֶּה הֵם שְׂבוּכִים עַל נְהִרוֹת בְּכָל עִם יִשְׂרָאֵל, מִמִּשְׁמַע שְׁכָתוֹב גַּם בְּכִינוּ. וּמִנֵּין לָנוּ שְׂבוּכִים שֵׁם? שְׁכָתוֹב הֵן אֲרָאֵלִם צִעְקוּ חֲצָה. מַה זֶה חֲצָה? זוֹ בְּכָל, מִשּׁוּם שֶׁפֶלֶם לָנוּ אֶת הַשְּׂכִינָה עַד בְּכָל, וְשֵׁם הֵם בְּכּוּ עִם יִשְׂרָאֵל. וְעַל זֶה פּוֹתְחִים בְּזֶה, וּמְסִימִים: זָכַר ה' לְבָנֵי אָדוֹם וְגו'.

וְאִזּוֹ מִתְעוֹרֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲלוֹתָיו וּמִכְּהַ בְּרַקִּיעִים, כְּמוֹ שְׁאֲמַרְנוּ, וּמִדְּעֻזֵּי שָׁנִים עֲשֶׂר אֶלְפֵי עוֹלָמוֹת וְגוֹעִים וּבּוֹכִים, שְׁכָתוֹב (ירמיה כה) ה' מְמַרֵּם יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׂאָג יִשְׂאָג עַל נְהוּהוֹ. וְנִזְכָּר בְּיִשְׂרָאֵל, וּמוֹרִיד שְׁתֵּי דְמַעוֹת לְתוֹךְ הַיָּם הַגָּדוֹל, וְאִזּוֹ מִתְעוֹרֵרֶת שְׁלֵהֶבֶת אַחַת שְׁבַצַּד צָפוֹן, וּמִכְּהַ רוּחַ אֶחָד שְׁבַצַּד צָפוֹן בְּאוֹתָהּ הַשְּׁלֵהֶבֶת, וְהוֹלֵךְ וּמְשׁוֹטֵט בְּעוֹלָם. וּבְאוֹתָהּ שְׁעָה נִחְלַק הַלֵּילָה, וְהַשְּׁלֵהֶבֶת הוֹלֵכֶת וּמִכְּהַ בְּכַנְפֵי הַתְּרַנְגוּל וְקוֹרָא, אִזּוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא נִכְנָס לְגֵן עֵדֶן.

וְלִקְדוֹשֵׁי-בְרוּךְ-הוּא אֵין מְנוּחָה עַד שְׁנִכְנָס לְגֵן עֵדֶן לְהַשְׁתַּעֲשַׁע עִם נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים. וְהַסִּימֵן - כִּי נִמְכָּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי וְגו'. (אסתר ז) וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגו', וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתַּה הַיַּיִן אֶל גַּנַּת הַבֵּיתֵן וְגו'.

בְּשַׁעֲהַ שְׁנִכְנָס הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְגֵן עֵדֶן, אִזּוֹ כָּל אוֹתָם עֲצֵי הַגֵּן וְכָל אוֹתָן נְשָׁמוֹת הַצְּדִיקִים פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים וְאוֹמְרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגו'. שְׂאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. וּבְשַׁעֲהַ שְׁנִשְׁמוֹת הַצְּדִיקִים

אֲמֻצָּעִין, פִּתְחֵי וְאוֹמְרִי, (תהלים קלז) עַל נְהִרוֹת בְּכָל שֵׁם יִשְׁכְּנוּ גַם בְּכִינוּ וְגו', וְאַלֵּיךְ אֵינוֹן דְּבָכּוּ עַל נְהִרוֹת בְּכָל, עֲמָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, (דף קצ"ד ע"א) מִמִּשְׁמַע דְּכָתִיב גַּם בְּכִינוּ. וּמִנֵּין דְּבָכּוּ תַמָּן.

דְּכָתִיב, (ישעיה לג) הֵן אֲרָאֵלִם צִעְקוּ חוּצָה. מַהוֹ חוּצָה. דָּא בְּכָל, בְּגִין דְּכָלְהוּ אוֹזְפוּהַ לְשְׂכִינָה עַד בְּכָל. וְתַמָּן בְּכּוּ עֲמָהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא פִּתְחֵי בְּהַאי, וּמְסִימֵי זְכוֹר יְי' לְבָנֵי אָדוֹם וְגו'.

כְּדִין אֲתַעֲר קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּדְרַגוּי, וּבְטַש בְּרַקִּיעִין פְּדֵאמְרִין, וְאַזְדַּעְזְעוּ תְּרִיסַר

אַלְפֵי עֲלָמִין, וְגַעֲי וּבְכֵי, דְּכָתִיב, (ירמיה כה) יְי' מְמַרֵּם יִשְׂאָג וּמִמְעוֹן קָדְשׁוֹ יִתֵּן קוֹלוֹ שְׂאָג יִשְׂאָג עַל נְהוּהוֹ, וְאַדְפַּר לוֹן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחִית תְּרִין דְּמַעֲיִן לְגוּ יִמָּא רַבָּא. וּכְדִין אֲתַעֲר

שְׁלֵהֶבֶתָא חַד דְּבַסְטַר צָפוֹן, וּבְטַש רִוּחָא חַד דְּבַסְטַר צָפוֹן בְּהַהוּא שְׁלֵהֶבֶתָא, וְאַזְלָא

וְשְׂאֻטָא בְּעֵלְמָא, וְהַהִיא שְׁעָתָא אֲתַפְלַג לֵילָיָא, וְשְׁלֵהֶבֶתָא אֲזָלָא וּבְטַש בְּגַדְפוּי

דְּתְרַנְגוּלָא, וְקֹאֲרִי, כְּדִין קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן.

וְקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לִית לִיהַ נִיחָא עַד דְּעָאֵל לְגַנְתָּא דְּעֵדֶן לְאַשְׁתַּעֲשַׁע

בְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא. וְסִימֵן (אסתר ז) כִּי נִמְכָּרְנוּ אֲנִי וְעַמִּי וְגו'. וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ מִי הוּא זֶה וְגו',

וְהַמֶּלֶךְ קָם בַּחֲמָתוֹ מִמִּשְׁתַּה הַיַּיִן אֶל גַּנַּת הַבֵּיתֵן וְגו'.

בְּשַׁעֲתָא דְּקוֹדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עָאֵל בְּגַנְתָּא דְּעֵדֶן, כְּדִין כָּל אֵינוֹן אֵילָנִין דְּגַנְתָּא,

וְכָל אֵינוֹן נְשָׁמַתִּין דְּצַדִּיקָיָא, פִּתְחֵי וְאוֹמְרִי, (תהלים כד) שְׂאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. מִי זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד וְגו'.

שְׂאוּ שְׁעָרִים רַאשֵׁיכֶם וְגו'. וּבְשַׁעֲתָא דְּנִשְׁמַתְהוֹן דְּצַדִּיקָיָא דִּי בְּאַרְעָא אֲהִדְרוּ לְגוֹפִיָּהוּ, כְּדִין אֲתַקִּיפוּ בְּהוּ כָּל אֵינוֹן

שְׂבָאֲרֵץ חוֹזְרוֹת לְגוֹפֶן, אֲזַמְחִזְיָקִים בְּהֵם כָּל אוֹתָם מְלֹאכִים, וְאוֹמְרִים (שם קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת ה' כָּל עַבְדֵי ה'. וְלִמְדָנוּ שֶׁזֶה הַמַּחְנֶה הַשְּׂלִישִׁי שְׂאוֹמֵר אֶת זֶה בְּאַרְבַּע הַשָּׁעוֹת הָאֲחֵרוֹנוֹת.

וְאוֹמְרִים שִׁירָה עַד שְׁעוֹלָה אוֹר הַבֶּקֶר, וְאֲזַמְשַׁבְּחִים אֶת אֲדוֹנָם כָּל אוֹתָם כּוֹכָבִים וּמַזְלוֹת, וְכָל אוֹתָם הַמְּלֹאכִים הַעֲלִיּוֹנִים שֶׁשְׁלֹטָנָם בַּיּוֹם, כְּלָם מְשַׁבְּחִים אֶת אֲדוֹנָם וְאוֹמְרִים שִׁירָה. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (איוב לח) בְּרֶן יַחַד פְּכָבִי בִקְר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בַּשָּׁעָה שֶׁיּוֹצֵאת הַשֶּׁמֶשׁ בַּיּוֹם, יִשְׂרָאֵל נוֹטְלִים שִׁירָה לְמַטָּה, וְהַשֶּׁמֶשׁ לְמַעְלָה, שְׁכָתוֹב יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ. בַּשָּׁעָה שְׁנוֹסֵעַ הַשֶּׁמֶשׁ בְּגִלְגָּלִיו, פּוֹתַח בְּקוֹל נְעִימָה וְאוֹמֵר שִׁירָה. וְאִיזוֹ שִׁירָה אוֹמְרִים? (תהלים קד) הִזְדוּ לֵה' קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ וְגו'. שִׁירוֹ לוֹ זְמָרוֹ לוֹ וְגו'. (שם) שִׁירוֹ לוֹ זְמָרוֹ לוֹ וְגו'. וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִים אֶת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בַּיּוֹם עִם הַשֶּׁמֶשׁ. זֶהוּ שְׁכָתוֹב (שם עב) יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ. וְאֵף עַל גֵּב שְׁהָרִי בְּאֲרָנוּ אֶת הַפְּסוּק הַזֶּה, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֹמְלָא שְׁבַנִּי הַעוֹלָם הֵם אֲטוּמִי לֵב וְסִתּוּמִי עֵינַיִם, לֹא יְכוּלִים לַעֲמֵד מִקּוֹל הַנְּעִימָה שֶׁל גִּלְגָּל הַשֶּׁמֶשׁ כְּשֶׁנוֹסֵעַ (ויצא) וּמְשַׁבַּח לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. בִּינְיָתִים שֶׁהַתְּעַסְקוּ בַּתּוֹרָה, הַאִיר הַיּוֹם. קָמוּ וְהִלְכוּ לְפָנָי רַבִּי שְׁמַעוֹן. בִּינְיָן שְׂרָאָה אוֹתָם, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּנִי, אַתָּה וְהַחֲבָרִים, הַסִּתִּירוּ עֲצָמְכֶם שְׁלֹשֶׁת הַיָּמִים הַלְלוּ שְׁלֹא תִצְאוּ הַחוּצָה, כִּי מְלֹאךְ הַמָּוֶת נִמְצָא בְּעִיר, וְיֵשׁ לוֹ רְשׁוֹת לְהִשְׁחִית, וְכִיּוֹן שֶׁנִּתְּנָה לוֹ רְשׁוֹת לְהִשְׁחִית, יְכוּל לְהִשְׁחִית אֶת כָּל מִי שֶׁנִּרְאָה לְפָנָיו.

מְלֹאכִין, וְאוֹמְרִי (תהלים קלד) הִנֵּה בָּרְכוּ אֶת יי' כָּל עַבְדֵי יי'. וְאוֹלִיפְנָא דְדָא מְשַׁרְיָא תְּלִיתָאָה קָא אִמְרִי דָא, בְּאַרְבַּע שְׁעֵתֵי בַתְּרִייתָא.

וְקָאִמְרִי שִׁירָתָא, עַד דְּסָלִיק נְהוּרָא דְצַפְרָא, דְּכִדִּין מְשַׁבְּחִין לְמַרְיָהוֹן כָּל אֵינוֹן כְּכַבֵּיא וּמַזְלֵי, וְכָל אֵינוֹן מְלֹאכִין עֲלָאִין, דִּי שְׁלֹטְנֵיהוֹן בִּימָמָא, כְּלָהוּ מְשַׁבְּחִין לְמַאֲרִיָּהוֹן, וְאוֹמְרִי שִׁירָתָא. הִדָּא הוּא דְכָתִיב, (איוב לח) בְּרֶן יַחַד פְּכָבִי בִקְר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

בַּשָּׁעָתָא דְשֶׁמֶשׁ אֵנִיפִיק, בִּימָמָא, יִשְׂרָאֵל נוֹטְלֵי שִׁירָתָא לְתַתָּא, וְשֶׁמֶשׁ אֵלְעִילָא, דְכָתִיב, (תהלים עב) יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ. בַּשָּׁעָתָא דְנֹטִיל שֶׁמֶשׁ אֵבִיבֵי לְגוֹי, פֶּתַח קַל נְעִימוֹתָא, וְאוֹמֵר שִׁירָתָא. וּמֵאֵי שִׁירָתָא קָאִמְרִי. (תהלים קה) הִזְדוּ לֵיי' קְרָאוּ בְשִׁמּוֹ וְגו'. (תהלים קה) שִׁירוֹ לוֹ זְמָרוֹ לוֹ וְגו'. וְיִשְׂרָאֵל מְשַׁבְּחִין לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא בִּימָמָא, עִם שֶׁמֶשׁ. הִדָּא הוּא דְכָתִיב יִירָאוּךְ עִם שֶׁמֶשׁ, וְאֵף עַל גֵּב דְהָא אוֹקִימָנָא לְהֵאֵי קָרָא, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אֲלֹמְלָא דְבְּנֵי עֲלָמָא אֲטִימִין לְבָא וְסִתִּימִין עֵינֵינוּן לֹא יְכַלִּין לְמִיקָם מִקַּל נְעִימוֹתָא דְגִלְגָּלָא דְשֶׁמֶשׁ, כִּד נָטִיל (ויצא) וּמְשַׁבַּח קָמִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

אֲדִהְבִּי דְאֲתַעְסְקוּ בְּאוֹרֵייתָא, נְהַר יִמָּא. קָמוּ וְאֲתוּ לְקָמִיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן, בִּינְיָן דְחָמָא לֹון, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶלְעָזָר בְּרִי, אַנְתָּ וְחַבְרֵיָא אֲסִתִּימוּ גְרַמֵּיכוּ אֵלִין תְּלַת יוֹמִין, דְּלֹא תִפְקוּן לְבַר בְּגִין דְּמִלְאָךְ הַמָּוֶת אֲשַׁתְּכַח בְּמָתָא, וְאִית לִיהַ רְשׁוֹ לְחַבְלָא, וְכִיּוֹן דְּאֲתִיְהִיב לִיהַ רְשׁוֹ לְחַבְלָא, יְכִיל לְחַבְלָא, לְכָל מָאן דְּאֲתַחְזִי קָמִיָּה.

וְתוּ דְבַר נָשׁ דְּאֲתַחְזִי קָמִיָּה, סָלִיק וְאֲסִטִּי

וְעוֹד, שְׂאָדָם שְׁנִרְאָה לְפָנָיו, הוּא עוֹלָה וּמִסְטִין עֲלָיו וּמְזַכֵּיר חֲטָאֵיו, וּמְבַקֵּשׁ דִּין מִלְּפָנָי הַקְּדוֹשׁ

ברוך הוא, ולא זו ממש עד שגודן אותו האדם ונתנת לו רשות והורג אותו.

אמר רבי שמעון, האלהים, רב העולם לא מתים טרם מגיע זמנם, רק פשלא ידעו לשמר עצמם, שהרי בשעה שמוציאים את המת מביתו לבית הקברות, מלאך המות נמצא בין הנשים. ולמה בין הנשים? שכן היא דרכו מיום שפתה את חוה, ובגללה גרם מות לכל העולם, ועל זה (באשר) הורג אדם, והאנשים נמצאים עם המת, ונכנס בין הנשים בדרך.

ויש לו רשות להרג בני אדם, ומסתכל בפניהם בדרך שנראים לפניו, משעה שמוציאים אותו מביתו לבית הקברות עד שחוזרים לביתם, ובגללם גורם מות לכמה גברים בעולם טרם שמגיע זמנם. ועל זה כתוב, (משלי א) ויש נספה בלא משפט. משום שעולה ומסטיין ומזכיר חטאי האדם לפני הקדוש ברוך הוא, ונודון על אותם חטאים ומסתלק טרם הגיע זמנו.

ומה תקנתו? בשעה שנוטלים את המת לבית הקברות, יחזיר אדם פניו ויעזב את הנשים אחר כתפיו. ואם הן מקדימות, לך לאחור, כדי שלא יתראה עמהן פנים בפנים. ואחר שחוזרים מבית הקברות, לא יחזר באותה דרך שעומדות הנשים ולא יסתכל בהן כלל, אלא יסטה לדרך אחרת. ומשום שבני אדם לא יודעים ולא מתבוננים בזה, רב העולם נהונים בדין ומסתלקים טרם הגיע זמנם.

אמר רבי אלעזר, אם כן, טוב לו לאדם שלא ילוה את המת. אמר לו, לא, שהרי אדם שנשמר כמו

עליה, ואדפר חובלי, ובעי דינא מקמי קדשא בריך הוא, ולא אתעדדי מתמן, עד דאתדן ההוא בר נש, ואתייהיב ליה רשו וקטיל ליה. אמר רבי שמעון, האלהים, רופא דעלמא, לא מיתו, עד לא מטא זמניהו, בר דלא ידעי לאסתמרא גרמייהו, דהא בשעתא דמיתא אפקי ליה מביתיה לבי קברי, מלאך המות אשתכח ביני נשי, אמאי ביני נשי. דהכי הוא אורחוי, מיומא דפתי לחוה, ובגינה גרים מותא לכל עלמא. ועל דא (בר) קטיל בר נש, וגוברי אשתכחו עם מיתא, עאל ביני נשי בארחה.

ואית ליה רשו, למקטיל בני נשא, ואסתפל באנפייהו בארחה דאתחזיאו קמיה, משעתא דמפקי ליה מביתיה לבי קברי, עד דאהדרו לביתיהו ובגיניהו גרים מותא לכמה גוברין בעלמא, עד לא מטא זמניהו. ועל דא כתיב, (משלי יג) ויש נספה בלא משפט. בגין דסליק ואסטיין, ואדפר חובלי דבר נש קמי קדשא בריך הוא, ואתדן על אינון חובין ואסתלק עד לא מטא זמניהו.

מאי תקנתיה. בשעתא דנטלי מיתא לבי קברי, יהדר בר נש (דף קצ"ו ע"ב) אנפוי וישבוק לנשי בתר כתפוי. ואי אינון מקדמי, יהך לאחורא, בגין דלא יתחזי עמהו אנפין באנפין. ולבתר דמהדרי מפי קברי, לא יהדר בהווא ארחה דנשי קיימן, ולא יסתפל בהו כלל, אלא יסטי בארחה אחרא. ובגין דבני נשא לא ידעי, ולא מסתפלן דא רופא דעלמא, אתדנו בדינא, ואסתלקו עד לא מטא זמניהו. אמר רבי אלעזר, אי הכי, טב ליה לבר נש דלא יוזיף למיתא. אמר ליה לא. דהא בר נש דאסתמר פהאי גוונא, אתחזי

זֶה, רְאוּי לְאַרְכּוּת יָמִים, וְכָל שָׁפָן לְעוֹלָם הַבַּא.

בֹּא וּרְאֵה, לֹא לְחֻנָּם תִּקְנֹו הַרְאִשׁוֹנִים שׁוֹפֵר לְמִשְׁךְ מֵת מִהַבִּית לְבֵית הַקְּבָרוֹת. וְאִם תִּאמַר שֶׁעַל הַמֵּת וּכְבוֹדוֹ לְכַד זֶה - לֹא! אֲלֵא כְּדִי לְהַגִּן עַל הַחַיִּים שֶׁלֹּא יִשְׁלַט עֲלֵיהֶם מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת לְהַסְטִין לְמַעֲלָה וְיִשְׁמְרוּ מִמֶּנּוּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצַּר הַצָּרֵר אֲתֶכֶם וְגו'. וְדִיִּקְנֹו עַל הַצַּר, זֶה מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת, הַצָּרֵר אֲתֶכֶם תָּמִיד וְהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם, (וימציק לחיים) וְרוֹצֵחַ לְהַרְגַּ אַחֲרִים. מֵהִי תִקְנֹתוּ? וְהִרְעוּתֶם. אִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, שֶׁהוּא יוֹם הַדִּין לְמַעֲלָה, מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת הַזֶּה יוֹרֵד לְמַטָּה כְּדִי לְהַשְׁגִּיחַ עַל מַעֲשֵׂי בְנֵי הָאָדָם וְלַעֲלוֹת לְמַעֲלָה לְהַסְטִין עֲלֵיהֶם. וְיִשְׂרָאֵל שִׁיּוֹדְעִים שֶׁהָרִי מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת יוֹרֵד מַטָּה וְעוֹלָה לְמַעֲלָה כְּדִי לְהִיּוֹת קַטְגוֹר עֲלֵיהֶם, מְקַדְּמִים בְּשׁוֹפֵר לְיָבֵב עֲלֵיו שֶׁלֹּא יִכַּל לָהֶם, וְלַהֲגִן עֲלֵיהֶם.

וְכֹרֶ שָׁפָן בְּשַׁעַה שְׁעוֹשֶׂה דִין וְהוֹרֵג בְּנֵי אָדָם וְנִמְצָא לְמַטָּה, וְכָל שָׁפָן בְּשַׁעַה שֶׁהוֹלְכִים לְבֵית הַקְּבָרוֹת וְחוֹזְרִים מִבֵּית הַקְּבָרוֹת, שְׁהָרִי בְּשַׁעַה שְׁנָשִׁים נוֹטְלוֹת רַגְלֵיהֶן עִם הַמֵּת, הוּא יוֹרֵד וְנִמְצָא לְפָנֵיהֶם, שְׁפָתוֹב (משלי ה) רַגְלֵיהָ יִרְדוֹת מוֹת. יוֹרְדוֹת לֵאמֹר? לְאוֹתוֹ מְקוֹם שְׁנִקְרָא מוֹת. וְעַל זֶה תְּהִי גְרָמָה מוֹת לְכָל הָעוֹלָם, הַרְחֻמָּן צִילָנוּ.

בֹּא וּרְאֵה, פְּתוּב (שם ל) בֶּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֵת וְגו'. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. אֲבָל בֶּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֵת - זֶה מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת, וְכֹךְ הוּא, וְכֹךְ נִקְרָא. אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ - שׁוֹרְפֵת אֶת הָעוֹלָם בְּשִׁלְהַבּוּתֶיהָ וְהוֹרְגַת בְּנֵי אָדָם טָרָם שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּם. וְאָמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֵל, שְׁהָרִי דִין צָרִיךְ עֲלֵיהֶם, וְנִמְצָאוּ

לְאַרְפָּא דְיוֹמִין, וְכָל שָׁפָן לְעַלְמָא דְאַתִּי. תָּא חֲזִי, לָאו לְמַגְנָא אֲתִקְנֹו קְדָמָי שׁוֹפֵר, לְאַמְשָׁכָא מִיתָא מִן בֵּיתָא לְבִי קְבָרִי. אִי תִימָא דְעַל מִיתָא וִיקְרָא דִילִיָּה לְחוּד אִיהוּ. לֹא. אֲלֵא, בְּגִין לְאַגְנָא עַל חַיָּיא, דְלֹא יִשְׁלוּט עֲלֵיָּהוּ מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת, לְאַסְטָאָה לְעִילָא וְיִסְתְּמְרוּן מִנִּיהּ.

פֶּתַח וְאָמַר, (במדבר י) וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם עַל הַצַּר הַצָּרֵר אֲתֶכֶם וְגו', וְדִיִּקְנֹא עַל הַצַּר, דָּא מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת. הַצָּרֵר אֲתֶכֶם תְּדִיר, וְקָטִיל לְבְנֵי נְשָׂא, (ואעיק לון לחי) וּבְעֵי לְקָטְלָא אַחֲרָנִין. מָאי תִקְנֹתִיהּ. וְהִרְעוּתֶם. אִם בְּרֹאשׁ הַשָּׁנָה, דִּהוּא יוֹמָא דְדִינָא לְעִילָא, הֵאִי מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת נַחִית לְתַתָּא, בְּגִין לְאַשְׁגַּחַא בְּעוֹבְדֵין דְבְנֵי נְשָׂא, וְלִסְלָקָא לְעִילָא לְאַסְטָאָה לֹון. וְיִשְׂרָאֵל דִּידְעֵי דְהָא מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת נַחִית לְתַתָּא וְסָלִיק לְעִילָא, בְּגִין לְמַהוּי קַטְיִגוֹרָא עֲלֵיָּהוּ. מְקַדְּמִי בְּשׁוֹפֵר לְיָבֵבָא עֲלֵיהּ, דְלֹא יִכִּיל לֹון וְלְאַגְנָא עֲלֵיָּהוּ.

וְכֹרֶ שָׁפָן בְּשַׁעַתָּא דְעַבִּיד דִּינָא וְקָטִיל בְּנֵי נְשָׂא, וְאַשְׁתַּכַּח לְתַתָּא. וְכָל שָׁפָן בְּשַׁעַתָּא דְאַזְלִי לְבִי קְבָרִי, וְאַהֲדָרוּ מִבֵּי קְבָרִי, דְהָא בְּשַׁעַתָּא דְנָשִׂי נְטָלִי רַגְלֵיָּהוּ עִם מִיתָא, אִיהוּ נַחִית וְאַשְׁתַּכַּח קְמִיָּהוּ, דְכַתִּיב, (משלי ה) רַגְלֵיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת, יוֹרְדוֹת לְמָאן. לְהֵהוּא אֲתֵר דְאַקְרִי מוֹת. וְעַל דָּא תְּהִי גְרָמַת מוֹתָא לְכָל עַלְמָא, רַחֲמָנָא לְשׁוֹזְבִינָן.

תָּא חֲזִי, כְּתִיב (משלי ל) בֶּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֵת וְגו'. וְהָא אוֹקִימָנָא. אֲבָל בֶּן דֶּרֶךְ אִשָּׁה מְנַאֲפֵת, דָּא הוּא מִלְּאֲךָ הַמָּוֹת, וְהָכִי הוּא, וְהָכִי אֲקָרִי. אֲכָלָה וּמְחַתָּה פִּיהָ, אוֹקִידַת עַלְמָא בְּשִׁלְהַבּוּי, וְקָטְלַת בְּנֵי נְשָׂא עַד לֹא מָטָא זְמַנִּיהוּ, וְאַמְרָה לֹא פָעַלְתִּי אֹון, דְהָא

בְּחֻטָּאִים, וּבְדִין אֲמַת הֵם מֵתוּ. בְּשַׁעֲהָ שַׁעֲשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַעֲגֹל וּמֵתוּ כָּל אוֹתָם הַמוֹנִים, הָיָה מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת נִמְצָא בֵּין הַנְּשִׁים בְּתוֹךְ מַחְנֵה יִשְׂרָאֵל. כִּי־נִזְוָה שֶׁהִסְתַּכַּל מֹשֶׁה שֶׁהָרִי מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת נִמְצָא בֵּין הַנְּשִׁים וּמַחְנֵה יִשְׂרָאֵל בִּינֵיהֶם, מִיָּד כִּנְסָה אֶת כָּל הַגְּבָרִים לְבָדָם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלּוּ הַגְּבָרִים, שֶׁכִּנְסָה אוֹתָם וְהַפְרִידָם לְבָדָם.

וּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא הָיָה נִפְרָד מֵתוֹךְ הַנְּשִׁים עַד שֶׁהוֹקֵם הַמִּשְׁכָּן, שֶׁכְּתוּב וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאֶפְלוּ בְּשַׁעֲהָ שֶׁהַנְּשִׁים הָיוּ נוֹתְנוֹת נִדְבָה לְמִשְׁכָּן, לֹא הָיָה סֵר מִבִּינֵיהֶם, עַד שֶׁרָאָה מֹשֶׁה וְנָתַן לַגְּבָרִים עֲצָה שְׁלֵא יִבְאוּ בַּחֲבוּר אֶחָד עִמָּהֶם וְלֹא יִתְרָאוּ פָּנִים בְּפָנִים, אֲלֵא אַחַר כְּתִפְיָהֶם. וְזֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים. (וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים לֹא כְּתוּב, אֲלֵא וַיִּבְאוּ עַל) וַיִּבְיֵאוּ לֹא כְּתוּב, אֲלֵא וַיִּבְאוּ. לֹא הָיוּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ אַחַת, אֲלֵא אַחַר כְּתִפְיָהֶן, מִשּׁוּם שֶׁמִּלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא נִפְרָד מִבִּינֵיהֶן עַד שֶׁהַמִּשְׁכָּן הוֹקֵם.

בֹּא וְרָא, אֵינּוּ נִמְצָא בֵּין הַנְּשִׁים פְּחוֹת מִשְׁבַּע נָשִׁים, וְלֹא פְחוֹת מִעֶשֶׂר. וּבְדֶרֶךְ בְּגִלּוּי בְּשִׁבַע הוּא נִמְצָא, וּמִבְּקֵשׁ דִּין. בְּעֶשֶׂר הוּא מִסְטִין לְהִרְגוֹ. וּמִשּׁוּם שֶׁנִּמְצָא בִּינֵיהֶן בְּדֶרֶךְ בְּגִלּוּי, כְּתוּב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים. וְנִשְׁמְרוּ כָּל אוֹתוֹ יוֹם הַחֲבָרִים וְעִסְקוּ בַּתּוֹרָה. פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית ז) וַיֹּאמֶר ה' אֵל נָח בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה. הָרִי בְּאֲרָנוֹ הַפְּסוּקָה, אָבֵל בֹּא וְרָא, וְכִי לֹא יְכִיל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשַׁמֵּר אֶת נָח בְּמִקוֹם אֶחָד בְּעוֹלָם, שִׁיְהִיָּה

דִּינָא בְּעָא עַל־יְהוּ, וְאַשְׁתַּכְּחוּ בְּחוּבֵין, וּבְדִינָא קָשׁוּט מֵיָתוּ.

בְּשַׁעֲתָא דְעַבְדוּ יִשְׂרָאֵל יָת עַגְלָא, וּמֵיָתוּ כָּל אֵינּוֹן אוּכְלוֹסִין, הָוָה מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת אֲשַׁתְּכַח בִּינֵי נְשִׁי, בְּגוֹ מִשְׁרִייתָא דִּישְׂרָאֵל. כִּי־נִזְוָה דְאַסְתַּכַּל מֹשֶׁה, דְּהָא מִלֶּאֱךָ הַמּוֹת אֲשַׁתְּכַח בִּינֵי נְשִׁי, וּמִשְׁרִייתָא דִּישְׂרָאֵל בִּינֵיהֶוּ, מִיָּד פְּנִישׁ לְכָל גּוֹבְרִין לְחוּדֵיהֶוּ, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. אֵלִין גּוֹבְרִין, דְּכְּנִישׁ לּוֹן וְאַפְרִישׁ לּוֹן לְחוּדֵיהֶוּ.

וּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא הָוָה מִתְּפָרֵשׁ מְגוֹ נְשִׁין, עַד דְּאַתּוּקָם מִשְׁפָּנָא, דְּכְּתִיב וַיִּקָּם מֹשֶׁה אֶת הַמִּשְׁכָּן. וְאֶפְלוּ בְּשַׁעֲתָא דְנְשִׁין הָווּ מֵיִתִּין נִדְבָה לְמִשְׁפָּנָא, לֹא הָוָה מִתְּעַדִּי מִבִּינֵיהֶוּ, עַד דְּחָמָא מֹשֶׁה, וַיְהִיב לְגוֹבְרִין עֵיטָא, דְּלֹא יִיתוֹן בַּחֲבוּרָא חָדָא עִמָּהוֹן, וְלֹא יִתְחַזּוֹן אֲנָפִין בְּאַנְפִּין, אֲלֵא לְבַתֵּר כְּתִפְיָהֶוּ. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים (ב"א וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וַיִּבְאוּ עַל) וַיִּבְיֵאוּ לֹא כְּתִיב, אֲלֵא וַיִּבְאוּ בְּאַרְחָא חָדָא לֹא הָווּ אֲזֵלִין, אֲלֵא לְבַתֵּר כְּתִפְיָהֶוּ. בְּגִין דְּמִלֶּאֱךָ הַמּוֹת לֹא אִתְּפָרֵשׁ מִבִּינֵיהֶוּ עַד דְּאַתּוּקָם מִשְׁפָּנָא.

תָּא חֲזִי, לֹא אֲשַׁתְּכַח בִּינֵי נְשִׁי, פְּחוֹת מִשְׁבַּע נְשִׁים, וְלֹא פְחוֹת מִעֶשֶׂר. וּבְאַרְחָא בְּאַתְגְּלִיא, בְּשִׁבַּע אֲשַׁתְּכַח, וּבְעֵי דִינָא. בְּעֶשֶׂר, אֲסִטִּי לְקַטְלָא. וּבְגִין דְּאַשְׁתַּכְּח בִּינֵיהֶוּ בְּאַרְחָא בְּאַתְגְּלִיא, כְּתִיב וַיִּבְאוּ הָאֲנָשִׁים עַל הַנְּשִׁים. וְאַסְתַּמְרוּ כָּל הַהוּא יוֹמָא כְּלָהוּ חֲבָרִיאַ, וְאַשְׁתַּדְּלוּ בְּאוּרֵיהֶתָּא.

פְּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (בְּרֵאשִׁית ז) וַיֹּאמֶר יי' אֵל נָח בֹּא אִתָּה וְכָל בֵּיתְךָ אֵל הַתְּבָה. הָאִי

קָרָא אוּקִימָנָא, אָבֵל תָּא חֲזִי, וְכִי לֹא יְכִיל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְנִטְרָא לִיהַ

המבול בכל העולם ולא יהיה באותו מקום, כמו שכתוב בגדעון (שופטים ו) ויהי חרב אל הגזזה לבדה, או לשמר אותו בארץ ישראל שכתוב בה (יחזקאל כב) לא גשמה ביום זעם, שלא ירדו עליה מי המבול?

אָרְא, פּינן שֶׁהַמְשַׁחִית יֵרֵד לְעוֹלָם, מִי שְׁאַיְנֹו סוֹגֵר אֶת עֲצָמוֹ וְנִמְצָא לְפָנָיו בְּגִלּוֹי - מִתְחַיֵּב בְּנַפְשׁוֹ, שֶׁהוּא הֵרַג אֶת עֲצָמוֹ. מִנֵּינן לָנוּ? מְלוּט, שְׁכֵתוֹב (בראשית ט) הַמְלִיט עַל נַפְשׁוֹ אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ. מָה הַטַּעַם אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ? מִשּׁוֹם שֶׁהַמְשַׁחִית הוֹלֵךְ אַחֵר כְּתֹפוֹ, וְאִם מִחֲזִיר רֹאשׁוֹ וּמִתְבוּנֵן בּוֹ פָּנִים בְּפָנִים, יְכוּל לְהִזְיֵק לוֹ.

וְעַד זֶה כְּתוּב, (שם) וַיִּסְגֹּר ה' בְּעֵדוֹ, שְׁלֹא יִתְרַאֶה לְפָנֵי הַמְשַׁחִית וְלֹא יִשְׁלַט עָלָיו מְלֶאךָ הַמּוֹת. וְעַד שֶׁהָיוּ טְמוּנִים, מִתּוֹ שֶׁלֶּשֶׁה עֶשֶׂר אֲנָשִׁים בְּעִיר. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרוּךְ הַרְחֵמֵן שְׁלֹא הִסְתַּכֵּל בְּדִיוֹקְנֵיכֶם מְלֶאךָ הַמּוֹת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'. הַחֲזִיר לָהֶם כְּמַקְדָּם מַעֲשֵׂה הַמְשַׁכָּן. אָמַר רַבִּי חֲיִיָּא, הִפֵּל כְּמוֹ שְׁתַּבְּאָר. וּמַעֲשֵׂה הַמְשַׁכָּן לֹא נַעֲשֵׂה כִּי אִם מִיִּשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְלֹא מֵאוֹתָם עֶרֶב רַב, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָם עֶרֶב רַב מְשַׁכּוֹ אֶת מְלֶאךָ הַמּוֹת לְרִדֵּת לְעוֹלָם. פִּינֵן שֶׁהִסְתַּכֵּל בּוֹ מֹשֶׁה, זָרַק הַחֲזִיצָה אֶת אוֹתָם עֶרֶב רַב, וְכִנֵּס אֶת יִשְׂרָאֵל לְבָדָם. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ה) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסְפֵּה רוּחַ בְּחַפְזָיו מִי צָרַר מִיָּם בְּשִׁמְלָה מִי הִקִּים כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ מִה שָׁמוּ וּמִה שָׁם בְּנוּ כִּי תִדְעַ. פְּסוּק זֶה הָרִי בְּאַרְנוֹ, וְכַמָּה עֲמוּדִים יֵשׁ בּוֹ. וְהַכֵּל נֶאֱמַר

לָנַח, בְּאַתֵּר חַד בְּעֵלְמָא. דִּיהָא (דף קצ"ו ע"א) מְבוּל בְּכָל עֵלְמָא, וְלֹא יִהְיֶה בְּהֵוָּא אַתֵּר, כְּמָה דְכִתְיִב בְּגַדְעוֹן, (שופטים ו) וַיְהִי חָרֵב אֶל הַגִּזְזָה לְבִדְהָ. אוֹ לְנִטְרָא לִיהַ בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל, דְכִתְיִב בְּהָ, (יחזקאל כב) לֹא גִשְׁמָה בְיוֹם זַעַם, דְּלֹא נִחַתוּ עָלָהּ מִי טוֹפְנָא.

אָרְא, פִּינֵן דְּמִחְבְּלָא נַחַת לְעֵלְמָא, מָאן דְּלֹא סָגִיר גְּרַמְיָה, וְאַשְׁתַּכַּח קַמִּיהַ בְּאַתְגְּלִיָּא, אֲתַחֲיִיב בְּנַפְשִׁיהַ, דִּיאִהוּ קָטִיל גְּרַמְיָה. מִנָּא לָן. מְלוּט, דְכִתְיִב, (בראשית ט) הַמְלִיט עַל נַפְשׁוֹ אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ. מָאִי טַעְמָא אֶל תְּבִיט אַחֲרָיֶךָ. בְּגִין דְּמִחְבְּלָא אֲזִיל בְּתֵר פְּתָפוּי, וְאִי אֶהְדֵּר רִישִׁיהַ, וְאַסְתַּפַּל בֵּיהַ אֲנַפִּין בְּאַנַּפִּין, יְכִיל לְנַזְקָא לִיהַ.

וְעַד דָּא כְּתִיב, (בראשית ז) וַיִּסְגֹּר יי' בְּעֵדוֹ. דְּלֹא יִתְחַזִּי קַמִּי מִחְבְּלָא, וְלֹא יִשְׁלוּט עָלֶיהָ מְלֶאךָ הַמּוֹת. וְעַד דִּהּוּוּ טְמִירִין, מִיתּוֹ תְּלִיסֵר גּוֹבְרִין בְּמִתָּא. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, בְּרִיךְ רַחֲמֵנָא, דְּלֹא אִסְתַּכֵּל בְּדִיוֹקְנֵיכֹו מְלֶאךָ הַמּוֹת.

וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'. (שמות לה) אֶהְדֵּר לוֹן כְּמַלְקָדְמִין, עוֹבְדָא דְּמִשְׁכָּנָא. אָמַר רַבִּי חֲיִיָּא, כְּלָא כְּמָה דְּאַתְמַר. וְעוֹבְדָא דְּמִשְׁכָּנָא לֹא אֲתַעְבִּיד אֶלָּא מִיִּשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵדִיָּהוּ, וְלֹא מֵאִינוּן עֶרֶב רַב, בְּגִין דִּיאִינוּן עֶרֶב רַב אֲמַשִּׁיכוּ לִיהַ לְמֶלֶאךָ הַמּוֹת לְנַחַתָּא לְעֵלְמָא. פִּינֵן דְּאַסְתַּפַּל מֹשֶׁה בֵּיהַ, אֲשַׁדִּי לְאִינוּן עֶרֶב רַב, לְבַר, וְכִנֵּישׁ לוֹן לְיִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵדִיָּהוּ, הֵדָּא הוּא דְכִתְיִב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה וְגו'.

רַבִּי שְׁמַעוֹן פֶּתַח, (משלי ל) מִי עָלָה שָׁמַיִם וַיֵּרֵד מִי אֶסְפֵּה רוּחַ בְּחַפְזָיו מִי צָרַר מִיָּם בְּשִׁמְלָה מִי הִקִּים כָּל אֶפְסֵי אֶרֶץ מִה שָׁמוּ וּמִה שָׁם בְּנוּ כִּי תִדְעַ. הַאי קָרָא הָא אוֹקִימָנָא, וְכַמָּה סְמִכִין אִיתַ בֵּיהַ. וְכָלָא

על הקדוש ברוך הוא, שהוא הכל. ונאמר, מה שמו ומה שם בנו פי תדע - זה הקדוש ברוך הוא. מה שמו? יהו"ה. ומה שם בנו? ישראל, שכתוב (שמות ד) בני בכרי ישראל, והרי בארנו. מי עלה שמים, הרי פרושהו, זה משה, שכתוב (שם כד) ואל משה אמר עלה את ה'.

דבר אחר מי עלה שמים - זה אליהו, שכתוב בו (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמים. וכי איך יכל אליהו לעלות לשמים, והרי כל השמים לא יכולים לסבל אפלו גרעין של חרדל מגוף העולם הזה, ואתה אומר ויעל אליהו בסערה השמים?

א"ל כמו שנאמר (שמות יט) וירד ה' על הר סיני. וכתוב (שם כב) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. וכי הקדוש ברוך הוא שהיה בהר סיני, וכתוב ומראה כבוד ה' כאש אכלת בראש ההר, איך יכל משה לעלות אליו? אלא פתוב במשה, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. שנכנס לתוך הענן כמי שמתלבש בלבוש, כף גם התלבש בענן ונכנס לתוכו, ובענן נקרב לאש ויכל לקרב. אף כן אליהו, שכתוב ויעל אליהו בסערה השמים, שנכנס באותה סערה והתלבש באותה סערה ועלה למעלה.

וכן מצאנו בספרו של אדם הראשון, שאמר באותן תולדות העולם, שתהיה רוח אחת שתורד לעולם לארץ ותתלבש בגוף ושמו אליהו, ובאותו גוף יסתלק, וישלל מגופו, וישאר בסערה, וגוף של אור אחר ידמן לו להיות בתוך המלאכים. וכשירד, יתלבש באותו גוף שישאר באותו

בקודשא בריך הוא אתמר, דאיהו כלל. ואתמר, מה שמו ומה שם בנו פי תדע, דא קדשא בריך הוא. מה שמו יהו"ה. ומה שם בנו, ישראל דכתיב, (שמות ד) בני בכרי ישראל, והא אוקימנא. מי עלה שמים. הא אוקמוה, דא משה, דכתיב, (שמות כד) ואל משה אמר עלה אל יי'.

דבר אחר מי עלה שמים, דא אליהו, דכתיב ביה (מלכים ב) ויעל אליהו בסערה השמים. וכי היך יכיל אליהו לסלקא לשמים. והא כלהו שמים, לא יכלין למסבל, אפילו גרעינא כחרדל מגופא דהאי עלמא, ואת אמרת ויעל אליהו בסערה השמים.

א"ל כמה דאת אמר, (שמות יט) וירד יי' על הר סיני. וכתוב (שמות כד) ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. וכי קדשא בריך הוא דהוה בטורא דסיני, וכתוב (שמות כד) ומראה כבוד יי' כאש אוכלת בראש ההר, איך יכיל משה לסלקא לגביה. אלא במשה כתיב, ויבא משה בתוך הענן ויעל אל ההר. דעאל גו עננא, כמאן דאתלבש בלבושא. הכי נמי אתלבש בעננא, ועאל בגויה. ובעננא אתקריב לגבי אשא, ויכיל למקרב. אוף הכי אליהו, דכתיב ויעל אליהו בסערה השמים, דעאל בההיא סערה, ואתלבש ביה בההיא סערה, וסליק לעילא.

ורוא אשפחנא, בספרא דאדם קדמאה, דאמר באינון תולדות דעלמא, רוחא חדא יהא דיחות לעלמא בארעא, ויתלבש בגופא, ואליהו שמיה. ובההוא גופא יסתלק, ואשתליל מגופיה, וישתאר בסערה. וגופא דנהורא אחרא ידמן ליה, למיהוי גו מלאכי.

וכד יחות, יתלבש בההוא גופא, דישתאר בההוא עלמא, ובההוא גופא

העולם, ובאותו גוף יתראה למטה, ובגוף אחר יתראה למעלה. וזהו סוד של מי עלה שמים וירד. לא היה אדם שעלה לשמים ויחזר וירד אחר כך למטה, פרט לאלהיו, שהוא עלה למעלה וירד למטה.

דבר אחר מי עלה שמים - זה אלהיו. וירד - זה יונה, שהוריד אותו הדג לתוך התהומות לעמקי הים. יונה בא מכחו של אלהיו. אלהיו עלה, ויונה ירד. זה שאל נפשו למות, וזה שאל נפשו למות. ומשום כך נקרא בן אמת, וכתוב (מלכים א' יז) ודבר ה' בפיה אמת.

מי צרר מים - זה אלהיו, שצרר את צרור המים בעולם, ולא ירדו טל ומטר משמים. בשמלה - זה אלהיו, שהיה (מכה באדרתו) מביא אדרתו לעשות נסים. מי אסף רוח בחפניו - זה אלהיו, שהחזיר רוחו של אדם לתוך מעיו. (אסף כמו שגאמר (מלכים ב' ה) ואסף המצורע).

מי הקים כל אפסי ארץ - זה אלהיו, שלאחר שצרר מים ונשבע על (המטר) השמים, אחר כך חזר בתפלתו והקים כל העולם והוריד מטר ונתן מזון לכל. מה שמו - זה אלהיו. ומה שם בנו - זה אלהיו. מה שמו - כשעלה למעלה, אלהיו. ומה שם בנו - כשירד למטה ונעשה שליח לעשות נסים, אלהיו שמו.

דבר אחר מי עלה שמים - זה הקדוש ברוך הוא, כמו שבארנו. וסוד הדבר - מ"י, והרי בארנו. וכאן הוא סוד המרפכה העליונה, ארבעה צדדי העולם שהם יסודות ראשונים של הפל, וכלם תלויים באותו מקום עליון שנקרא מ"י, כמו שנתבאר.

בא וראה, כשעמדה שעת רצון לפני הקדוש ברוך הוא ליחד

יתחזי לתתא, ובגופא אחרא יתחזי לעילא. ודא איהו רזא, דמי עלה שמים וירד. לא הוה בר נש דסליק לשמיא רוּחא דיליה, ונחית לבתר לתתא, בר אלהיו, דאיהו סליק לעילא ונחית לתתא.

דבר אחר מי עלה שמים, דא אלהיו. וירד, דא יונה, דנחת ליה נונא גו תהומי, לעמקי ימא. יונה מחילא דאלהיו קא אתא, אלהיו סליק, יונה נחית, דא שאיל נפשיה למימת, ודא שאיל נפשיה למימת, ובגין כך אקרי בן אמת. וכתוב, (מלכים א' יז) ודבר יי' בפיה אמת.

מי צרר מים, דא אלהיו, דצריר צרורא דמיא בעלמא, ולא נחתו טלא ומטרא דשמיא. בשמלה, דא אלהיו, דהוה (נ"א מתי באדרתיה) מייתי (דף קצ"ו ע"ב) אדרתיה למעבד נסין. מי אסף רוח בחפניו, דא אלהיו, דאהדר רוּחא דבר נש לגו מעוי. (אסף כמה דאתמר (מלכים ב' ה) ואסף המצורע).

מי הקים כל אפסי ארץ. דא אלהיו, דלבתר דצרר מים, ואומי על (ס"א מטרא) שמיא לבתר אהדר בצלותיה, ואוקים כל עלמא, ונחית מטרא, ואתיהיב מזונא לכלא. מה שמו, דא אלהיו. ומה שם בנו, דא אלהיו. מה שמו, כד סליק לעילא, אלהיו. ומה שם בנו, כד נחית לתתא, ואתעביד שליחא למעבד נסין, אלהיו שמה.

דבר אחר מי עלה שמים, דא קדשא בריך הוא, כמה דאוקימנא. ורזא דמלה, מ"י, והא אוקימנא. והכא איהו רזא דרתיכא עלאה, ארבע סטרין דעלמא, דאינון יסודי קדמאי דכלא, וכלהו תליין בההוא אתר עלאה דאקרי מ"י, כמה דאתמר.

תא חזי, כד קיימא שעתא דרעותא קמי

המִרְכָּבָה הַעֲלִיּוֹנָה (במִרְכָּבָה הַתַּחְתּוֹנָה) לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד, אִזּוּ יֵצֵא קוֹל מֵאוֹתוֹ מְקוֹם עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ שְׁנִקְרָא שָׁמַיִם, וְכִנְסָ אֶת כָּל אוֹתָם קְדוּשִׁים שְׁלֵמֻטָּה, וְכָל אוֹתָם גְּדוּלִים קְדוּשִׁים וּמְחַנּוֹת הַעֲלִיּוֹנִים, לְהִיּוֹת כָּלֵם מְזַמְנִים כְּאֶחָד. זֶהוּ שְׁכֵתוֹב וַיִּקְהַל מֹשֶׁה, זֶה סוּד שֵׁל שָׁמַיִם. אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל - אֵלֶּה הֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר מְחַנּוֹת עֲלִיּוֹנִים קְדוּשִׁים.

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. וּמָה אָמַר? זֶה הַדְּבָר וְגו', קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלִכּוֹן, לְסַלְקָא עֲלֵיכּוֹ, וּלְמִיטַל עֲלֵיכּוֹ, יִקְרָא דְכֻרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְסַלְקָא לְעֵילָא.

אֲפֹרִישׁוּ מְנַיִכוּ אֵינּוֹן יִקְרִירִין, אֵינּוֹן רַבְרַבִּין עֲלָאִין, לְסַלְקָא לְהֵיחִיא תְּרוּמָה, רְזָא דְכֻרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְאֲתַחְבְּרָא בְּאַבְהֵן, (נ"א בְּבַעֲלָה) דְהָא מְטֻרְוֹנִיתָא לָא אֲתַחְזִי לְמִיתִי לְבַעֲלָה, אֲלָא בְּאֵינּוֹן בְּתוּלְתָן עוּלְמַתְהָא, דִּיִּיתוּן עִמָּה, וּמְדַבְּרִין לָהּ, עַד דְּמִטַּת לְבַעֲלָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהֵלִים מִה) בְּתוּלּוֹת אַחְרֵיהּ רְעוּתֵיהּ וְגו', וְכָל כֹּף לְמָה? כְּפִי לְבָא לְהֲתַחְבֵּר עִם בַּעֲלָה.

כֹּף נְדִיב לְבוֹ - אֵלוֹ אוֹתָם אֲרַבְעָה מְחַנּוֹת עֲלִיּוֹנִים שְׁבַכְלָלִים כְּלוּלִים כָּל אוֹתָם שְׁאֵר הַמְּחַנּוֹת, וְאֵלֶּה הֵם שְׁיֻצָּאִים בְּאַבּוֹת הַעֲלִיּוֹנִים שְׁנִקְרָאִים נְדִיבִים, כְּמוֹ שְׁבַאֲרוּהּ, שְׁכֵתוֹב (בְּמַדְבַּר כֹּא) כְּרוּהּ נְדִיבֵי הַעֵם, אֵלוֹ הָאֲבּוֹת.

יְבִיאָהּ, לֹא כְתוּב יְבִיאוּהָ, אֲלָא יְבִיאָהּ, לִיחַד הַכֹּל כְּאֶחָד. וְכֵן לֹא כְתוּב יְבִיא, אֲלָא יְבִיאָהּ, לְהַעֲלוֹתָהּ לְבַעֲלָה בְּכַבּוּד כְּמוֹ שְׁצִרְיָהּ. אֶת תְּרוּמַת ה' - אֶת, לְרַבּוֹת כָּל אוֹתָם הַמְּחַנּוֹת הַעֲלִיּוֹנִים הָאֲחֵרִים, לְחַבֵּר הַכֹּל כְּאֶחָד, וְהֵם שְׁנַיִם עֶשֶׂר בְּכָלֵל אֶחָד. זֶהוּ, וְכֹסֶף. וְנַחֲשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאֲרַגְמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי. וְשֵׁשׁ

קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא, לִיחַדָּא רְתִיכָא עֲלָאָה (ס"א בְּרְתִיכָא תְּתֵאָה) לְמַהּוֹי כְּלָא חַד. כְּדִין קְלָא נְפִיק, מַהֵהוּא אֲתֵר עֲלָאָה קְדִישָׁא, דְאֲקָרִי שָׁמַיִם, וְכִנְיֵשׁ כָּל אֲלִין קְדִישִׁין דְלִתְתָא, וְכָל אֵינּוֹן רַבְרַבִּין קְדִישִׁין, וּמְשַׁרְיִין עֲלָאִין, לְמַהּוֹי כְּלָהּוּ זְמִינִין כְּחַדָּא, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וַיִּקְהַל מֹשֶׁה, דְאֲרָזָא דְשָׁמַיִם. אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אֲלִין אֵינּוֹן תְּרִיסַר מְשַׁרְיִין עֲלָאִין קְדִישִׁין.

וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם. וּמָה אָמַר זֶה הַדְּבָר וְגו', קָחוּ מֵאֲתָכֶם תְּרוּמָה, אֲתַתְּקֵנוּ כְּלִכּוֹן, לְסַלְקָא עֲלֵיכּוֹ, וּלְמִיטַל עֲלֵיכּוֹ, יִקְרָא דְכֻרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְסַלְקָא לְעֵילָא.

אֲפֹרִישׁוּ מְנַיִכוּ אֵינּוֹן יִקְרִירִין, אֵינּוֹן רַבְרַבִּין עֲלָאִין, לְסַלְקָא לְהֵיחִיא תְּרוּמָה, רְזָא

דְכֻרְסֵיָא קְדִישָׁא, לְאֲתַחְבְּרָא בְּאַבְהֵן, (נ"א בְּבַעֲלָה) דְהָא מְטֻרְוֹנִיתָא לָא אֲתַחְזִי לְמִיתִי לְבַעֲלָה, אֲלָא בְּאֵינּוֹן בְּתוּלְתָן עוּלְמַתְהָא, דִּיִּיתוּן עִמָּה, וּמְדַבְּרִין לָהּ, עַד דְּמִטַּת לְבַעֲלָה, כְּמָה דְאֵת אָמַר, (תְּהֵלִים מִה) בְּתוּלּוֹת אַחְרֵיהּ רְעוּתֵיהּ וְגו', וְכָל כֹּף לְמָה, לְמִיתִי לְאֲתַחְבְּרָא בְּבַעֲלָה.

כֹּף נְדִיב לְבוֹ, (שְׁמוֹת לֵה) אֲלִין אֵינּוֹן אֲרַבְעָה מְשַׁרְיִין עֲלָאִין, דְּבַכְלָלָא דְלָהוֹן כְּלִילִין, כָּל אֵינּוֹן שְׁאֵר מְשַׁרְיִין, וְאֲלִין אֵינּוֹן דְּנַפְקִין בְּאַבְהֵן עֲלָאִין, דְאֲקָרוּן נְדִיבִים. כְּמָה דְאֲוִקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (בְּמַדְבַּר כֹּא) כְּרוּהּ נְדִיבֵי הַעֵם, אֲלִין אַבְהֵן.

יְבִיאָהּ, יְבִיאוּהָ לֹא כְתִיב, אֲלָא יְבִיאָהּ, לִיחַדָּא כְּלָא כְּחַדָּא. וְכֵן יְבִיא לֹא כְתִיב, אֲלָא יְבִיאָהּ, לְסַלְקָא לָהּ לְגַבֵּי בַעֲלָה בִּיקְרָא, כְּמָה דְאֲצִטְרִידָהּ. אֶת תְּרוּמַת יי', אֶת לְאֲסַגְאָה, כָּל אֵינּוֹן מְשַׁרְיִין עֲלָאִין אַחְרֵינִין, לְאֲתַחְבְּרָא כְּלָא כְּחַדָּא, וְאֵינּוֹן תְּרִיסַר בְּכָלֵלָא חַדָּא. זֶהוּ. וְכֹסֶף. וְנַחֲשֶׁת. תְּכֵלֶת. וְאֲרַגְמָן. וְתוֹלַעַת שָׁנִי.

ועזים. וערת אילים מאדמים. וערת תחשים. ועצי שטים. ושמן למאור. ובשמים לשמן המשחה. ולקטרת הסמים. אלו הם שנים עשר מחנות עליונים, שכלם כלולים כאחד בכלל של ארבעה שנקראו חיות הקדש, כמו שנתבאר.

וכך אלה עולים לכסא הקדוש להעלותו למעלה להתחבר עם בעלה כדי להיות הכל אחד, וכדי שימצא עמה בכבוד עליון. ואז יושב המלך העליון על הכסא הקדוש, ומתחברת אשה עם בעלה להיות הכל אחד, ואז היא שמחת הכל.

בא וראה, כאן מתחיל למנות זהב בראשונה, ואחר כך כסף, משום שהחשבון הזה מלמטה. אבל כשפא למנות מחשבון המרפכה העליונה, מתחיל למנות מזמין בראשונה, ואחר כך משמאל. מזמין לנו? שכתוב (תגיב) לי הכסף ולי הזהב. כסף בתחלה ואחר כך הזהב. ובמרפכה שלמטה מתחילים משמאל ואחר כך מזמין, שכתוב זהב וכסף ונחשת. זהב בתחלה ואחר כך כסף.

וכך אותן מרפכות נקראות נדיב לב. כל - לכלל את כל שאר המרפכות. לב, מה זה לב? הינו סוד הפתוב (משלי טו) וטוב לב משתה תמיד. וזהו הלב של הכל, וזהו הכסא הקדוש, ועל זה נקראים לב. כל נדיב לב, כמו שבארנו, שארבעת המחנות הללו הפלל של כלם נקראים בסוד אחד, נדיב לב. תרומת ה' - זה הכסא הקדוש. ומשום שהרימו אותה למעלה ומעלים אותה למעלה, נקראת תרומת ה'.

ועל זה, כשראה יחזקאל סוד החיות שהיו עלולות, לא ראה מה

ושש ועזים. וערת אילים מאדמים. וערת תחשים. ועצי שטים. ושמן למאור. ובשמים לשמן המשחה. ולקטרת הסמים. אליו אינון תריסר משריין עלאין, דכלילין פלהו פחדא בכללא דארבע דאקרון חיות הקדש כמה דאתמר.

ובדהו אליו סלקין לכרסייא קדישא, לאעלא לה לעילא, לאתחברא בבעלה, בגין למהוי כלא חד, בגין דישתכח עמה ביקרא עלאה. פדין יתיב מלפא עלאה על פורסייא קדישא, ואתחברא אתתא בבעלה, למהוי כלא חד. וכדין, איהו חדוותא דכלא.

תא חזי, הקא שארי לממני זהב בקדמיתא, וכסף לבתר, בגין דהאי חשבנא מתתא. אבל פד אתי לממני מחושבנא דרתיכא דלעילא, שארי לממני מימינא בקדמיתא, ולבתר מן שמאלא. מנלן. דכתיב, (תגיב) לי הכסף ולי הזהב. כסף בקדמיתא, ולבתר הזהב. וברתיכא דלתתא, שארו משמאלא ולבתר מימינא, דכתיב זהב וכסף ונחשת. זהב בקדמיתא, ולבתר כסף.

וכך אינון רתיכין אקרון נדיב לב. פל: לאכללא כל שאר רתיכין. לב. מאי לב. היינו רזא דכתיב, (משלי טו) וטוב לב משתה תמיד. ודא איהו לפא דכלא, ודא פרסייא קדישא. ועל דא אקרון (דף קצ"ו ע"א) לב. פל נדיב לב, כמה דאוקימנא, דארבע משריין אליו, פללא דכלהו אקרון ברזא חדא, נדיב לב. תרומת יי, דא פרסייא קדישא. ובגין דארימו לה לעילא, וסלקין לה לעילא, אקרי תרומת יי.

ועל דא, פד חמא יחזקאל רזא דחיות, דהוו סלקין, לא חמא מהו דסלקין, בגין

זֶה שְׁעוֹלוֹת, מִשּׁוּם שֶׁהִיא עוֹלָה
לְמַלְךְ הַעֲלִיזוֹן בְּסֵתֶר וּבִטְמִירוֹת
בְּכַבּוּד עֲלִיזוֹן.

וְכֹרֶ חֲכָם לֵב בְּכֶם - אֵלֶּה הֵם
שְׁשִׁים מְקוֹרוֹת שְׁמִשְׁקִים אֶת
הָעוֹלָם, וּמֵהֶם הוּא מְשַׁקֵּה. יְבֹאוּ,
לְמָה יְבֹאוּ? אֵלָּא שִׁיבֹאוּ לְקַחַת
מֵעַם גְּנוֹזֵי הַחַיִּים. יְבֹאוּ וְאֶחָד כֶּף
וַיַּעֲשׂוּ, מָה שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
צִוָּה אוֹתָם לְהַנּוֹת אֶת הָעוֹלָם.

קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַה'. רַבִּי
יְהוֹדָה פִּתַח, (ישעיה נח) הֲלוֹא פָּרַס
לָרַעַב לְחֶמֶךְ וְגו'. בֹּאוּ וְרֵא, אֲשֶׁרִי
חִלְקוּ שֵׁל אָדָם כְּשֶׁעֲנִי פּוֹגֵשׁ
אוֹתוֹ. שְׂאוֹתוֹ הָעֲנִי הוּא דוֹרוֹן שֵׁל
הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁשָּׁלַח אֵלָיו.
מִי שֶׁמְקַבֵּל אֶת אוֹתוֹ דוֹרוֹן בְּסֵבֶר
פָּנִים, אֲשֶׁרִי חִלְקוּ!

בֹּאוּ וְרֵא, מִי שֶׁחָסַע עַל הָעֲנִי
וּמְשִׁיב אֶת נַפְשׁוֹ, הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא מַעֲלָה עָלָיו כְּאִלוֹ הוּא בְּרֵא
אֶת נַפְשׁוֹ. וְעַל כֵּן, אֲבָרְהָם שֶׁהָיָה
חָסַע עַל כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם, הָעֲלָה עָלָיו
הִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּאִלוֹ הוּא בְּרֵא
אוֹתָם, שֶׁפְּתוּב (בראשית יב) וְאֶת
הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֵן.

וְאֵף עַל גֵּב שֶׁהָרִי בְּאַרְנוֹ, הֲלוֹא
פָּרַס, מָה זֶה פָּרַס? לְפָרַס לוֹ מִפֶּה
בְּלַחֵם וּמִזֶּן לְאָכַל. דְּבַר אַחַר
הֲלוֹא פָּרַס, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ה)
פָּרַס פְּרִיסַת וְגו'. שֶׁצָּרִיךְ לְפָרַס
פְּרוֹסוֹת לְחֵם לְפָנָיו כִּדִּי שֶׁלֹּא
יִתְבַּיֵּשׁ, וַיִּפְרַס לְפָנָיו בְּעֵזַן טוֹבָה.
לְחֶמֶךְ, לֹא כְּתוּב לְחֵם, אֵלָּא
לְחֶמֶךְ, אוֹתוֹ שֶׁהוּא שֶׁלֶךְ.
מִמְּמוֹנֶךָ, וְלֹא שֶׁל גְּזֵל, וְלֹא שֶׁל
עֶשֶׂק, וְלֹא שֶׁל גְּנֻבָה. שְׂאֵם כֶּף, זוֹ
אֵינָה זְכוּת, אֵלָּא אוֹי לוֹ שֶׁבֹא
לְהַזְכִּיר אֶת חֲטָאָיו. כְּמוֹ כֵּן קָחוּ
מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, לְהָרִים מִמֶּה
שֶׁהוּא שֶׁלְכֶם, וְלֹא מֵעֶשֶׂק, וְלֹא
מִגְּזֵל, וְלֹא מִגְּנֻבָה.

דְּאִיְהִי סִלְקָא לְגַבֵּי מַלְפָּא עֲלָאָה בְּגַנְיָזוּ
בְּטְמִירָא בִּיקְרָא עֲלָאָה.

וְכֹרֶ חֲכָם לֵב בְּכֶם, (שמות לה) אֵלִין אֵינּוֹן שְׁתִּין
מְקוֹרִין, דְּאֲשַׁקֵּי עֲלֵמָא, וּמְנַהוֹן
אֲתַשְׁקִי. יְבֹאוּ, אֲמַאי יְבֹאוּ. אֵלָּא דִּיִּתּוֹן
לְמַנְקֵט מַעַם גְּנֻזָּא דְחַיִּין. יְבֹאוּ, וּלְבַתֵּר וַיַּעֲשׂוּ
מָה דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא פְּקִיד לוֹן לְאַהֲנָאָה
עֲלֵמָא.

קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לַיְי'. (שמות לה) רַבִּי יְהוֹדָה
פִּתַח, (ישעיה נח) הֲלֹא פָּרַס לָרַעַב לְחֶמֶךְ וְגו'.
תָּא חֲזִי, זַפְּאָה חוּלְקִיָּה דְבַר נָשׁ, פֶּד מְסַפְּנָא
אַעֲרַע לְגַבִּיָּה. דִּהֵהוּא מְסַפְּנָא דוֹרוֹנָא
דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוִי, דְשִׁדְר לִיָּה. מָאן
דְמַקְבֵּל לִיָּה לְהֵהוּא דוֹרוֹנָא בְּסֵבֶר אֲנַפִּין,
זַפְּאָה חוּלְקִיָּה.

תָּא חֲזִי, מָאן דְחַיִּים לְמְסַפְּנָא, וְאֲתִיב לִיָּה
נַפְשִׁיָּה, קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא סְלִיק עֲלֵיָּה,
כְּאִילוֹ הוּא בְּרֵא לְנַפְשִׁיָּה. וְעַל דָּא אֲבָרְהָם
דִּהוּהוּ חַיִּים לְכָל בְּנֵי עֲלֵמָא, סְלִיק עֲלֵיָּה קְדָשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, כְּאִילוֹ הוּא בְּרֵא לוֹן, דְכְּתִיב, (בראשית
יב) וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בַחֲרֵן.

וְאֵף עַל גֵּב דִּהָא אוּקִימָנָא הֲלֹא פָּרַס, מַאי
פָּרַס, לְמַפְרַס לִיָּה מִפֶּה בְּנֵהֲמָא וּמִזֶּזוֹנָא
לְמִיכַל. דְּבַר אַחַר הֲלֹא פָּרַס, כְּמָה דְאֵת אָמַר
(דניאל ה) פְּרִיסַת וְגו'. דְבַעֲזֵי לְמַפְרַס פְּרִיסִין
דִּנְהֵמָא קָמִיָּה, בְּגִין דִּלָּא לְכַסִּיף. וַיִּפְרוֹס קָמִיָּה
בְּעֵינָא טְבָא. לְחֶמֶךְ, לְחֵם לֹא כְּתִיב, אֵלָּא
לְחֶמֶךְ. הֵהוּא דִּילָךְ מִמְּמוֹנֶךָ, וְלֹא דְגִזְלִילוֹ, וְלֹא
דְעֶשֶׂק, וְלֹא דְגְנֻבָה. דְאִי הָכִי, לָאו זְכוּתָא
הוּא, אֵלָּא ווִי לִיָּה, דְאֵתִי לְאַדְכְּרָא חוּבּוִי.
כְּגוֹוֹנָא דָּא קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה, לְאַרְמָא מִמֶּה
דְלִכּוֹן, וְלֹא מֵעֶשֶׂק, וְלֹא מִגְּזֵל, וְלֹא מִגְּנֻבָה,
וְהָא אוּקִימוּהָ.

רבי חייא ורבי יצחק ורבי יוסי, הוּוּ אַזְלִי
בְּאַרְחָא, עַד דְּהוּוּ אַזְלִי, פִּגְעַע בְּהוּ רַבִּי
אַבָּא. אָמַר רַבִּי חֵיָיא, וּדְאִי שְׂכִינְתָא בְּהֶדְן. כַּד
מָטָא לְגַבִּייהוּ, אָמַר רַבִּי אַבָּא, כְּתִיב, (מלכים א ח)
מִן הַיּוֹם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל
מִמִּצְרַיִם לֹא בְּחֶרְתִּי בְּעִיר מִכָּל שְׂבִטֵי יִשְׂרָאֵל
וְאֶבְחַר בְּדוֹד וְגוֹ' לְבָנוֹת בֵּית לְהִיּוֹת שְׁמִי שָׁם.
הָאִי קָרָא, לָאוּ רִישִׁיָּהּ סִיפִיָּהּ, וְלָאוּ סִיפִיָּהּ
רִישִׁיָּהּ, דְּכְתִיב לֹא בְּחֶרְתִּי בְּעִיר, וְאֶבְחַר בְּדוֹד,
מֵאִי הָאִי עִם הָאִי. וְאֶבְחַר בִּירוּשָׁלַם מִיבְעֵי
לִיהּ.

אַלְא כַּד קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֵית רְעוּתָא קָמִיָּה
לְמַבְנֵי קִרְתָּא, אֶסְתַּפְּל בְּקִדְמִיתָא,
בְּהֵוּא רִישָׁא דְנִהֵיג עֲמָא דְקִרְתָּא, וּלְבַתֵּר בְּנֵי
קִרְתָּא, וְאֵיתִי לְעֲמָא בִּיהּ. הֵדָּא הוּא דְכְתִיב
לֹא בְּחֶרְתִּי בְּעִיר, עַד דְּאֶסְתַּפְּלָנָא בְּדוֹד, לְמַהוּ
רַעֲיָא עַל יִשְׂרָאֵל. בְּגִין דְּמָתָא וְכָל בְּנֵי מָתָא,
כְּלָהוּ קִימִין פְּרַעֲיָא דְנִהֵיג לְעֲמָא, אִי רַעֲיָא
אִיהוּ טָבָא, טָב לִיהּ, טָב לְמָתָא, טָב לְעֲמָא.
וְאִי רַעֲיָא אִיהוּ בִישָׂא, וְוִי לִיהּ, וְוִי לְמָתָא וְוִי
לְעֲמָא. וְהִשְׁתָּא אֶסְתַּפְּל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
בְּעֲלָמָא, וְסָלִיק בְּרַעוּתִיָּהּ לְמַבְנֵי לִיהּ, וְאוּקִים
בְּרִישָׁא לְדוֹד, הֵדָּא הוּא דְכְתִיב וְאֶבְחַר בְּדוֹד
עַבְדִּי. (ס"א וְאוּקִים בְּרִישָׁא דְדָרָא לְרַבִּי שְׁמַעוֹן וְנַחֲבִיחָא לְמִיָּקָם קָמִיָּה).

מִלְתָּא חֲדָתָא שְׁמַעְנָא. פִּתַּח וְאָמַר, (תהלים קמו)

אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ שִׁבְרוּ עַל יְיָ
אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב, וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא
אֵל יִצְחָק, אֵלָּא אֵל יַעֲקֹב. בְּגִין דִּיעֲקֹב לָא
אֲתַרְחִיץ בְּאַבוּהִי, וְלֹא בְּאִמִּיהּ, כַּד עָרַק קָמִי
אֲחוּי, וְאֶזְל יַחֲדָאִי, בְּלֹא מְמוּנָא, כְּמָה דְאַתְּ
אָמַר (בראשית לב) כִּי בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן
הַזֶּה, וְאִיהוּ אֲתַרְחִיץ בִּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
וְהוּא בְּטַח בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂכָתוּב (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי וְגוֹ'. וְהַכֵּל שָׂאֵל

לְעַמּוּד לְפָנָיו).
דְּבַר חֲדָשׁ שְׁמַעְנָו. פִּתַּח וְאָמַר,
(תהלים קמו) אֲשֶׁרִי שָׂאֵל יַעֲקֹב בְּעֶזְרוֹ
שִׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהָיו. וְכִי אֵל יַעֲקֹב,
וְלֹא אֵל אַבְרָהָם, וְלֹא אֵל יִצְחָק?
אֵלָּא אֵל יַעֲקֹב, מִשּׁוּם שְׁיַעֲקֹב לֹא
בְּטַח בְּאֲבִיו וְלֹא בְּאִמּוֹ כְּשִׁבְרַח
מִלְפָּנָי אֲחוּי וְהִלֵּךְ יַחֲדָאִי בְּלִי
מְמוּנָא, כְּמֹו שְׁנַאֲמַר (בראשית לב) כִּי
בְּמַקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה,
וְהוּא בְּטַח בְּקוּדְשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שְׂכָתוּב (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וְשָׁמְרָנִי וְגוֹ'. וְהַכֵּל שָׂאֵל

דְּכַתִּיב, (שם כח) אִם יִהְיֶה אֱלֹהִים עִמָּדִי וּשְׁמִרְנִי וְגו' . וְכֹלֵא שְׂאִיל מִקְמִייה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְיִהְיֶה לִּיהַ.

שְׁבְרוּ עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. שְׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ, וְלֹא בְטַחוּנוֹ, אֶלֶּא שְׁבְרוּ. אֶל תְּקַרֵּי שְׁבְרוּ, אֶלֶּא שְׁבְרוּ. דְּנִיחָא לְהוּ לְצַדִּיקַיָּא, לְתַבְרָא גְרַמִּייהוּ, וְלֹא תַבְרָא תְבִירוֹ עַל תְּבִירוֹ, וְכֹלֵא עַל יְיָ אֱלֹהֵינוּ. פְּמָה דַּאתְּ אָמַר, (תהלים מד) כִּי עָלִיף הִרְגָנוּ כָּל (דף קצ"ח ע"ב) הַיּוֹם. כִּי עָלִיף נִשְׁאֲנו חֲרָפָה.

בְּנוֹנָא דִּיעֶקב, דְּכַתִּיב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם, דְּהָא תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא, חֲמָא דְּהוּה לִיּה בְּמִצְרַיִם, וְשׁוּי תוֹקְפִייה בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. וּבְנוֹי דִּיעֶקב סְבָלוֹ תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא, וְלֹא אֲשַׁתְּנוּ מַגּוֹ רְזָא דְּמַהִימְנוּתָא דַּאֲבַהֲתַהוֹן וּשְׁמָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוה בְּגְלוּתָא רְגִילָא בְּפוּמִייהוּ.

וְעַל דָּא כְּתִיב בְּמִשָּׁה, (שמות ג) וַאֲמַרו לִי מַה שְּׁמוֹ מַה'. בְּגִין דְּהוּו יִדְעֵי לִיּה, וְלֹא אֲנָשׁוּ לִיּה לְעַלְמִין, וְסְבָלוֹ תְבִירוֹ דְּגְלוּתָא עַל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְגִין כְּףֵי זְכִי לְפוּרְקַנִּין וּלְנַסִּין וּלְאַתְרוּן סְגִיָּאִין.

וְאַתְרוּן קִדִּישִׁין עֲלִיוֹנִין, דְּסְבָלִין תְּבִירוֹ דְּגוּפָא מְאַתֵּר לְאַתֵּר עַל קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה דְּזַפְּאִין אַתְרוּן לְמַעַבְד לְכוּ נַסִּין וּפוּרְקַנִּין, וְתַזְכוּן לְחַיִּי עַלְמָא דַּאתִּי. אֲזִלוּ כְּלָהוּ כְּחֵדָא.

פְּתַח וַאֲמַר (שמות לה) קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לִיּוֹי פֶּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאַה וְגו'. תָּא חַזִּי, בְּשַׁעְתָּא דְּבַר נָשׁ שׁוּי רַעוּתִייה, לְגַבִּי פּוּלְחָנָא דְּמַאֲרִייה, הַהוּא רַעוּתָא סְלִיק בְּקִדְמִיתָא עַל לְבָא, דַּאִיְהוּ קִיוּמָא וִיסוּדָא דְּכָל גּוּפָא. לְבַתֵּר סְלִיק הַהוּא רַעוּתָא טְבָא, עַל כָּל שְׁיִיפֵי גּוּפָא.

מִלְפָּנֵי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְנִתֵּן לוֹ. שְׁבְרוּ עַל ה' אֱלֹהֵינוּ. שְׁבְרוּ, וְלֹא אָמַר תְּקוּתוֹ וְלֹא בְטַחוּנוֹ, אֶלֶּא שְׁבְרוּ. אֶל תְּקַרֵּי שְׁבְרוּ אֶלֶּא שְׁבְרוּ, שְׁנוּחַ לְצַדִּיקִים לְשֹׁבֵר אֶת עֲצָמָם וְלַהֲשִׁיב שֹׁבֵר עַל שֹׁבֵר, וְהַכֵּל עַל ה' אֱלֹהֵינוּ, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר (תהלים מד) כִּי עָלִיף הִרְגָנוּ כָּל הַיּוֹם. כִּי עָלִיף נִשְׁאֲנו חֲרָפָה.

כְּמוֹ שְׁיַעֲקֹב, שְׁפָתוֹב וַיֵּרָא יַעֲקֹב כִּי יֵשׁ שֹׁבֵר בְּמִצְרַיִם, שְׁהֵרִי שְׁבְרוֹן הַגְּלוּת רְאָה שְׁהִיָּה לוֹ בְּמִצְרַיִם, וְשֵׁם חֲזָקוֹ בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא. וּבְנֵי יַעֲקֹב סְבָלוֹ אֶת שֹׁבֵר הַגְּלוּת וְלֹא הִשְׁתַּנוּ מִתּוֹף סוּד הָאֱמוּנָה שֶׁל אֲבוֹתֵיהֶם, וְשִׁמוֹ שֶׁל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיָּה רְגִיל בְּגְלוּת בְּפִיָּהֶם.

וְעַל זֶה פָּתוּב בְּמִשָּׁה, (שמות א) וַאֲמַרו לִי מַה שְּׁמוֹ מַה'. מִשׁוּם שְׁהִיוּ מְפִירִים אוֹתוֹ וְלֹא שְׁכַחוּהוּ לְעוֹלָמִים וְסְבָלוֹ אֶת שֹׁבֵר הַגְּלוּת עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּמִשׁוּם כְּףֵי זוֹכִים לְגֵאֻלוֹת וּלְנַסִּים וּלְאוֹתוֹת רַבִּים.

וְאַתָּם קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים, שְׁפוּבָלִים אֶת שֹׁבֵר הַגּוּף מִמְקוֹם לְמְקוֹם עַל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַל אַחַת כְּמַה וְכְמַה שְׁזַפְּאִים אֶתֶם לְעִשׂוֹת לְכֶם נַסִּים וּפְרָקָן וְשַׁתְּזוּפוּ לְחַיִּי הָעוֹלָם הַבָּא. הִלְכוּ כָּלֶם כְּאַחַד.

פְּתַח וַאֲמַר, קָחוּ מֵאֲתַכֶּם תְּרוּמָה לְה' פֶּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאַה וְגו'. בֹּא וּרְאָה, בְּשַׁעְתָּא שְׁאָדָם שֵׁם רְצוּנוֹ לְעַבְדוּת רְבוּנוֹ, אוֹתוֹ רְצוֹן עוֹלָה בְּרֵאשׁוּנָה עַל הַלֵּב, שְׁהוּא קִיוּם וִיסוּד שֶׁל כָּל הַגּוּף. אַחַר כְּףֵי עוֹלָה אוֹתוֹ רְצוֹן טוֹב עַל כָּל אֲבְרֵי הַגּוּף, וּרְצוֹנָם שֶׁל כָּל אֲבְרֵי הַגּוּף וּרְצוֹן הַלֵּב מִתְחַבְּרִים כְּאַחַד, וְהֵם מוֹשְׁכִים עֲלֵיהֶם אֶת זֵהר הַשְּׁכִינָה

וּרַעוּתָא דְּכָל שְׁיִיפֵי גּוּפָא,

לדור עמָהם, וְאוֹתוֹ אָדָם הֵנוּ חִלְקוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. זֶהוּ שְׁפָתוֹב קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה. מֵאַתְכֶם הֵיטָה הַמְשַׁכָּה לְקַבֵּל עֲלֵיכֶם אוֹתָהּ תְּרוּמָה לְהִיּוֹת חֵלֶק לָהּ.

וְאִם תֹּאמְרוּ שֶׁלֹּא בְּרִשׁוֹת הָאָדָם עוֹמֵד הַדְּבָר - בֹּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, כֹּל גְּדִיב לָבוֹ יְבִיאָה אֶת תְּרוּמַת ה'. כֹּל גְּדִיב לָבוֹ וְדָאִי. מִי שִׁיתְרַצֶּה לָבוֹ, יִמְשִׁיף אֶת הַשְּׂכִינָה אֵלָיו. זֶהוּ שְׁפָתוֹב יְבִיאָה, אֵף עַל גֵּב שֶׁהִיא בַּעֲלִיָּה לְמַעַלָּה, יְבִיאָה מִמְּקוֹם עֲלִיוֹן לְמַשֵּׁף אוֹתָהּ לְדוֹר עֲמוֹ.

וּבְשִׁתְּבֹא לְשֵׁרוֹת עֲמוֹ, כְּמָה בְּרִכוֹת וְכְמָה עֶשֶׂר תְּבִיא עִמָּה. זֶהוּ שְׁפָתוֹב זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. לֹא חֶסֶר לוֹ כֹּל עֶשֶׂר הָעוֹלָם. זֶה לְשֹׁאֵר בְּנֵי הָעוֹלָם. אֲבָל אַתֶּם קְדוֹשִׁים עֲלִיוֹנִים - קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לָהּ. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מִי שֶׁהִתְחִיל לְהִרְיֵם - הוּא שְׂרִיָּם.

פֶּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, (יִוְנָה ב) וַיֹּאמֶר ה' לְדָג וְגו'. וְכִי בְּאִיזָה מְקוֹם אָמַר לוֹ? אֵלָּא בְּשַׁעַר שֶׁבְּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הָעוֹלָם בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית, בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי בְּרָא אֶת דְּגֵי הַיָּם, וְאֵז צִוָּה וְאָמַר שִׂיְהִיָּה מְזֻמָּן דָּג אֲחָד לְבַלְעַ אֶת יוֹנָה, וַיִּשְׁלַח בְּמַעְיוֹ שְׁלֹשָׁה יָמִים וּשְׁלֹשָׁה לַיְלוֹת, וְאַחַר כֵּף יִשְׁלִיכְנוּ בַחֲוִץ.

וְלֹא זֶה לְבַדּוֹ, אֵלָּא כֹּל מָה שֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְּרֵאשִׁית - בְּכֹל הַתְּנָה עֲמוֹ. בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן בְּרָא שָׁמַיִם, הַתְּנָה עִמָּם שִׁיעֲלוּ אֶת אֱלֹהֵיו הַשְּׂמִימָה בְּתוֹף סַעְרָה, וְכֵף הִיָּה, שְׁפָתוֹב (מַלְכִים ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵיו בְּסַעְרָה הַשְּׁמַיִם. בְּאוֹתוֹ יוֹם בְּרָא אֶת הָאוֹר, וְהַתְּנָה עֲמוֹ שִׁיחֲשִׂיף לְשִׁמְשׁ בְּמַצְרִים

דְּכַתִּיב, (שְׁמוֹת י) וַיְהִי חֹשֶׁךְ

וְרַעוּתָא דְלִבָּא, מִתְחַבְּרָאן בְּחֻדָּא, וְאִינוּן מְשַׁכֵּין עֲלֵיהוּ זִיְהִרָא דְשְׂכִינְתָא לְדִיִּירָא עִמָּהוּן, וְהָהוּא בַר נָשׁ אִיהוּ חוֹלְקָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא הָוִי, הָדָא הוּא דְכַתִּיב קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה. מֵאַתְכֶם הָוָה אֲמַשְׁכוּתָא, לְקַבֵּל עֲלֵיכֶם הֵיטָה תְּרוּמָה, לְמַהוּי חוֹלְקָא לֵיָּי.

וְאִי תִימָא דְלָאוּ בְּרִשׁוּתִיהָ דְבַר נָשׁ קִימָא מְלָה. תָּא חֲזִי, מָה כְּתִיב כֹּל גְּדִיב לָבוֹ יְבִיאָה אֶת תְּרוּמַת יָי. כֹּל גְּדִיב לָבוֹ וְדָאִי, מָאן דִּיתְרַעֵי לְבִיָּה, יִמְשִׁיף לָהּ לְשְׂכִינְתָא לְגַבִּיָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב יְבִיאָה, אֵף עַל גֵּב דְאִיְהִי בְּאַסְתְּלָקוּתָא לְעִילָא, יְבִיאָה מֵאַתָּר עֲלָאָה, לְאַמְשַׁכָּא לְדִיִּירָא עִמָּיה.

וְכַד תִּיתִי לְאַשְׁרָאָה עִמָּיה, כְּמָה בְּרַפְאֵן וְכְמָה עֲתָרָא תִיתִי עִמָּה. הָדָא הוּא דְכַתִּיב זָהָב וְכֶסֶף וּנְחֹשֶׁת. לֹא יַחֲסֵר לִיָּה כֹּל עֲתָרָא דְעֲלָמָא. דָּא לְשֹׁאֵר בְּנֵי עֲלָמָא. אֲבָל אַתּוּן קְדִישִׁין עֲלִיוֹנִין, קָחוּ מֵאַתְכֶם תְּרוּמָה לֵיָּי. אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, מָאן דְשָׂרִי לְאַרְמָא, הוּא יָרִים. פֶּתַח רַבִּי אֲבָא וְאָמַר, (יִוְנָה ב) וַיֹּאמֶר יָי לְדָג וְגו', וְכִי בָאָן אַתָּר אָמַר לִיָּה. אֵלָּא בְּשַׁעַתָּא דְבְּרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא בְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, בַּיּוֹמָא חֲמִישָׁאָה בְּרָא נוּנִי יָמָא. פְּדִין פְּקִיד וְאָמַר, דִּיְהִיא זְמִין חַד נוּנָא לְמַבְלַע לַיּוֹנָה, וַיְהִיא בְּמַעְיוֹ תִלְתָּא יוֹמִין וְתִלְתָּ לַיְלוּן, וּלְבַתֵּר דִּירְמִי לִיָּה לְבַר.

וְלֹא דָא בְּלַחֲדוּדִי, אֵלָּא כֹּל מָה דְעַבַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעוֹבְדָא דְבְּרֵאשִׁית, בְּכֹלָא אַתְּנִי עִמָּיה. בַּיּוֹמָא קְדָמָאָה בְּרָא שְׂמִיָּא, אַתְּנִי עִמָּהוּן דִּיסְלִיק לְאַלְיָהוּ הַשְּׂמִימָה בְּגוֹ סַעְרָה, וְכֵן הָוָה, דְכַתִּיב, (מַלְכִים ב ב) וַיַּעַל אֱלֹהֵיו בְּסַעְרָה הַשְּׁמַיִם. בְּהָהוּא יוֹמָא בְּרָא נְהוּרָא, וְאַתְּנִי עִמָּיה דִּיחֲשִׂיף לְשִׁמְשָׁא בְּמַצְרִים תִּלְתָּא יוֹמִין,

שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׁכָתוּב (שמוות י) וַיְהִי
חֲשֹׁךְ אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם
שְׁלֹשֶׁת יָמִים.

בַּיּוֹם הַשְּׁנִי בָּרָא אֶת הַרְקִיעַ,
שְׂיִהֶיָה מִפְרִיד בֵּין מַיִם לְמַיִם,
כְּפָתוּב (בראשית א) וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים
יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל
בֵּין מַיִם לְמַיִם, וְהַתְּנָה עִמָּהֶם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהַמַּיִם יִהְיוּ
מִפְרִידִים לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טַמְאָה
וְטָהוֹרָה לְהִטְהָר בָּהֶם, וְכַף הָיָה.
בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי הוֹצִיא אֶרֶץ מִתּוֹךְ
הַיָּם וּכְנַס אֶת הַמַּיִם, וַעֲשֵׂה מֵאוֹתוֹ
קְבוּץ שֶׁהַתְּכַסּוֹ לְמָקוֹם אֶחָד אֶת
הַיָּם, וְהַתְּנָה עִם הַיָּם לְהַעֲבִיר אֶת
יִשְׂרָאֵל בְּתוֹכוֹ בִּפְשָׁה וּלְהַטְבִּיעַ
אֶת הַמִּצְרַיִם, וְכַף הָיָה, שְׁכָתוּב
(שמוות יד) וַיָּשָׁב הַיָּם לְפָנוֹת בְּקֶרֶב
לְאִיתָנוּ. אֵל תִּקְרִי לְאִיתָנוּ אֲלֵא
לְתַנְאוּ, לְמָה שֶׁהַתְּנָה עִמּוֹ הַקְדוּשׁ
בְּרוּךְ הוּא בְּמַעֲשֵׂה בְרָאשִׁית. עוֹד
הַתְּנָה עִם הָאֶרֶץ, שֶׁתְּפַתַח אֶת פִּיהָ
בְּמַחְלָקָתוֹ שֶׁל קֶרַח וְתַבְלַע אֶת
קֶרַח וְאֶת פֶּל עֲדָתוֹ, וְכַף הָיָה,
שְׁכָתוּב (במדבר טו) וַתְּפַתַח הָאֶרֶץ
אֶת פִּיהָ וְתַבְלַע אֹתָם, וְאֶת קֶרַח.
בַּיּוֹם הַרְבִּיעִי בָּרָא שָׁמֶשׁ וּלְבָנָה,
שְׁכָתוּב יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ
הַשָּׁמַיִם, וְהַתְּנָה עִם הַשָּׁמֶשׁ לְהִיּוֹת
עוֹמְדָת בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם בְּיַמֵּי
יְהוֹשֻׁעַ, שְׁכָתוּב (יהושע י) וַיַּעֲמֵד
הַשָּׁמֶשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם. הַתְּנָה עִם
הַכּוֹכָבִים לְעֲשׂוֹת קֶרֶב עִם סִסְרָא,
שְׁכָתוּב (שופטים ה) הַכּוֹכָבִים
מִמְּסֻלוֹתֶם נִלְחַמוּ עִם סִסְרָא.

בַּיּוֹם הַחֲמִישִׁי בָּרָא אֶת דְּגֵי הַיָּם
וְעוֹפוֹת הַשָּׁמַיִם, הַתְּנָה עִם הָעוֹפוֹת
שֶׁהָעוֹרְבִים יִזוּנוּ אֶת אֱלֹהֵי בְּזִמְן
שֶׁעֲצָר אֶת הַשָּׁמַיִם, שְׁכָתוּב (מלכים א
י) וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלֶךְ שָׁם.
צִוִּיתִי דוֹקָא. וְהַתְּנָה עִם דְּגֵי הַיָּם
לְהִזְמִין דָּג אֶחָד שֶׁיִּבְלַע אֶת יוֹנָה
וְלִזְרֹק אוֹתוֹ חֲחוּצָה.

בַּיּוֹם הַשֵּׁשִׁי בָּרָא אֶת הָאָדָם, וְהַתְּנָה עִמּוֹ שֶׁתַּצֵּא מִמֶּנּוּ אִשָּׁה שֶׁתְּזוּן אֶת אֱלֹהֵי, שְׁנֹאמֶר הִנֵּה צִוִּיתִי

אַפְלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים.
בַּיּוֹמָא תְּנִינָא בָּרָא רְקִיעָא, דִּיהָא מִפְרִישׁ בֵּין
מַיָּא לְמַיָּא, כְּדָכְתִּיב (בראשית א) וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ בְּתוֹךְ הַמַּיִם וַיְהִי מִבְדִּיל בֵּין
מַיִם לְמַיִם. וְאֲתַנִּי עִמָּהוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
דְּמַיָּא יְהוֹן מִפְרִישִׁין לְיִשְׂרָאֵל בֵּין טוּמְאָה
לְטָהוֹרָה, לְאַתְדַּכְּאָה בָּהוּ, וְכַף הָוָה.

בַּיּוֹמָא תְּלִיתָאָה אַפִּיק אֶרְעָא מִגּוֹ מַיָּא,
וְאַכְנִישׁ לְמַיָּא, וְעַבְד מַהֵהוּא כְּנִישׁוֹ
דְּאַתְפְּנָשׁוּ לְאַתְר חַד, וַיִּמָּא. וְאֲתַנִּי בְּיַמָּא
לְמַעַבְר לְיִשְׂרָאֵל בְּגוֹיָה בִּיבְשָׁתָא, וּלְמַטְבַּע
לְמִצְרַאִי, וְכַף הָוָה, דְּכָתִיב, (שמוות יד) וַיָּשָׁב הַיָּם
לְפָנוֹת בְּקֶרֶב לְאִיתָנוּ. אֵל תִּקְרִי לְאִיתָנוּ, אֲלֵא
לְתַנְאוּ, לְמָה דְּאַתְנִי עִמָּיָה קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
כְּעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית. תּוּ אֲתַנִּי בְּאַרְעָא, דְּתַפְתַּח
יְת פּוּמְקָהָ בְּמַחְלָקוֹתָא דְּקֶרַח, וְתַבְלַע לְקֶרַח
וּלְכָל פְּנִישְׁתִּיָּה, וְכַף הָוָה, דְּכָתִיב, (במדבר טו)
וַתְּפַתַח הָאֶרֶץ אֶת פִּיהָ וְתַבְלַע אוֹתָם וְאֶת קֶרַח.
בַּיּוֹמָא רְבִיעָאָה, בָּרָא שָׁמֶשׁ וְסִיְהָרָא, דְּכָתִיב
יְהִי מְאֹרֶת בְּרִקִיעַ הַשָּׁמַיִם, וְאֲתַנִּי עִם
שָׁמֶשׁ, לְמַהוּי קָאִים בְּפִלְגּוֹ שָׁמַיָּא בַּיּוֹמֵי
דִּיהוֹשֻׁעַ, (דף קצ"ט ע"א) דְּכָתִיב, (יהושע י יב) וַיַּעֲמֵד
הַשָּׁמֶשׁ בְּחֻצֵי הַשָּׁמַיִם. אֲתַנִּי בְּכַכְבֵּיא לְמַעַבְד
קְרָבָא בְּסִסְרָא, דְּכָתִיב, (שופטים ה) הַכּוֹכָבִים
מִמְּסֻלוֹתֶם נִלְחַמוּ עִם סִסְרָא.

בַּיּוֹמָא חֲמִישָׁאָה בָּרָא נוּנִי יַמָּא, וְעוֹפֵי
דְּשָׁמַיָּא, אֲתַנִּי בְּעוֹפֵי לְמִזְן עוֹרְבִים
לְאַלְיָהוּ, בְּזַמְנָא דְּעֲצָר לְשָׁמַיָּא, דְּכָתִיב, (מלכים א
י) וְאֶת הָעוֹרְבִים צִוִּיתִי לְכַלְפֵּלֶךְ שָׁם. צִוִּיתִי
דְּיִיקָא. וְאֲתַנִּי בְּנוּנֵי יַמָּא לְאַזְדַּמְנָא נוּנָא חַד,
לְמַבְלַע לִיָּה לְיוֹנָה, וּלְאַשְׁדָּאָה לִיָּה לְבָר.

בַּיּוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בָּרָא לְאָדָם, וְאֲתַנִּי עִמָּיָה,

בַּיּוֹם הַשֵּׁשִׁי בָּרָא אֶת הָאָדָם, וְהַתְּנָה עִמּוֹ שֶׁתַּצֵּא מִמֶּנּוּ אִשָּׁה שֶׁתְּזוּן אֶת אֱלֹהֵי, שְׁנֹאמֶר הִנֵּה צִוִּיתִי

שם אשה אלמנה לכלכלה. הנה צויתי - מיום שנברא העולם. וכך בכל מעשה ומעשה שהתחדש בעולם, הקדוש ברוך הוא צוה את אותו מעשה מיום שנברא האדם. אף כאן ויאמר ה' לדג, ויאמר - מששת ימי בראשית אמר לו.

כאן יש לנו סמוך העולם על מעשי בני אדם בעולם הזה. יונה שירד לספינה, זוהי נשמת האדם שיוצרת לעולם הזה להיות בגוף האדם. למה נקראת יונה? משום שפיון שמשפתפת בגוף, אזי היא יונה בעולם הזה, כמו שנאמר (ויקרא כח) ולא תונו איש את עמיתו. ואז האדם הולך בעולם הזה כמו ספינה בתוך הים הגדול שמתחשבת להשבר, כמו שנאמר והאניה חשבה להשבר.

ואדם, כשהוא חוטא בעולם הזה וחושב שבורח מלפני אדונו ולא שם לב לאותו העולם, ואז מטיל הקדוש ברוך הוא רוח סערה חזקה - זוהי גזרת הדין שעומדת תמיד לפני הקדוש ברוך הוא ומבקשת את דין האדם מלפניו, וזוהי שמטה את הספינה ומזכירה את חטאי האדם לתפס אותו.

ביון שנתפס אדם על ידי אותה סערה בבית חליו, מה כתוב? ויונה ירד אל ירפתי הספינה וישכב וירדם. אף על גב שאדם בבית חליו, הנשמה לא מתעוררת לשוב לפני אדונו ולפדות את חטאיו. מה כתוב? ויקרב אליו רב החובל. מי זה רב החובל? זה יצר טוב שמנהיג את הכל. ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. אין השעה לישן, שהרי מעלים אותך לדין על כל מה שעשית בעולם הזה, שוב מחטאך.

דתפוק מניה אתתא, דתיזון לאליהו, דכתיב, (מלכים א יז) הנה צויתי שם אשה אלמנה לכלכלה. הנה צויתי, מיומא דאתברי עלמא. וכן בכל עובדא ועובדא דאתחדש בעלמא, קדשא בריך הוא פקיד ההוא עובדא מיומא דאתברי עלמא. אוף הכא, ויאמר יי' לדג, ויאמר, משית יומין דבראשית קאמר ליה.

הכא אית לן סמוך בעלמא, על עובדין דבני נשא בהאי עלמא. יונה דנחת לספינה, דא איהי נשמתא דבר נש, דנחתא להאי עלמא למהוי בגופא דבר נש. אמאי אתקרי יונה. בגין דכיון דאשתתפת בגופא, פדין איהי יונה בהאי עלמא. כמה דאתמר, (ויקרא כח) ולא תונו איש את עמיתו. וכדין בר נש אזיל בהאי עלמא, פספינה בגו נמא רבא, דחשיבת לאתברא, כמה דאת אמר (יונה א) והאניה חשבה להשבר.

ובר נש פד איהו בהאי עלמא חטי, וחישיב דערק מקמי מאריה. ולא אשגח בההוא עלמא. וכדין אטיל קדשא בריך הוא רוח סערה תקיפא. דא איהי גזירת דינא, דקיימא תדיר קמי קדשא בריך הוא. ובעאת דינא דבר נש מקמיה, ודא איהו דקא מטי לספינה, ואדפר חובוי דבר נש לאתפסא ליה.

ביון דאתפס בר נש על ידא דההיא סערה בבי מרעיה, מה כתיב ויונה ירד אל ירפתי הספינה וישכב וירדם. אף על גב דבר נש בבי מרעיה, נשמתא לא אתערת לאתבא קמי מאריה, למפרק חובוי. מה כתיב, ויקרב אליו רב החובל. מאן רב החובל. דא יצר טוב, דאיהו מנהיג פלא. ויאמר לו מה לך נרדם קום קרא אל אלהיך וגו'. לאו שענתא הוא למדמד, דהא סלקין לך לדינא, על כל מה דעבדת בהאי עלמא, טוב מחובך.

התבונן בדברים הללו ושוב לאדונך. מה מלאכתך - שאתה עסקת בה בעולם הזה, והודיה עליה לפני רבונך. ומאין תבוא - הסתפל מאין באת, מטפה סרוחה, ואל תתנאה לפניו. מה ארצה - הסתפל שהרי מהארץ נבראת ולא רץ תשוב. ואי מזה עם אתה - הסתפל אם יש לך זכות אבות שתגן עליך.

ביון שמעלים אותו לדין בבית דין של מעלה, אותה סערה, שהיא גזרת הדין שסוערת על האדם, מבקשת מהמלך לדון אותם התפוסים של המלך, וכלם באים אחד אחד לפניו. באותה שעה מתקרבים בית הדין. יש מהם שפותחים בזכות, ויש מהם שפותחים בחובה, וגזרת הדין תובעת דין.

ואם אותו אדם לא זוכה בדין, מה כתוב? ויחטרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו. הם משתדלים אותם שמורים זכותו להשיבו אל העולם הזה ולא יכלו. מה הטעם? פי הים הולך וסער עליהם. גזרת הדין הולכת וסוערת בחטאי האדם ומתגברת עליהם.

אז מורידים עליו שלשה שליחים ממנים: אחד שפוטב כל הזכות וכל החטאים שעשה האדם בעולם הזה. ואחד שעושה חשבון ימיו. ואחד שהיה הולך עמו פשהה במעי אמו, והרי בארנו שגזרת הדין לא שוככת עד לאותו זמן, שכתוב וישאו את יונה. וישאו, כשנוטלים אותו מביתו לבית הקברות.

ואז מכרזים עליו. אם הוא צדיק - מכרזים עליו ואומרים: תנו כבוד לדמות המלך, (ישעיהו) יבוא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. מנין לנו? שכתוב (שם) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק. ואם הוא רשע - מכרזים עליו ואומרים: אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא. ואז מה כתוב?

אסתבר במלין אלין, ותוב למארך. מה מלאכתך דאת עסקת בה בהאי עלמא, ואודי עלה קמי מארך. ומאין תבא, אסתפל מאין באת, מטפה סרוחה, ולא תתגאי קמיה. מה ארצה, אסתפל דהא מארעא אתבריא, ולארעא תיתוב. ואי מזה עם אתה, אסתפל אי אית לך זכו דאבהן, דיגין עלך.

ביון דסלקין ליה לדינא, בבי דינא דלעילא, ההיא סערה, דאיהי גזרת דינא, דסעיר עליה דבר נש, תבעת מן מלפא למידן אינון תפיסין דמלפא, וכלהו אתיין חד חד קמיה. ביה שעטא אתקריבו בי דינא. אית מנהון דפתחי בזכות, ואית מנהון דפתחי בחובה. וגזרת דינא תבעת דינא.

ואי ההוא בר נש לא זכי בדינא, מה כתיב. ויחטרו האנשים להשיב אל היבשה ולא יכלו. משתדלין אינון דאורו זכותיה לאתבא ליה להאי עלמא, ולא יכלו. מאי טעמא. פי הים הולך וסוער עליהם, גזרה דדינא, אזיל וסעיר בחובי דבר נש, ואתגבר עלייהו.

בדין נחתין עליה תלת שליחן ממנן, חד דכתיב פל זכוון, וכל חובין, דעבד בר נש בהאי עלמא. וחד דעביד חשבון יומיו. וחד דהוה אזיל עמיה, פד הוה במעי אמיה. והא אוקימנא דגזרת דינא לא שכיף, עד ההוא זמנא דכתיב, וישאו את יונה. וישאו: פד נטלי ליה מביתיה, לבי קברי.

בדין מכרזי עלוי. אי איהו זפאה, מכרזי עליה ואמרי, הבו יקר לדיוקנא דמלפא, (ישעיה

יבא שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. מנא לן. דכתיב, (ישעיהו) והלך לפניך צדקך (ד)

שלום ינוחו על משכבותם הלך נכחו. מנין לנו? שכתוב (שם) והלך לפניך צדקך כבוד ה' יאספק. ואם הוא רשע - מכרזים עליו ואומרים: אוי לו לפלוני, טוב לו שלא היה נברא. ואז מה כתוב?

ויטלהו אל הים ויעמד הים מועפו. כשמכניסים אותו לבית הקברות, שהוא מקום הדין, אז גזרת הדין שהיתה סוערת, שוככת מועפה. והדג שבלע אותו זהו הקבר.

מה כתוב? ויהי יונה במעי הדג. מעי הדג זהו בטן שאול. מנין לנו? שכתוב מבטן שאול שועתי. והוא היה במעי הדג, וקורא לו בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות. אלו שלשה ימים שאדם בוקר ונבקעים מעיו.

לאחר שלשה ימים אותה טנפת נהפכת על פניו, ואומרת לו: טל מה שנתת בי. אכלת ושתיית כל יום ולא נתת לעניים, וכל ימך היו כמו חגים ומועדים, והעניים היו רעבים, שלא אכלו עמך. טל מה שנתת בי. זהו שכתוב (מלאכי ב) וזריתי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', והרי בארנו.

לאחר זה, משלשה ימים וקהלאה, אז נדון האדם מעיניו, מידינו, מרגליו, ופשוה עד שלשים ימים. כל אותם שלשים ימים נדונים הנפש והגוף כאחד, ומשום כך הנשמה נמצאת בארץ למטה, שאינה עולה למקומה, כאשה שיושבת בחוץ כל ימי הטמאה. אחר כך הנשמה עולה, והגוף נרקב בארץ, עד אותו זמן שיעיר הקדוש ברוך הוא את המתים.

ועתיד קול אחד להעיר בבית הקברות ויאמר, (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל אורת טלף וארץ רפאים תפיל. אימתי זה יהיה? בזמן שיעבר מלאך המות מן העולם, שכתוב (שם כה) בלע המות לנצח וגו'. פיון שבלע

קצ"ט ע"ב) כבוד יי' יאספך. ואי חייבא איהי, מכריזי עליה ואמרו, ווי ליה לפלגיא. טב ליה דלא יתברי. פדין מה כתיב, ויטלהו אל הים ויעמד הים מועפו. פד עאלין ליה לבי קברי דאיהו אתר דינא. פדין גזרת דינא דהוה סעיר, שכיף מועפיה. ונונא דבלע ליה, דא איהו קברא.

מה פתיב, ויהי יונה במעי הדג. מעוי דדג, דא איהו בטן שאול. מנלן. דכתיב, (יונה ב) מבטן שאול שועתי. ואיהו במעי דנונא הוה, וקארי ליה בטן שאול, שלשה ימים ושלשה לילות, אלין תלת יומין, דבר נש בקברא, ואתבקעו מעוי.

לבתר תלתא יומין, ההוא טנופא אתהפך על אנפוי, ואומר לו טול מה דיהבת בי. אכלת ושתיית כל יומא, ולא יתבת למספני, וכל יומך הוה פחגין וכמועדין, ומספני הוה פפנין, דלא אכלו בהדך, טול מה דיהבת בי. הדא הוא דכתיב, (מלאכי ב) וזריתי פֶּרֶשׁ עַל פְּנֵיכֶם וְגו', והא אוקימנא.

לבתר דא, מתלתא יומין ולהלאה, פדין אתדן בר נש מעינוי, מידוי, ומרגלוי, ואוקמוה עד תלתין יומין. פל אינון תלתין יומין, אתדנו נפשא וגופא פחדא. ובגיני כן אשתכח נשמתא לתתא בארעא, דלא סלקת לאתרה. פאתתא דיתבת לבר, פל יומי מסאבותא. לבתר, נשמתא סלקא, וגופא אתבלי בארעא. עד ההוא זמנא דיתער קדשא בריך הוא למיתיאי.

וזימנא קלא חדא לאתערא בבי קברי, ויימא, (ישעיה כו) הקיצו ורננו שכני עפר כי טל

אורות טלף וארץ רפאים תפיל. אימתי יהא דא. בזמנא דיתעבר מלאך

הַמְּוֹת מְעַלְמָא, דְּכְתִיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמְּוֹת לְנִצַּח וְגו'. פִּיּוֹן דְּבַלַּע הַמְּוֹת לְנִצַּח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֹרְפַת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כַּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּיּוֹן שֶׁהַתְּעוּרָר אוֹתוֹ קוֹל בֵּין הַקְּבָרִים, אֲזִי כָּל הַקְּבָרִים יִקְיָאוּ אֶת אוֹתָם הַמְּתִים שְׂבָהֶם הַחוּצָה. זֶהוּ שְׂכַתוּב וְאָרֶץ רְפָאִים תְּפִיל. מַה זֶה תְּפִיל? שְׂתַקִּיא אוֹתָם הַחוּצָה. רְפָאִים, מַה זֶה רְפָאִים? שְׂקַבְלוּ רְפוּאָה כְּמַקְדָּם, וְנִרְפְּאוּ עֲצָמוֹת בְּעֲצָמוֹת, וְאַלֶּה נִקְרָאִים רְפָאִים.

וְאִם תֹּאמַר, הַרִי כְּתוּב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ? אֶלָּא וְדָאֵי כָּל הָעוֹלָם יִתְרַפְּאוּ עֲצָמוֹתָם בְּבֵית הַקְּבָרוֹת, אֲבָל מַהֶם יִקְוּמוּ וּמַהֶם לֹא יִקְוּמוּ. וְעַל זֶה כְּתוּב רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. אֲשֶׁרִי חִלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, שְׂכַתוּב בְּהֶם נִבְלַתִי יִקְוּמוּן. וּבְדָג הַזֶּה מְצָאנוּ דְבָרִים לְרְפוּאָה שֶׁל כָּל הָעוֹלָם.

הַדָּג הַזֶּה, בִּיּוֹן שְׂבַלַּע אֶת יוֹנָה, הוּא מֵת, וְבוֹ הִזֵּה יוֹנָה שְׁלֵשָׁה יָמִים, וְאַחַר כֶּף חֲזַר לְחַיִּים כְּמַקְדָּם וְהִקִּיא אֶת יוֹנָה הַחוּצָה, וְהַרִי פְּרִשׁוּהָ, שְׂכַתוּב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל ה' אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה.

כְּתוּב כַּאֲן הַדָּגָה, וְכְתוּב שֵׁם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיאָר מֵתָה, וְהַרִי פְּרִשׁוּהָ. כְּמוֹ זֶה עֲתִידָה אָרֶץ יִשְׂרָאֵל לְהַתְּעוּרָר בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֶּף - וְאָרֶץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהַרִי בְּאַרְנוֹ, שְׂשֻׁבְעָה דִינִים יִחְלְפוּ עַל הָאָדָם כְּשִׁיּוּצָא מִן הָעוֹלָם הַזֶּה. אֶחָד - אוֹתוֹ דִין עֲלִיּוֹן כְּשִׁיּוּצָאת הָרוּחַ מִן הַגּוּף. ב' - כְּשִׁמְעֵשׂוּ וּדְבָרָיו הוֹלְכִים לְפָנָיו וּמְכַרְיִים עֲלָיו. ג' - כְּשִׁנְכַסְּוּ לְקַבְּרָה. ד' - דִין הַקְּבָרָה. ה' - דִין הַתּוֹלַעַת. ו' - דִין הַגִּיהֶנָם. ז' - דִין הָרוּחַ שֶׁהוֹלְכַת וּמְשׁוֹטְטַת

הַמְּוֹת מְעַלְמָא, דְּכְתִיב, (ישעיה כה) בַּלַּע הַמְּוֹת לְנִצַּח וְגו'. פִּיּוֹן דְּבַלַּע הַמְּוֹת לְנִצַּח, לְבַתֵּר, וּמַחָה יִי אֱלֹהִים דְּמַעָּה מַעַל כָּל פְּנִים וְחֹרְפַת עֲמוּ יִסִּיר מַעַל כָּל הָאָרֶץ. כַּדִּין כְּתִיב, וַיֹּאמֶר יִי לְדָג וַיִּקָּא אֶת יוֹנָה אֶל הַיַּבְשָׁה.

בִּיּוֹן דְּאֲתַעֵר הַהוּא קָלָא בִּינֵי קְבָרִי, כַּדִּין כָּל קְבָרִיִּיא יִקְיָאוּ לְאִינוּן מִתְיָיא דְּבַהוּן לְבַר. הַדָּא הוּא דְּכְתִיב וְאָרֶץ רְפָאִים תְּפִיל. מַאי תְּפִיל. דִּיקִיא לֹוֹן לְבַר. רְפָאִים, מַהוּ רְפָאִים. דְּקַבְּלוּ. אֲסוּוֹתָא כְּמַלְקָדְמִין, וְאֲתַסִּיאוּ גְרַמִּין בְּגְרַמִּין. וְאַלִּין אֲקָרוּן רְפָאִים.

וְאִי תִימָא, הָא כְּתִיב (בְּשֹׁאֵר עוֹבְדֵי בּוֹכָבִים וּמְזוֹלוֹת) (ישעיה כו) רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. אֶלָּא וְדָאֵי כָּל עַלְמָא יִתְסוּן גְרַמִּין בְּבֵי קְבָרִי, אֲבָל מִנְהוּן יִקְוּמוּן, וּמִנְהוּן לֹא יִקְוּמוּן. וְעַל דָּא כְּתִיב רְפָאִים בַּל יִקְוּמוּ. זַפְּאָה חוֹלְקִיהוּן דִּישְׂרָאֵל, דְּכְתִיב בַּהוּ נִבְלַתִי יִקְוּמוּן. וּבְהָאֵי נּוֹנָא, אֲשִׁפְחָנָא מְלִין לְאֲסוּוֹתָא, דְּכָל עַלְמָא.

הָאֵי נּוֹנָא כִּיּוֹן דְּבַלַּע לְיוֹנָה מֵיִת. וּבֵיהּ הָוָה יוֹנָה תִּלְתָּא יוֹמִין, לְבַתֵּר אֲתַקְיִים כְּמַלְקָדְמִין, וְאָקִי לְיוֹנָה לְבַר, וְהָא אוּקְמוּהָ, דְּכְתִיב וַיִּתְפַּלֵּל יוֹנָה אֶל יִי אֱלֹהָיו מִמְּעֵי הַדָּגָה. כְּתִיב הֵכָא הַדָּגָה, וְכְתִיב הָתָם (שְׁמוֹת ז) וְהַדָּגָה אֲשֶׁר בִּיאָר מֵתָה, וְהָא אוּקְמוּהָ. כְּגוֹוֹנָא דָּא, זְמִינָת אַרְעָא דִּישְׂרָאֵל לְאֲתַעֵרָא בְּקַדְמִיתָא, וּלְבַתֵּר וְאָרֶץ רְפָאִים תְּפִיל.

וְהָא אוּקְמוּנָא, דְּשֻׁבְעָה דִינִין יִחְלְפוּן עֲלֵיהּ דְּבַר נֶשׁ, כַּד נְפִיק מֵהָאֵי עַלְמָא. חַד, הַהוּא דִינָא עַלְאָה, כַּד נְפִיק רוּחָא מִן גּוּפָא. ב', כַּד עוֹבְדוּי וּמְלוּי אֲזַלִּין קַמִּיהּ וּמְכַרְזִי עֲלוּי. ג', כַּד עֵייל לְקַבְּרָא. ד', דִינָא דְּקַבְּרָא. ה', דִינָא דְּתוֹלַעְתָּא. ו', דִינָא דְּגִיהֶנָם. ז', דִינָא דְּרוּחָא דְּאֲזַלָּא וּשְׁאֲטַת בְּעַלְמָא, וְלֹא אֲשִׁכַּחַת

בְּעוֹלָם וְלֹא מוֹצֵאת מְקוֹם מְנוּחָה
עַד שִׁשְׁלָמוֹ מַעֲשָׂיו. מִשּׁוֹם זֶה
צָרִיךְ אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן תָּמִיד
בְּמַעֲשָׂיו וְיָשׁוּב לִפְנֵי אֲדוֹנָיו.

וְכַשֶּׁהֲתְבּוֹנֵן דָּוִד הַמֶּלֶךְ בְּדִינֵי
הָאֲדָם הַלֵּלוֹ, הַקָּדִים וְאָמַר, (תהלים
קד) בָּרְכִי נַפְשִׁי אֶת ה', בְּטֶרֶם תֵּצֵא
מִן הָעוֹלָם, בְּעוֹד שְׂאֵת נִמְצְאת
עִם הַגּוֹף. וְכָל קָרְבִי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ -
הֵם אֲבָרֵי הַגּוֹף שֶׁמְשַׁתְּפִים
בְּאֶחָד עִם הָרוּחַ. עַל־כֵּן
בְּשִׁתְּמִצְאוֹ עִמָּה, הַקָּדִים לְבָרֵךְ
אֶת הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ טֶרֶם שִׁיבָא זְמַן
שֶׁלֹּא תוֹכְלוּ לְבָרֵךְ וְלַחְזוֹר
בְּתִשׁוּבָה. וְעַל זֶה אָמַר בְּרַכִּי נַפְשִׁי
אֶת ה' הַלְלוּיָהּ. בָּאוּ אוֹתָם
הַחֲבָרִים וְנִשְׁקוּ אֶת רִאשׁוֹ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, קָחוּ
מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַה'. בֹּא וּרְאֵה,
כְּשֶׁבָרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הָעוֹלָם, לֹא בָרָאוּ אֵלָּא כְּדֵי שִׁיבָאוּ
יִשְׂרָאֵל וְיִקְבְּלוּ אֶת הַתּוֹרָה.
בַּתּוֹרָה נִבְרָא הָעוֹלָם, וְעַל הַתּוֹרָה
הוּא עוֹמֵד. זֶהוּ שְׁכָתוּב (ירמיה לב)
אִם לֹא בְרִיתִי יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת
שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי. הַתּוֹרָה
הִיא אֲרֻךְ חַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְאֲרֻךְ
הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַבָּא.

וְכֵן מִי שֶׁמְשַׁתְּדֵל בַּתּוֹרָה, כְּאִלוֹ
הַשְּׁתַּדֵּל בְּהִיכְלוֹ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, שֶׁהִיכְלוֹ הָעֲלִיּוֹן שֶׁל הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּךְ הוּא הִיא הַתּוֹרָה. וְכַשֶּׁאָדָם
עוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
עוֹמֵד שֵׁם וּמְקַשֵּׁב לְקוּלוֹ, כְּפָתוּב
(מלאכי א) וַיִּקְשֶׁב ה' וַיִּשְׁמַע וְגו'.

וְנִצּוֹל הָאָדָם מִשְׁלֹשָׁה דִּינִים:
מִדֵּין הָעוֹלָם הַזֶּה, וּמִדֵּין מִלֵּאפֵי
הַמּוֹת שֶׁלֹּא יְכוּל לְשַׁלֵּט עָלָיו,
וּמִדֵּין הַגֵּיהֶנֶם.

וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכָרוֹן. מִי הוּא? אֵלָּא
יֵשׁ סֵפֶר לְמַעְלָה וַיֵּשׁ סֵפֶר לְמַטָּה.
זְכָרוֹן - (אוח) הַבְּרִית הַקְּדוֹשׁ

אֶתֶר נִיּוּחָא, עַד דִּישְׁתְּלִים עוֹבְדוּי. בְּגִין דָּא,
בְּעֵי בַר נֶשׁ לְאִסְתְּפֻלָּא תְּדִיר בְּעוֹבְדוּי, וַיִּתּוּב
קָמִי מָרִיָּה.

וְכֵן אִסְתְּפֻל דָּוִד מִלְּפָא בְּדִינֵין אֵלִין דְּבַר נֶשׁ,
אֲקָדִים וְאָמַר (תהלים קד) בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי',
עַד לֹא תִפּוּק מִן עֲלֵמָא, בְּעוֹד דְּאֵנְתָּ אִשְׁתְּכַחַת
עִם גּוּפָא. וְכָל קָרְבִי אֶת שֵׁם קִדְשׁוֹ, אֵינּוֹן
שְׁיִיפֵי גּוּפָא, דְּמִשְׁתְּפִי כְּחֵדָא בְּרוּחָא. הַשְּׂאֵת
דְּתִשְׁתְּפַחוּן עִמָּה, אֲקָדִים לְבָרְכָא שְׂמָא
קְדִישָׁא, עַד לֹא יִמְטִי זְמַנָּא דְלֹא תִיכְלוּן
לְבָרְכָא, וְלֹא תִבְאָ בְּתִיּוּבְתָא, וְעַל דָּא אָמַר
בְּרַכִּי נַפְשִׁי אֶת יי' הַלְלוּיָהּ. אֶתּוּ אֵינּוֹן חֲבָרִיָּא
וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ.

רַבִּי חֲזִיא פְּתַח וְאָמַר, (דף ר' ע"א) (שמות לה) קָחוּ
מֵאִתְּכֶם תְּרוּמָה לַיְי'. תָּא חֲזִי קְדֻשָּׁא
בְּרִיךְ הוּא כַּד בָּרָא עֲלֵמָא, לָא בָרָא לִיָּהּ, אֵלָּא
בְּגִין דִּיִּתּוֹן יִשְׂרָאֵל, וְיִקְבְּלוּן אוֹרִיָּיתָא.
בְּאוֹרִיָּיתָא אִתְּבָרִי עֲלֵמָא, וְעַל אוֹרִיָּיתָא
קִיָּמָא. הָדָא הוּא דְכִתְיִב, (ירמיה לג) אִם לֹא בְרִיתִי
יוֹמֵם וְלַיְלָה חֻקּוֹת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא שָׁמַתִּי.
אוֹרִיָּיתָא אִיָּהּ אֲרַפָּא דְחִי בְּהַאי עֲלֵמָא,
וְאֲרַפָּא דְחִי בְּעֲלֵמָא דְאִתִּי.

וְכֵן מֵאֵן דְּאִשְׁתְּדֵל בְּאוֹרִיָּיתָא, כְּאִלוֹ אִשְׁתְּדֵל
בְּהִיכְלִיָּה דִּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא. דְּהִיכְלָא
עֲלָאָה דִּקְדוּשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אוֹרִיָּיתָא אִיָּהּ.
וְכֵן בַּר נֶשׁ עָסִיק בְּאוֹרִיָּיתָא, קְדֻשָּׁא בְּרִיךְ הוּא
קָאִים תַּמּוֹן, וְאִצִּית לְקִלְיָהּ, כְּמָה דְכִתְיִב, (מלאכי
א) וַיִּקְשֶׁב יי' וַיִּשְׁמַע וְגו'. וְאִשְׁתְּזִיב בַּר נֶשׁ
מִתְּלַת דִּינֵין: מִדֵּינָא דְהַאי עֲלֵמָא. וּמִדֵּינָא
דְּמִלְּאפֵי הַמּוֹת, דְּלֹא יְכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֶיהּ.
וּמִדֵּינָא דְגֵיהֶנֶם.

וַיִּכְתֹּב סֵפֶר זְכָרוֹן. מֵאִי אִיָּהּ. אֵלָּא אִית סֵפֶר
לְעִילָא, וְאִית סֵפֶר לְתַתָּא. זְכָרוֹן אֶתֶר (נ"א אֶת) קִיָּמָא קְדִישָׁא, דְּנִטִּיל

לְעִילָא, וְאִית סֵפֶר לְתַתָּא. זְכָרוֹן אֶתֶר (נ"א אֶת) קִיָּמָא קְדִישָׁא, דְּנִטִּיל

שנוטל וכונס אליו את כל החיים שלמעלה. ספר זכרון - שתי דרגות שהן אחת, וסוד זה שם יהו"ה שם אחד. יהו"ה אחד. והכל דבר אחד.

משום שיש שם יש שם. שם למעלה, שהוא נרשם (נקרא שם) ממה שלא ידוע ולא נרמז בידיעה כלל, וזו נקראת נקדה עליונה. שם למטה, שנקרא שם, מקצה השמים ועד קצה השמים, משום שקצה השמים נקרא זכרון. והשם הזה הוא נקדה שלמטה, שהוא שם מאותו זכרון, שהוא קצה השמים, שנוטל את כל החיים שלמעלה. וזהו קצה השמים שלמטה. והשם שלו היא הנקדה שלמטה. נקדה זו היא ספר שעומד בחשבון, וזהו ולחשבי שמו. הספר שאמרנו ושם - דבר אחד הוא בכל הצדדים.

הנקדה הזו, משום שהיא עומדת באמצע, היא עליונה על כל הנאחזים בה. ששה צדדים אחוזים בספר העליון, והוא עליון עליהם. ששה צדדים נאחזים בספר התחתון, והוא עליון עליהם. ועל זה ספר עליון וספר תחתון, והכל נקרא תורה. מה בין זה לזה? אלא, ספר עליון הוא תורה שבכתב, משום שהיא סתומה ולא עומדת, אלא רק בכתב, ששם הוא המקום להתגלות למטה. ומי הוא העולם הבא? ספר התחתון, זו תורה שנקראת תורה שבעל פה. ומי הוא על פה? אלו המרפבות של מטה, שהיא עומדת עליהן. ומשום שאינן בכלל של כתיבה שלמעלה, נקראים על פה.

ותורה זו עומדת על פה, משום שכתוב (בראשית ב) ומשם יפרד

וכניש לגביה, כל חיין דלעילא. ספר זכרון תרין דרגין דאינון חד, ורזא דא שם יהו"ה שם חד. יהו"ה חד. וכלא מלה חדא.

בגין דאית שם, ואית שם, שם לעילא, דאיהו אתרשים (ס"א אקרי שם) ממה דלא ידיע, ולא אתרמיז בידיעה כלל. ודא אקרי נקודה עלאה. שם לתתא, דאקרי שם, (דברים ד) מקצה השמים ועד קצה השמים, בגין דקצה השמים אקרי זכרון. והאי שם, איהו נקודה דלתתא, דאיהו שם מההוא זכרון, דאיהו קצה השמים, דנטיל כל חיין דלעילא. ודא איהו קצה השמים דלתתא. ושם דיליה איהו נקודה דלתתא. נקודה דא, איהו ספר דקיימא בחושבנא, ודא הוא ולחושבי שמו. ספר דקאמרן, ושם, חד מלה הוא, בכל סטריין.

נקודה דא בגין דקיימא באמצעיתא, איהו עלאה על כל דאתאחדן בה. שית סטריין, אתאחדן בספר עלאה, ואיהו עלאה עלייהו. שית סטריין אתאחדן בספר תתאה, ואיהו עלאה עלייהו. ועל דא, ספר עלאה, ספר תתאה, וכלא אקרי תורה.

מה בין האי להאי. אלא, ספר עלאה איהו תורה שבכתב. בגין דאיהו סתימא, ולא קיימא אלא בכתב, דתמן איהו אתר לאתגלאה לתתא. ומאן איהו עלמא דאתי. ספר תתאה, דא תורה דאקרי תורה שבעל פה, ומאן איהו על פה, אליון רתיכין דלתתא, דאיהו קיימא עלייהו. ובגין דלאו אינון בכללא דכתיבה דלעילא, אקרון על פה.

ותורה דא קיימא על פה, בגין דכתיב, (בראשית ב) ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים ותורה עלאה, אף על גב דאיהו קיימא לעילא,

והיה לארבעה ראשים. ותורה העליונה, אף על גב שהיא עומדת למעלה, לא נקראת על הפתב, אלא שבכתב, שעומדת בכתב, ואותו הפתב נעשה היכל אליה, והיא עומדת בתוך אותו ההיכל ונשמרת שם. ומשום כך נקראת תורה שבכתב ולא על פתב.

אבל התורה שלמטה היא עומדת על מרכבותיה, ונקראת על פה, שעומדת עליהן. ומשום שלא נחשבת (נתנה) מבפנים מפלל של פתיכה, לא נעשו היכל לנקדה הזו כמו אותה נקדה עליונה. ומשום שעומדת עליהן נקראת תרומה.

עוד שמעתי מן המנונה הקדושה. תרומה, מה זה תרומה? כמו שבארנו, שנים ממאה. בא וראה, כל הדרגות הללו הקדושות שבסוד האמונה שנגלה בהן הקדוש ברוך הוא, הן עשר דרגות, והן עשר אמירות, כמו שבארנו. ואלו העשר עולים למאה. וכשאנו צריכים הנקדה הפתחונית הזו להרים אותה, אסור לנו לקחתה לבדה, אלא אותה עם בעלה, והם השנים מהמאה שאמרנו, משום שאין צריך להפרידם כלל, אלא ליחדה עם בעלה. ולכן נקראת תרומה בכלל אחד.

ובא ראה, בכל יום הפרוז קורא: כל בני העולם, בכס עומד הדבר הזה. וזהו קחו מאתכם תרומה לה'. ואם תאמרו שהדבר קשה עליכם - כל נדיב לבו ביאה.

מה זה ביאה? אלא מפאן למדנו את סוד התפלה, שאדם שפוחד מרבונו ומכונן לבו ורצונו בתפלה, מתקן תקון העליון, כמו שבארנו. בראשונה בשירות ותשבחות שאומרים המלאכים העליונים למעלה. ובאותה

לא אקרי על הפתב, אלא שבכתב, דקיימא בכתב, והוא כתב אתעביד היכלא לגביה, ואיהי קיימא גו ההוא היכלא, ואתטמרת תמן. ובגין כך אקרי תורה שבכתב, ולא על פתב.

אבל תורה דלתתא, איהי קיימא על רתיכהא, ואקרי על פה, דקיימא עלייהו. ובגין דלא אתחשיבת (נ"א אתחייבת) מלגו, מפללא דכתיבה, לא אתעבידו היכלא להאי נקודה, פההיא נקודה עלאה. ובגין דקיימא עלייהו אקרי תרומה.

תו שמענא מבוצינא קדישא. תרומה. מהו תרומה. כמה דאוקימנא, תרי ממאה. תא חזי, כל אינון דרגין קדישין, די ברזא דמהימנותא, דקודשא בריך הוא אתגלי בהון, אינון עשר דרגין, ואינון עשר אמירן, כמה דאוקמיה. ואלין עשר סלקין למאה, וכד אצטריך לן להאי נקודה תתאה לארמא לה, אסיר לן לנטלא לה בלחודהא. אלא לה ולבעלה. ואינון תרי מאינון מאה דקאמרן, בגין דלא אצטריך לאפרשא לון כלל, אלא ליחדא לה ולבעלה. ועל דא אתקרי תרומה בכללא חדא.

ותא חזי, בכל יומא כרוזא קארי, כל בני עלמא, פכו קיימא מלה דא, ודא הוא (שמות לה) (דף ר' ע"ב) קחו מאתכם תרומה ליי'. ואי תימא דקשיא מלה עליכו. כל נדיב לבו ביאה.

מהו ביאה. אלא מהכא אוליפנא רזא לצלותא. דבר נש דדחיל למאריה ומכוין לפיה ורעותיה בצלותא, אתקין תקוונא דלעילא, כמה דאוקימנא. בקדמיתא בשירין ותושבחון, דקאמרין מלאכין עלאין לעילא.

עריכת התשפחות שאומרים
ישראל למטה, היא מקשטת את
עצמה ומתקנת בתקונייה כמו
אשה שמתקשטת לבעלה.

ובסודור התפלה, באותו התקון
של תפלת מישב, מתקנים את
עלמותיה וכל אלו שלה.
ומתקשטות כל עלמותיה, ואחר
כך הכל מתקנים ומסדרים.
וכשמגיעים לאמת ויציב, אז הכל
מתקנים, היא ועלמותיה, עד
שמגיעים לגאל ישראל, ואז צריך
לעמד הכל על מקומם.

משום שכאשר מגיע אדם לאמת
ויציב והכל מתקן, עלמותיה
נוטלות אותה, והיא נוטלת את
עצמה למלך העליון. פיון
שמגיעים לגאל ישראל, אזי
המלך הקדוש העליון נוסע
בדרגותיו ויוצא לקבל אותה.

ואנו מלפני המלך העליון צריכים
לעמד על מקומנו באימה
ברעדה, שהרי אז הוא מושיט
ימינו אליה, ואחר כך את שמאלו
ששם לה תחת ראשה, ואחר כך
מתחבקים שניהם כאחד
בנשיקה. ואלה הן השלש
הראשונות, וצריך אדם לשים לבו
ורצונו ולכונן בכל התקונים
והסודרים הללו של התפלה, פיו
ולבו ורצונו כאחד.

עכשו שהמלך העליון והגבירה
הם בחבור אחד בשמחה באותן
נשיקות - מי שצריך לבקש
בקשות, יבקש, שהרי אז שעת
רצון היא. פיון ששואל אדם
שאלותיו מלפני המלך והגבירה,
אז יתקין עצמו ברצונו ולבו
לשלש אחרות לעורר שמחה
שבפסוק, שהרי מאלו השלש הוא
מתברך בדבקות אחרת. ויתקין
אדם את עצמו לצאת מפניהם,
ולהניחם בשמחה גנוזה של אלו
השלש. ועם כל זה, שיהיה רצונו

ובהוא סדורא דתושפחון דקא אמרי ישראל
לתתא, איהי קשיטת גרמהא, ואתתקנת
בתקונהא. פאתתא דאתקשטת לבעלה.

ובסדורא דצלותא, בההוא תקונא דצלותא
דמיושב, אתקינו עולמתהא וכל
אינון דילה. ומתקשטון כל אינון בהדה, לבתר
דאתתקן פלא ואתסדרו, כד מוטו לאמת ויציב,
כדין פלא מתתקנא, איהי ועולמתהא, עד
דמוטו לגאל ישראל, כדין אצטריך למיקם
פלא על קיומיהו.

בגין דכד בר נש מטי לאמת ויציב, וכלא
אתתקן. עולמתהא נטלי לה, ואיהי
נטילת גרמה לגבי מלפא עלאה. פיון דמוטו
לגאל ישראל, כדין מלפא קדישא עלאה נטיל
בדרגוי, ונפיק לקבלא לה.

ואנו, מקמי מלפא עלאה בעינון לקיימא על
קיומנא, באימתא ברעדה. דהא כדין
אושטיט ימיניה לגבה, ולבתר שמאליה, דשוי
לה תחות רישה, ולבתר אתחבקו תרווייהו
כחדא בנשיקו. ואלין אינון תלת קדמיתא,
ובעי בר נש לשוואה לביה ורעותיה, ולכוונא
בכל הגי תקונין וסדורין דצלותא. פומיה
ולביה ורעותיה כחדא.

השתא דמלפא עלאה ומטרוניתא אינון
בחבורא כחדוה באינון נשיקין. מאן
דאצטריך למשאל שאלתין, ישאל. דהא כדין
שעתא דרעותא איהו. פיון דשאל בר נש
שאלתוי מקמי מלפא ומטרוניתא, כדין יתקין
גרמיה ברעותיה ולביה לתלתא אחרנין,
לאתערא חדוה דטמירו, דהא מאלין תלת
אתברכא בדבקותא אחרא. ויתקין בר נש
גרמיה למיפק מקמיהו, ולאנחא לון בחדוה
גניזא דאלין תלת. ועם כל דא, דיהא רעותיה,

שִׁיתְּבָרְכוּ הַתַּחֲתוֹנִים מֵאוֹתָן
בְּרֻכּוֹת שֶׁל שְׂמֵחָה נִסְתַּרְתָּ.

וְאִזְ צִרְיָךְ לִפְלַעַל פְּנֵי וְלִמְסַר אֶת
נַפְשׁוֹ בְּשַׁעַה שֶׁהִיא לֹקַחַת אֶת
הַנְּפֹשׁוֹת וְהַרוּחֹת. אִזְ זֹה הַשַּׁעַה
לִמְסַר נַפְשׁוֹ בְּתוֹךְ אוֹתָן נַפְשׁוֹת
שֶׁהִיא לֹקַחַת, שֶׁהִיא אִזְ צָרוּר
הַחַיִּים הוּא פְּרֹאֵי.

דְּבַר זֶה שֶׁמַּעֲתִי בְּסוּדוֹת שֶׁל
הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, וְלֹא נִתְּנָה לִי
רְשׁוּת לְגַלוֹת, פָּרַט לָכֵם חֲסִידִים
עֲלִיוֹנִים. שָׂאֵם בְּאוֹתָהּ שַׁעַה
שֶׁהִיא לֹקַחַת נַפְשׁוֹת וְרוּחֹת
בְּרֻצּוֹן שֶׁל דְּבִקּוֹת אַחַת, הוּא
יֵשִׁים לְבוֹ וְרֻצּוֹנוֹ לְזֶה, וְנוֹתֵן נַפְשׁוֹ
בְּדְבִקּוֹת בְּאוֹתוֹ הַרֻצּוֹן לְהַכְלִילָהּ
בְּאוֹתָהּ הַדְּבִקּוֹת. אִם מִתְּקַבְּלַת
בְּאוֹתָהּ שַׁעַה בְּאוֹתוֹ הַרֻצּוֹן שֶׁל
אוֹתָן נַפְשׁוֹת רוּחֹת וְנִשְׁמוֹת
שֶׁהִיא לֹקַחַת, זֶהוּ אָדָם שֶׁנֶּצְרָר
בְּצָרוּר הַחַיִּים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְעוֹד, שֶׁצִּרְיָךְ לְהַכְלִיל מִכָּל
הַצְּדִידִים, הַמְּלָךְ וְהַגְּבִירָה,
מִלְּמַעְלָה וּמִלְּמַטָּה, וְלִהְיוֹת
בְּנִשְׁמוֹת כָּל הַצְּדִידִים. מִתְּעַטְרַת
בְּנִשְׁמוֹת מִלְּמַעְלָה, וּמִתְּעַטְרַת
בְּנִשְׁמוֹת מִלְּמַטָּה. וְאִם אָדָם יִכּוֹן
לְבוֹ וְרֻצּוֹנוֹ לְכָל זֶה וְיִמְסַר נַפְשׁוֹ
מִלְּמַטָּה בְּדְבִקּוֹת וּבְרֻצּוֹן כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר, אִזְ הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
קוֹרָא לוֹ שְׁלוֹם לְמַטָּה, כְּמוֹ
שֶׁאוֹתוֹ הַשְׁלוֹם שֶׁלְּמַעְלָה, לְאוֹתוֹ
שֶׁמְבָרַךְ אֶת הַגְּבִירָה וּמְכַלִּיל
אוֹתָהּ וּמַעֲטֵר אוֹתָהּ בְּכָל
הַעֲטֻרוֹת.

אִךְ כֵּן, לְאִישׁ הַזֶּה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ
הוּא קוֹרָא לוֹ שְׁלוֹם לְמַטָּה, כְּמוֹ
שֶׁנֶּאֱמַר (שׁוֹפְטִים 1) וַיִּקְרָא לוֹ ה'
שְׁלוֹם. וְכָל יָמָיו כֵּן קוֹרְאִים לוֹ
לְמַעְלָה - שְׁלוֹם, מִשּׁוֹם שֶׁהַכְּלִיל
וְעֵטֶר אֶת הַגְּבִירָה לְמַטָּה כְּמוֹ
שֶׁאוֹתוֹ שְׁלוֹם לְמַעְלָה.

דִּיתְּבָרְכוּן תַּתְּאִי, מֵאִינוֹן בְּרַפָּאן דִּחְדוּה
טְמִירָא.

וּבְדִין אֲצִטְרִיךְ לְמַנְפַּל עַל אֲנַפּוּי, וְלִמְמָסַר
נַפְשִׁיהּ, בְּשַׁעַתָּא דְּאִיהִי נִקְטָא נַפְשִׁין
רוּחִין. כְּדִין אִיהִי שַׁעַתָּא לְמְמָסַר נַפְשִׁיהּ בְּגוּ
אִינוֹן נַפְשִׁין דְּאִיהִי נִקְטָא, דְּהָא כְּדִין צָרוּרָא
דְּחַיִּי אִיהוּ כְּדַקָּא יְאוּת.

מַלְּכָה דָּא שְׂמַעְנָא בְּרִזִּין דְּבוּצִינָא קְדִישָׁא, וְלֹא
אֲתִייהִיב לִי רְשׁוֹ לְגַלְגָּא, בְּרִ לְכוּ חֲסִידִי
עֲלִיוֹנִין. דְּאִי בְּהִיא שַׁעַתָּא דְּאִיהִי נִקְטָא
נַפְשִׁין וְרוּחִין בְּרַעוּ דְּדְבִיקוּתָא חֲדָא, אִיהוּ
יִשְׁוֵי לְבִיָּה וְרַעוּתִיהּ לְדָא, וְיִהִיב נַפְשִׁיהּ
בְּדְבִיקוּתָא, בְּהִיא רַעוּתָא, לְאֲכַלְלָא לָהּ
בְּהִיא דְּבִיקוּתָא. אִי אֲתַקְבַּלַת בְּהִיא שַׁעַתָּא
בְּהִיא רַעוּתָא, דְּאִינוֹן נַפְשִׁין רוּחִין וְנִשְׁמַתִּין
דְּאִיהִי נִקְטָא. הָאִי אִיהוּ בְּרִ נֶשׁ דְּאֲתַצְרִיר
בְּצָרוּרָא דְּחַיִּי בְּהִיא עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְּאֲתִי.

וְתוּ דְּבַעֲיָא לְאֲתַפְלָלָא מִכָּל סְטִרִין, מִלְּכָא
וּמִטְרוּנִיתָא, מִלְּעִילָא וּמִתַּתָּא,
וְלֹא תַעֲטֵרָא בְּנִשְׁמַתִּין בְּכָל סְטִרִין. אֲתַעֲטֵרַת
בְּנִשְׁמַתִּין מִלְּעִילָא, וְאֲתַעֲטֵרַת בְּנִשְׁמַתִּין
מִתַּתָּא. וְאִי בְּרִ נֶשׁ יִכּוֹיִן לְבִיָּה וְרַעוּתִיהּ לְכָל
דָּא, וְיִמְסַר נַפְשִׁיהּ מִתַּתָּא בְּדְבִיקוּתָא בְּרַעוּתָא
כְּמָה דְּאֲתַמַּר. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי
לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, כְּגוֹנָא דְּהִיא שְׁלוֹם
דְּלְעִילָא. הִיא דְּבְרִיךְ לָהּ לְמִטְרוּנִיתָא
וְאֲכַלִּיל לָהּ וְאֲעֵטֶר לָהּ בְּכָל עֲטִרִין.

אוּף הָכִי, הָאִי בְּרִ נֶשׁ קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא קְרִי
לִיָּה שְׁלוֹם לְתַתָּא, כְּמָה דְּאֲתַ אֲמַר (שׁוֹפְטִים
1) וַיִּקְרָא לוֹ יְיָ שְׁלוֹם. וְכָל יוֹמוֹי הָכִי קְרָאן לִיָּה
לְעִילָא, שְׁלוֹם. בְּגִין דְּאֲכַלִּיל וְאֲעֵטֶר
לְמִטְרוּנִיתָא לְתַתָּא, כְּגוֹנָא דְּהִיא שְׁלוֹם
לְעִילָא.

וְכַאֲשֶׁר אוֹתוֹ הָאָדָם מִסְתַּלֵּק מִן הָעוֹלָם הַזֶּה, נִשְׁמְתוּ עוֹלָה וּבִוְקֻעַת אֵת כָּל אוֹתָם הַרְקִיעִים וְאִין מוֹחָה בִּידָה. וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא לָהּ וְאוֹמֵר, (ישעיה נז) יְבוֹא שְׁלוֹם. וְהַשְׁכִּינָה אוֹמֵר, יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם וְגו'. וְיִפְתְּחוּ לָהּ שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר נְהוֹרוֹת אֶפְרָסְמוֹן טְהוֹר, וְלֹא יִהְיֶה מִי שְׂמִימָחָה בִּידָה. וְעַל כֵּן, אֲשֶׁרֵי מִי שְׂיִשִּׁים לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ לְזֶה, וְעַל זֶה כְּתוּב, כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאֶה אֶת תְּרוּמַת ה' לְמִלְךָ הָעֲלִיּוֹן, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאֵר. הַרִים רַבִּי אֲבָא אֶת קוּלוֹ וְאָמַר, אוֹי, רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֵתָהּ בְּחַיִּים, וְאֲנִי בּוֹכָה עֲלֶיךָ. לֹא עֲלֶיךָ אֲנִי בּוֹכָה, אֲלֵא אֲנִי בּוֹכָה עַל הַחֲבָרִים וּבּוֹכָה עַל הָעוֹלָם. רַבִּי שְׁמַעוֹן הוּא כְּמוֹ מְנוּרָה שֶׁל נֵר שְׂדוּלֵק לְמַעְלָה וְדוּלֵק לְמַטָּה, וּבְאֹר שְׂדוּלֵק לְמַטָּה מְאִירִים לְכָל הָעוֹלָם. (מאיר לַמַּעְלָה) אוֹי לְעוֹלָם כְּשִׁיִּסְתַּלֵּק הָאֹר שְׁלִמַטָּה לְאֹר שְׁלִמַמְעָלָה, מִי יֵאִיר לָנוּ אֶת אוֹר הַתּוֹרָה לְעוֹלָם? קָם רַבִּי אֲבָא וְנָשַׁק אֶת רַבִּי חִיָּיא. אָמַר לוֹ, הַדְּבָרִים הַלְלוּ הֵיוּ תַחַת יָדְךָ, וְעַל כֵּן הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁלַחֲנֵי עַד לְכָאן לְהַתְחַבֵּר עִמָּכֶם. אֲשֶׁרֵי חֲלָקֵי.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח פְּסוּק אַחֲרָיו וְאָמַר, וְכָל חֲכָם לֵב בְּכֶם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ וְגו'. פְּסוּק זֶה פְּרֻשָׁהוּ. אֲבָל בֹּא וּרְאֵה, בְּשַׁעֲהָ שְׁאָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַשָּׁה, (דברים א) הִבּוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְוִנִים, בְּחֵן אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל וְלֹא מִצָּא נְבוֹנִים. זֶהוּ שְׁפָתוֹב וְאֶקַּח אֶת רֵאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדַעִים, וְאֵלּוּ נְבוֹנִים לֹא כְּתוּב. וְאִם תֹּאמַר שֶׁנְּבוֹן הִיא דְרָגָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה מְחֻכָּם - כֵּן זֶה וְדָא!

מַה בֵּין זֶה לְזֶה? חֲכָם, הָרִי פְּרֻשָׁה, שְׁאִפְלוּ תַלְמִיד הַמְּחַכֵּים

וְכָר אִסְתַּלֵּק הַהוּא בַר נֶשׁ מֵהָאֵי עֲלֵמָא, נִשְׁמְתִיהַ סְלָקָא וּבִקְעָא בְּכָל אֵינוֹן רְקִיעִין, וְלִית מָאן דִּימְחֵי בִידָה. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא קָרִי לָהּ וְאָמַר (ישעיה נז) יְבוֹא שְׁלוֹם. וְשְׁכִינְתָא אֲמָרָה, יְנוּחוּ עַל מִשְׁכְּבוֹתֵם וְגו'. וְיִפְתְּחוּ לָהּ (דף ר"א ע"א) תְּלִיסַר טוֹרֵי דְאֶפְרָסְמוֹנָא דְכִיָּא, וְלֹא יִהְיֶה מָאן דִּימְחֵי בִידָה. וְעַל דָּא, זִכָּאָה אִיהוּ מָאן דִּישְׁוֵי לְבִיָּה וְרַעוּתִיהַ לְדָא. וְעַל דָּא כְּתִיב, כָּל נְדִיב לְבוֹ יְבִיאֶה אֶת תְּרוּמַת יְי' לְגַבֵּי מִלְכָּא עֲלֵאָה, כְּמָה דְאִתְמַר.

אַרִים רַבִּי אֲבָא קָלִיָּה, וְאָמַר, וְוִי רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֲנִתְ בְּחַיִּין, וְאֲנָא בְּכִינָא עֲלֶיךָ. לֹא עֲלֶיךָ בְּכִינָא, אֲלֵא בְּכִינָא עַל חֲבַרְיָא, וּבְכִינָא עַל עֲלֵמָא. רַבִּי שְׁמַעוֹן כְּבוֹצִינָא דְשַׁרְגָּא, דְאֲדִלִיק לְעֵילָא וְאֲדִלִיק לְתַתָּא. וּבְנַהוּרָא דְאֲדִלִיק לְתַתָּא, נַהִירִין כָּל בְּנֵי עֲלֵמָא, (נ"א נהיר לעילא) וְוִי לְעֵלְמָא, כַּד יִסְתַּלֵּק נַהוּרָא דְלְתַתָּא בְּנַהוּרָא דְלְעֵילָא. מָאן יְנַהִיר נַהוּרָא דְאוּרִייתָא לְעֵלְמָא. קָם רַבִּי אֲבָא וְנָשִׁיק לְרַבִּי חִיָּיא. אָמַר לִיָּה מְלִין אֵלִין הוּוּ תַחַת יָדְךָ, וְעַל דָּא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא שְׂדַרְנֵי עַד הָכָא, לְאַתְחַבְרָא עִמָּכוֹן זִכָּאָה חוּלְקֵי.

רַבִּי יוֹסִי פִתַּח קָרָא אֲבַתְרִיָּה וְאָמַר, (שמות לה) וְכָל חֲכָם לֵב בְּכֶם יִבְאוּ וַיַּעֲשׂוּ וְגו', הָאֵי קָרָא אוּקְמוּהַ. אֲבָל תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְאָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְמַשָּׁה, (דברים א) הִבּוּ לָכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וְנִבְוִנִים, אֲשַׁגַּח בְּכָל יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אֲשַׁכַּח נְבוֹנִים, הָדָא הוּא דְכְּתִיב, וְאֶקַּח אֶת רֵאשֵׁי שְׁבֻטֵיכֶם אֲנָשִׁים חֲכָמִים וַיְדַעִים, וְאֵלּוּ נְבוֹנִים לֹא כְּתִיב. וְאִי תִימָא דְנְבוֹן אִיהוּ דְרָגָא עֲלֵאָה מְחַכָּם, הָכִי אִיהוּ וְדָאֵי.

מַה בֵּין הָאֵי לְהָאֵי. חֲכָם, הָאֵ אוּקְמוּהַ,

את רבו נקרא חכם. חכם, שיוֹדע לַעצֵמוֹ כֹּל מֵה שְׁצָרֶיךָ. בְּנִבּוֹן יֵשׁ כְּמֵה דְרָגוֹת - שְׁמִסְתַּפֵּל בְּכָל, וְיֹדֵעַ בְּשֵׁלוֹ וּבְאַחֵרִים, וְסִימְנָךְ - (משלי יב) יֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמְתּוֹ. (שמואל ב-ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. וְכֵאֵן חָכֵם לֵב דּוֹקָא. בְּלֵב חָכֵם, וְלֹא כְּמִקּוֹם אַחֵר, מִשּׁוּם שְׁעוֹמֵד בְּלֵב, וְנִבּוֹן לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה, מִסְתַּפֵּל בְּעַצְמוֹ וּבְשֵׁל אַחֵרִים.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה וְגו'. כֵּאֵן בְּתַפְלָה שְׁצָרֶיךָ אָדָם לְהִתְפַּלֵּל לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, שֶׁהִיא עֲבוּדָה אַחַת גְּדוּלָּה וְנִכְבְּדָה מֵאוֹתָן הַעֲבוּדוֹת שֶׁל רַבּוֹנוֹ. בֹּא וּרְאֵה, יֵשׁ עֲבוּדָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁעוֹמֵד בְּמַעֲשֵׂה, שֶׁהִיא עֲבוּדָה שְׁעוֹמֵד בְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹף וְהִיא עֲבוּדָה. וְיֵשׁ עֲבוּדָה שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהִיא עֲבוּדָה יוֹתֵר פְּנִימִית, שֶׁהִיא עֵקֶר הַכֹּל, וְעוֹמֵדֵת בְּאוֹתָהּ עֲבוּדָה פְּנִימִית שֶׁהִיא עֵקֶר הַכֹּל.

בְּגוֹף יֵשׁ שְׁנַיִם עֲשָׂרַי אֵיבָרִים שְׁעוֹמְדִים בְּמַעֲשֵׂה הַגּוֹף, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוֹ, וְאֵלוֹ הֵם אֲבָרֵי הַגּוֹף וְעֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שְׁמַעֲשֵׂה עוֹמֵד בְּהֵם. מִשּׁוּם שְׁעֲבוּדַת הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הִיא בְּשְׁנֵי צְדָדִים, בְּאֲבָרֵי הַגּוֹף הַחִיצוֹנִיִּים, וְיֵשׁ שְׁנַיִם עֲשָׂרַי אֵיבָרִים אַחֵרִים פְּנִימִיִּים לְפָנִים מִהַגּוֹף. וְהֵם תְּקוּנִים פְּנִימִיִּים לְפָנִים מִהַגּוֹף לְתַקֵּן בְּהֵם הַתְּקוּן שֶׁל הַרוּחַ, שֶׁהִיא עֲבוּדָה נִכְבְּדָה פְּנִימִית שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּמוֹ שְׁבָאֲרָנוֹ בְּתוֹךְ הַסּוּדוֹת הַפְּנִימִיִּים שְׁאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְהֵם סוּד הַחֲכָמָה הַעֲלִיּוֹנָה, וְנוֹדְעוֹ בֵּין הַחֲבָרִים, אֲשֶׁרֵי חִלְקֵם.

תַּפְּלֵת הָאָדָם הִיא עֲבוּדַת הַרוּחַ, וְהִיא עוֹמֵדֵת בְּסוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים, וְאֵנְשִׁים לֹא יוֹדְעִים, שֶׁהִיא תַּפְּלֵת

דְּאֵפִילוֹ תַלְמִיד הַמַּחְפִּים לְרַבִּיהַ אֲקָרִי חָכֵם. חָכֵם, דִּידֵעַ לְגַרְמִייה כֹּל מֵה דְאֲצֻטְרִיךְ. נִבּוֹן כְּמֵה דְרָגִין אֵית בִּיהַ, דְאֲסְתַּפֵּל בְּכָלָא, וְיֹדֵעַ בְּדִילִיהַ וּבְאַחֲרָנִין. וְסִימְנָךְ, (משלי יב) יוֹדֵעַ צְדִיק נֶפֶשׁ בְּהִמְתּוֹ. (שמואל ב ב כג) צְדִיק מוֹשֵׁל יִרְאֵת אֱלֹהִים. וְהֵכֵא חָכֵם לֵב דִּיִּיקָא. בְּלֵב חָכֵם, וְלֹא בְּאַתְרָא אַחֲרָא, בְּגִין דְּקִיִּמָּא בְּלֵב, וְנִבּוֹן לְעֵילָא וְתַתָּא, אֲסְתַּפֵּל בְּדִילִיהַ וּבְאַחֲרָנִין.

פֶּתַח וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָה וְגו', הֵכֵא בְּצִלוֹתָא דְבַעֲי בַר נֶשׁ לְצִלָּאָה קַמִּייה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיְהִי פּוֹלְחָנָא חֲדָא רַבָּא וְיִקְרָא, מְאִינוֹן פּוֹלְחָנִין דְּמְאָרִייה. תָּא חֲזִי, אֵית פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּקִיִּמָּא בְּעוֹבְדָא, דְּאִיְהוּ פּוֹלְחָנָא דְּקִיִּמָּא בְּעוֹבְדָא דְּגוֹפָא, וְאִיְהוּ פּוֹלְחָנָא. וְאֵית פּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּאִיְהוּ פּוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה יַתִּיר, דְּאִיְהוּ עֵקְרָא דְּכָלָא, קִיִּמָּא בְּהֵוּא פּוֹלְחָנָא פְּנִימָאָה, דְּאִיְהוּ עֵקְרָא דְּכָלָא.

בְּגוֹפָא אֵית תְּרִיסַר שְׁיִיפִין, דְּקִיִּמִין בְּעוֹבְדָא דְּגוֹפָא, כְּמֵה דְּאוּקִימָנָא. וְאִינוֹן שְׁיִיפִין דְּגוֹפָא, וּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּעוֹבְדָא קִיִּמָּא בְּהוּ. בְּגִין דְּפּוֹלְחָנָא דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּתִרִין סְטְרִין, שְׁיִיפִין דְּגוֹפָא לְבַר, וְאֵית תְּרִיסַר שְׁיִיפִין אַחֲרָנִין, פְּנִימָאִין לְגוֹ מִן גּוֹפָא. וְאִינוֹן תְּקוּנִין פְּנִימָאִין לְגוֹ מִן גּוֹפָא, לְאַתְתַּקְנָא בְּהוּ תְּקוּנָא דְּרוּחָא, דְּאִיְהוּ פּוֹלְחָנָא יִקְרָא פְּנִימָאָה דְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כְּמֵה דְּאוּקִימָנָא גּוֹ רִזִּין פְּנִימָאִין דְּקְאָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, וְאִינוֹן רִזָּא דְּחֲכָמָתָא עֲלָאָה, וְאַתִּידִיעוֹ בִּינֵי חֲבָרָא, זְפָאָה חוּלְקִיְהוֹן.

צִלוֹתָא דְּבַר נֶשׁ, אִיְהוּ פּוֹלְחָנָא דְּרוּחָא, וְאִיְהוּ קִיִּמָּא בְּרִזִּין עֲלָאִין, וּבְגִי נֶשׂא לָא

הָאָדָם בּוֹקֵעַת אֲוִירִים וּבּוֹקֵעַת
רְקִיעִים וּפּוֹתַחַת פְּתָחִים וְעוֹלָה
לְמַעְלָה.

בְּשַׁעַה שְׁמֵאִיר הָאֹר וּנְפִרְד הָאֹר
מִן הַחֲשֵׁכָה, אֲזִי הַפְּרוֹז הוֹלֵךְ בְּכָל
הַרְקִיעִים: הַתְּתַקְנוּ בְּעֲלֵי
הַפְּתָחִים, בְּעֲלֵי הַהִיכָלוֹת, כֹּל
אֶחָד וְאֶחָד עַל מִשְׁמֶרְתּוֹ, מִשׁוּם
שְׂאוֹתָם שְׂשׁוֹלְטִים בְּיוֹם אֵינָם
שׁוֹלְטִים בְּלַיְלָה. וּכְשֶׁנִּכְנַס
הַלַּיְלָה, מְעַבְרִים שְׁלִיטֵי הַיּוֹם,
וּמִתְמַנִּים שְׁלִיטִים אַחֲרֵים
שְׂשׁוֹלְטִים בְּלַיְלָה, וּמִתְחַלְפִים
אֵלֶּה בְּאֵלֶּה.

וְסוּד זֶה - (בְּרֵאשִׁית א) אֵת הַמָּאוֹר
הַגָּדֹל לְמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וְגו' .
וּמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וּמַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה,
יֵשׁ שְׁלִיטִים שְׁמֻמָּנִים בְּיוֹם, וְיֵשׁ
שְׁלִיטִים שְׁמֻמָּנִים בְּלַיְלָה. וְאֵלוֹ
נִקְרְאוּ מַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם, וְאֵלוֹ
נִקְרְאוּ מַמְשַׁלֵּת הַלַּיְלָה.

כְּשֶׁנִּכְנַס הַלַּיְלָה, יוֹצֵא פְּרוֹז:
הַתְּתַקְנוּ שְׁלִיטֵי הַלַּיְלָה כֹּל אֶחָד
וְאֶחָד לְמִקוּמוֹ. וּכְשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם,
פְּרוֹז יוֹצֵא: הַתְּתַקְנוּ שְׁלִיטֵי הַיּוֹם
כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקוּמוֹ. (אֹו מְעַבְרִים
שְׁלִיטֵי הַלַּיְלָה וּמִתְמַנִּים שְׁלִיטֵי הַיּוֹם)
וּכְשֶׁהַפְּרוֹז מִכְרִיז, אֲזִי כָּלֵם, כֹּל
אֶחָד וְאֶחָד נִפְקֵד עַל אוֹתוֹ מִקוּם
שְׂרָאוֹי לוֹ. אֲזִי הַשְׂכִּינָה מִקְדִּימָה
וְיוֹרְדָתָ, וְיִשְׂרָאֵל נִכְנָסִים לְבֵית
הַכְּנֶסֶת לְשַׁבַּח אֵת רַבּוֹנָם
וּפּוֹתַחִים בְּשִׁירוֹת וְתִשְׁבָּחוֹת.

שְׂצָרִיךְ לוֹ לְאָדָם, שְׂפִינֹן שֶׁהַתְּקִין
עֲצָמוֹ לְעִבּוּדַת הַמַּעֲשֵׂה בְּתַקּוּנֵי
מִצְוָה וּקְדוּשָׁה, לִיחַד לְבוֹ בְּתַקּוּן
שֶׁל הַעֲבוּדָה הַפְּנִימִית שֶׁל אָדוֹנוֹ,
וְלִשְׁיִם אֵת לְבוֹ וּרְצוֹנוֹ בְּאוֹתָהּ
עֲבוּדָה שֶׁל אוֹתָם דְּבָרִים (שְׂאוּמֵר),
שֶׁהָרִי הַדְּבּוּר עוֹלָה.

וְאוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁעוֹמְדִים בְּאוֹר,
הַתְּמַנּוּ לְאַרְבַּעַת צְדָדֵי הָעוֹלָם.

יְדַעִין, דִּהָא צְלוֹתָא דְּבַר נָשׁ בְּקֵעַת אֲוִירִין,
בְּקֵעַת רְקִיעִין, פְּתַחַת פְּתָחִין, וְסִלְקָא לְעִילָא.

בְּשַׁעַתָּא דְּנִהִיר נְהוֹרָא, וְאַתְּפָרֵשׁ נְהוֹרָא מִן
חֲשׁוּכָא, כְּדִין פְּרוֹזָא אֲזֵלָא בְּכֻלְהוּ
רְקִיעִין, אַתְּתַקְנוּ מְאִירֵי דְּפְתָחִין, מְאִירֵיהוּן
דְּהִיכְלִין, כֹּל חַד וְחַד עַל מְטְרִיָּה. בְּגִין דְּאֵינּוּן
דְּשִׁלְטַנְיָהוּן בִּימְמָא, לָאו אֵינּוּן דְּשִׁלְטַנְיָהוּן
בְּלַיְלָא. וְכַד עָאל לַיְלָא, אַתְּעַבְרוּ שׁוֹלְטַנִּין
דִּימְמָא, וְאַתְּמַנּוּן שִׁלְטַנִּין אַחְרַנִּין, דְּשִׁלְטִין
בְּלַיְלָא, וְאַתְּחַלְפֵן אֵלִין בְּאֵלִין.

וְרוֹזָא דָּא, (בְּרֵאשִׁית א) אֵת הַמָּאוֹר הַגָּדוֹל לְמַמְשַׁלֵּת
הַיּוֹם וְגו' . וּמַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם וּמַמְשַׁלֵּת
הַלַּיְלָה, שׁוֹלְטַנִּין אֵינּוּן דִּי מְמַנְן בִּימְמָא,
וְשׁוֹלְטַנִּין אֵינּוּן דִּי מְמַנְן בְּלַיְלָא. וְאֵלִין
אֶקְרוּן מַמְשַׁלֵּת הַיּוֹם. וְאֵלִין אֶקְרוּן מַמְשַׁלֵּת
הַלַּיְלָה.

בַּד עָאל לַיְלָא, פְּרוֹזָא נִפְקָא, אַתְּתַקְנוּ
שׁוֹלְטַנִּין דְּלַיְלָא, כֹּל (דָּר"א ע"ב) חַד וְחַד
לְאַתְרִיָּה. וְכַד נְהִיר יְמַמָּא, פְּרוֹזָא נִפְקָא,
אַתְּתַקְנוּ שׁוֹלְטַנִּין דִּימְמָא, כֹּל חַד וְחַד
לְאַתְרִיָּה. (כְּדִין מִתְעַבְרֵי שְׁלִמְנוּ דְּלַיְלָא וְאַתְּתַקְנוּן שְׁלִמְנוּ דִּימְמָא)
וְכַד פְּרוֹזָא אַכְרִיז, כְּדִין כֻּלְהוּ כֹּל חַד וְחַד,
אַתְּפַקֵּד עַל הַהוּא אַתְרֵ דְּאַתְחַזִּי לִיהַ. כְּדִין
שְׂכִינְתָּא קְדָמָא, וְנַחְתָּא, וְיִשְׂרָאֵל עָאלִין לְבִי
כְּנִישְׁתָּא, לְשַׁבְּחָא לְמְאִירֵיהוּן, פְּתַחִין בְּשִׁירִין
וְתוֹשְׁבָחִין.

דְּבַעִי לִיהַ לְפַר נָשׁ, פִּינֹן דְּאַתְתַּקִּין גְּרַמִּיָּה
בְּפוֹלְחָנָא דְּעוֹבְדָא, בְּתַקּוּנֵי דְּמִצְוָה
וּקְדוּשָׁה, לִיחַדָּא לְבִיָּה בְּתַקּוּנָא דְּפוֹלְחָנָא
פְּנִימָאָה דְּמְאִירֵיהַ, וְלִשְׁוֹאָה לְבִיָּה וּרְעוּתִיָּה
בְּהַהוּא פּוֹלְחָנָא דְּאֵינּוּן מְלִין, (ד"א דְּקַמְמֵר) דִּהָא
מְלָה סִלְקָא.

וְאֵינּוּן מְמַנְן דְּקִימִין בְּאוֹרָא, אַתְּמַנּוּן לְאַרְבַּע סְטְרֵי עֲלָמָא. לְסְטְרֵי מְזַרְחָ

לְצַד מְזַרְחַת הַתְּמֵנָה מִמֶּנָּה אָחַד שְׁעוֹמֵד בְּאֹיֹר לְאוֹתוֹ צַד, וְשָׁמוּ גִזְרֵי־א, וְעָמוּ שָׂרִים מִמֶּנִּים אַחֲרֵים, שֶׁהֵם מַחֲכִים לְאוֹתוֹ דְּבוּר שֶׁל תְּפִלָּה, וְעוֹלָה בְּאֹיֹר בְּאוֹתוֹ צַד, וְנוֹטֵל אוֹתוֹ אוֹתוֹ הַמִּמֶּנָּה.

אִם הַדְּבוּר הַזֶּה הוּא פְּרָאוֹי, וְכָל אוֹתָם שָׂרִים נוֹשְׁקִים אֶת אוֹתוֹ דְּבוּר וְעוֹלִים עִמוֹ עַד לְאוֹתוֹ אֹיֹר שֶׁל הַרְקִיעַ לְמַעְלָה, שֶׁשָּׁם מִמֶּנִּים שָׂרִים אַחֲרֵים - בְּשִׁעָה שְׁנוֹשְׁקִים אֶת אוֹתוֹ דְּבוּר, פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים: אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל שְׁאַתֶּם יוֹדְעִים לְעֵטֵר אֶת אֲדוֹנֵכֶם בְּעֵטְרוֹת קְדוֹשׁוֹת. אֲשֶׁרִי הִפָּה שְׁדָּבוּר שֶׁל הַעֲטָרָה הַזֹּאת יֵצֵא מִמֶּנּוּ.

וְאִז פּוֹרְחוֹת הַאוֹתִיּוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּאֹיֹר שְׁבִשָּׁם הַקְּדוֹשׁ שֶׁל שְׁתֵּים עָשָׂר אוֹתִיּוֹת, שְׁאוֹתוֹ שֵׁם שׁוֹלֵט בְּאֹיֹר, וְזֶהוּ שֵׁם שְׁהִיָּה טָס בּוֹ אֵלֶיהוּ עַד שְׁעָלָה לְשָׁמַיִם. וְזֶהוּ מֵה שְׁאָמַר עוֹבְדֵיָה לְאֵלֶיהוּ, (מַלְכִים-א יח) וְרוּחַ ה' יִשְׁאָף. מִשׁוּם שְׁבִשָּׁם הַזֶּה הִיָּה טָס בּוֹ אֵלֶיהוּ בְּאֹיֹר, וְזֶהוּ הַשֵּׁם שְׁשׁוֹלֵט בְּאֹיֹר. וְאוֹתָן הַאוֹתִיּוֹת פּוֹרְחוֹת וְעוֹלוֹת בְּאוֹתוֹ דְּבוּר, וְאוֹתוֹ הַמִּמֶּנָּה שְׁמִפְתַּחוֹת הָאֹיֹר בְּיָדוֹ, וְכָל אוֹתָם הַמִּמֶּנִּים הָאֲחֵרִים, כָּלֵם עוֹלִים בּוֹ עַד לְרַקִּיעַ, וְנִמְסַר בְּיַד מִמֶּנָּה אַחַר הַלְּעֻלוֹת לְמַעְלָה.

לְצַד דְּרוֹם יֵשׁ מִמֶּנָּה אַחַר שְׁשׁוֹלֵט בְּאֹיֹר לְאוֹתוֹ הַצֵּד, וְכַמָּה מִמֶּנִּים וְשָׂרִים אַחֲרֵים עִמוֹ, וְשָׁמוּ פְּסֻגְנֵי־הָ, וְבוֹ נֶאֱחָזִים (וְלוֹ נִמְסְרוּ) מִפְּתַחוֹת הָאֹיֹר שֶׁל אוֹתוֹ צַד. וְכָל אוֹתָם בְּעֲלֵי צָרָה שְׁמֵתִפְלָלִים תְּפִלָּה לְאֲדוֹנָם מֵתוֹךְ צָרָה, מֵתוֹךְ שְׁכֻרוֹן הַלֵּב - אִם אוֹתוֹ הַדְּבוּר פְּרָאוֹי, הוּא עוֹלָה לְאֹיֹר בְּאוֹתוֹ צַד, וְהַמִּמֶּנָּה הַזֶּה נוֹטֵל אוֹתוֹ וְנוֹשֵׁק אוֹתוֹ (מִשׁוּם שְׁעָלָה בְּאוֹתוֹ צַד). וְכַשְׁנוֹשֵׁק אוֹתוֹ, פּוֹתֵחַ וְאוֹמֵר:

אֲתִמְנָא מִמְּנָא חַד, דְּקִיִּמָּא בְּאֹיֹרָא לְהֵוּא סְטָרָא, גִּזְרֵי־א שְׁמִיָּה, וְעַמִּיָּה סְרַכִּין מִמְּנָן אַחְרַנִּין, דְּאִינוּן מְחַפְּאֵן לְהֵיָּא מְלָה דְּצִלוֹתָא, וְסִלְקָא בְּאֹיֹרָא בְּהֵוּא סְטָרָא, וְנִטִּיל לָהּ הָאִי מִמְּנָא.

אִי הִיא מְלָה כְּדָקָא יְאוֹת, הוּא, וְכָל אִינוּן סְרַכִּין נִשְׁקִין לְהֵיָּא מְלָה, וְסִלְקִין עִמָּה עַד הֵוּא אֹיֹרָא דְּרַקִּיעָא לְעִילָא, דְּתַמְּן מִמְּנָן סְרַכִּין אַחְרַנִּין. בְּשִׁעְתָּא דְּנִשְׁקִי לְהֵיָּא מְלָה, פְּתַחִי וְאֹמְרִי, זַפְּאִין אֲתוּן יִשְׂרָאֵל, דִּידְעִיתוּ לְאֵעְטָרָא לְמֵאֲרִיכוֹן בְּעֵטְרִין קְדִישִׁין זַפְּאָה אִיהוּ פּוֹמָא, דְּמְלָה דְּעֵטְרָא דָּא נִפְקָא מִנִּיהּ.

בְּרִין פְּרַחִין אֲתוּן דְּקִיִּמִין בְּאֹיֹרָא, דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא דְּתַרִּיסָר אֲתוּן, דְּהֵוּא שְׁמָא שְׁלִיט בְּאֹיֹרָא, וְהָאִי אִיהוּ שְׁמָא, דְּהֵוּ טָאס בִּיהּ אֵלֶיהּ, עַד דְּאִסְתַּלַּק לְשְׁמִיָּא. וְהִיָּנוּ דְּקָאֵמַר עוֹבְדֵיָה לְאֵלֶיהוּ, (מַלְכִים א יח) וְרוּחַ יְי' יִשְׁאָף. בְּגִין דְּבִשְׁמָא דָּא, הֵוּא אֵלֶיהוּ טָאס בִּיהּ בְּאֹיֹרָא, וְהָאִי אִיהוּ שְׁמָא דְּשִׁלִּיט בְּאֹיֹרָא.

וְאִינוּן אֲתוּן פְּרַחִין וְסִלְקִין בְּהֵיָּא מְלָה, וְהֵוּא מִמְּנָא דְּמִפְּתַחֵן דְּאֹיֹרָא בִּידֵיהּ, וְכָל אִינוּן מִמְּנָן אַחְרַנִּין, כְּלָהוּ סִלְקִין בִּיהּ עַד רַקִּיעָא, וְאֲתִמְסַר בְּיָדָא דְּמִמְּנָא אַחְרָא, לְסִלְקָא לְעִילָא.

לְסֵטֵר דְּרוֹם, אִית מִמְּנָא אַחְרָא דְּשִׁלְטָא בְּאֹיֹרָא לְהֵוּא סְטָר, וְכַמָּה מִמְּנָן אַחְרַנִּין וְסְרַכִּין עִמִּיָּה. פְּסֻגְנֵי־הָ שְׁמִיָּה, וְבִיהּ מֵתֵאֲחַדֵּן (נ"א וְלִיָּה אֲתִמְסְרָאן) מִפְּתַחֵן דְּאֹיֹרָא לְהֵוּא סְטָר. וְכָל אִינוּן מֵאֲרִי דְּעָקוּ, דְּצִלְאֵן צִלוֹתָא לְמֵאֲרִיָּהוּן מִגּוֹ עֲקֻתָא, מִגּוֹ תְּבִירוֹ דְּלִבָּא, אִי הֵיָּא מְלָה כְּדָקָא יְאוֹת, סִלְקָא לְאֹיֹרָא בְּהֵוּא סְטָרָא, וְנִטִּיל לָהּ הָאִי מִמְּנָא, וְנִשְׁיֵק לָהּ (ס"א בְּגִין דְּסִלְקָא כְּהֵוּא סְטָרָא) כַּד נִשְׁיֵק לָהּ, פְּתַח

וְאָמַר, קִדְשָׁא בְרִיךְ הוּא יְחוּס לְקַבְּלֵךְ (נ"א וְעֹלָה) וּבִגְיִנְךָ יִתְמַלֵּי רַחֲמִין.

סִלְקִין עֲמָה כָּל אֵינּוֹן מְמַנָּן קִדְּשִׁין, וְכָל אֵינּוֹן סֹרְכִין דִּיהוּא סְטָרָא. וּפְרַחֲיִן אַתּוּן דְּשָׂמָא קִדְּשָׁא, דְּאֵינּוֹן אַרְבַּע אַתּוּן, דְּמַתְעַטְרִין וְשִׁלְטִין בִּיהוּא סְטָרָא דְּאֹיְרָא, וְסִלְקִין בִּיהוּא סְטָרָא דְּאֹיְרָא, עַד רְקִיעָא, עַד הוּא מְמַנָּא דְּרְקִיעָא דְּשִׁלְטִיט בִּיהוּא סְטָרָא.

לְסִטְרָא צְפוֹן, אֵית מְמַנָּא אַחְרָא, וְעֲמִיה פְּמָה סֹרְכִין מְמַנָּן דְּשִׁלְטִין בְּאֹיְרָא, וְהוּא מְמַנָּא פְּתַחֲיָה שְׁמִיה, וְהָאֵי אַתְּמַנָּא בְּאֹיְרָא לִיהוּא סְטָרָא, וְכָל אֵינּוֹן דְּמַצְלָאן צְלוֹתִין עַל בְּעֲלֵי דְּכְבוֹ דְּעִקִּין לוֹן, וְכַד מְלָה דִּיהוּא צְלוֹתָא סִלְקָא לְאֹיְרָא בִּיהוּא סְטָרָא, אֵי זְכָאָה הוּא, נְטִיל לָהּ הָאֵי מְמַנָּא, וְנִשְׁיֵק לָהּ.

בְּדִין אַתְּעַר רוּחָא חָדָא דְּנַפְקָא מִגּוֹ תְּהוּמָא בְּסְטָרָא דְּצְפוֹן, וְהוּא רוּחָא קְאֵרִי בְּכָל אֵינּוֹן אֹיְרִין, וְנִטְלִי כְּלָהוּ הֵהוּא מְלָה, וְסִלְקִין לָהּ עַד רְקִיעָא וְנִשְׁקִין לָהּ. פְּתַחֲי וְאִמְרִי, מָרְךָ יְרַמֵּי שְׁנַאָךְ לְקַמְךָ.

וְאֹזְרָא וְסִלְקָא וּבִקְעָא רְקִיעִין (ס"א אֹיְרִין) עַד דְּסִלְקִין עֲמָה לְגַבֵּי רְקִיעָא קְדַמָּאָה סִלְקָא צְלוֹתָא, וּמְטָאָת לְגַבֵּי חַד מְמַנָּא, דְּאַתְּמַנָּא לְסִטְרָא מְעַרְב, וְתַמָּן קְיִימִין תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִן, וּבִהוּ קְיִימִין פְּמָה סֹרְכִין, וְכַמְה מְמַנָּן, וְעֲלִיָּהוּ מְמַנָּא חַד דִּי שְׁמִיה זְבוּלִי"אֵל.

וְדָא אֵיהוּ דְּבַעֵי לְשַׁמְשָׂא בִּיהוּא רְקִיעָא בִּימָמָא, וְלָא אַתְּיָהִיב לִיה רְשׁוֹ, עַד דְּסִלְקֵךְ נְהוּרָא דְּסִיְהָרָא, וּכְדִין אַפִּיק כָּל אֵינּוֹן חִילִין, וְכָל אֵינּוֹן מְמַנָּן. וְכַד נְהִיר יְמָמָא, עֲאֵלִין כְּלָהוּ בְּפִתְחָא חָדָא, דְּאֵינּוֹן תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִן, דְּאֵיהוּ פְּתַחָא עֲלָאָה עַל כְּלָהוּ. וְכַד תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִם, שְׁהוּא פְּתַח עֲלִיוֹן עַל כְּלָם. וּכְשֶׁתְּפִלָּה עוֹלָה, הֵיא נְכַסְתָּ בְּאֹתוֹ פְּתַח, וְכָל

הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא יְחוּס כְּנִגְדְךָ (ועליו), וּבִשְׁבִילְךָ יִתְמַלָּא בְּרַחֲמִים. עוֹרִים עֲמָה כָּל אוֹתָם מְמַנִּים קְדוֹשִׁים וְכָל אוֹתָם שְׂרִים שֶׁל אוֹתוֹ הַצַּד, וּפּוֹרְחוֹת הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ, שֶׁהֵן אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁמַתְעַטְרוֹת וְשׁוֹלְטוֹת בְּאוֹתוֹ צַד שֶׁל הָאֹיִר, וְעוֹלִים בְּאוֹתוֹ הַצַּד שֶׁל הָאֹיִר עַד לְרְקִיעַ, עַד לְאוֹתוֹ הַמְמַנָּה שֶׁל הַרְקִיעַ שְׁשׁוֹלְט בְּאוֹתוֹ הַצַּד.

לְצַד צְפוֹן יֵשׁ מְמַנָּה אַחַר, וְעִמּוֹ כְּמָה שְׂרִים מְמַנִּים שְׁשׁוֹלְטִים בְּאֹיִר, וְשִׁמּוֹ שֶׁל אוֹתוֹ מְמַנָּה פְּתַחֲיָה, וְזֶהוּ שֶׁהַתְּמַנָּה בְּאֹיִר שֶׁל אוֹתוֹ צַד, וְכָל אוֹתָם שֶׁמַתְפַּלְלִים תְּפִלוֹת עַל שׁוֹנְאִים שֶׁמְצִיקִים לָהֶם, וּכְשֶׁדְּבוֹר שֶׁל אוֹתָהּ תְּפִלָּה עוֹלָה לְאֹיִר בְּאוֹתוֹ צַד - אִם הוּא צַדִּיק, נוֹטֵל אוֹתוֹ הַמְמַנָּה הַזֶּה וְנוֹשֵׁק אוֹתוֹ.

אִין מְתַעוּרְתָּ רוּחַ אַחַת שְׁיִוצָאָת מִתּוֹךְ הַתְּהוּם שֶׁבְּצַד הַצְּפוֹן, וְאוֹתָהּ רוּחַ קוֹרָאָת בְּכָל אוֹתָם הָאֹיְרִים, וְכָלֶם נוֹטְלִים אוֹתוֹ דְּבוֹר וּמַעֲלִים אוֹתוֹ עַד לְרְקִיעַ וְנוֹשְׁקִים אוֹתוֹ, וּפּוֹתַחִים וְאוֹמְרִים: רְבוּנְךָ יִפִּיל שׁוֹנְאָךְ לְפָנֶיךָ.

וְהוֹרְךָ וְעוֹלָה וּבּוֹקַע רְקִיעִים (אֹיְרִים). עַד שְׁעוֹלִים עִמּוֹ לְרְקִיעַ הָרֵאשׁוֹן, עוֹלָה הַתְּפִלָּה וּמַגִּיעָה לְמְמַנָּה אַחַד שֶׁהַתְּמַנָּה לְצַד מְעַרְב, וְשֵׁם עוֹמְדִים תְּשַׁעָה פְּתַחֲיִם, שֶׁבָּהֶם עוֹמְדִים כְּמָה שְׂרִים וְכַמְה מְמַנִּים, וְעֲלִיָּהֶם מְמַנָּה אַחַד שֶׁשִּׁמּוֹ זְבוּלִיא"ל.

וְזֶהוּ שְׁרוּצָה לְשַׁמֵּשׁ בְּרְקִיעַ הַזֶּה בַּיּוֹם, וְלֹא נִתְּנָת לוֹ רְשׁוֹת, עַד שְׁעוֹלָה אוֹר הַלְּבָנָה, וְאֵז הוּא מוֹצִיא כָּל אוֹתָם הַחִילוֹת וְכָל אוֹתָם מְמַנִּים. וּכְשֶׁמֵּאִיר הַיּוֹם, נְכַסְיִם כְּלָם לְפִתַח אַחַד, שֶׁהֵם וְכָל

השרים וכל הממנים יוצאים מאותו פתח. ועליהם זבוליא"ל, אותו ממנה גדול, ויוצאים כלם ונושקים אותו, ומגיעים עמו עד לרקיע השני.

(ברקיע השני עולה התפלה עד אותו רקיע, ונפתחים) וכשעולה התפלה עד לאותו רקיע, נפתחים שנים עשר שערי אותו הרקיע, ובאותו השער השנים עשר עומד ממנה אחד ששמו ענא"ל, וזה ממנה על כמה חילות, על כמה מחנות, וכשתפלה עולה, עומד הממנה הזה ומכריז על כל אותם פתחים ואומר: (ישעיה כו) פתחו שערים וגו', וכל השערים נפתחים, ונכנסת התפלה לכל אותם הפתחים.

ואז מתעורר ממנה אחד זקן לזימם שעומד לצד דרום, ששמו עזריא"ל הזקן, ולפעמים הוא נקרא מחניא"ל, משום שהתמנה על ששים רבוא מחנות, וכלם בעלי כנפים, בעלי מחנות, מלאים עינים. ואצלם עומדים אותם מחנות בעלי אונים. ונקראים אונים, משום שהם מקשיבים לכל אותם שמתפללים תפלתם בלחש וברצון הלב, שלא נשמעת אותה תפלה לאחר. התפלה הזו עולה, ומקשיבים לה כל אותם שנקראים בעלי אונים. ואם אותה תפלה נשמעת לאוני אדם, אין מי שמקשיב לה למעלה, ולא מקשיבים לה אחרים, פרט למי ששומע בראשונה. משום כך צריך להשמר שלא ישמעו את אותה תפלה בני אדם. ועוד, שדבור של תפלה נאחז בעולם העליון, ודבור של העולם העליון אין צריך לשמע.

כמו זה מי שקורא בספר תורה, אחד קורא ואחד לשתק. ואם

צלותא סלקא, (דף ר"ב ע"א) צאלת בההוא פתחא, וכלהו סרכין, וכלהו ממנן, נפקין מההוא פתחא. ועליהון זבוליא"ל, ההוא רב ממנא, ונפקי כלהו ונשקי לה, ומטאן עמה עד רקיעא תניינא.

(ס"א ברקיעא תניינא סלקא צלותא עד ההוא רקיע ואתפתחו) וכד סלקא צלותא עד ההוא רקיעא, אתפתחו תריסר תרעין דההוא רקיעא. ובההוא תרעא דתריסר, קאים ממנא חד, דשמייה ענא"ל, והאי ממנא על כמה חיילין, על כמה משריין, וכד צלותא סלקא, קאים האי ממנא וכריז על כל אינון פתחין ואמר, (ישעיה כו) פתחו שערים וגו', וכלהו תרעין פתיחין, ועאלת צלותא בכל אינון פתחין.

ברין, אתער חד ממנא סבא דיומין, דקאים לסטר דרום, דשמייה עזריא"ל סבא, ולזמנן אתקרי מחניא"ל, בגין דאתמנא על שתין רבוא משריין, וכלהו מארי דגדפיין, מארי דמשריין, מליין עיינין. ולגבייהו קיימין אינון משריין מאריהון דאודנין. ואקרון אודנין, בגין דאינון צייתין, כל אינון דמצלאן צלותהון בלחישו, ברעותא דלבא, דלא אשתמע ההיא צלותא לאחרא. האי צלותא סלקא, וצייתין לה כל אינון דאקרון מארי דאודנין.

ואי ההיא צלותא אשתמע לאודנין דבר נש, לית מאן דציית לה לעילא, ולא צייתין לה אחרנין, בר מאן דשמע בקדמיתא, בגין כך בעי לאסתמרא דלא ישמעון לההיא צלותא בני נשא. ותו, דמלה דצלותא אתאחדא בעלמא עלאה, ומלה דעלמא עלאה, לא אצטריד למשמע.

בגוונא דא, מאן דקרי בספרא דאורייתא, חד

שנים קוראים בתורה, הם גורעים באמונה שלמעלה, משום שאחד קול ואחד דבור הפל אחד, אז שני קולות ושני דבורים זו גריעות האמונה. אלא שיהיה קול ודבור אחד כמו שצריך, כדי שיהיה אותו קול ואותו דבור אחד.

ואותו הממנה ששמו עזריאל הזקן, כשאותה תפלה עולה בלחש, כל אותן ששים רבוא מחנות, וכל אותם בעלי עינים, וכל אותם בעלי אזנים, כלם יוצאים ונושקים אותו דבור של תפלה שעולה. זהו שכתוב (תהלים לד) עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. עיני ה' אל צדיקים - אלו בעלי העינים שלמטה, משום שיש (שא"י) בעלי עינים שלמעלה. ואזניו אל שועתם - אלה בעלי האזנים.

הרקיע השלישי, אותה תפלה עולה ומגיעה לאותו רקיע, ושם אותו אותן שנקרא גדרין, ועמו כמה שרים וכמה ממנים, והוא משמש שלש פעמים ביום כנגד שרביט אחד של זה שיוצא, עולה ויורד, ולא עומד במקום אחד, וזהו שרביט שנוסע שלש פעמים ונגזז. וכשתפלה עולה, יורד אותו שרביט ומשתחוה לפני אותה תפלה, והרקיע הזה נקרא רקיע השרביט.

וכשעולה אותה תפלה, אותו הממנה לאחר שהשתחוה, מכה באותו השרביט בסלע החזק שמאיר ועומד באמצע הרקיע, ויוצאים מתוך אותו סלע שלש מאות ושבעים וחמשה חילות שגנוזים שם מיום שירדה תורה לארץ, משום שהתחזקו להתחבר (לס"ב) שלא תרד לארץ, ונוף בהם הקדוש ברוך הוא, ונכנסו לתוך

קרי, וחד לשתוק, ואי תרי קראן באורייתא, גרעי מהימנותא דלעילא, בגין דחד קלא ודיבור כלא חד פדין תרין קלין ותרין דבורין, איהו גריעותא דמהימנותא. אלא דיהא קלא ודבור חד כמה דאצטריך, בגין דיהא ההוא קלא וההוא דבור חד.

וההוא ממנא, שמייה עזריאל סבא. פד ההיא צלותא סלקא בלחישו, כל אינון שתין רבוא משריין, וכל אינון מארי דעינין, וכל אינון מארי דאודנין, פלהו נפקי ונשקי לההיא מלה דצלותא דסלקא. הדא הוא דכתיב, (תהלים לד) עיני יי' אל צדיקים ואזניו אל שועתם. עיני יי' אל צדיקים, אלין מארי דעינין דלתתא, בגין דאית (נ"א דלית) מארי דעינין לעילא. ואזניו אל שועתם, אלין מאריהון דאודנין.

רקיעא תליתאה, ההיא צלותא סלקא ומטי לההוא רקיעא, ותמן ההוא ממנא דאקרי גדרין, ועמיה כמה סרכין וכמה ממנן. ואיהו משמש תלת זמנין ביומא, לקבל חד שרביטא דזיהרא דנפיק, סליק ונחית ולא קיימא באתר חד, והאי איהו שרביטא דנטיל תלת זמנין ואתגניז. וכד צלותא סלקא, נחית ההוא שרביטא, וסגיד קמי ההוא צלותא, ואקרי האי רקיעא, רקיעא דשרביטא.

וכד סלקא ההיא צלותא, ההוא ממנא בתר דסגיד, בטש, בההוא שרביטא בטינרא, תקיפא דזהיר, דאיהו קאים באמצעיתא דההוא רקיעא, ונפקו מגו ההוא טינרא, תלת מאה ושבעין וחמש חילין דאינון גניזין תמן מן יומא דאורייתא נחתת לארעא, בגין דאתתקפו לחברא (ס"א לס"ב) דלא תחות

לארעא, ואנזיף בהו קדשא בריך הוא, ועאלו גו ההוא טינרא. ולא נפקין

אותו סלע, ואינם יוצאים, פרט לאותו זמן שהתפלה עולה, פותחים ואומרים: (שם ח) ה' אדונינו מה אדיר שמך וגו'. זוהי תפלה שעולה על כל אותם רקיעים. אז משתחרים אליה.

מבאן והלאה, התפלה מתעטרת בעטרות עליונות, ועולה לתוך הרקיע הרביעי, ואז השמש יוצא בדרגותיו, ושמשי"אל הממנה הגדול יוצא, ושלוש מאות וששים וחמשה מחנות עמו, לתוך אותו רקיע, והם נקראים ימות החמה, וכלם מעטרים את אותה תפלה בעטרות של בשמים של גן עדן. ושם מתעפכת התפלה, עד שכל המחנות עולים עמו לתוך אותו הרקיע החמישי, ושם נמצא ממנה אחד ששמו גִּדְרִיא"ל, והוא בעל הקרבות של שאר העמים. וכשתפלה עולה, אז הוא מזדעזע עם כל מחנותיו, ונשבר כחם, ויוצאים ומשתחרים ומעטרים את אותה התפלה.

ועולים עמה עד שמגיעים לרקיע הששי, ואז יוצאים כמה חילות וכמה מחנות ומקבלים את אותה תפלה, ועולים עמה עד שמגיעים לשבעים שערים, ששם עומד ממנה אחד ששמו ענפי"אל, ממנה גדול, והוא מעטר את אותה תפלה בשבעים עטרות.

וכיון שהתפלה מתעטרת בכל העטרות הללו, אזי מתחברים כל אותם החילות של כל הרקיעים, ומעלים את אותה התפלה שמתעטרת בכל העטרות לרקיע השביעי, ואז נכנסת התפלה, וסנדלפון נכבד גדול, שכל מפתחות אדוניו בידו, מכניס את אותה תפלה לתוך שבעה היכלות.

בא וראה אמר רבי שמעון שבעה מדורים הם וכו'. שבעת ההיכלות

בר ההוא זמנא דצלותא סלקא, פתחי ואמרי (תהלים ח) יי' אדונינו מה אדיר שמך וגו'. דא היא צלותא, דסלקא על כל אינון רקיעין. כדין סגדין לגבה.

מבאן ולהלאה, צלותא מתעטרא בעטרין עלאין, וסלקא לגו רקיעא רביעאה, וכדין שמשא נפיק בדרגוי, ושמשי"אל רב ממנא נפיק, ותלת מאה ושתיין וחמש משריין סלקין עמיה, לגו ההוא רקיעא, ואקרון ימות החמה, וכלהו מעטרין לההיא צלותא, בעטרין דבוסמין דגנתא דעדן.

ותמן אתעפכת צלותא, עד דכלהו משריין סלקין עמה לגו ההוא רקיעא חמישאה, ותמן איהו ממנא חד גִּדְרִיא"ל שמייה, והוא מארי קרבין דשאר עמין. וכד צלותא סלקא, כדין אזדעזע הוא, וכל משריין דיליה, ואתבר (דף ר"ב ע"ב) חילייהו, ונפקי וסגדי, ומעטרין לההיא צלותא.

וסלקין עמה עד דמטו לגבי רקיעא שתיתאה, וכדין נפקין כמה חיילין, וכמה משריין, ומקבלין לההיא צלותא, וסלקין בהדה, עד דמטו לשבעין תרעין, דתמן קאים חד ממנא, די שמייה ענפי"אל, רב ממנא. ואיהו מעטר לההיא צלותא, בשבעין עטרין.

וביון דמתעטרא צלותא בכל הגי עטרין, כדין מתחברן כל אינון חיילין דכלהו רקיעין, וסלקין לההיא צלותא דמתעטרא בכל עטרין, לגבי רקיעא שביעאה. וכדין עאלת צלותא, וסנדלפון רב יקרא עלאה דכל מפתחן דמאריה בידיה, אעיל לההוא צלותא, לגו שבעה היכלין.

תא חזי אמר רבי שמעון שבעא מדוריין אינון וכו', שבעה היכלין אלין, אינון היכלין

הִלְלוּ הֵם הַיְכָלוֹת הַמֶּלֶךְ,
 וּכְשֶׁהִתְפַּלֶּה הַזֶּה מִתְעַטְרֵת בְּכָל
 הַעֲטֻרוֹת הִלְלוּ כְּשֶׁנִּכְנַסְתָּ, מִחֶבֶר
 אוֹתָם כְּאַחַד, לְהַתְעַטֵּר לְמַעַלָּה
 לְהִיּוֹת הַכֹּל אֶחָד כְּרֵאוֹי. וְשִׁמוֹ שֶׁל
 הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִתְעַטֵּר בְּכָל
 הַעֲטֻרוֹת, מַעַלָּה וּמַטָּה, לְהִיּוֹת
 אֶחָד, וְאֵז כְּתוּב בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ
 צְדִיק.

אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל אָדָם שִׂוְדַע
 לְסֹדֵר תְּפִלָּתוֹ כְּרֵאוֹי. בְּתַפְלָה הַזֶּה
 שְׂמַתְעַטֵּר בֵּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא,
 הוּא מִחֶבֶר עַד שִׁיִּסְתִּימוּ כָּל
 תְּפִלּוֹתֵיהֶם שֶׁל יִשְׂרָאֵל, וְאֵז הַכֹּל
 הוּא בְּשִׁלְמוֹת כְּרֵאוֹי מַעַלָּה
 וּמַטָּה. עַד כָּאֵן דְּבָרֵי הַתְּפִלָּה
 לְדַעַת סוּדוֹת עֲלִיוֹנִים. מִכָּאֵן
 וְהִלָּאָה יֵשׁ אֵת מַצּוֹת הַתּוֹרָה,
 שֶׁהֵן עוֹמְדוֹת בְּדַבּוּר כְּמוֹ
 שְׁעוֹמְדוֹת בְּמַעֲשֵׂה.

וְהֵן שֵׁשׁ מַצּוֹת, וְעוֹמְדוֹת אַף כָּאֵן
 בְּתַפְלָה. אַחַת - לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם
 הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. שְׁתַּיִם - לְאַהֲבָה
 אוֹתוֹ. שְׁלִישִׁית - לְבָרְכוֹ. רְבִיעִית
 - לְיַחַדּוֹ. חֲמִישִׁית - שִׂיבְרֵךְ הַכֹּהֵן
 אֵת הָעָם. שְׁשִׁית - לְמַסֵּר לוֹ אֵת
 נַשְׁמָתוֹ. וְאֵלוֹ שֵׁשׁ מַצּוֹת
 שְׁעוֹמְדוֹת בְּתַפְלָה שֶׁל דַּבּוּר, פָּרֹט
 לְאוֹתָן מַצּוֹת שְׁעוֹמְדוֹת בְּמַעֲשֵׂה,
 כְּמוֹ צִיצִית וְתַפְלִין.

לְיִרְאָה אֵת ה' - מַצְוָה זוֹ עוֹמְדַת
 בְּתַשְׁבְּחוֹת הִלְלוּ שְׁאָמַר דָּוִד
 הַמֶּלֶךְ וּבאוֹתָם קָרְבָּנוֹת שֶׁל
 הַתּוֹרָה, שְׁשָׁם צָרִיךְ אָדָם לִפְחַד
 מִלְּפָנֵי אֲדוֹנוֹ, מִשּׁוֹם שְׁאוֹתָן
 שִׁירוֹת עוֹמְדוֹת בְּאוֹתוֹ מְקוֹם
 שְׁנִקְרָא יִרְאָה, וְכָל אוֹתָם הִלְלוּיָהּ
 שֶׁהֵם סוּד שֶׁל יִרְאָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא. וְצָרִיךְ אָדָם לְשִׁים רְצוֹנוֹ
 בְּאוֹתָן שִׁירוֹת בְּיִרְאָה, וּפְרָשׂוּהָ
 הַחֲבָרִים, כָּל אוֹתָם הַסּוּדוֹת שֶׁל
 שִׁירוֹת וְתַשְׁבְּחוֹת וְכָל אוֹתָם
 סוּדוֹת שֶׁל הִלְלוּיָהּ.

בֵּינָן שְׂמַגִּיעַ אָדָם לְיִשְׁתַּבַּח, יֵשִׁים

דְּמִלְפָּא, וְהֵאֵי צְלוֹתָא כַּד מִתְעַטְרָא בְּכָל הַנִּי
 עֲטָרִין, כַּד עָאלַת, מִחֶבֶר לוֹן כְּחֵדָא,
 לְאַתְעַטְרָא לְעֵילָא לְמַהוּי כְּלָא חַד כְּדָקָא
 יְאוּת. וְשִׁמָּא דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, מִתְעַטְרָא
 בְּכָל עֲטָרִין, עֵילָא וְתַתָּא, לְמַהוּי חַד, וּכְדִין
 (משלי י) בְּרִכּוֹת לְרֹאשׁ צְדִיק כְּתִיב.

וּבָאָה חוֹלְקִיהַ דְּבַר נָשׁ, דִּידַע לְסִדְרָא צְלוֹתִיהַ
 כְּדָקָא יְאוּת. בְּהֵאֵי צְלוֹתָא דְמִתְעַטְרָא
 בֵּיהַ קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, אִיהוּ מִחֶבֶר עַד
 דִּיסְתִּימוֹן כָּל צְלוֹתֵהוֹן דִּישְׂרָאֵל, וּכְדִין כְּלָא
 אִיהוּ בְּשִׁלְמוֹ כְּדָקָא יְאוּת, עֵילָא וְתַתָּא. עַד
 הַכָּא מְלִין דְצְלוֹתָא, לְמַגְדַּע רְזִין עֲלֵאִין, מִכָּאֵן
 וְלֵהֲלָאָה אֵית פְּקוּדֵי אוּרִייתָא, דְאֵינּוֹן קִיִּימִין
 בְּמִלָּה, כְּמָה דְקִיִּימִין בְּעוֹבְדָא.

וְאֵינּוֹן שִׁית פְּקוּדִין, וְקִיִּימִין אוּף הַכָּא
 בְּצְלוֹתָא. חַד, (דברים כח) לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם
 הַנִּכְבָּד וְהַנּוֹרָא. תְּנַיִנָא, לְאַהֲבָה אוֹתוֹ.
 תְּלִיתָאָה, לְבָרְכוֹ. רְבִיעֵאָה, לְיַחַדּוֹ. חֲמִישֵׁאָה,
 לְבָרְךְ כְּהֵנָּא יֵת עֲמָא. שְׁתִּיתָאָה, לְמַסּוֹר
 נַשְׁמָתִיהַ לִּיהַ. וְאַלִין שִׁית פְּקוּדִין דְקִיִּימִין
 בְּצְלוֹתָא דְמִלָּה, כַּר אֵינּוֹן פְּקוּדִין דְקִיִּימִין
 בְּעוֹבְדָא, כְּגוֹנָא דְצִיצִית וְתַפְלִין.

לְיִרְאָה אֵת הַשֵּׁם, פְּקוּדָא דָּא קִיִּימָא בְּאַלִין
 תַּשְׁבְּחוֹן דְקָאָמַר דָּוִד מִלְפָּא, וּבְאֵינּוֹן
 קָרְבָּנִין דְאוּרִייתָא, דְתַמָּן בְּעֵי כַּר נֵשׁ לְדַחֲלָא
 מִקַּמֵּי מְאָרִיָּה, בְּגִין דְאֵינּוֹן שִׁירִין קִיִּימִין
 בְּהַהוּא אֲתֵר דְאֶקְרִי יִרְאָה. וְכָל אֵינּוֹן הִלְלוּיָהּ,
 דְאֵינּוֹן רְזָא דְיִרְאָה דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. וּבְעֵי
 כַּר נֵשׁ לְשׁוּאָה רְעוּתִיהַ בְּאֵינּוֹן שִׁירִין בְּיִרְאָה,
 וְאוּקְמוּהָ חֲבָרִיָּא כָּל אֵינּוֹן רְזִין דְשִׁירִין
 וְתוֹשְׁבְּחוֹן, וְכָל אֵינּוֹן רְזִין דְהִלְלוּיָהּ.

בֵּינָן דְמַטִּי כַּר נֵשׁ לְיִשְׁתַּבַּח, יֵשִׁי רְעוּתִיהַ
 לְבָרְכָא לִיהַ לְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, כְּגוֹן

רצונו לברך את הקדוש ברוך הוא, כמו יוצר אור, יוצר המאורות, לאהבה אותו, כשמגיע לאהבת עולם, ואהבת את ה' אלהיך (דברים ו), שזהו סוד של אהבת הקדוש ברוך הוא, והרי פרשה. ליחדו - שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד, שכאן עומד סוד היחוד של הקדוש ברוך הוא, ליחד את שמו ברצון הלב פראוי, ומשם והלאה אנכרת יציאת מצרים, שהיא מצוה להזכיר את יציאת מצרים, שכתוב (שם) וזכרת פי עבד היית בארץ מצרים.

שהבית יברך את העם - כדי להכליל את ישראל כאחד בשעה שנוטלים ברכות מלמעלה, שהרי באותה שעה נוטלת כנסת ישראל ברכות, ושעת רצון היא למסר נפשו אליו ולתת לו את הנשמה ברצון הלב. כשנוטלים אפים ואומרים (תהלים כה) אליך ה' נפשי אשא, שייכנס לבו ורצונו אליו למסר לו הנפש ברצון שלם. ואלו הן שש מצוות שעומדות בתפלה, שעולות לשש מאות מצוות של התורה.

ואם תאמר, שלש עשרה אחרות יותר? אלו עומדים להמשיך שלש עשרה מדות הרחמים, שהכל כלול בהן. (באלו) שש המצוות הללו שהתפלה מתעטרת בהן.

אשרי חלקו של מי ששם לבו ורצונו לזה ולהשלים אותם בכל יום. ובאלו תלויות אחרות רבות. אבל כשמגיע אדם למקומות הללו, צריך לכוון לבו ורצונו להשלים אותה מצוה שעומדת באותו דבור, ואז מכריזים עליו ואומרים: (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. בא רבי אבא ונשקו.

יוצר אור, יוצר המאורות. לאהבה אותו, כדי מטי לאהבת עולם, (דברים ו) ואהבת את יי' אלהיך, ודא איהו רזא דרחימו דקודשא בריך הוא, והא אוקמוה. ליחדא ליה, שמע ישראל יי' אלהינו יי' אחד, דהכא קיימא רזא דיהודא דקודשא בריך הוא, ליחדא שמייה ברעותא דלבא כדקא חזי. ומתמן ולהלאה אדכרותא דיציאת מצרים, דאיהו פקודא לאדכרא יציאת מצרים דכתיב, (דברים ה) וזכרת פי עבד היית בארץ מצרים.

לברכא כהנא ית עמא, בגין לאכללא ישראל כחדא, בשעתא דנטלין ברכאן לעילא, דהא בההיא שעתא נטלא כנסת ישראל ברכאן, ושעתא דרעותא היא, למסור נפשיה לגביה, ולמיהב ליה נשמתא ברעותא דלבא, כד נפלין על אנפין, ואמרין (תהלים כה) אליך יי' נפשי אשא, דיכוין לביה ורעותיה לגביה, למסור ליה נפשא ברעותא שלים. ואלין אינון שית פקודין דקיימין בצלותא, דסלקין לגבי שית מאה פקודין דאורייתא.

ואי תימא תליסר אחרנין יתיר. אינון קיימין לאמשכא תליסר מכילן דרחמי, דכלא כלילן בהו. (ס"א כהני) שית פקודין אלין, דצלותא מתעטרא בהו.

זבאה חולקיה, מאן דישווי לביה ורעותיה לדא, ולאשלאמא (ד ר"ג ע"א) לון בכל יומא. ובאלין תליין אחרנין סגיאין. אבל כד מטי בר נש לאתרין אלין, אצטריך ליה לכונא לביה ורעותיה, לאשלאמא ההוא פקודא דקיימא בההיא מלה. וכדין אכריזו עליה ואמרי, (ישעיה מט) ויאמר לי עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר. אתא רבי אבא ונשקיה.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק אֲבֹתֵרִיָּה וְאָמַר, וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. לְמַה כָּנַס אוֹתָם? כְּדֵי לְמַסֵּר לָהֶם אֶת הַשַּׁבָּת כְּמִקְדָּם, שֶׁהָיָה בְּרֵאשִׁיטָה טָרָם שֶׁעָשׂוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַעֲגָל, מִסֵּר לָהֶם אֶת הַשַּׁבָּת, וְזֶהוּ שֶׁלֹּא שָׁמְרוּ אוֹתָם הָעָרֶב רַב. כִּיּוֹן שֶׁשָּׁמְעוּ בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ: וְאָנוּ נִמְנָע מִמֶּנּוּ הַדְּבָר הַזֶּה?! מִיָּד - (שְׁמוֹת לֵב) וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֹהֶרֶן וְגו', וְנִמְשְׁכוּ רַבִּים אַחֲרֵיהֶם. אַחַר שִׁמְתוּ אוֹתָם שְׁמוֹתוֹ, כָּנַס מֹשֶׁה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבָדָם, וְנָתַן לָהֶם שַׁבָּת כְּמִקְדָּם. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְגו'.

לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, הֲכֵא אִית רִזָּא דְרִזִּין, לְאִינוּן דִּידְעֵי חֲכָמְתָא עֲלָאָה, רִזָּא דְשַׁבָּת הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל רִזָּא דָא, אֲתַמְסֵר לְחַפְיָמִי עֲלִיוֹנִין, דִּהָא שַׁבָּת רִזָּא עֲלָאָה הוּא.

בֵּא וְרֵאָה, (כִּיּוֹם הַשְּׁשִׁי בְּשַׁעֲה שְׁמִינִי) בְּשַׁעֲה שְׁבִיּוֹם שְׁשִׁי מִגִּיעַ הָעָרֶב, אֲזִי פּוֹכֵב אֶחָד מִצַּד צְפוֹן מְאִיר, וְעִמּוֹ שְׁבָעִים פּוֹכְבִים אַחֲרֵים, וְאוֹתוֹ פּוֹכֵב מִפָּה בְּאוֹתָם הַפּוֹכְבִים הָאֲחֵרִים, וְכֻלָּם נִכְלָלִים בְּאוֹתוֹ פּוֹכֵב, וְנַעֲשֶׂה כָּל אֶחָד שֶׁל שְׁבָעִים. וְאוֹתוֹ פּוֹכֵב מִתְפַּשֵּׁט וְנַעֲשֶׂה כְּמִדּוּרָה אַחַת לְוַהֲטָת בְּכָל הַצְּדָדִים. אֲזִי מִתְפַּשֵּׁט אוֹתָהּ מִדּוּרָה סָבִיב אֵלַי הָרִים, וְעוֹמֶדֶת כְּחוֹט אֶחָד שְׁמִקְיָהּ.

וּמִדּוּרַת הָאֵשׁ הַזֶּה מוֹשְׁכַת אֵלֶיהָ גּוֹנִים אַחֲרֵים שֶׁהֵם לְתוֹף מִמֶּנָּה. גּוֹן רֵאשׁוֹן יֵרֵק. כִּיּוֹן שֶׁעוֹמֵד גּוֹן זֶה, עוֹלָה אוֹתָהּ מִדּוּרַת אֵשׁ וּמְדַלְגַת לְמַעְלָה עַל אוֹתוֹ גּוֹן יֵרֵק, וְנִכְנָסֶת לְפָנִים מִמֶּנּוּ, וְזוֹרֶקֶת אוֹתוֹ גּוֹן יֵרֵק הַחוּצָה, וְעוֹמֵד הַיֵּרֵק בְּחוּץ, וְאוֹתָהּ מִדּוּרַת אֵשׁ שֶׁל הַפּוֹכֵב הַכֹּלּוֹל לְפָנִים.

פֶּתַח רַבִּי יִצְחָק אֲבֹתֵרִיָּה וְאָמַר, (שְׁמוֹת לֵה) וַיִּקְהַל מֹשֶׁה אֶת כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְגו'. אֲמַאי כְּנִישׁ לֹוֹן. בְּגִין לְמַמְסֵר לֹוֹן שַׁבָּת כְּמִלְקַדְמִין, דִּהָא בְּקַדְמִיתָא עַד לֹא עֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל יַת עֲגָלָא, מִסֵּר לֹוֹן אֶת הַשַּׁבָּת. וְדָא אִיהוּ דְלֹא נִטְרוּ אִינוּן עָרֶב רַב. כִּיּוֹן דְשָׁמְעוּ בִּינֵי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, אָמְרוּ וְאָנוּ מְלָה דָא אֲתַמְנָע מִיָּנָן, מִיָּד (שְׁמוֹת לֵב) וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֹהֶרֶן וְגו', וְאֲתַמְשְׁכוּ סְגִיָּאִין אֲבֹתֵרִיָּהוּ. לְבַתֵּר דְמִיתוּ אִינוּן דְמִיתוּ, כְּנִישׁ מֹשֶׁה לְבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּלַחֲוֵדֵיהוּ, וְיִהֵב לֹוֹן שַׁבָּת כְּמִלְקַדְמִין, הֲדָא הוּא דְכְּתִיב שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וְגו'.

לֹא תִבְעֲרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם, הֲכֵא אִית רִזָּא דְרִזִּין, לְאִינוּן דִּידְעֵי חֲכָמְתָא עֲלָאָה, רִזָּא דְשַׁבָּת הָא אוּקְמוּהָ חֲבַרְיָא. אֲבָל רִזָּא דָא, אֲתַמְסֵר לְחַפְיָמִי עֲלִיוֹנִין, דִּהָא שַׁבָּת רִזָּא עֲלָאָה הוּא.

הָא חֲזִי (ס"א כְּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה בְּשַׁעֲתָא דְרַמְסִי) בְּשַׁעֲתָא דִּיוֹמָא שְׁתִּיתָאָה מְטָא זְמַנָּא דְעָרֶב, כְּכָבָא חַד מְסִטְרָא דְצְפוֹן נְהִיר, וְעַמִּיָּה שְׁבָעִין כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וְהָהוּא כְּכָבָא בְטֵשׁ בְּאִינוּן כְּכַבִּין אַחֲרָנִין, וְאֲתַפְּלִילוּ כְּלָהוּ בְּהָהוּא כְּכָבָא, וְאֲתַעֲבִיד חַד כְּלָלָא דְשְׁבָעִין. וְהָהוּא כְּכָבָא אֲתַפְּשֵׁט, וְאֲתַעֲבִיד כְּמִדּוּרָא חֲדָא, לְהִיטָא בְּכָל סְטָרִין. כְּדִין אֲתַפְּשֵׁט הָהוּא מִדּוּרָא סַחֲרָנִיָּהוּ דְאֵלַי טוֹרִין, וְקִיָּמָא כְּחַד חוּטָא דְסַחֲרָא.

וְהָא מִדּוּרָא דְאֵשָׁא, מְשִׁיף לְגַבִּיָּה גּוֹוִנִין אַחֲרָנִין דְלָגוּ מִנִּיהָ. גּוֹוִן קַדְמָאָה יְרוּקָא. כִּיּוֹן דְקִיָּמָא הָאִי גּוֹוִנָא, סְלִקָא הָהוּא מִדּוּרָא דְאֵשָׁא, וְדִלִּיג לְעִילָא עַל הָהוּא גּוֹוִן יְרוּקָא, וְעָל לָגוּ מִנִּיהָ, וְשִׁדִּי לְהָהוּא גּוֹוִן יְרוּקָא לְבַר, וְקִיָּמָא יְרוּקָא לְבַר, וְהָהוּא מִדּוּרָא דְאֵשָׁא דְכְּכָבָא כְּלִילָא לָגוּ.

אחר כף ממשיכה אחריה גון שני לכן, ואותו לכן נכנס פנימה. כיון שעומד הגון הזה, עולה אותה מדורת אש של אותו כוכב, וזורקת את אותו לכן החוצה, והיא נכנסת פנימה. וכך כל אותם הגונים, עד שזורקת אותם החוצה, והיא נכנסת פנימה וקובה לאותה נקדה טמירה לטל אור.

פתח ואמר, (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. יחזקאל ראה את המראה הזה בתקונו שלא עומד, פרט לשעה שעומד אותו כוכב שאמרנו, אבל הפסוק הזה פשוט. והנה רוח סערה, פשוטו שהיה בא לכבש את כל העולם לפני נבוכדנצר הרשע. אבל רוח הסערה הזו היא הכוכב שאמרנו, שפולע שבעים כוכבים, וזו רוח הסערה שראה אליהו, (מלכים א-ט) מפרק הרים ומשבר סלעים, וזה שעומד תמיד לפני הכל לשמר אותו שבפנים כמו קלפה למח.

ולמה נקראת סערה? שמסעירה הכל, מעלה ומטה. באה מן הצפון, שהרי מאותו צד היא באה, וסימנה - (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, שהרי פמה צדדים אחרים נאחזים באותה רוח סערה, ומשום כף יוצאת מן הצפון.

ענו, משום שהיא פסלת הזהב. ומצד הצפון זה נאחז. וזוהי הנקדה האמצעית שעומדת בחרבה. ומשום שיודע לפתות, שולט בתוך אותה נקדה של ישוב וכל דברי הישוב, פרט לארץ ישראל. כשישראל שלט עליהם. בתוכה, הוא (א) שולט עליהם.

ואחר שחטאו ישראל, (א) שולט על הארץ הקדושה, משום שכתוב השיב אחור ימינו מפני אויב.

לבתר, אמשיך אבתריה גוון אחרא תניינא תוורא, וההוא תוורא עאל לגו, כיון דקיימא האי גוון, סלקא ההוא מדוורא דאשא דההוא ככבא, ושדי לההוא תוורא לבר, ועאל איהו לגו. וכך כל אינון גוונים, עד דשדי לון לבר, ועייל איהו לגו, וקריב לגבי ההיא נקודה טמירה, למיטל נהורא.

פתח ואמר, (יחזקאל א) וארא והנה רוח סערה באה מן הצפון וגו'. יחזקאל חמא להאי חיזו, בתקונוא דלא קיימא, בר בשעתא דשליט ההוא ככבא פדקאמרן, אבל האי קרא אוקמויה. והנה רוח סערה, אוקמויה, דהוה אתי למכפש כל עלמא, לקמיה דנבוכדנצר חייבא. אבל רוח סערה דא, איהו ההוא ככבא דקאמרן, דבלע שבועין פכבין אחרנין, ודא איהו רוח סערה דחמא אליהו, (מלכים א ט) מפרק הרים ומשבר סלעים, ודא דקיימא תדיר קדם פלא, למיטר ההוא דלגו, פקליפה למוחא.

ואמאי אקרי סערה. דסעיר פלא, עילא ותתא. באה מן הצפון, דהא מן ההוא סטרא קא אתיא, וסימנה, (ירמיה א) מצפון תפתח הרעה, דהא כמה סטרין אחרנין אתאחדן בההוא רוח סערה, ובגין כף נפקא מן הצפון. ענו, בגין דאיהי סוספיתא דדהבא. ומסטרא דצפון אתאחדא דא. והאי איהי נקודה אמצעיתא, דקיימא בחורבא. ובגין דינדע למפתי, שליט בגו נקודה דישובא, וכל מלין דישובא. בר ארעא דישראל, פד שראן ישראל בגויה, איהו (ד"א לא) שלטא עליהו, ולבתר דחבו ישראל (ד"א לא) שלטא על ארעא קדישא, בגין דכתיב, (איכה ב) השיב אחור ימינו מפני אויב.

הַעֲנֵן הַגְּדוֹל הַזֶּה הוּא עֲנֵן שֶׁל חֲשֵׁכָה שֶׁמְחַשֵּׁיף אֶת כָּל הָעוֹלָם. בּוֹ וְרָאָה מֵהַ בֵּין עֲנֵן לְעֲנֵן. אוֹתוֹ עֲנֵן שֶׁכְּתוּב (במדבר י) וְעֲנֵן ה' עָלֵיהֶם יוֹמָם. (שם יד) וְעֲנֵנָה עֲמַד עָלֵהֶם. זֶהוּ עֲנֵן שֶׁמְאִיר וְזוֹהַר, וְכָל הָאוֹרוֹת נִרְאִים בְּתוֹךְ אוֹתוֹ עֲנֵן. אֲבָל הַעֲנֵן הַזֶּה הוּא עֲנֵן חֲשׂוֹף שֶׁלֹּא מְאִיר כָּלָל, אֲבָל מוֹנֵעַ אֶת כָּל הָאוֹרוֹת שֶׁלֹּא יְכוּלִים לְהִרְאוֹת לְפָנָיו.

גְּדוֹל, לְמָה נִקְרָא גְּדוֹל, וְהָרִי הוּא קֶטָן? אֵלֶּא הוּא גְּדוֹל כִּיּוֹן שֶׁשׂוֹלֵט. דְּבַר אַחֵר גְּדוֹל - אוֹתוֹ חֲשׂוֹף גְּדוֹל, כִּיּוֹן שֶׁמְכַסֶּה אֶת כָּל הָאוֹרוֹת וְאֵינָם נִרְאִים לְפָנָיו, וְהוּא גְּדוֹל (שולט) עַל כָּל מַעֲשֵׂי הָעוֹלָם. וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, שֶׁהָרִי הָאֵשׁ שֶׁל הַדִּין הַקָּשָׁה לֹא זֹנָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים. וְנִגָּה לוֹ סְבִיב, אִף עַל גַּב שֶׁכָּל זֶה עוֹמֵד בּוֹ - נִגָּה לוֹ סְבִיב. מִכָּאֵן לְמַדְנֵנו, שְׂאִף עַל גַּב שְׂאִין זֶה צַד, אֵלֶּא צַד שֶׁל טְמֵאָה - נִגָּה לוֹ סְבִיב, וְלֹא צְרִיף לְאָדָם לְדַחֲוֹתוֹ הַחוּצָה. מֵהַ הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁנִּגָּה לוֹ סְבִיב, צַד שֶׁל קִדְשָׁה שֶׁל אֱמוּנָה יֵשׁ לוֹ, וְלֹא צְרִיף לְנִהַג בּוֹ קְלוֹן, וְלִכֵּן צְרִיף לְתַת לוֹ חֵלֶק בְּצַד הַקִּדְשָׁה שֶׁל הָאֱמוּנָה.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא כְּף אֶמֶר, וְכִי נִגָּה לוֹ סְבִיב, וְצְרִיף לְנִהַג בּוֹ קְלוֹן, הַנִּגָּה לוֹ הַזֶּה הוּא בְּפָנִים, וְלֹא עוֹמֵד בַּחוּץ. וּמִשּׁוּם שֶׁנִּגָּה לוֹ הַזֶּה עוֹמֵד בְּפָנִים, כְּתוּב וּמִתּוֹכָה כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. מִתּוֹכָה שֶׁל מִי? מִתּוֹכָה שֶׁל אוֹתוֹ נִגָּה. כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל - חֵשׁ מֶלֶךְ, הָרִי פִּרְשׂוּהָ, חֵיוֹת שֶׁל אֵשׁ מְמַלְלוֹת. אֲבָר מֵהַמְּנוּרָה הַקִּדְשָׁה שֶׁמַּעֲתִי עָלֶיהָ סוּד הַסּוּדוֹת. כְּשֶׁעָרְלָה שׁוֹרָה עַל הַבְּרִית הַקִּדְשָׁה לְטַמֵּא אֶת הַמְּקַדֵּשׁ, אָז אוֹתוֹ מְקַדֵּשׁ מִתְעַכֵּב מִלְּגַלוֹת אֶת סוּד אוֹת

עֲנֵן גְּדוֹל דָּא, אִיהוּ עֲנָנָא דְחֲשׂוֹכָא, דְאֲחֻשֵׁיף כָּל עֲלָמָא. תָּא חֲזִי, מַה בֵּין עֲנָנָא לְעֲנָנָא. הַהוּא עֲנָנָא (דף ר"ג ע"ב) דְכְּתִיב (במדבר י) וְעֲנֵן יִי' עָלֵיהֶם יוֹמָם. (במדבר יד) וְעֲנֵנָה עוֹמֵד עָלֵיהֶם. הָאִי אִיהוּ עֲנָנָא דְנִהַיר וְזוֹהִיר, וְכָל נִהוּרִין אֲתַחֲזוֹן גּוֹ הַהוּא עֲנָנָא. אֲבָל עֲנָנָא דָּא, עֲנָנָא חֲשׂוֹף, דְלֹא נִהַיר כָּלָל, אֲבָל מְנַע כָּל נִהוּרִין, דְלֹא יְכַלִּין לְאֲתַחֲזָא קַמִּיהָ.

גְּדוֹל, אֲמַאי אֲקָרִי גְּדוֹל, וְהָא זְעִיר אִיהוּ. אֵלֶּא גְּדוֹל אִיהוּ, כִּיּוֹן דְשִׁלִּיט. דְּבַר אַחֵר גְּדוֹל, הַהוּא חֲשׂוֹכָא גְּדוֹל, כִּיּוֹן דְכָסִי כָּל נִהוּרִין וְלֹא אֲתַחֲזוֹן קַמִּיהָ, וְאִיהוּ גְּדוֹל (נ"א שְׁלִיט) עַל כָּל עוֹבְדֵין דְעֲלָמָא.

וְאֵשׁ מִתְלַקַּחַת, דְּהָא אֲשָׁא דְדִינָא קְשִׁיָּא, לֹא אַעֲדֵי מְנִיָּה לְעֲלָמִין. וְנִגָּה לוֹ סְבִיב, אִף עַל גַּב דְכָל הָאִי קִיַּיְמָא בֵּיה, נִגָּה לוֹ סְבִיב. מִהֲכָא אוֹלִיפְנָא, דְאִף עַל גַּב דְלִית סְטָרָא דָּא, אֵלֶּא סְטָרָא דְמִסְאָבוּ, נִגָּה לוֹ סְבִיב, וְלֹא אֲצִטְרִיף לִיה לְבַר נֶשׁ, לְדַחֲיָא לִיה לְבַר. מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְנִגָּה לוֹ סְבִיב, סְטָרָא דְקִדְוִשָׁה דְמֵהִימְנוּתָא אִית לִיה, וְלֹא אֲצִטְרִיף לְאֲנַהֲגָא בֵּיה קְלָנָא. וְעַל דָּא אֲצִטְרִיף לְמִיָּהֵב לִיה חוֹלְקָא, בְּסְטָרָא דְקִדְוִשָׁא דְמֵהִימְנוּתָא.

רַב הַמְּנוּנָא סָבָא, הֲכִי אֶמֶר, וְכִי נִגָּה לוֹ סְבִיב, וְאֲצִטְרִיף לְאֲנַהֲגָא בֵּיה קְלָנָא, הָאִי נִגָּה לוֹ, לְגוֹ אִיהוּ, וְלֹא קִיַּיְמָא לְבַר. וּבְגִין דְקִיַּיְמָא הַהוּא נִגָּה לוֹ מְגוֹ, כְּתִיב וּמִתּוֹכָה כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ. מִתּוֹכָה דְמֵאֵן. מִתּוֹכָה דְהַהוּא נִגָּה. כְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל: חֵשׁ, מֶלֶךְ, הָא אוֹקְמוּהָ, חֵיוֹן דְאֲשָׁא מְמַלְלָא.

אֲבָר מְבוּצֵינָא קִדְשָׁא שְׁמַעְנָא עָלָה רְזָא דְרְזִין. כִּד עָרְלָה שְׂרִי עַל קִיַּיְמָא קִדְשָׁא לְסָבָא מְקַדֵּשָׁא, כְּדִין הַהוּא מְקַדֵּשָׁא, אֲתַעֲכֵב

הברית מתוך הערלה, וכשהנגה הזה נכנס פנימה ומפריד בין הערלה לבין המקדש, אז נקרא חשמל, חש ונגלה, מל. מה זה מל? כמו שגאמר (יהושע ה) מל יהושע. סוד של אות ברית מתעכב מלהתגלות מתוך ערלה. ויש סוד אחר, שהרי אורו נראה ולא נראה, וכשמתגלה חשמל, מעבר אורו. אבל הסוד הראשון הוא בסוד הכתוב פראוי, והכל הוא יפה, ונאה הוא.

בנגה הזה מפתה את האשה לטל את אורה, ועל כן כתוב, (משלי ה) וחלק משמן חכה. שם את אותו האור כנגד הברית, ומשום כך מפתה אותה ונוטלת את אורו. וזהו הפתוי שמפתה את האשה, שכתוב נפת תטפנה שפתי זרה וגו'.

בא וראה, ביום הששי כשמגיע זמן הערב, קופץ בפנים אותו (מדורת) אור האש, ועולה למעלה להפנס לתוך הגונים. אז מתתקנים ישראל למטה, ומסדרים סעודות ומתקנים שלחנות, כל אחד ואחד את שלחנו. אז שלהבת אחת יוצאת ומכה באותה מדורה. כיון שמכה בה, מתגלגלות אותה שלהבת ואותה מדורה, ונכנסות לנקב תהום רבה, ונטמנות שם ויושבות שם.

ואתה שלהבת היא מצד הימין, ומשום שהיא מצד הימין, מעבירה את אותה מדורה, ומכניסה אותה לנקב תהום רבה, ויושבת שם עד צאת השבת. כיון שיוצאת השבת, צריך לעם ישראל לברך על האש, ויוצאת אותה שלהבת בברכה שלמטה, ושולטת על אותה מדורה כל אותו הלילה, ונכנעת אותה מדורה.

מלגלאה רזא דאת קיימא, מגו ערלה. וכד האי נגה עאל לגו, ואפריש בין ערלה, ובין מקדשא, כדין אקרי חשמל חש ואתגלא. מל, מהו מל. כמה דאת אמר (יהושע ה) מל יהושע. רזא דאת קיימא, אתעכב מלאתגלאה מגו ערלה.

ואית רזא אחרא, דהא נהורא דיליה, אתחזי ולא אתחזי, וכד אתגלא חשמל אתעבר נהוריה. אבל רזא קדמאה, איהו ברזא דקרא כדקא יאות, וכלא שפיר איהו, ויאות הוא. בהאי נגה, מפתה לאתתא, לנטלא נהורא. ועל דא פתיב, (משלי ה) וחלק משמן חכה, שוי ההוא נהורא לקבליה דברית. ובגיני כך מפתה ליה, ונטלא נהוריה. ודא איהו פתויא דמפתה לאתתא, דכתיב, (משלי ה) נפת תטפנה שפתי זרה וגו'.

תא חזי, ביומא שתיתאה כד מטא זמנא דערב, דליג לגו ההוא (נ"א מדורה) נהורא דאשא, וסלקא לעילא לאעלא גו גוונין. כדין מתתקנין ישראל לתתא, ומסדרין סעודתין, ומתקנין פתורין, כל חד וחד פתוריה. כדין חד שלהובא נפיק ובטש בההוא מדורא, כיון דבטש ביה, מתגלגלן ההוא שלהובא, וההוא מדורא ועאלין בנוקבא דתהומא רבא, ואתטמון ויתבת תמן.

וההוא שלהובא איהו מסטרא דימינא, ובגין דהוא מסטרא דימינא, אעבר לההוא מדורא, ואעיל ליה לנוקבא דתהומא רבא, ויתיב תמן עד דנפיק שבתא. כיון דנפק שבתא, אצטריך להו לעמא דישראל לברכא על אשא, ונפקא ההוא שלהובא, בברכתא דלתתא, ושליט על ההוא מדורא כל ההוא ליליא, ואתכפיא ההוא מדורא.

בא וראה, כִּינן שְׁנֹכְנֶסֶת שֶׁבֶת וְנִטְמָנֶת אוֹתָהּ מְדוּרָה, כֹּל הָאֲשִׁים שֶׁל הָאֵשׁ הַקָּשָׁה נִטְמָנוֹת וְנִכְנְעוֹת, וְאֶפְלוּ אֵשׁ הַגִּיהֶנֶם וְהִרְשָׁעִים שֶׁבְּגִיהֶנֶם יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה, וְכֹלֶם מַעֲלָה וּמִטָּה יֵשׁ לָהֶם מְנוּחָה. כִּשְׂיֹצְאֵת שֶׁבֶת וְיִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים עַל הָאֵשׁ, אֲזִי יוֹצְאִים כֹּל הָאֲשִׁים שֶׁטְמוּנִים, כֹּל אֶחָד וְאֶחָד לְמִקוּמוֹ. וְכִדֵּי שֶׁלֹּא לְעוֹרֵר אֵשׁ אַחֲרָת, כְּתוּב לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשֶּׁבֶת, וְהָרִי פִּרְשׂוּהָ, וְאֵשׁ הַמְּזַבֵּחַ לְמָה?

אֲרָא כִּשְׁנֹכְנֶסֶת שֶׁבֶת, כְּרוֹז קוֹרָא בְּכָל הַרְקִיעִים: הַתְּתַקְנוּ מְרַכְּבוֹת, הַתְּתַקְנוּ מַחְנוֹת כְּנָגֵד רְבוּנְכֶם. אֲזִי יוֹצְאֵת רוּחַ אַחַת מִצַּד הַדְּרוֹם, וְאוֹתָהּ רוּחַ נִפְרָשֶׁת עַל כָּל אוֹתָם חִילוֹת וּמַחְנוֹת שֶׁל צֵד יָמִין, וּמִתְלַבְּשׁוֹת בּוֹ, וְאוֹתָהּ רוּחַ נִקְרָאת לְבוּשׁ כְּבוֹד שֶׁל שֶׁבֶת. אֲזִי הַשְּׁלַחְנוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה מְתַקְנֹת בְּהִיכָל אֶחָד. אֲשֶׁרִי חִלְקוּ שֶׁל אוֹתוֹ אָדָם שֶׁסְדוּר שְׁלַחְנוֹ נִרְאָה שֵׁם כְּרָאוֹי, וְהַכֹּל עוֹמֵד מְתַקֵּן בְּלִי בּוֹשָׁה, אִישׁ כְּפִי כָחוּ. כִּשְׁנֹכְנֶסֶת שֶׁבֶת, צְרִיכִים אוֹתוֹ עִם קְדוּשׁ לְרַחֵץ עֲצָמָם מִשְׁמוּשׁ הַחֵל. מָה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁבַחֵל רוּחַ אַחֲרַת הוֹלְכַת וּמְשׁוֹטְטַת וְשׁוֹרָה עַל הָעַם, וּכְשֶׁרוֹצֶה אָדָם לְצַאת מֵאוֹתָהּ רוּחַ וּלְהִכָּנֵס בְּרוּחַ אַחֲרַת קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה, צְרִיף לְרַחֵץ עֲצָמוֹ כְּדֵי לְהִשְׁרׁוֹת עָלָיו אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיוֹנָה קְדוּשָׁה.

בא וראה הסוד העליון של הדבר. כל אותם ששה ימים (עומד הדבר של הכל) נאחזים בסוד של נקדה קדושה אחת, וכל הימים אחוזים בו. ויש ימים אחרים שעומדים מבחוץ בצד האחר,

תא חזי, כִּינן דְּעָאל שֶׁבֶתָא, וְאִתְטַמַּר הֵהוּא מְדוּרָא, כֹּל אֲשִׁין דְּאֲשָׂא קִשְׂיָא אִתְטַמְרוּ וְאִתְכַפְּיִין, וְאֶפְלוּ אֲשָׂא דְּגִיְהֶנֶם, וְחִיבִין דְּגִיְהֶנֶם, אֵית לֹון נִיּוּחָא. וְכֹלָא תַתָּא וְעִילָא אֵית לָהּ נִיּוּחָא. כִּד נִפְק שֶׁבֶתָא, וּמְבָרְכִין יִשְׂרָאֵל עַל נִוּרָא, כְּדִין נִפְקִין כֹּל אֲשִׁין דְּמִתְטַמְרִין, כֹּל חַד וְחַד לְאַתְרֵיהּ. וּבְגִין דְּלֹא לְאַתְעֵרָא אֲשָׂא אַחֲרָא, כְּתִיב (שמות לה) לֹא תִבְעֵרוּ אֵשׁ בְּכָל מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם בַּיּוֹם הַשֶּׁבֶת, וְהָאֵשׁ אוֹקְמוּהָ, אֲשָׂא דְּמִדְבַּחָא אֲמָאִי.

אֲרָא כִּד עָאל שֶׁבֶתָא, כְּרוֹזָא קְרִי בְּכוּלָהּ וְרַקִּיעִין, אִתְתַּקְנוּ רִתִּיכִין, אִתְתַּקְנוּ מִשְׁרִיין, לְקַדְמוֹת מְאִרִיכוֹן. כְּדִין נִפִּיק חַד רוּחָא מִסְטְרָא דְּדְרוֹם, וְהֵהוּא רוּחָא אִתְפְּרַשׁ (דף ר"ד ע"א) עַל כָּל אֵינוֹן חִילִין וּמִשְׁרִיין דְּלִסְטְרָא יְמִינָא, וְאִתְלַבְּשֵׁן בֵּיהּ, וְהֵהוּא רוּחָא אִקְרִי לְבוּשָׂא דִּיקָר דְּשֶׁבֶתָא. כְּדִין פְּתוּרִי דְּהָאִי עֲלָמָא, מִתְתַּקְּנֵן בְּחַד הֵיכְלָא. זַפְּאָה חוּלְקֵיהּ דְּהֵהוּא בַר נֶשׁ, דְּסִדוּרָא דְּפְתוּרֵיהּ אִתְחַזִּי תַמָּן כְּדָקָא יָאוֹת, וְקִיּוּמָא כֹּלָא מִתְתַּקְּנָא, כִּלָּא כְּסוּפָא, אֵינוֹשׁ כְּפוּם חִילֵיהּ.

כִּד עָאל שֶׁבֶתָא, אֲצִטְרִיכוּ אֵינוֹן עֲמָא קְדִישָׂא לְאַסְחָאָה גְרַמִּיָּהּ מִשְׁמוּשָׂא דְּחוּל, מְאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּבְחוּל, רוּחָא אַחֲרָא אֲזֵלָא וְשִׁטָּא וְשָׂרָא עַל עֲמָא. וְכִד בְּעִי בַר נֶשׁ לְנַפְקָא מִן הֵהוּא רוּחָא, וּלְאַעֲלָא בְּרוּחָא אַחֲרָא קְדִישָׂא עֲלָאָה, בְּעִי לְאַסְחָאָה גְרַמִּיָּהּ, לְמִשְׁרִי עֲלֵיהּ הֵהוּא רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׂא.

תא חזי רזא עלאה דמלה, כל אינון שית יומין, (בגמא מלה דכלא) אִתְאַחַדְדֵן בְּרוּזָא דְּחַד נְקוּדָה קְדִישָׂא, וְכִלָּהּ יוּמִין אִתְאַחַדְדֵן בֵּיהּ. וְאֵית יוּמִין אַתְרַנִּין, דְּקִיּוּמִין לְבַר בְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְאֵית יוּמִין אַתְרַנִּין, דְּקִיּוּמִין לְגוֹ מַעְגוּלָא קְדִישָׂא, וְאִתְאַחַדְדֵן

בנקודה קדישא.

וְיִשְׂרָאֵל קְדִישִׁין, וְכָל אֵינֹן דְּמַתְּעַסְקִין
בְּקְדוּשָׁה, כָּל יוֹמָא דְּשַׁבְּתָא,
אֲתֵאֲחֲדָן כָּל אֵינֹן שִׁית יוֹמִין, בְּאֵינֹן שִׁית
יוֹמִין דְּלִגּוּ דְּאֲתֵאֲחֲדָן בְּהֵיא נְקוּדָה, אֲתֵאֲחֲדָן
בְּהֵיא, בְּגִין לְנִטְרָא לֹן. וְכָל אֵינֹן שִׁית יוֹמִין
(ד"א ואינון שית יומין דלגו) דְּשַׁבְּתָא, הֵיא נְקוּדָה
טְמִירָא אִיהִי. פִּיּוּן דְּעָאל שַׁבְּתָא, כְּדִין סְלָקָא
הֵיא נְקוּדָה, וְאֲתַעְטְרָא וְאֲתֵאֲחֲדָא לְעִילָא,
וְכִלְהוּ טְמִירִין בְּגוּה.

תָּא חֲזִי, אִית יָמִים וְאִית יָמִים. יָמִי חוּל, כְּמָה
דְּאֲתָמַר, וְאֵלִין קְיִימִין לְבַר לְעַמִּין. יָמִי
הַשַּׁבָּת, דְּאֵינֹן יָמִי הַשַּׁבּוּעַ, קְיִימִין לְיִשְׂרָאֵל.
וְכַד סְלָקָא הֵיא נְקוּדָה, כְּלָא אֲתַגְנִיז, וְאִיהִי
סְלָקָא, פִּיּוּן דְּאִיהִי סְלָקָא, אֲקָרִי שַׁבְּתָא.

מַהוּ שַׁבְּתָא. אִי תִימָא בְּגִין שְׁבִיתָה, דְּכִתִּיב פִּי
בו שַׁבְּתָא, יָאוּת הוּא. אָבֵל רְזָא דְּמִלָּה,
פִּיּוּן דְּסְלָקָא הֵיא נְקוּדָה, וְנַהוּרָא נַהִיר, כְּדִין
מַתְּעַטְרָא אִיהִי בְּאַבְהֶן, פִּיּוּן דְּמַתְּעַטְרָא אִיהִי
בְּאַבְהֶן, כְּדִין אֲתַחֲבַרְת וְאֲתֵאֲחֲדַת בְּהוּ, לְמַהוּ
חַד, וְאֲקָרִי כְּלָא שַׁבְּתָא. שַׁבְּתָא: ש' בַּת. ש' הָא
אוּקְמוּהָ, רְזָא דְּתִלְת אַבְהֶן, דְּמַתְּעַטְרָן בְּבַת
יְחִידָה, וְאִיהִי מַתְּעַטְרָא בְּהוּ, וְאֵינֹן בְּעִלְמָא
דְּאֲתִי. וְכִלָּא אִיהוּ חַד. וְדָא אִיהוּ ש' בַּת,
לְמַהוּ כְּלָא חַד.

וְאִי תִימָא, שַׁבְּתָא הַגְּדוּל, וְאִיהוּ לְעִילָא, אֲמַאי
אֲקָרִי שַׁבְּתָא. אֵלָא וְדָאי הָכִי הוּא. וְרְזָא
דְּמִלָּה, בְּכָל אֲתַר נְקוּדָה דְּאִיהִי עֲקָרָא דְּכָל
עֵינָא, אֲקָרִי בַת. כְּמָה דְּאֲתַר אָמַר, (תהלים יז)
שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין, בְּגִין דְּאִיהִי (נְקוּדָה)
עֲקָרָא דְּכָל עֵינָא, אֲקָרִי בַת.

עֲלִמָא דְּאֲתִי, אִיהוּ הֵיכְלָא לְהֵיא נְקוּדָה
עֲלָאָה, וְכַד אִיהִי קְיִימָא, וְנִטְלָא

וְיֵש יָמִים אַחֲרִים שְׁעוּמְדִים
בְּפָנִים מַעְגוּל קְדוּשָׁה, וְאַחֲזִים
בְּנְקוּדָה קְדוּשָׁה.

וְיִשְׂרָאֵל קְדוּשִׁים, וְכָל אֵלוּ
שְׁמַתְעַסְקִים בְּקְדוּשָׁה, כָּל יָמִי
הַשַּׁבּוּעַ, נְאַחֲזִים כָּל אֵלוּ הַשַּׁשָּׁה
יָמִים, בְּאֵלוּ הַשַּׁשָּׁה יָמִים שְׁבַפְנִים
שְׁמַאֲחֲדִים בְּנְקוּדָה הֵיא, נְאַחֲזִים
כְּזוּ כְּדִי לְשִׁמְר אוֹתָם, וְכָל אוֹתָם

שֶׁשֶׁת יָמִי (ואותם ששה ימים שבפנים)
הַשַּׁבְּת אוֹתָהּ נְקוּדָה הֵיא נְסַתְרַת.
פִּיּוּן שְׁנַכְנַסְת שַׁבְּתָא, אָז עוֹלָה
אוֹתָהּ נְקוּדָה וּמַתְעַטְרַת וְנַאֲחֲזַת
לְמַעְלָה, וְכִלְס טְמוּנִים בְּתוּכָה.

בְּא וְרָאָה, יֵש יָמִים וְיֵש יָמִים. יָמִי
חַל, כְּמוּ שְׁנַאֲמַר, וְאֵלָה עוּמְדִים
מַחוּץ לְעַמִּים. יָמִי הַשַּׁבְּתָא, שְׁהֵם
יָמִי הַשַּׁבּוּעַ, עוּמְדִים לְיִשְׂרָאֵל.
וְכַשְׁעוֹלָה הַנְּקוּדָה הַזֹּה, הַכֹּל נִגְנֹז,
וְהֵיא עוֹלָה. פִּיּוּן שְׁהֵיא עוֹלָה, אָז
נְקָרַת שַׁבְּתָא.

מַה זֶה שַׁבְּתָא? אִם תֹּאמַר בְּשִׁבְלִי
שְׁבִיתָה, שְׁפַתּוּב כִּי בּו שַׁבְּתָא - יָפָה
הוּא. אָבֵל סוּד הַדְּבָר - פִּיּוּן
שְׁעוֹלָה הַנְּקוּדָה הַזֹּה וְהַאֲוֹר מְאִיר,
אָז הֵיא מַתְעַטְרַת בְּאַבּוּת. פִּיּוּן
שְׁהֵיא מַתְעַטְרַת בְּאַבּוּת, אָז
מַתְחַבְּרַת וְנַאֲחֲזַת בְּהֵם לְהִיּוֹת
אַחַד, וְהַכֹּל נְקָרָא שַׁבְּתָא. שַׁבְּתָא -
ש' בַּת. ש' חֲרִי פְרִשׁוּהָ, הַסּוּד שֶׁל
שְׁלִשָּׁה אַבּוּת שְׁנַאֲחֲזִים בְּבַת
יְחִידָה, וְהֵיא מַתְעַטְרַת בְּהֵם, וְהֵם
בְּעוֹלָם הַבָּא, וְהַכֹּל אַחַד הוּא.
וְזֵהוּ ש' בַּת, לְהִיּוֹת הַכֹּל אַחַד.

וְאִם תֹּאמַר, שַׁבְּתָא הַגְּדוּל, וְהוּא
לְמַעְלָה, לְמָה נְקָרָא שַׁבְּתָא? אֵלָא
וְדָאי כֹּף הוּא. וְסוּד הַדְּבָר - בְּכָל
מְקוּם הַנְּקוּדָה, שְׁהֵיא עֲקָרָא שֶׁל כָּל
הָעֵין, נְקָרַת בַּת, כְּמוּ שְׁנַאֲמַר
(תהלים יז) שְׁמַרְנִי כְּאִישׁוֹן בַּת עֵין,
מְשׁוּם שְׁהֵיא (נְקוּדָה) הָעֲקָרָא שֶׁל כָּל
הָעֵין, וְהֵיא נְקָרַת בַּת.

הָעוֹרָם הַבָּא הוּא הֵיכְל לְאוֹתָהּ
נְקוּדָה עֲלִיוְנָה, וְכַשְׁהֵיא עוּמְדַת

ונוטלת בכנפיה את האבות להתעטר למעלה, הכל נקרא שבת. וכשהאבות מתעטרים למעלה בתוך הנקדה העליונה, נקרא שבת. וכשנקדה תחתונה מתעטרת באבות, נקרא שבת.

כשהנקדה התחתונה הזו עולה, ונראית ומתקשטת, (אותה נקדה

תחתונה פאשר עולה להתעטר באבות) אז כל השמחה נמצאת למעלה ולמטה, וכל העולמות בשמחה. ובלילה הזה הנקדה הזו אורה מתפשט, ופורש כנפיו על העולם, וכל השליטים האחרים מעבדים, ונמצאת שמירה על העולם.

ואז נוספת רוח נשמה בישראל לכל אחד ואחד, ובאותה נשמה יתרה שוכחים כל העצב והחמה, וכלום לא נמצא פרט לשמחה למעלה ולמטה. אותה רוח שיורדת ונוספת בכני העולם, כשיורדת, רוחצת בפשמים של גן עדן, ויורדת ושורה על העם הקדוש. אשריהם פשהרוח הזו מתעוררת.

באותה שעה שאותה רוח יורדת, יורדים עמה לתוך גן העדן ששים מרפבות מעטרות לשה צדדים. וכשמגיעים לגן עדן, אזי כל אותן הרוחות והנשמות שבגן עדן, כלן מתעוררות לאותה (מתעטרות באותה) רוח. הכרוזים קוראים ואומרים: אשריכם ישראל, העם הקדוש, שרצון רבונכם מתעורר אליכם. סוד הסודות ליודעי החכמה.

אשריהם פשהרוח זו מתעוררת. הרוח הזו היא התפשטות הנקדה הזו, ויוצאת ממנה ומתפשטת בעולם, ואותה היא סוד השבת ששרוי למטה, ועל כך כתוב בו שמירה, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת, והרי פשוה,

בגדפהא לאבהן, לאתעטרא לעילא אקרי כלא שבת. וכד אבהן מתעטרן לעילא, בגו נקודה עלאה, אקרי שבת. נקודה תתאה פד מתעטרא באבהן אקרי שבת.

האי נקודה תתאה כד סלקא ואתחזית, ואתקשיטת. (כ"א האי נקודה תתאה כד סלקא

לאתעטרא באבהן) כדין כל חדוה אשתכח לעילא ותתא, ועלמין פלהו בחדוה. ובהאי ליליא, האי נקודה אתפשט נהוראה, ופריש גדפוי על עלמא, וכל שלטונין אתרנין מתעברן, ונטירו אשתכח על עלמא.

וכדין אתוסף רוח נשמתא בישראל, על כל חד וחד, ובההיא נשמתא יתירא, נשיין כל עצבא וחימתא, ולא אשתכח בר חדוה, לעילא ותתא. ההוא רוחא דנחית ואתוסף בכני עלמא, פד נחית, אתסחי בבוסמין דגנתא דעדן, ונחית ושרא על עמא קדישא, זפאין אינון, פד האי רוחא אתער.

בההיא שעתא דההוא רוחא נחית נחתין עמה לגו גנתא דעדן, שתין רתיכין, מתעטריין לשיית סטריין. וכד מטי לגנתא דעדן, כדין כל אינון רוחין ונשמתין דגנתא דעדן, פלהו מתערי לההוא (כ"א מתעטרי בההוא) רוחא. פרוזי קרי ואמר, זפאין אתון ישראל, עמא קדישא, דרעותא דמאריכון אתער (ד"ר ד"ב) לגבויכון.

רוא דרזין לידעי חכמתא, זפאין אינון פד האי רוחא אתער. האי רוחא איהו אתפשטותא דהאי נקודה, ונפקא מינה, ואתפשטא בעלמא, וההוא הוי רזא דשבת, דשרא לתתא, ועל דא כתיב ביה שמירה, (שמות לא) ושמרו בני ישראל את השבת, והא

אוקמוה, שבת לא כתיב, אלא את השבת, לאסגאה ההוא רוחא דשרי על

לא כתוב שבת, אלא את השבת, לרבות אותה רוח ששורה על הכל, וצריך לשמר אותה הואיל ועומדת עם האדם. ועל זה כתוב, (ישעיה נב) כל שמר שבת מחללו.

בפסוק הזה יש סוד אחר. הרוח הזו נהנית ביום הזה מהנאתם של ישראל ומהענש שלהם, ומשום כך צריך לתת לה ענג במאכל ובמשתה שלש פעמים בשלש סעודות של שלש דרגות האמונה, כמו שבארוה, וזו נוטלת שמחה וענג באותן סעודות של ישראל. אשרי חלקו מי שמהנה אותה ומענג אותה ביום הזה.

הרוח הזו נהנית כל ששת הימים מהרוח העליונה של עתיק כל העתיקים, וכיון שיורדת ביום השבת ורוחצת בגן עדן בלילה, מתענגת מענג הגוף בסעודות של האמונה, ומתעטרת (ומתענגת) הרוח הזו ממעלה וממטה, ונרנית בכל הצדדים בעטרה (בענג) שלמעלה ומטה.

והואיל ועומד עם האדם, צריך לו לשמר אותה, ועל זה כתוב ושמרו בני ישראל את השבת. את השבת - שבת זו היא נקדה פחתונה. את השבת - זוהי אותה רוח, התפשטותה של אותה נקדה. אותה ההתפשטות, כשנוספות קדשות וברכות מלמעלה על אותה נקדה, הכל נאור, ונעשית רוח מאירה בכל הצדדים, מתחלק למעלה ומאיר, ונחלק למטה ומאיר. וזהו שכתוב ביני ובין בני ישראל, חלק ירשה יש לנו כאחד.

החלק שלמעלה מתעטר ביום הזה מהענג העליון הקדוש, ונהנה מהזיו העליון של עתיק כל העתיקים. החלק הפחתון מתעטר ביום הזה מהענג

כלא, ואצטריך לנטרא ליה, הואיל וקיימא עמיה דבר נש, ועל דא כתיב, (ישעיה נב) כל שומר שבת מחללו.

בהאי רזא אית רזא אחרא. האי רוחא, אתהני בהאי יומא, מהנאותן דישראל, ומענוגא דלהון, ובגין דא, בעי למיהב ליה ענוגא, במיכלא ובמשתיא, תלת זמנין, בתלת סעודתין, דתלת דרגי מהימנותא, כמה דאוקמוה. והאי נטיל חדוה וענוגא, באינון סעודתי דישראל. זכאה חולקיה, מאן דאהני ליה, ומענג ליה, בהאי יומא.

האי רוחא, אתהני כל שיתא יומין, מרוחא עלאה דעתיקא דכל עתיקין. וביומא דשבתא, פיון דנחית, ואתסחי בגנתא דעדן בליליא, אתענג מענוגא דגופא, בסעודתי דמהימנותא, ואתעטר (כ"א ואתענג) האי רוחא מעילא ותתא, ואתרוי בכל סטרין, בעטרא (כ"א בענוגא) דלעילא ותתא.

והואיל וקיימא עמיה דבר נש, אצטריך ליה לנטרא ליה. ועל דא כתיב ושמרו בני ישראל את השבת. שבת, דא הוא ההיא נקודה תתאה. את השבת, דא הוא האי רוחא, אתפשטותא דההיא נקודה. ההוא אתפשטותא, כד אתוסף קדושן וברכאן מלעילא, על ההיא נקודה, אתנהיר כלא, ואתעביד רוחא נהירא בכל סטרין, אתפלג לעילא ונהיר. ואתפלג לתתא ונהיר. ודא הוא דכתיב ביני ובין בני ישראל חולק אחסנא אית לן פחדא.

חולקא דלעילא, אתעטר בהאי יומא, מענוגא עלאה קדישא, ואתהני מזיוא עלאה דעתיקא דכל עתיקין. חולקא תתאה, אתעטר בהאי יומא, מענוגא דלתתא, דאתהני בהני

שְׁלֹמֶטָה שְׁנֵהֲנָה בְּסֵעוּדוֹת הַלֵּל, וְעַל כֵּן צָרִיף לְעַנְגּוֹ בְּמֵאֲכָל וּבְמִשְׁתֵּה, בְּלִבוּשֵׁי כְבוֹד וּבְשִׂמְחַת הַכֹּל.

וּבְשִׂמְחַת הַחֵלֶק הַזֶּה לְמִטָּה וּנְשֹׁמֵר כְּמוֹ שְׂצָרִיף, עוֹלָה לְמַעְלָה, וּמִתְחַבֵּר בְּאוֹתוֹ חֵלֶק אַחֵר. וְהַנְּקֵדָה הַזֹּאת נוֹטֶלֶת הַכֹּל מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, וְנִכְלָלֶת מִכָּל הַצְּדָדִים. וּמִשׁוּם שְׂמִתְעַטְרֶת בְּשִׁבְתָּהּ מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה, כָּל שְׂאֵר הַיָּמִים נוֹתְנִים כַּח לֶכֶל, וְנוֹתְנִים לָהּ שְׁלֹטוֹן מִמַּעַלָּה וּמִמַּטָּה. וּבְסוּדוֹת סִפְרוֹ שֶׁל שְׁלֹמֶה הַמֶּלֶךְ נִמְצָא הַסּוּד הַזֶּה, וּבָאֵר אוֹתוֹ הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה. אֲשֶׁרֵי חֵלְקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

בְּתוֹב וַיִּנְפֹּשׁ, וּפְרָשׁוּהָ - וַיִּנְפֹּשׁ שְׂאֵבְדָהּ, וַיִּפֶּה הוּא. אֲבָל אִם כָּף, וַיִּגְוֶה הִיא צָרִיף לומֵר, שְׂמִמְנוֹ אֲבָדָה נֶפֶשׁ! אֲבָל סוּד הַדְּבָר - בְּאֵדָם יֵשׁ נֶפֶשׁ שְׁנוּטֶלֶת וּמוֹשְׁכֶת אֵלָיו אֵת הַרוּחַ הַזֶּה מֵעֶרֶב שֶׁבֶת, וְאוֹתָהּ הַרוּחַ שְׂרוּיָה בְּתוֹךְ אוֹתָהּ הַנֶּפֶשׁ וְדָרָה בָּהּ כָּל יוֹם הַשֶּׁבֶת, וְאֵז אוֹתָהּ נֶפֶשׁ יִתְרָה הִיא בְּרַבּוּי וְתוֹעֵלֶת יוֹתֵר מִמָּה שֶׁהִיתָה.

וְעַל זֶה שְׁנִינּוּ, כָּל נִפְשוֹת יִשְׂרָאֵל מִתְעַטְרוֹת בְּיוֹם הַשֶּׁבֶת, וְהַעֲטָרָה שְׁלֵהֶם, שְׂשׂוּרָה הַרוּחַ הַזֶּה בְּתוֹכָם. כִּיִּן שְׂיִוצֵאת שֶׁבֶת וְאוֹתָהּ רוּחַ עוֹלָה לְמַעַלָּה, אֲזִי וַיִּנְפֹּשׁ שְׂאֵבְדָהּ מִה שְׂאֵבְדָהּ. אֲבָדָה אוֹתָהּ עֲטָרָה עֲלִיוְנָה וְאוֹתוֹ כַּח קְדוּשָׁה שְׁהִיָּה בָּהּ. וְזֶה וַיִּנְפֹּשׁ, וַיִּנְפֹּשׁ, שְׂאֵבְדָהּ מִה שְׂאֵבְדָהּ.

עוֹנֵת הַחֲכָמִים שְׂיִודְעִים הַסּוּדוֹת הַעֲלִיוְנִים, מִלִּיל שֶׁבֶת לְלִיל שֶׁבֶת, וּפְרָשׁוּהָ. אֲבָל סוּד זֶה שְׂאֵלְתִי אֵת הַמְּנוּרָה הַקְּדוּשָׁה, שְׁהִרִי רְאִינוּ שְׂהַכְתֵּר הַתְּחַתּוֹן הַזֶּה לִּקְחָהּ מִה שְׂלֹקְחָהּ בְּיוֹם, וּבְלִילָהּ נוֹתֵן מְזוֹן לְכָל צְבָאוֹ, כְּמוֹ שְׂבָאוֹרָה, שְׂכְתוֹב (מִשְׁלִי לֵא) וְתִקְּם בְּעוֹד לִילָהּ וְתִתֵּן

סֵעוּדָתִי. וְעַל דָּא, בְּעֵי לְעַנְגָּא לִיָּה, בְּמִיכְלָא וּבְמִשְׁתֵּיָא בְּלִבוּשֵׁי יָקָר, וּבְחֻדוֹה דְכֻלָּא.

וְכַד מִתְעַטְרָא הַאי חוֹלְקָא לְתַתָּא, וְאַתְנַטִּיר כְּמָה דְאַצְטְרִיף, סְלֵקָא לְעֵילָא, וְאַתְחַבְרָא בְּהַהוּא חוֹלְקָא אַחְרָא. וְהַאי נְקוּדָה נְטִיל כְּלָא מְעִילָא וְתַתָּא, וְאַתְכְּלִילָא מִכָּל סְטְרִין. וּבְגִין דְּמִתְעַטְרָא בְּשִׁבְתָּהּ, מְעִילָא וּמִתְתָּא, כָּל שְׂאֵר יוֹמִין יְהִיב חֵילָא לְכֻלָּא, וְאַתְיִיְהִיב לִיָּה שׁוֹלְטָנוּ מְעִילָא וּמִתְתָּא. וּבְרִזִין דְּסִפְרָא דְשְׁלֹמֶה מְלָכָא, אֲשֶׁתְּכַח רְזָא דָא, וְאוֹקְמוּהָ בּוּצִינָא קְדִישָׁא, זְפָאָה חוֹלְקִיהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

בְּתוֹב וַיִּנְפֹּשׁ, וְאוֹקְמוּהָ וְוִי נֶפֶשׁ דְּאַבְדַּת וְשִׁפִּיר אִיהוּ. אֲבָל אִי הָכִי וְוִי גּוּפָא אֲצְטְרִיף לְמִימֵר, דְּמַנְיָה אֲבְדַת נֶפֶשׁ. אֲבָל רְזָא דְמִלָּה, בְּכַר נֶשׁ אִית נֶפֶשׁ, דְּנִטְלָא וּמְשִׁיף לְגַבִּיָּה לְהַאי רוּחָא מְעֶרֶב שֶׁבֶת. וְהַהוּא רוּחָא שְׂרִיא בְּגוֹוָה דְּהַהִיא נֶפֶשׁ, וְדִיָּרָא בָּהּ כָּל יוֹמָא דְשֶׁבֶתָא. וּכְדִין, הַהוּא נֶפֶשׁ, יִתְרָה בְּרַבּוּיָא וְתוֹעֵלְתָא יִתִּיר מִמָּה דְהוּהָ.

וְעַל דָּא תְנִינּוּ, כָּל נִפְשָׁאן דִּישְׂרָאֵל מִתְעַטְרוֹן בְּיוֹמָא דְשֶׁבֶתָא, וְעַטְרָא דְלַהוֹן, דְּשְׂרִיא הַאי רוּחָא בְּגוֹוִיָּהּ. כִּיִּן דְנִפְק שֶׁבֶתָא, וְהַהוּא רוּחָא סְלֵקָא לְעֵילָא, כְּדִין וְוִי לְנֶפֶשׁ, דְּאַבְדַּת מִה דְאַבְדַּת. אֲבָדַת הַהוּא עַטְרָא עֲלָאָה, וְהַהוּא חֵילָא קְדִישָׁא דְהוּהָ בָּהּ, וְדָא הוּא וַיִּנְפֹּשׁ, וְוִי נֶפֶשׁ, דְּאַבְדַּת מִה דְאַבְדַּת.

עוֹנֵתָן דְחִפְיִמִין, דְּיִדְעֵי רִזִין עֲלָאִין, מְלִילָא דְשֶׁבֶתָא לְלִילָא דְשֶׁבֶתָא, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל מִלָּה דָא שְׂאִילְנָא לְבוּצִינָא קְדִישָׁא, דְהָא חֲזִינּוּ דְהַאי כְּתָרָא תְתָאָה, נִקְטָא מִה דְנִקְטָא בִּימָמָא, וּבְלִילָא יְהִיב מְזוֹנָא לְכָל חֵילִיָּה, כְּמָה דְאוֹקְמוּהָ, דְכְתִיב, (מִשְׁלִי לֵא) וְתִקְּם בְּעוֹד

טָרַף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ.
לִזְכָּחַת בַּיּוֹם וּנְתַנְתָּ בְּלִילָהּ.
וְעָכְשׁוּ אָמַר מֶרֶ, שֶׁהַזּוּג נִמְצָא
בְּלִילָהּ הַזֶּה?

אָמַר, וְדָאֵי שֶׁהַזּוּג נִמְצָא בְּלִילָהּ
הַזֶּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם שֶׁבְּלִילָהּ
הַזֶּה מִפְּרִיֶשֶׁה נְשָׁמוֹת לְכָל אוֹתָם
הַחֲכָמִים שְׂיֻדְעִים אֶת סוּדוֹת
הַחֲכָמָה, וְהַחֲבוּר וְהַזּוּג לֹא
נִמְצָא בַּיּוֹם אַחֵר בְּכָל הַשְּׁמֵחָה
בְּלֵי עֲרֻבוּכֵיהָ (אֵלֶּא בְּשִׁבִיל דָּהּ) אַחֲרַת
כְּמוֹ זֶה. מִשּׁוֹם שֶׁאוֹתָן נְשָׁמוֹת
שְׁמַחְלָקָת, מַחְלָקָת אוֹתָן
לְחֲכָמִים, לְצַדִּיקִים וְלַחֲסִידִים
כְּרֵאוּי. (וְעוֹד, בְּכָל) וּבְכָל לִילָהּ וְלִילָהּ
נִמְצָא זּוּג וְדָאֵי. מְתִי? בְּחֻצוֹת
הַלֵּילָהּ. וְהָרִי בְּאַרְנוֹ. אָבֵל לֹא בְּכָל
הַצְּדָדִים כְּמוֹ בְּזוּג הַזֶּה.

וּמִשּׁוֹם כֵּן, הַחֲכָמִים שְׂיֻדְעִים
הַסּוּדוֹת, צְרִיכִים לְסַדֵּר תְּשֻׁמֵּשׁ
בְּלִילָהּ הַזֶּה. מָה הַטַּעַם? מִשּׁוֹם
שֶׁכָּל יְמוֹת הַשְּׁבֵת יֵשׁ לָהֶם רוּחַ
אַחֲרַת שְׁשׁוּרָה עַל הָעוֹלָם,
וּבְלִילָהּ הַזֶּה יֵשׁ לָהֶם רוּחַ אַחֲרַת
קְדוּשָׁה עֲלִיוֹנָה שְׂיֻרְדַת לְבָנִים
קְדוּשִׁים, וְאוֹתָהּ רוּחַ נוֹשֶׁבֶת
מַעֲתִיק (הַקְדוּשָׁה) כָּל הַעֲתִיקִים,
וְיֻרְדַת לְתוֹךְ הַנְּקֻדָּה הַתַּחְתּוֹנָה
לְתַת לָהּ מְנוּחָה לְכָל. וְזֶה מִתְחַלֵּק
לְכָל הַצְּדָדִים, לְמַעַלָּה וְלְמַטָּה,
כְּמוֹ שְׁנֵאֵמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.
וּבְשָׂאוֹתָם חֲכָמִים יוֹשְׁבִים
בְּאוֹתָהּ רוּחַ קְדוּשָׁה, הַרוּחַ
הַעֲלִיוֹנָה, צְרִיכִים לְשַׁמֵּשׂ אֶת
מִטָּתָם, שֶׁהַרוּחַ הַזֶּה מִמְּשִׁכָּה
אַחֲרֶיהָ לְמַטָּה אֶת כָּל אוֹתָן
נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת, וְיֻרְדְּשִׁים
קְדוּשִׁים עֲלִיוֹנִים בְּרוּחַ הַזֶּה
נְשָׁמוֹת קְדוּשׁוֹת לְבָנֵיהֶם כְּרֵאוּי.
בֵּין שֶׁהַרוּחַ הַזֶּה שׁוּרָה עַל הָעוֹלָם,
כָּל הַרוּחוֹת הַרְעוּת וְכָל
הַמְקַטְרָגִים הַרְעִים הַסֵּתְלָקוּ מִן
הָעוֹלָם, וְלֹא צְרִיכִים לְהַתְפַּלֵּל עַל
שְׁמִירָה, מִשּׁוֹם שֶׁיִּשְׂרָאֵל שְׁמוּרִים

לִילָהּ וְתַתֵּן טָרַף לְבֵיתָהּ וְחָק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. נִקְטָא
בִּימָמָא, וְיִהְיָא בְּלִילָא. וְהַשְׁתָּא אָמַר מֶר
דְּזוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּהָאֵי לִילָא.

אָמַר, וְדָאֵי זּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח בְּלִילָא דָא. מָאֵי
טַעְמָא. בְּגִין דְּהָאֵי לִילָא, אֲפֻרִישַׁת
נְשָׁמַתִּין לְכָל אֵינּוֹן (דף ר"ה ע"א) חֲפִימִין, דִּינְדַעִין
רְזִין דְּחֲכָמָתָא. וְחֲבוּרָא, וְזוּגָא, לֹא אֲשֶׁתְּכַח
בַּיּוֹמָא אַחֲרָא בְּכָל חֲדוּהָ, בְּלֹא עֲרֻבוּכָא (ס"א
אֵלֶּא בְּגִין דָּא) אַחֲרָא, כְּגוֹן דָּא. בְּגִין דְּאֵינּוֹן נְשָׁמַתִּין
דְּפְלִיגַת, פְּלִיגַת לוֹן בְּחֲפִימִין, בְּצַדִּיקִים,
בְּחֲסִידֵי כְּדָקָא יְאוּת. (ס"א יְתוּ בְּכָל) וּבְכָל לִילָא
וְלִילָא, זּוּגָא אֲשֶׁתְּכַח וְדָאֵי. אֵימַתִּי בְּפִלְגוֹת
לִילָא. וְהָא אוּקִימָנָא. אָבֵל לֹא בְּכָל סְטָרִין
כְּהָאֵי זּוּגָא.

וּבְגִין דָּא, חֲפִימִין דִּינְדַעִין רְזִין, בְּעֵינִין לְסִדְרָא
שְׁמוּשָׁא דְלַהוֹן, בְּהָאֵי לִילָא. מָאֵי
טַעְמָא. בְּגִין דְּכָל יוֹמֵי דְשַׁבְתָּא, אֵית לוֹן רוּחָא
אַחֲרָא דְשָׂרָא עַל עֲלָמָא, וּבְהָאֵי לִילָא אֵית
לוֹן רוּחָא אַחֲרָא קְדִישָׁא עֲלָאָה, דְּנַחְתָּא לְבָנֵי
קְדִישִׁין, וְהָהוּא רוּחָא נָשִׁיב מַעֲתִיקָא (נ"א קְדִישָׁא)
דְּכָל עֲתִיקִין, וְנַחְתָּא לְגוֹ נְקוּדָה תַּתְּאָה, לְמִיּהֵב
בָּהּ נִיחָא לְכֻלָּא, וְדָא אַתְּפְּלִיג לְכָל סְטָרִין,
לְעִילָא וְתַתָּא, כְּמָה דְּאֵת אָמַר בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל.

וְכֵן אֵינּוֹן חֲפִימִין, יְתַבִּין בְּהָהוּא רוּחָא
קְדִישָׁא, רוּחָא עֲלָאָה, בְּעָאן לְשַׁמֵּשׂא
עַרְסִייהוּ, דְּהָאֵי רוּחָא אֲמֻשִׁיף אַבְתַּרִּיהָ לְתַתָּא,
כָּל אֵינּוֹן נְשָׁמַתִּין קְדִישִׁין, וְיֻרְתִּין קְדִישִׁי
עֲלִיוֹנִין, בְּהָאֵי רוּחָא, נְשָׁמַתִּין קְדִישִׁין
לְבָנֵיהוֹן כְּדָקָא יְאוּת.

בֵּין דְּהָאֵי רוּחָא שָׂרָא עַל עֲלָמָא, כָּל רוּחִין
בִּישִׁין, וְכָל מְקַטְרָגִין בִּישִׁין, אֲסֵתְלָקוּ
מִעֲלָמָא וְלֹא בְּעֵינָן לְצַלָּאָה עַל נְטוּרָא, בְּגִין

באותה רוח, וספת שלום פורסת
כנפיה עליהם, והם שמורים
מהכל.

ואם תאמר, הרי שנינו שלא יצא
אדם יחידי, לא בליל רביעי של
שבת ולא בליל שבת, וצריך אדם
להשמר. והרי אמרנו, שבליל
השבת שמורים אנשים מכל
המקטרגים של העולם ולא
צריכים להתפלל על שמירה?
בא וראה, כך זה ודאי, ליל רביעי
של שבת צריכים להשמר מהם.

מה הטעם? משום שפתיב (בראשית
א) יהי מארת. מארת כתוב חסר,
והרי פרשוהו, שבגלל שהיא
חסרה, כמה קבוצות של רוחות
נכללו במארת הזוה. קללות
ומארת הן בפגימת הלכנה, וכלם
שולטים באותו הלילה.

בליל השבת, פיון שכלם
מתפזרים להכנס לנקב של העפר,
שלא יכולים לשלט, צריך אדם
יחידי להשמר. ועוד, אף על גב
שלא יכולים לשלט, נראים
לפעמים, ובן אדם יחידי צריך
להשמר.

דבר זה כך שנינו, ואם כך, זה
חסרון של השמירה. אבל בשבת
השמירה מצויה לעם הקדוש,
וכשוכנסת שבת, הקדוש ברוך
הוא מעטר כל אחד ואחד
מישראל, ורוצה שישמרו את
העטרה הקדושה הזו שהתעטרו
בה. ואף על גב שהם אינם
נמצאים בישוב, לפעמים הם
נראים לאדם יחידי ומורע מזלו.
וצריך לאדם להתעטר בעטרה
קדושה ולשמר אותה.

סוף סוף, שמירה נמצאת באותו
לילה לעם הקדוש, הואיל וספת
שלום פרוסה על העם, שהרי
שנינו, בכל מקום שנמצאת ספת
שלום, הצד האחר לא נמצא שם,
ולכן שמירה היא ושמירה מצויה.

דישראל אינון נטירין בהווא רוחא, וספת
שלום פריסת גדפהא עלייהו, ואינון נטירין
מכלא.

ואי תימא, הא תנינן, דלא יפוק בר נש
יחידי, לא בליליא רביעאה דשבתא,
ולא בליליא דשבתא, ובעי בר נש לאסתמרא.
והא אמרן, דבליליא דשבתא נטירין בני נשא
מכל מקטרגין דעלמא, ולא בעינן לצלאה על
נטורא.

תא חזי, הכי הוא ודאי, ליליא רביעאה
דשבתא, בעינן לאסתמרא מנייהו, מאי
טעמא. בגין דכתיב, (בראשית א) יהי מארת,
פתיב חסר, והא אוקמוהו, דבגין דהיא חסרה,
כמה חבילי טהירין אתפלילן בהאי מארת.
לוטין ומארת אינון בגריעותא דסיהרא,
וכלהו שליטין בההוא ליליא.

בליליא דשבתא, פיון דכלהו מתבדרן לאעלא
בנוקבא דעפרא, דלא יכלין
לשלטאה, בעי בר נש יחידי, לאסתמרא.
ותו, אף על גב דלא יכלין לשלטאה, אתחזיין
לזמנין, ובר נש יחידי בעי לאסתמרא.

מלך דא הכי תנינן, ואי הכי גריעותא דנטורא
איהו. אבל בשבתא נטירו אשתכח
לעמא קדישא, וקודשא בריך הוא כד עאל
שבתא, מעטר לכל חד וחד מישראל, ובעי
דינטרון ליה להאי עטרא קדישא, דאתעטרו
ביה, ואף על גב דאינון לא אשתכחו בישובא,
לזמנין לבר נש יחידי אתחזון, ואתרע
מזליה. ואצטריך ליה לבר נש, לאתעטרא
בעטרא קדישא, ולנטרא ליה.

סוף סוף, נטירו אשתכח בההוא ליליא לעמא
קדישא, הואיל וספת שלום פריסא על
עמא, דהא תנינן, בכל אתר דספת שלום

יום השבת שמחה היא לכל, והכל נשמר למעלה ולמטה. והאור (והנקודה) התחתון מאיר לעלות למעלה ביפי של שבעים העטרות שהן החלקים היתרים, והזקן של כל הזקנים מתעורר.

אז כשעולה האור, העם הקדוש מקדימים לבית הפנסת בלבוש כבוד בשמחה, מתעטרים בעטרה קדושה שלמעלה באותה רוח שעומדת עליהם למטה, משבחים בשירות ותשבחות, והתשבחות עלולות למעלה, וכל העליונים והתחתונים בשמחה, וכלם מתעטרים כאחד. פותחים העליונים ואמרים: אשריכם העם הקדוש בארץ, שרבוכם התעטר עליכם, וכל החילות הקדושים מתעטרים בשבילכם. היום הזה הוא יום הנשמות, ולא יום הגוף, משום ששלטון צרור הנשמות הוא, וכל העליונים והתחתונים עומדים בזווג אחד, בעטרה של רוח יתרה עליונה קדושה.

הפצת השבת של העם הקדוש, שלש תפלות נמצאות ביום הזה כנגד שלש שבתות, ופרשוה, והכל אחד. פיון שנכנסו העם הקדוש לבית הפנסת, אסור להשתדל אפלו בצרף בית הפנסת, אלא בדברי תשבחות ותפלה ותורה וכראוי להם.

ומי שמשתדל בדברים אחרים ובדברי העולם, זהו אדם שמחלל שבת, ואין לו חלק בעם ישראל. שני מלאכים ממנים על זה ביום השבת, והם שמים ידיהם על ראשו ואמרים: אוי לפלוני שאין לו חלק בקדוש-ברוך-הוא. ועל זה צריך להשתדל בתפלה ובשירים ובתשבחות של אדונם, ולהשתדל בתורה.

ולאשתדל באורייתא.

אשתכח, סטרא אחרא לא אשתכח תמן. ועל דא נטורא איהו ונטורא שכיח.

יומא דשבתא, חדוה איהו לכלא, וכלא אתנטור לעילא ותתא. ונהורא (נ"א ונקודה) תתאה נהרא לסלקא לעילא, בשפירו דעטרין שבועין חולקין יתיר, וסבא דכל סבין אתער.

בדין פד סליק נהורא, עמא קדישא מקדמי לבי פנישתא בלבוש יקר בחדוה, מתעטרין בעטרא קדישא דלעילא, בההוא רוחא דקיימא עלייהו לתתא, משבחין בשירין ותושבחין, וסלקין תשבחין לעילא, ועלאין ותתאין פלהו בחדוה, ומתעטרין פלהו כחדא. פתחי עלאי ואמרי, זכאין אתון עמא קדישא בארעא, דמאריכון אתעטר עליכו, וכל חילין קדישין, מתעטרין בגיניכון.

האי יומא, יומא דנשמתינ איהו, ולא יומא דגופא, בגין דשלטנו דצורא דנשמתינ איהו, וקיימן עלאין ותתאין פלהו בזווגא (ד) ר"ה ע"ב) חדא, בעטרא דרוחא יתירא עלאה קדישא.

צלותא דשבתא, דעמא קדישא, תלת צלותין אשתכחו בהאי יומא, לקבל תלת שבתי, ואוקמוה, וכלהו חד. פיון דעאלו עמא קדישא לבי כנישתא, אסיר לאשתדלא אפילו בצורף פי כנישתא, אלא במלי תשבחין וצלותא, ואורייתא, וכדקא חזי לון.

ומאן דאשתדל במלין אחרנין, ובמלין דעלמא, דא איהו בר נש דקא מחלל שבתא, לית ליה חולקא בעמא דישראל. תרין מלאכין ממנן על דא, ביומא דשבתא, ואינון שווי ידיהון על רישיה, ואמרי, ווי לפלנאי, דלית ליה חולקא בקודשא בריך הוא. ועל דא, בעי

לאשתדלא בצלותא ובשירין ובתושבחין דמאריהון, ולאשתדלא באורייתא.

היום הזה הוא יום הנשמות
שמתעטר אותו צרור הנשמות
(בתשבות של אדום). משום כך
משבחים בתשבות תשבת
הנשמה, והינו נשמת כל חי תברך
את שמך ה' אלהינו ורוח כל בשר
וכו'. ואין התשבת אלא בצד
של נשמה ורוח, והיום הזה עומד
ברוח ונשמה, ולא של גוף.

התשבת של דרגה אחרת
עליונה, סוד היום, שמש קדושה
שקיא אור היום, הינו יוצר אור.
סוד האור המאיר, שממנו נזונים
ומאירים כל אותן הצבאות,
המרכבות, והפוכים והמזלות,
וכל אותם ששולטים על העולם.
תשבתו של העולם הבא ביום
הזה, הינו אל אדון. והתשבת
הזו היא בסוד עשרים ושתים
אותיות עליונות קדושות
שמתעטרות באבות ובמרכבה
העליונה הקדושה.

האותיות הקטנות הן עשרים
ושתים אותיות, שהן העולם
הפתוח, שהן אל ברוך גדול דעה
וכו', ואין בין תבה לתבה רוח
אחר, אלא אות רשומה בכל תבה
ותבה. ובעולם העליון יש רוח,
והצדדים הקדושים בין אות
לאות. וזוהי תשבת על
תשבת, שהאותיות העליונות
של היום השביעי משבחות
ואמרות למלך העליון יוצר
בראשית.

בשהתשבת הזו עולה למעלה,
ששים מרכבות עליונות שאמרנו,
מזמנות ולקחות את התשבת
הזו מהעם הקדוש, ומעלים אותה
להתעטר בה בכמה מרכבות
עליונות שממנות. וכל אותם
הצדיקים שבגן עדן, כלם
מתעטרים בתשבת הזאת, וכל

האי יומא, איהו יומא דנשמתין, דאתעטרא
ההוא צרורא דנשמתין. (בתושבחן המאריהון)

בגין כך משבחי בתושבחן תשבתא
דנשמתא, והיינו נשמת כל חי תברך את שמך
י' אלהינו ורוח כל בשר וכו'. ולית
תושבתא אלא בסטרא דנשמתא ורוחא,
והאי יומא, קיימא ברוחא ונשמתא, ולא
דגופא.

תושבתא דדרגא אחרא עלאה, רזא דיומא,
שמשא קדישא דאיהו נהורא
דימא, היינו יוצר אור. רזא דנהורא דנהיר,
דמניה אתזנן ונהרין כל אינון חיילין, רתיכין,
וככביא ומזלי, וכל אינון דשלטין על עלמא.
תושבתא דעלמא דאתי ביומא דא, היינו אל
אדון. ותושבתא דא, איהו ברזא
דעשרין ותריין אתוון עלאין קדישין,
דמתעטרן באבהן וברתיכא עלאה קדישא.

אתוון זעירין, אינון עשרין ותריין אתוון,
דאינון בעלמא תתאה, דאינון אל
ברוך גדול דעה וכו', ולא אית בין תיבה
לתיבה, ורוחא אחרא, אלא את רשימא בכל
תיבה ותיבה. ובעלמא עלאה, אית רווחא,
וסטריין קדישין, בין את לאת. ודא איהו,
תושבתא על תושבתא, דאתוון עלאין
דיומא שביעאה, קא משבח ואמר למלכא
עלאה יוצר בראשית.

בר תושבתא דא סלקא לעילא, שתין רתיכין
עלאין דקאמרן, מזדמנין ונטלי להאי
תושבתא מעמא קדישא, וסלקי לה
לאתעטרא בה, בכמה רתיכין עלאין, די
ממנן, וכל אינון צדיקייא דבגנתא דעדן,
כלהו מתעטרן בתושבתא דא, וכל אינון
רתיכין, וכל אינון נשמתין דצדיקייא, כלהו סלקין בתושבתא דא, עד

רְזָא דְכוּרְסֵיָא.

אותן מְרַכְבוֹת וְכָל אוֹתָן נִשְׁמוֹת
הַצְּדִיקִים, כָּלֵם עוֹלִים בַּתְּשׁוּבָה
הַזֶּה עַד סוּד הַפֶּסַח.

וּבְשִׁמְנֵיעָה לְפֶסַח הַקְּדוֹשׁ
הַתְּשׁוּבָה הַזֶּה שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל,
עוֹמְדָת שֵׁם עַד הַזְּמַן שְׁאוּמְרִים
הַקְּדוֹשׁ הַעֲלִינָה שֶׁל מוֹסֵף. וְאִז
הַעֲלִיָּה שֶׁלמִטָּה לְמַעְלָה, לְהַאֲחִיז
הַכֹּל לְמַעְלָה לְמַעְלָה לְהִיּוֹת הַכֹּל
אֶחָד. זוֹהִי הַתְּשׁוּבָה שְׁעוֹלָה עַל
כָּל הַתְּשׁוּבָה.

מִכָּאֵן וְהִלָּא סִדּוּר הַתְּפִלָּה שֶׁל
שְׁאָר הַיָּמִים, עַד יִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ',
הַשְּׂמִיחָה שֶׁל הַדְּרָגָה הַעֲלִינָה,
עֵקֶר הָאֲבוֹת, שֶׁשְּׂמִיחָה בְּאוֹתוֹ חֵלֵק
שֶׁלוֹ כְּשֶׁהַפֶּסַח עוֹלָה אֵלָיו וְנוֹטֵל
אוֹתָהּ, וּמִתְחַבְּרִים כְּאֶחָד. וְזוֹהִי
שְׂמִיחַת הַתּוֹרָה הַעֲלִינָה
שֶׁלמַעְלָה, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. שְׂשִׂמַח
בַּתּוֹרָה שֶׁלמִטָּה, תּוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה,
וּמִתְחַבְּרִים זֶה עִם זֶה.

בֵּינָן שֶׁהַתְּחַבְּרוּ כְּאֶחָד, צָרִיךְ אָדָם
לְהַכְלִיל בְּאוֹתָהּ שְׂמִיחָה אֶת הָעַם
הַקְּדוֹשׁ, יִשְׁמְחוּ בְּמַלְכוּתְךָ שׁוּמְרֵי
שַׁבָּת וְכוּ', אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בְּמִנוּחָתְנוּ.

רְזָא דְסִפְר תּוֹרָה בְּיוֹמָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ תְּנִינָן
כְּתִיב, (נַחֲמִיָּה ח) וַיִּקְרָאוּ בְּסִפְר בְּתוֹרַת
הָאֱלֹהִים מִפּוֹרֶשׁ וְשׁוּם שְׁכָל וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא
וְהָא אוּקְמוּהָ רְזָא, דְּאִינוּן פְּסוּקֵי טַעֲמֵי,
וּמִסּוֹרַת, וְכָל אִינוּן דְּיוּקִין, (נ"א תְּקוּנֵי) וְרִזִּין
עֲלָאִין, כֹּלָּא אֲתַמְסֵר לְמִשֶּׁה מְסִינֵי. אִי בְּכָל
הֵגֵי דְּיוּקִין אֲתַמְסֵר אוּרְיִיתָא לְמִשֶּׁה, סִפְר
תּוֹרָה דְּאִיהוּ בְּכָל אִינוּן קְדוּשָׁאן, אֲמַאי אִיהוּ
חֶסֶר מִכָּל הֵגֵי תְּקוּנֵין וְרִזִּין דְּאֲתַמְסְרוּ לִיהּ
לְמִשֶּׁה בְּאוּרְיִיתָא.

אֲלֵא רְזָא דָּא, כְּדִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ',
וְאֲתַפְּלִילת בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כָּל אִינוּן
דְּיוּקֵינִין, וְכָל אִינוּן טַעֲמִין וּמִסּוֹרַת, כֹּלָּהוּ
עֲאֵלִין בְּגִיזוּ, וְאֲתַרְשִׁימוּ (דף ר"ז ע"א) בְּגוּ

בְּרַ מְטָא לְכוּרְסֵיָא קְדִישָׁא, תּוֹשְׁבַחְתָּא דָּא
דְּכָל יִשְׂרָאֵל, קִיִּימָא תְּמָן, עַד זְמַנָּא
דְּקִאמְרֵי קְדִישָׁה עֲלָאָה דְּמוֹסֵף. וְכַדִּין סְלוּקָא
דְּלִתְתָא לְעִילָא, לְאֲתַאֲחָדָא כֹּלָּא לְעִילָא
לְעִילָא, לְמַהוּי כֹּלָּא חַד. דָּא אִיהִי תּוֹשְׁבַחְתָּא,
דְּסִלְקָא עַל כֹּלָּהוּ תְּשַׁבְּחָן.

מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה, סִדּוּרָא דְּעֲלוּתָא דְּשְׁאָר יוֹמֵי,
עַד יִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ', חֲדוּוּתָא דְּדִרְגָּא
עֲלָאָה, עֲקָרָא דְּאֲבָהוּן, דְּחִדֵּי בְּהֵהוּא עֲדָבָא
דִּילִיָּה, כְּדִ סְלִיק פּוּרְסֵיָא לְגַבִּיָּה, וְנָטִיל לָהּ,
וּמִתְחַבְּרָאן כְּחָדָא. וְדָא אִיהוּ חֲדוּהָ דְּאוּרְיִיתָא
עֲלָאָה דְּלְעִילָא, תּוֹרָה שְׁבַכְתָּב. דְּחִדֵּי
בְּאוּרְיִיתָא דְּלִתְתָּא, תּוֹרָה שְׁבַעֲלִפָּה, וְאֲתַחְבְּרוּ
דָּא בְּדָא.

בֵּינָן דְּאֲתַחְבְּרוּ כְּחָדָא, בְּעֵי בְּרַ נֶשׁ לְאֲכַלְלָא
בְּהֵהוּא חֲדוּהָ לְעַמָּא קְדִישָׁא, יִשְׁמְחוּ
בְּמַלְכוּתְךָ שׁוּמְרֵי שַׁבָּת וְכוּ', אֱלֹהֵינוּ וְאֵלֵהִי
אֲבוֹתֵינוּ רְצֵה נָא בְּמִנוּחָתְנוּ.

רְזָא דְסִפְר תּוֹרָה בְּיוֹמָא דָּא, הָא אוּקְמוּהָ תְּנִינָן
כְּתִיב, (נַחֲמִיָּה ח) וַיִּקְרָאוּ בְּסִפְר בְּתוֹרַת
הָאֱלֹהִים מִפּוֹרֶשׁ וְשׁוּם שְׁכָל וַיְבִינּוּ בְּמִקְרָא
וְהָא אוּקְמוּהָ רְזָא, דְּאִינוּן פְּסוּקֵי טַעֲמֵי,
וּמִסּוֹרַת, וְכָל אִינוּן דְּיוּקִין, (נ"א תְּקוּנֵי) וְרִזִּין
עֲלָאִין, כֹּלָּא אֲתַמְסֵר לְמִשֶּׁה מְסִינֵי. אִי בְּכָל
הֵגֵי דְּיוּקִין אֲתַמְסֵר אוּרְיִיתָא לְמִשֶּׁה, סִפְר
תּוֹרָה דְּאִיהוּ בְּכָל אִינוּן קְדוּשָׁאן, אֲמַאי אִיהוּ
חֶסֶר מִכָּל הֵגֵי תְּקוּנֵין וְרִזִּין דְּאֲתַמְסְרוּ לִיהּ
לְמִשֶּׁה בְּאוּרְיִיתָא.

אֲלֵא רְזָא דָּא, כְּדִשְׁמַח מִשֶּׁה וְכוּ',
וְאֲתַפְּלִילת בַּתּוֹרָה שְׁבַכְתָּב, כָּל אִינוּן
דְּיוּקֵינִין, וְכָל אִינוּן טַעֲמִין וּמִסּוֹרַת, כֹּלָּהוּ
עֲאֵלִין בְּגִיזוּ, וְאֲתַרְשִׁימוּ (דף ר"ז ע"א) בְּגוּ

בגניזה ונרשמו בתוך הכפסא הקדוש, ואותן דיוקנאות שהכניסה תורה שבכתב בתורה שבעל פה, ובהם התעברה כמו אשה שהתעברה מהזכר, ונשארו האותיות העליונות לבדן בקדשתן פראוי. ולהראות בבית הכנסת, שהרי מתברכת ומתעטרת הכפסא מסוד תורה שבכתב, ושם מכניסה כל אותן דמיות ומתקדשת ממנו, צריך להראות באותיות לבדן פראוי.

ואז הכל מתקדש בקדשה עליונה פראוי, כל שכן וכל שכן ביום הזה. ביום הזה צריך להעלות שבעה אנשים כנגד שבעה קולות, שהם סוד התורה, ובזמנים ובמועדים חמש תוף סוד זה. ביום הכפורים שש תוף הסוד העליון הזה.

והכל סוד אחד. חמש, שהם חמש דרגות למטה מדרגת האור הראשון למטה, והם סוד התורה. שש, שהם ששה צדדים, והכל סוד אחד. שבע הם שבעה קולות, וכלם סוד אחד אלה ואלה.

בראש חדש נוסף אחד על שלשה בשביל השמש שמאיר באותו זמן ללבנה, ונוסף אור על הלבנה, וזהו סוד מוסף. בספר תורה צריך להשמע קול אחד ודבור.

הסוד לסדר העם הקדוש ביום הזה ובשאר הימים שלספר תורה צריך לסדר ולתקן תקון בכפסא אחד שנקרא תבה, ואותו כפסא שיהיה בשש דרגות לעלות בהם, ולא יותר, שכתוב ושש מעלות לכפסא. ודרגה אחת למעלה לשים עליו ספר תורה ולהראותו לכל.

פורסייא קדישא, ואינון דיוקנין, דאעיל אורייתא דבכתב, באורייתא דבעל פה, ובהו אתעברת, פאתתא דאתעברת מן דכורא, ואשתארו אתוון עלאין לחודייהו בקדושייהו כדקא חזי. ולא תחזא בבי כנישתא, דהא אתברכת ואתעטרת פורסייא מרזא דתורה שבכתב, ותמן אעיל כל אינון דיוקנין, ואיהי אתקדשת מניה, בעי לאתחזא באתוון לחודייהו כדקא יאות.

וכדין, פלא אתקדש בקדושה עלאה כדקא חזי, כל שפן וכל שפן בהאי יומא. בהאי יומא בעי לסלקא שבעה גוברין, לקבל שבעה קלין, דאינון רזא דאורייתא. ובזמנין ובמועדין חמש, גו רזא דא. ביומא דכפורי שית. גו רזא עלאה דא.

ובלא רזא חדא. חמש, דאינון חמש דרגין לתתא, מדרגא דאור קדמאה לתתא, ואינון רזא דאורייתא. שית, דאינון שית סטרין וכלא רזא חדא. שבע אינון שבע קלין. וכלהו רזא חדא, אלין ואלין.

בראש חדש אתוסף חד על תלתא, בגין שמשא, דנהיר בההוא זמנא, לסיהרא, ואתוסף נהורא על סיהרא, והיינו רזא דמוסף. בספר תורה, בעי לשותמע חד קלא ודבור.

סדורא לסדרא עמא קדישא ביומא דא, ובשאר יומין דספר תורה בעי לסדרא ולתקנא תקונא, בחד פרסייא דאקרי תיבה, וההוא פרסייא דלהוי בשית דרגין, לסלקא בהו ולא יתיר, דכתיב, (דברי הימים ב ט) ושש מעלות לכפסא. ודרגא חד לעילא, לשואה עליה ספר תורה, ולא תחזא ליה לכלא.

בשְׁעוֹרָה לְשֵׁם סֵפֶר תּוֹרָה, אִזְ צְרִיכִים כָּל הָעַם לְסִדּוֹר עֲצָמָם לְמִטָּה בְּאִימָה וּפְחָד, בְּרִתָּת וּבְזִיעַ וּלְכֹחַ לִבָּם, כְּאִלוּ שְׂכַעַת עוֹמְדִים עַל הַר סִינַי לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְיִהְיוּ מְקַשְׁבִּים וּמְטִים אֲזִנֵּיהֶם. וְאִין רְשׁוּת לָעַם לְפִתּוֹחַ פִּיהֶם אֶפְלוּ בְּדַבְרֵי תּוֹרָה, כָּל שֶׁכֵּן בְּדַבָּר אַחֵר, אֲלֵא כָּלֶם בְּאִימָה, כְּמִי שְׁאִין לוֹ פֶּה, וְהָרִי פֶּרְשׁוּהָ, שְׂכַתוֹב (נחמיה ח) וּכְפִתְחוּ עֲמֻדוֹ כָּל הָעַם. (שם) וְאֲזַנֵּי כָּל הָעַם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּשִׁמוּצִיאִים סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּר לְקִרְאָה בּוֹ, נִפְתָּחִים שַׁעֲרֵי רַחֲמִים בְּשָׁמַיִם, וּמַעֲזָרִים אֶת הָאֲהָבָה לְמַעֲלָה, וְצָרִיף אָדָם לומר כֵּן.

בְּרוּךְ שְׁמוֹ שֶׁל רַבּוֹן הָעוֹלָם, בְּרוּךְ כְּתָרֶךָ וּמְקוֹמֶךָ, יְהִי רְצוֹנֶךָ עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, וּפְדוּת יְמִינֶךָ הִרְאָה לְעַמְּךָ בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ, וְלִהְיֶעַל לָנוּ מְטוֹב אוֹרֶךָ וּלְקַבֵּל תְּפִלוֹתֵינוּ בְּרַחֲמִים. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתֹּארִיף לָנוּ חַיִּים בְּטוֹב, וְלִהְיוֹתִי נִפְקָד בֵּין הַצַּדִּיקִים לְרַחֵם עָלַי וְלִשְׁמַר אוֹתִי, וְאֵת כָּל שְׁלִי וְשָׁל כָּל עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אֲתָה הוּא הַזֶּן אֶת הַכֹּל, אֲתָה הוּא הַשּׁוֹלֵט עַל הַמַּלְאָכִים וּמְפָרְנֵם אֶת הַכֹּל. אֲתָה הוּא הַשּׁוֹלֵט עַל הַכֹּל, וְהַמְּלֹכוֹת שֶׁלְּךָ הֵיא. אֲנִי עַבְדְּךָ שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁמִּשְׁתַּחֲוֶה לְפָנָיו וּמְלַפְנֵי כְּבוֹד תּוֹרָתוֹ בְּכָל זְמַן וְזִמְנָה. לֹא עַל אִישׁ אֲנִי בּוֹטָח וְלֹא עַל בְּנֵי אֱלֹהִים אֲנִי סוֹמֵךְ, אֲלֵא בְּאֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא אֱלֹהֵי אֲמֶת וְתוֹרָתוֹ אֲמֶת וּנְבִיאָיו אֲמֶת, וּמְרַבֵּה לַעֲשׂוֹת טוֹבוֹת וְאֲמֶת. בּוֹ אֲנִי בּוֹטָח, וְלִשְׁמוֹ הַקְּדוֹשׁ וְהַנִּכְבָּד אֲנִי אוֹמֵר תְּשַׁבְּחוּת. יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ, שֶׁתִּפְתַּח לִבִּי בְּתוֹרָתְךָ, וְתַתֵּן לִי בְּנִים זְכָרִים שְׁעוֹשִׂים רְצוֹנֶךָ, וְתִשְׁלִים

בְּרִי סְלִיק סֵפֶר תּוֹרָה לְתַמּוֹן, כְּדִין בְּעֵאֵן כָּל עַמָּא לְסִדְרָא גְרַמְיֵיהוּ לְתַתָּא, בְּאִימָתָא בְּדַחִילוֹ בְּרִתָּת בְּזִיעַ, וּלְכֹוּנָא לְבִייהוּ, כְּמָה דְהִשְׁתָּא קְיָיִמִין עַל טוֹרָא דְסִינַי לְקַבְּלָא אוֹרִייתָא, וְיִהוֹן צִייתִין וְיִרְכוּן אוֹדְנֵיהוּ. וְלִית רְשׁוּ לְעַמָּא לְמַפְתַּח פּוּמִיהוֹן, אֶפְילוֹ בְּמִילֵי דְאוֹרִייתָא, וְכָל שֶׁכֵּן בְּמִלָּה אַחְרָא, אֲלֵא כְּלָהוּ בְּאִימָתָא, כְּמֵאֵן דְלִית לֵיהּ פּוּמָא וְהָא אוּקְמוּהָ, דְכְּתִיב, (נחמיה ח) וּכְפִתְחוּ עֲמֻדוֹ כָּל הָעַם. (נחמיה ח) וְאֲזַנֵּי כָּל הָעַם אֶל סֵפֶר הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּדִ מִפְקִין סֵפֶר תּוֹרָה בְּצַבּוּרָא, לְמִקְרָא בֵּיהּ, מִתְּפַתְחִין תְּרַעֵי שְׁמַיָּא דְרַחֲמִין, וּמַעֲזָרִין אֶת הָאֲהָבָה לְעִילָא, וְאֲבַעֵי לֵיהּ לְבַר נֶשׁ לְמִימַר הַכִּי.

בְּרוּךְ שְׁמִיָּה דְמֵאֲרֵי עֲלָמָא, בְּרוּךְ כְּתָרֶךָ וְאוֹתָרֶךָ, יְהִי רְעוּתְךָ עִם עַמְּךָ יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם, וּפּוֹדֶרְקֵן יְמִינֶךָ, אַחְזִי לְעַמְּךָ בְּבֵית מִקְדָּשְׁךָ, וְלֵאמְטוּי לָנָא מְטוֹב נְהוֹרֶךָ, וּלְקַבְּלָא צְלוֹתְנָא בְּרַחֲמִין. יְהִי רְעוּא קְדָמְךָ, דְתוֹרִיךָ לָן חַיִּים בְּטִיבוֹ, וְלִהְיוּ אֲנָא פְּקִידָא בְּגוֹ צַדִּיקָא, לְמַרְחֵם עָלַי, וְלִמְנַטֵּר יְתִי, וְיֵת כָּל דִּילִי, וְדִי לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל. אֲתָה הוּא זֶן לְכָלֵא, וּמְפָרְנֵם לְכָלֵא, אֲתָה הוּא שְׁלִיט עַל כָּלֵא, אֲתָה הוּא דְשְׁלִיט עַל מְלָכֵא, וּמְלָכוֹתָא דִּילָךָ הוּא. אֲנָא עַבְדָּא דְקוּדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא, דְסִגִּידְנָא קַמִּיהָ, וּמְקַמֵּי דִיקָר אוֹרִייתִיהָ, בְּכָל עֵידֵן וְעֵידֵן. לֹא עַל אֵינֶשׁ רַחֲצִנָא, וְלֹא עַל בַּר אֱלֹהִין סְמִיכְנָא, אֲלֵא בְּאֱלֹהָא דְשְׁמַיָּא, דְהוּא אֱלֹהָא קְשׁוּט, וְאוֹרִייתִיהָ קְשׁוּט, וּנְבִיאוּהִי קְשׁוּט, וּמְסֻגֵי לְמַעְבַּד טְבוּוֹן וְקְשׁוּט. בֵּיהּ אֲנָא רַחֲמִין, וְלִשְׁמִיָּה קְדִישָׁא יְקִירָא אֲנָא אִימַר תְּשַׁבְּחִין. יְהִי רְעוּא קְדָמְךָ, דְתִפְתַּח לִפְּאֵי בְּאוֹרִייתְךָ וְתִיַּהֵב לִי בְּנִין דְכָרִין דְעַבְדִּין

משאלות לבי ולב כל עמך ישראל
לטוב ולחיים ולשלום, אמן.

ואסור לקרא בספר תורה, רק
אחד לבדו, וכלם מקשיבים
ושותקים, כדי שישמעו הדברים
מפיו כאלו קבלו אותה באותה
שעה מהר סיני. ומי שקורא
בתורה, שיהיה אחד עומד עליו
ושותק, שלא ישמע - רק דבור
אחד לבדו ולא שני דבורים. לשון
קדש אחת, ואחד הוא, ולא שני
דבורים. ואם נמצאים שנים בספר
תורה, זהו חסרון של סוד
האמונה, וחסרון כבוד התורה
נמצא בספר תורה. וצריך קול
אחד, מתרגם אחד, וסוד זה -
קלפה ומת. (סוד העולם וסוד העולם
הבא).

בכל שותקים ואחד קורא,
שכתוב (שמות ב) וידבר אלהים את
כל הדברים האלה לאמר. הוא
למעלה, וכל העם למטה, שכתוב
(שמות יט) ויתצבו בתחתית ההר.
וכתוב ומשה עלה אל האלהים.
ואותו שקורא בתורה, ישים לבו
ורצונו לאותם דברים, וכי הוא
שליח רבונו בסדורם של הדברים
הללו להשמיע לכל העם, שהרי
הוא עומד פדגמה עליונה. משום
כך, מי שעולה לקרא בתורה,
יסדר אותם דברים בראשונה
בביתו, ואם לא, לא יקרא בתורה.
מנין לנו? מאותו דבור, שטרם
ישמיע תורה לעם הקדוש, מה
כתוב? (איוב כח) אז ראה ויספרה
הכינה וגם חקרה. ואחר כך,
ויאמר לאדם הן יראת ה' היא
חכמה וגו'.

אסור לו למי שקורא בתורה
להפסיק בפרשה או אפילו דבר
אחד, אלא רק במקום שהפסיק
משה את הפרשה לעם הקדוש -
יפסיק, ולא יפסיק דברי פרשת
שבת זו בפרשת שבת אחרת.

רעותה. ותשלים משאלין דלבאי, ולבא דכל
עמך ישראל לטב ולחיים ולשלום אמן.

ואסור למקרי בספרא דאורייתא, בר חד
בלחודוי, וכלא צייתין ושתקין, בגין
דישמעון מלין מפומיה, פאילו קבילו לה
ההיא שעתא מטורא דסיני. ומאן דקרי
באורייתא, להוי חד קאים עליה, ושתיק. דלא
ישתמע בר דבור חד בלחודוי, לא תרין
דבורין, לשון קדש חד, וחד הוא, ולא תרין
דבורין, ואי תרין משתפחין בספר תורה,
גריעותא דרזא דמהימנותא איהו וגריעותא
דיקרא דאורייתא אשתכח בספר תורה, ובעי
חד קלא. מתרגם חד. ורזא דא קליפה ומוחא.
(רוא דעלמא דא ורזא דעלמא דאח).

בלא שתקין, וחד קארי, דכתיב, (שמות ב) וידבר
אלהים את כל הדברים האלה לאמר
איהו לעילא, וכל עמא לתתא, (דף ר"ז ע"ב)
דכתיב, (שמות יט) ויתצבו בתחתית ההר. וכתיב
(שמות יט) ומשה עלה אל האלהים.

וזהו דקארי באורייתא, ישוי לביה ורעותיה
לאינון מלין, וכי איהו שליחא
דמאריה, בסדורא דהני מלין, למשמע לכל
עמא, דהא איהו קאים פדוגמא עלאה. בגין
כך, מאן דסליק למקרי באורייתא, יסדר אינון
מלין בקדמיתא בביתיה, ואי לא, לא יקרי
באורייתא, מנלן מהווא דבור, עד לא ישמע
אורייתא לעמא קדישא מה כתיב, (איוב כח) אז
ראה ויספרה הכינה וגם חקרה, ולבתר,
ויאמר לאדם הן יראת ה' היא חכמה וגו'.

אסור ליה למאן דקארי באורייתא למפסק
פרשתא, או אפילו מלה חדא, אלא
באתר דפסק משה פרשתא לעמא קדישא,
יפסיק. ולא יפסיק מלין דפרשתא דשבתא
דא, בפרשתא דשבתא אחרא.

הסוד הנה, בשעה שהפסיקו
 פְּרָשִׁיּוֹת, כל אחת ואחת מתעטרת
 ועומדת לפני הקדוש ברוך הוא.
 כיון שהשלימו להפסיק לכל
 השנה את הפרשיות הללו,
 התעטרו לפני הקדוש ברוך הוא
 ואומרות: אני משבת פלוני (מצבור
 פלוני), ואני משבת פלוני (מצבור
 פלוני).

באותה שעה קורא ליופיא"ל
 ממנה הגדול, ולחמשים ושלש
 מִרְכָּבוֹת קדושות שפחת ידו
 שהתמנו לשמושה של תורה, וכל
 מִרְכָּבָה ומִרְכָּבָה מנה אותה את
 המִרְכָּבָה הזו על פרשה פלונית
 שבשבת פלונית, ומִרְכָּבָה פלונית
 על פרשה פלונית של שבת
 פלונית. וכל אחת ואחת משמשת
 את התורה של אותה שבת שלה,
 ואסור לנו לערב אלה באלה, ולא
 להכניס מִרְכָּבָה למִרְכָּבָת חִבְרָתָהּ
 אֲפִלּוּ כמלא נימה, ואֲפִלּוּ בתבה
 אחת או אֲפִלּוּ באות אחת. אלא
 כל אחת ואחת כפי שפסק להן
 הקדוש ברוך הוא, וכמו שִׁמְנָה
 אותן באותן פרשיות, כל אחת
 ואחת על משמרתה.

וכן כשמתעטרת פרשה זו,
 עולות אותן המלים של אותה
 הפרשה שנשלמה בצבור, ואותה
 מִרְכָּבָה לוקחת אותם, זו שִׁמְנָה
 על אותה פרשה, ומעלה אותם
 לפני הקדוש ברוך הוא, ואותם
 מלים ממש עומדות לפניו
 ואומרות: אני פרשה פלונית
 שהשלימוני צבור פלוני כן וכן.
 אם השתלמה כראוי לה, מעלים
 את אותן מלים, ומתעטרות על
 הפסא הקדוש, ואותה מִרְכָּבָה
 משמשת לפניו, כל מִרְכָּבָה
 ומִרְכָּבָה, הפרשה של כל שבת
 ושבת, וכלן מתעטרות בתוך
 הפסא הקדוש, ובהן היא עולה

רְזָא דָא, בְּשַׁעְתָּא דַּאיִפְסִיקוּ פְּרָשִׁין, כָּל חַד
 וְחַד אַתְּעַטְרָא וְקִימָא קַמִּי קַדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. כִּיּוֹן דַּאֲשְׁלִימוּ לְמַפְסַק הַגִּי פְּרָשִׁין דְּכָל
 שְׁתָּא, אַתְּעַטְרוּ קַמִּיהָ קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,
 וְאִמְרִי אֲנָא מְשַׁבַּת פְּלוֹנִי, (ס"א מצבורא פלוני) וְאֲנָא
 מְשַׁבַּת פְּלוֹנִי. (מצבורא פלוני).

בההיא שעתא, קרא ליופיא"ל רב ממנא,
 ולחמשין ותלת רתיכין קדישין
 דתחות ידיה, דאתמנון בשמושא דאורייתא,
 וכל רתיכא ורתיכא מגי ליה, להאי רתיכא על
 פרשתא פלגיא, דבשבת פלוני. ורתיכא פלוני,
 על פרשתא פלגיא, דשבת פלוני. וכל חד
 וחד, משמשא לאורייתא, דההוא שבת
 דיליה. ואסיר לן לערבא אלין באלין, ולא
 לאעלא רתיכא ברתיכא דחבריה, אפילו
 כמלא נימא. ואפילו בחד תיבה, או אפילו
 באת חד, אלא כל חד וחד, כמה דפסיק לון
 קדשא בריך הוא, וכמה דמגי לון באינון
 פרשין, כל חד וחד על מטריה.

וער דא, בד מתעטרא פרשתא דא, סלקן אינון
 מלין דההיא פרשתא, דאשתלים
 בצבורא, ונטיל לון ההוא רתיכא, דממנא
 בההיא פרשתא, וסליק לון קמי קדשא בריך
 הוא, ואלין מלין ממש, קיימין קמיה ואמרין,
 אָנָא פְּרָשִׁתָּא פְּלוֹנִיָא, דַּאֲשְׁלִימוּ לִי צְבוּרָא
 פְּלוֹנִי, הָכִי וְהָכִי.

אי אשתלים פדקא חזי ליה, סלקין אינון
 מלין, ומתעטרן על פורסייא קדישא,
 וההוא רתיכא משמשא קמיה, כל רתיכא
 ורתיכא, פרשתא דכל שבתא ושבתא, וכלהו
 מתעטרן בגו פורסייא קדישא, ובהו איהי
 סלקא לאתיחדא לעילא לעילא, ואתעביד

להתיחד למעלה למעלה, והכל נעשה כלל אחד. משום כך, אשרי חלקו מי שמשלים פְּרַשְׁת כַּל שַׁבַּת וְשַׁבַּת כְּרַאוּי כְּמוֹ שֶׁפָּסְקוּ אוֹתָהּ לְמַעְלָה.

פְּעָמִים קוֹרְאִים בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּשַׁבָּת; בְּמִנְחָה, בְּשַׁעַת שְׁהִיָּן תְּלוּי לַעַת עֶרֶב, צְרִיכִים לְהַכְלִיל שְׂמַל בִּימִין, שְׁהִי תּוֹרָה נִתְּנָה מִשְׁנֵי צְדָדִים, שְׁפָתוֹב (דברים ל) מִימִינוֹ אֲשֶׁר דָּת לְמוֹ, מִימִין וְשְׂמַל. מִשׁוּם כֵּן לְסֵפֶר הַתּוֹרָה בְּמִנְחָה דִּי בַעֲשָׂרָה פְּסוּקִים אוֹ יוֹתֵר, אֲבָל לֹא שְׁלֵמוֹת הַפְּרָשָׁה, שְׁהִי שְׁלֵמוֹת הַפְּרָשָׁה אֵינָה אֵלָא בִּימִין, וְהִימִין תְּלוּי עַד שַׁעַת הַמִּנְחָה, וְהִי פְּרִשׁוּהָ.

בְּשְׁנֵי בְּשַׁבָּת וּבַחֲמִישֵׁי בְּשַׁבָּת, מִשׁוּם שְׁיִוְרְדוֹת הַדְּרָגוֹת לְמִטָּה, שְׁהִם כָּלל הַתּוֹרָה. וְאִם תֹּאמֶר, הִי נְבִיאִים הַתְּפָרְשׁוּ לְמִטָּה - אֵלָא כֵּן זֶה וְדָאֵי. אֲבָל אֵלָה שְׁלֵמוֹתָהּ, כָּלֵם כָּלל שֶׁל הַתּוֹרָה, וְכָל אֶחָד וְאֶחָד כּוֹלָל כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

וְסוּד הַדְּבָר - הַדְּרָגוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת הַלְלוּ הֵן נִקְרְאוֹת פְּרָשָׁה אַחַת, וְאַחַר כֵּן יִצְאוֹת מִהֶן תְּשַׁע דְּרָגוֹת שְׁנֵאֲחִזוֹת כְּאַחַד, וּמִשׁוּם כֵּן תְּשַׁע אֲנָשִׁים; שְׁלֵשָׁה בְּמִנְחָה בְּשַׁבָּת, וְשְׁלֵשָׁה בְּיוֹם שְׁנֵי, וְשְׁלֵשָׁה בְּיוֹם חֲמִישִׁי. הִי תְּשַׁע. וּבְסֵפֶר שֶׁל רַב יִיבָא סְבָא, בְּמִנְחָה בְּשַׁבָּת הִי הַתְּעוּרוֹת שֶׁל שְׂמַל, וְהַנְּקֵדָה הַתְּחַתּוֹנָה בְּאוֹתוֹ צַד הַשְּׂמַל מְקַבֵּלֵת סוּד הַתּוֹרָה. אִזּוֹ בְּאוֹתָהּ שַׁעַת נּוֹסַעַת מִצַּד שְׂמַל, וּמְשַׁלָּה אֲנוּ קוֹרְאִים.

שְׁהִי הִיא עוֹמֶדֶת בְּסוּד שֶׁל תְּשַׁע (ספירות), וְקוֹרְאִים תְּשַׁע, וְהִם שַׁעַת שֶׁל חַל וְשְׁלֵשָׁה בְּשַׁעַת שְׁהַשְּׂמַל מִתְּעוּרֵר בְּשַׁבָּת, וְלְהַכְלִיל הַכָּל כְּאַחַד. וְהִיא מִתְּעוּרֵר בְּהִם בְּשְׁלֵשָׁה צְדָדִים,

כֹּלָא כָּלָלָא חֲדָא. בְּגִין כֵּן, זְכָאָה חוֹלְקִיהָ מֵאֵן דְּאֲשְׁלִים פְּרַשְׁתָּא דְּכָל שַׁבָּתָא וְשַׁבָּתָא, כְּדָקָא יְאוּת, כְּמָה דְּאֲפָסִיקוּ לְעִילָא.

תְּרִי זְמַנִּי, קְרִינָן בְּסֵפֶר תּוֹרָה בְּשַׁבָּתָא, בְּמִנְחָה, בְּשַׁעַתָּא דְּדִינָא תְּלוּיָא, לְעִידָן עֶרֶב. צְרִיכִין לְאֲכַלְלָא שְׂמַלָּא בִּימִינָא, דְּהָא אֲוִרְיִיתָא מִתְּרִין סְטְרִין אֲתִיְהִיבַת, דְּכַתִּיב, (דברים לג) מִימִינוֹ אֲשֶׁר דָּת לְמוֹ, יְמִינָא וְשְׂמַלָּא. בְּגִין כֵּן סֵפֶר תּוֹרָה בְּמִנְחָה דִּי בַעֲשָׂרָה פְּסוּקִין, אוֹ יִתִּיר, אֲבָל לֹא שְׁלִימוֹ דְּפְרַשְׁתָּא, דְּהָא שְׁלִימוֹ דְּפְרַשְׁתָּא לֹא הִי, אֵלָא בִּימִינָא, וְיִמִּנָּא תְּלוּיָא עַד שַׁעַתָּא דְּמִנְחָה, וְהָא אוֹקְמוּהָ.

בְּשְׁנֵי בְּשַׁבָּתָא, וּבַחֲמִישֵׁי בְּשַׁבָּתָא, בְּגִין דְּקָא נִחְתִּין דְּרִגִין לְתַתָּא, דְּאֵינּוּן כָּלָלָא דְּאוֹרְיִיתָא. וְאִי תִימָא, הָא נְבִיאִין מִתְּפָרְשָׁן לְתַתָּא. אֵלָא הִכִּי הוּא וְדָאֵי, אֲבָל הִנֵּי דְלְתַתָּא, כְּלָהוּ כָּלָלָא דְּאוֹרְיִיתָא, וְכָל חַד וְחַד כְּלִיל לְכָל חַד וְחַד.

וְרִזָּא דְּמִלָּה, אֵלִין דְּרִגִין עֲלָאִין, אֵינּוּן אֲקָרוּן פְּרַשְׁתָּא חֲדָא, וְלְבַתֵּר נְפָקִין מִנֵּיהּ תְּשַׁע דְּרִגִין, דְּאֲתַאֲחִדוּן כְּחֲדָא, וּבְגִין כֵּן תְּשַׁע גּוֹבְרִין, תְּלַת בְּשַׁבָּתָא בְּמִנְחָה, וְתַלַּת בְּיוֹמָא תְּנִינָא, וְתַלַּת בְּיוֹמָא חֲמִשָּׁא, הָא תְּשַׁע.

וּבְסֵפֶרָא דְּרַב יִיבָא סְבָא, בְּמִנְחָה בְּשַׁבָּתָא, הָא אֲתַעֵר רִזָּא דְּשְׂמַלָּא, וְנִקְוֵדָה תְּתָאָה, בְּהִיּוּא סְטְרָא דְּשְׂמַלָּא, מְקַבֵּלָא רִזָּא דְּאוֹרְיִיתָא, כְּדִין בְּהִיּוּא שַׁעַתָּא, נְטִלָּא מִסְטְרָא דְּשְׂמַלָּא, וּמִדִּילִיהּ קְרִינָן.

דְּהָא אֵינִי קְרִימָא בְּרִזָּא (דף ר"ז ע"א) דְּתְשַׁע, (נ"א ספירות) וְקְרִינָן תְּשַׁע, וְאֵינּוּן שִׁית דְּחוּל, וְתַלַּת בְּשַׁעַתָּא דְּאֲתַעֵר שְׂמַלָּא בְּשַׁבָּתָא, וְלֹאֲתַכְּלִילָא כָּלָא כְּחֲדָא. וְאֵינִי מִתְּעוּרָא בְּהוּ,

כמו שלשת הצדדים העליונים שהם כלל של פרשת השבת. אשרי חלקו של מי שזוכה לכבוד השבת. אשריו בשני העולמות, בעולם הזה ובעולם הבא.

בתוב (שמות טז) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי. מה זה מקומו? שנינו, ממקומו - מאותו מקום שראוי ללכת. וסוד הדבר - שכתוב (יחזקאל א) ברוך כבוד ה' ממקומו. וזה המקום. וזהו סוד הכתוב (שמות א) כי המקום אשר אתה עומד עליו. מקום ידוע הוא למעלה, וקוראים לו מקום, שנודע בו הכבוד העליון שלמעלה. ומשום כך אזכרה לאדם, שהרי מתעטר בעטרה קדושה של מעלה, שלא יצא ממנו. שאם יצא מפיו דבור של חל) יצא ממנו, הוא מחלל שבת. בירו - במעשה, כמו שבארנו. ברגלו - ללכת מחוץ לאלפים אמה. כל אלה הם חלול שבת.

אל יצא איש ממקומו, זהו מקום כבוד הקדושה הזו, שהרי ממנו לחוץ הוא מקום של אלהים אחרים. ברוך כבוד ה' ממקומו. כבוד ה' שלמעלה. ממקומו - זה כבוד שלמטה, וזהו סוד של עטרת שבת. ומשום כך, אל יצא איש ממקומו. ברוך הוא לעולם ולעולמי עולמים.

בתוב, (שמות לב) הנה מקום אתי. מקום אתי, ודאי זהו מקום טמיר ונגנון שלא נודע כלל. ממשמע שכתוב אתי - מקום שלא התגלה ועומד טמיר, וזהו מקום עליון למעלה למעלה, היכל עליון טמיר ונגנון. אבל זהו מקום למטה, כפי שאמרנו. וזהו מקום שנפרד למעלה ונפרד למטה, ומשום כך אל יצא איש ממקומו ביום השביעי.

ממקומו ביום השביעי.

בתלת סטרין, כגוונא דתלת סטרין עלאין, דאינון כללא דפרשתא דשבתא. זכאה חולקיה מאן דזכי ליקרא דשבתא, זכאה איהו בתרין עלמין, בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

בתוב (שמות טז) אל יצא איש ממקומו ביום השביעי מהו ממקומו. תנינן, ממקומו מההוא אתר דאתחזי למהך. ורזא דמלה, דכתיב, (יחזקאל א) ברוך כבוד יי' ממקומו. ודא איהו מקום, ודא איהו רזא דכתיב, (שמות א) כי המקום אשר אתה עומד עליו. אתר ידיעא איהו לעילא, וקרין ליה מקום, דאשתמודע ביה יקרא עלאה דלעילא. ובגין כך, אזהרותא לבר נש דהא מתעטרא בעטרא קדישא דלעילא, דלא יפוק מיניה דאי (יפוק מפרומיה מילולא דחול) יפוק מגיה, קא מחלל שבתא. בידוי, בעבידתא. כמה דאוקימנא. ברגלוי, למהך לבר מתרי אלפין אמין, כל אלין חלולא דשבתא איהו.

אל יצא איש ממקומו, דא איהו אתר יקרא דקדושה דא, דהא מגיה לבר, אתר דאלהים אחרים איהו. ברוך כבוד יי' ממקומו. כבוד יי' דלעילא. ממקומו, דא כבוד דלתתא ודא איהו רזא דעטרא דשבתא, בגין כך אל יצא איש ממקומו, בריך הוא לעולם ולעולמי עולמים.

בתוב (שמות לב) הנה מקום אתי, מקום אתי, ודאי דא איהו מקום טמיר ונגנון, דלא אתיידע כלל. משמע דכתיב אתי, אתר דלא אתגלא, וקיימא טמירא, ודא איהו אתר עלאה לעילא לעילא, היכלא עלאה טמיר ונגנון. אבל דא, איהו אתר לתתא כדקאמרן. ודא איהו מקום דאתפרש לעילא, ואתפרש לתתא, ובגין כך אל יצא איש

וּמִדַּתֶּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאֶת
קִדְמָה וְגוֹ', (במדבר לה) הָא
אוּקְמוּהָ
בְּאֵינוֹן רְזִין עֲלָאִין. אָבֵל אֲלֵפִים בְּאַמָּה,
דִּירְתָה תְרִין סְטָרִין לְכָל סְטָר, וְאִיהִי מִתְעַטְרָא
תְדִיר בְּתִרִין סְטָרִין, בֵּין לְעִילָא בֵּין לְתַתָּא.
וְסִימְנָךְ שְׂכִינָה לָא שְׂרִיא לְבַר מִתְחֻמָּא
דְּאַתְחֲזִי לָהּ.

בְּשִׁיבָאָת שְׁבַת, צְרִיכִים יִשְׂרָאֵל
שְׁלֻמְטָה לְהִתְעַכֵּב, שְׁהָרִי הוּא יוֹם
גְּדוֹל עֲלִיּוֹן, (צְרִיף לְהִתְעַכֵּב עֲלֵיו) וּבִיּוֹם
הַזֶּה שׁוֹרָה עֲלֵיו אוֹרַח גְּדוֹל
וְנִכְבֵּד, וּמִשׁוּם כֶּף צְרִיף לְהִתְעַכֵּב,
לְהִרְאוֹת שְׁלֵא דוֹחֲקִים בְּאוֹרַח
הַקְדוּשׁ. אַז פּוֹתְחִים יִשְׂרָאֵל
וְאוֹמְרִים, (תהלים עח) וְהוּא רַחוּם
יְכַפֵּר עוֹן וְגוֹ'. שְׁתַּקּוֹן יִפֶּה הוּא
בְּלִילָה הַזֶּה, בֵּינוֹן שְׁהִדִּין חוֹזֵר
לְמִקּוּמוֹ - מַה שְׁלֵא רְאוּי
כְּשִׁנְכֻסַּת שְׁבַת, כְּשִׁהֲדִין מִסְתַּלַּק
וְלֹא נִמְצָא.

בְּשַׁעָה שְׁפוֹתְחִים יִשְׂרָאֵל וְיִהִי
נַעַם" וְסִדֵּר הַקְדְּשָׁה, כָּל אוֹתָם
רְשָׁעֵי הַגִּיהֶנֶם פּוֹתְחִים וְאוֹמְרִים:
אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל, הָעַם הַקְדוּשׁ.
אֲשֶׁרִיכֶם הַצְדִּיקִים הַשׁוֹמְרִים אֶת
מִצְוֹת הַתּוֹרָה. אוּי לְרְשָׁעִים שְׁלֵא
זָכוּ לְשֹׁמֵר תּוֹרָה. אַז דּוּמִ"ה
מְקַדִּים, וּמִתְעוֹרֵר כְּרוֹז וְאוֹמֵר:
(שם ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוֹלָה כָּל
גּוֹיִם שְׂכַחֵי אֱלֹהִים. וְכָל קְבוּצוֹת
הַרְחוֹת הִלְלוּ טוֹרְדוֹת אוֹתָם
בְּגִיהֶנֶם, וְאִין מִי שְׁמַרְחֵם עֲלֵיהֶם.
אֲשֶׁרִיחֶם כָּל שׁוֹמְרֵי הַשְּׁבַת
כְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמַעֲנֵגִים אֶת אוֹתוֹ
הָעַנְג לְשׁוֹרָה מִלְּמַעְלָה, כְּפִי
שְׁאֲמַרְנוּ.

זֶה מִי שְׁשׁוֹרָה בְּתַעֲנִית בְּשְׁבַת,
שְׁנִים מִתְעוֹרְרִים עֲלָיו לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ
הַקְדוּשׁ. אַחַד, אוֹתָה רִיחַ עֲלִיוֹנָה
קְדוּשָׁה שְׁהַצְטַרְף לְהִתְעַנֵּג וְלֹא
הִתְעַנֵּג. וְאַחַד, אוֹתוֹ מִמְנָה
שְׁעוֹמֵד עַל מִי שְׁשׁוֹרֵי בְּתַעֲנִית,

וּמִדַּתֶּם מִחוּץ לְעִיר אֶת פֶּאֶת קִדְמָה אֲלֵפִים
בְּאַמָּה וְגוֹ', (במדבר לה) הָא אוּקְמוּהָ
בְּאֵינוֹן רְזִין עֲלָאִין. אָבֵל אֲלֵפִים בְּאַמָּה,
דִּירְתָה תְרִין סְטָרִין לְכָל סְטָר, וְאִיהִי מִתְעַטְרָא
תְדִיר בְּתִרִין סְטָרִין, בֵּין לְעִילָא בֵּין לְתַתָּא.
וְסִימְנָךְ שְׂכִינָה לָא שְׂרִיא לְבַר מִתְחֻמָּא
דְּאַתְחֲזִי לָהּ.

כִּד נִפְק שְׁבַתָּא, צְרִיכִין יִשְׂרָאֵל דְּלְתַתָּא,
לְאַעֲפֵכָא, דְּהָא יוֹמָא רַבָּא עֲלָאָה אִיהוּ.
(אֲעֲטְרִיף לְאַתְעַכָּב עֲלֵיהּ) וּבְהָאֵי יוֹמָא, אוּשְׁפִיזָא רַבָּא
וְיִקְרָא, קָא שְׂרִיא עֲלֵיהּ, בְּגִין כֶּף בְּעֵי
לְאַתְעַכָּבָא, לְאַתְחֻזָּא דְּלֹא דְחִקִּין בְּאוּשְׁפִיזָא
קְדִישָׁא. כְּדִין פְּתַחֵי יִשְׂרָאֵל וְאִמְרִי, (תהלים עח)
וְהוּא רַחוּם יְכַפֵּר עוֹן וְגוֹ', דְּתַקּוּנָא שְׁפִירָא
אִיהוּ בְּהָאֵי לִילָא, בֵּינוֹן דְּדִינָא אֲתַהֲדֵר
לְאַתְרִיָּה, מַה דְּלֹא אֲתַחֲזִי כִּד עֵייל שְׁבַתָּא,
דְּדִינָא אֲסַתְלַק, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח.

בְּשַׁעָתָא דְּפְתַחֵי יִשְׂרָאֵל וְיִהִי נוֹעַם, וְקְדוּשַׁתָּא
דְּסִדְרָא, כָּל אֵינוֹן חֲזִיבִין דְּגִיהֶנֶם,
פְּתַחִין וְאִמְרִי, זַכָּאִין אַתּוֹן יִשְׂרָאֵל עֲמָא
קְדִישָׁא, זַכָּאִין אַתּוֹן צְדִיקֵיָא, דְּנִטְרִי פְקִידֵי
אוֹרִיָּיתָא. וְוִי לוֹן לְחֲזִיבֵיָא, דְּלֹא זָכוּ לְמִיטְר
אוֹרִיָּיתָא, כְּדִין דּוּמִ"ה קְדִים, וְכְרוּזָא אֲתַעַר
וְאִמֵר, (תהלים ט) יִשׁוּבוּ רְשָׁעִים לְשִׂאוֹלָה כָּל גּוֹיִם
שְׂכַחֵי אֱלֹהִים. וְכָל אֲלִין חֲבִילֵי טְהִירִין,
טְרַדִין לוֹן בְּגִיהֶנֶם, וְלִית מָאן דְּמַרְחֵם עֲלֵיהוֹן.
זַכָּאִין אֵינוֹן כָּל נִטְרֵי שְׁבַתָּא בְּהָאֵי עֲלָמָא, וְקָא
מַעֲנֵגִי לְהֵהוּא עַנְג דְּשְׂרִיא מְלַעֲיָלָא,
כְּדִקְאֲמַרְן.

הָאֵי מָאן דְּשְׂרֵי בְּתַעֲנִיתָא בְּשְׁבַתָּא, תְּרִי מִתְעַרְי
עֲלֵיהּ קָמִי מְלָכָא קְדִישָׁא. חַד, הֵהוּא
רוּחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְּאַצְטְרִיף לְאַתְעַנְגָּא, וְלֹא
אַתְעַנְג. וְחַד, הֵהוּא מְמָנָא דְּקִימָא עַל מָאן

וּשְׁמוֹ סַנְגְרִי"ה וְעוֹלִים לַפְּנֵי
הַמֶּלֶךְ הַקְדוֹשׁ וּמִתְעוֹרְרִים עָלָיו.
וְאוֹתָהּ רוּחַ מְסַתְּלֶקֶת חֲסֵרָה
מֵאוֹתָהּ הַנְּאֻה שְׁלֵמֻטָּה. וּכְשֶׁהָרוּחַ
הַזֶּה לֹא נִשְׁלָמָה לְמֻטָּה, רוּחַ אַחֲרַת
שְׁלֵמֻעֵלָה לֹא נִשְׁלָמָה. כִּיּוֹן שְׁלֹא
נִשְׁלָמוּ לְמֻטָּה וּלְמַעֲלָה, אִזְ רְאוּי
אוֹתוֹ אָדָם לְהַתְקַלֵּל וּלְהַעֲנֹשׁ.
אֲלֵא כִּיּוֹן שֶׁנִּשְׁלַם בְּזִמְנָן אַחֲרֵי,
וְאוֹתוֹ מְמַנֶּה שֶׁהִתְמַנֶּה עַל עֲנוּי
וְתַעֲנִית נִשְׁלַם בְּתוֹךְ אוֹתָם מְמַנִּים
אֲחֵרִים כַּעֲנַג שְׁלֵמֻעֵלָה, קוֹרְעִים
לוֹ כָּל גֹּזֵר דִּינוֹ שֶׁנִּגְזַר מֵאוֹתָם
שְׁבַעִים שָׁנִים עָלֵינוּנִים.

לְמַדְּךָ שֶׁשֹּׁמֵחַ בַּהֲלוּלָא שְׁלוֹ, וְכָל
בְּנֵי הָאָדָם שֶׁמַּחִים עִמּוֹ. רְאֵה אִישׁ
אֶחָד נִתּוֹן בְּקוֹלֶר, צֹוֶה עָלָיו
וְהַתִּירוּהוּ, כְּדִי שְׁכַלְם יִמְצְאוּ
בְּשִׂמְחָה.

וְאַחֲרֵי כֵּן חוֹזְרִים הַמְּמַנִּים הַלְלוּ
שֶׁמַּעֲנִישִׁים בְּנֵי אָדָם, וְנִפְרָעִים מִן
הָאָדָם עַל שֶׁנִּמְצָא בְּגִלְלוֹ חֲסֵרוֹן
לְמַעֲלָה וּמֻטָּה. מַה תִּקְנָתוֹ? לִישֵׁב
תַּעֲנִית עַל תַּעֲנִית. מַה הַטַּעַם? זֶה
כִּטְל עֲנַג שְׁבַת - יְכַטֵּל עֲנַג שֶׁל
חַל.

וְאִם הוּא מְכַטֵּל עֲנַג שְׁבַת וּמִתְעַנֵּג
בְּחַל, דּוּמָה כְּמוֹ שֶׁמַּחֲשִׁיב עַל
דְּבַר אַחֵר יוֹתֵר מִמַּה שֶׁמַּחֲשִׁיב אֶת
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. הָרוּחַ
הַעֲלִיּוֹנָה, קֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים שֶׁשׁוֹרָה
עָלָיו לֹא עֲנַג, וּבִטְלָה מִמֶּנּוּ. רוּחַ
אַחֲרַת שֶׁל חַל שֶׁשׁוֹרָה אַחֲרָי כֵּן
עַל הָעוֹלָם מַחֲשִׁיב וּמַעֲנֵג אוֹתוֹ,
אִזְ חוֹזְרִים וְנִפְרָעִים מִמֶּנּוּ בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

מִשּׁוּם כֵּן צְרִיף תַּעֲנִית אַחֲרַת
בְּיוֹם רֵאשׁוֹן שֶׁל חַל, בְּזִמְנָן
שֶׁשׁוֹרָה עַל הָעוֹלָם אוֹתָהּ רוּחַ שֶׁל
חַל, וּבִזְזָה יֵשׁ לוֹ רְפוּאָה, כִּיּוֹן שְׁלֹא
הַחֲשִׁיב אֶת רוּחַ הַחַל. וְסִימְנָךְ -
(ויקרא ח) וְהִשִּׁיב אֶת הַגּוֹלָה אֲשֶׁר

דְּשָׂרֵי בְּתַעֲנִיתָא, וְסַנְגְרִי"ה שְׁמִיָּה. וְסַלְקִין
קָמֵי מַלְכָּא קְדִישָׁא, וּמִתְעַרֵי עָלֵיהּ.

וְהָהוּא רוּחָא אֶסְתְּלֶק גְּרִיעַ מַהֲהוּא אֶתְהַנוּתָא
דְּלִתְפָא. וְכַד הָאֵי רוּחָא לָא אֶשְׁתְּלִים
לְתַפָּא, רוּחָא אַחֲרָא דְלַעֲיִלָא לָא אֶשְׁתְּלִים.
כִּיּוֹן דְלָא אֶשְׁתְּלִים לְתַפָּא וּלַעֲיִלָא, כְּדִין
אַתְחַזִי הַהוּא בַר נֶשׁ לְאַתְלֻטָּא, וּלְאַתְעֻנְשָׁא.
אֲלֵא כִּיּוֹן דְאֶשְׁתְּלִים זְמַנָּא אַחֲרָא, וְהָהוּא
מְמַנָּא דְאַתְמַנָּא עַל עֲנוּיָא (דף ר"ז ע"ב) וְתַעֲנִיתָא,
אֶשְׁתְּלִים גּוֹ אֵינוֹן מְמַנֵּן אַחֲרַנִין, כַּעֲנוּגָא
דְלַעֲיִלָא, קוֹרְעִין לִיהּ כָּל גֹּזֵר דִּינָא, דְאַתְגְּזַר
מֵאֵינוֹן שְׁבַעִין שָׁנִין עָלָיִן.

לְמַלְכָּא דְחַדִּי בַּהֲלוּלָא דִילֵיהּ, וְכָל בְּנֵי נֶשָׁא
חַדָּאֵן עִמֵּיהּ, חָמָא חַד בַּר נֶשׁ יְהִיב
בְּקוֹלֶר, פְּקִיד עָלוּי, וְשִׁרְיִוְהוּ, בְּגִין
דִישְׁתַּפְּחוּן כּוּלָא בְּחַדְוָה.

וְלִבְבָתֵר, מִתְהַדְרִין אֵלִין מְמַנֵּן דְעֻנְשִׁין לְבְנֵי
נֶשָׁא, וְאַתְפְּרַעִין מִנִּיהּ דְבַר נֶשׁ, עַל
דְאֶשְׁתַּכַּח בְּגִינֵיהּ גְּרִיעוּתָא עֵילָא וְתַפָּא. מָאֵי
תִקְנָתֵיהּ. לִיתִיב תַּעֲנִיתָא עַל תַּעֲנִיתָא. מָאֵי
טַעֲמָא. דָּא בְטִיל עֲנוּגָא דְשְׁבַתָּא, יְכַטֵּל עֲנוּגָא
דְחוּל.

וְאִי אִיהוּ מְכַטֵּל עֲנוּגָא דְשְׁבַתָּא, וְקָא מִתְעַנֵּג
בְּחוּל, דְמֵי כְּמַאֵן דְחָשַׁב לְמַלְאָה אַחֲרָא,
יִתִיר מִמַּה דְחָשִׁיב לִיהּ לְקוּדְשָׁא בְרִיף הוּא.
רוּחָא עֲלָאָה, קְדִישָׁא דְקוּדְשִׁין דְשָׂרִיא עָלֵיהּ,
לָא עֲנִיג, וּבִטְיִל לִיהּ מִנִּיהּ. רוּחָא אַחֲרָא
דְחוּל, דְשָׂרִיא לְבָתֵר עַל עֲלָמָא, חָשִׁיב וְקָא
מַעֲנָא לִיהּ. כְּדִין מְהַדְרִין וּמִתְפְּרַעִין מִנִּיהּ,
כִּהָאֵי עֲלָמָא, וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

בְּגִין כֵּן, אֶצְטְרִיף תַּעֲנִיתָא אַחֲרִינָא, בְּיוֹמָא
קְדָמָא דְחוּל, בְּזְמַנָּא דְשָׂרִיא עַל עֲלָמָא
הַהוּא רוּחָא דְחוּל. וּבְהָאֵי אִית לִיהּ אֶסְוּתָא,

כִּיּוֹן דְלָא חָשִׁיב לְרוּחָא

גזל וגו'. גזלן אינו מחשיב את הקדוש ברוך הוא, אינו מחשיב בני אדם, לכן אין לא ענש פגנב. גנב שמחשיב בני אדם יותר מהקדוש ברוך הוא, יאש לו ענש בעולם הזה ובעולם הבא. אשרי מי שמשלים למטה את אותו ענג עליון פראוי.

היום הזה מתעטר בשבעים עטרות, והשם העליון הקדוש נשתלם בכל הצדדים, וכל הדרגות מוארות, והכל בשמחת הברכות ובקדשה על קדשה ותוספת של קדשה.

קדשה של ערב שבת זוהי קדשה של שבת בראשית. שהרי מתקדש משלשים ושנים שבילים, ושלוש דרגות של תפוחים הקדושים. וצריכים להזכיר על הקדשה הזו את כלל מעשה בראשית, ומנוחה בסוד של שלשים ושנים השבילים ושלוש הדרגות שנכללות בהם, סוד העדות של מעשה בראשית, דהיינו (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו'. ויכל אלהים, שיש בעדות הזו שלשים וחמש תבות, שלשים ושנים שבילים עם שלש הדרגות של התפוחים הקדושים.

שלוש דרגות, שהן: שביעי. שביעי. שביעי. ויש בו סוד של העולם העליון, וסוד של העולם הפתוח, וסוד כל האמונה. שלש פעמים אלהים: אחד העולם הפתוח. אחד פחד יצחק. ואחד העולם העליון הקדוש, קדש קדשים. צריך אדם להעיר את העדות הזו בשמחה ורצון הלב, להעיד לפני בעלה של האמונה. וכל מי שמעיד את זה וישים לבו ורצונו לזה, מכפר על כל חטאיו. ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו', האי

דחול. וסימניך (ויקרא ה) והשיב את הגזלה אשר גזל וגו'. גזלן, לא חשיב לקודשא בריך הוא, לא חשיב לבני נשא, בגין כך לית ליה עונשא כגנב. גנב, דחשיב לבני נשא, יתיר מקודשא בריך הוא, אית ליה עונשא בהאי עלמא, ובעלמא דאתי. זכאה איהו, מאן דאשתלים לתתא, לההוא עונג עלאה כדקא חזי.

יזמא דא, מתעטרא בשבעין עטרין, ושמא עלאה קדישא, אשתלים בכל סטרין, ואתנהירו פלהו דרגין, וכלא בחדוה דברפאן, ובקדושה על קדושה, ותוספת דקדושה.

קדושה דמעלי שבתא, דא איהי קדשה דשבת בראשית. דהא אתקדש מתלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דתפוחין קדישין. ובעינן לאדפרא על האי קדושה, פללא דעובדא דבראשית, ונייחא ברזא דתלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דאתפלילן בהו, רזא דסהדותא דעובדא דבראשית, דהיינו (בראשית ב) ויכלו השמים והארץ וכל צבאם וגו'. ויכל אלהים, דאית בסהדותא דא, תלתין וחמש תבין. תלתין ותריין שבילין, ותלת דרגין דתפוחין קדישין.

תלת דרגין, דאינון: שביעי. שביעי. שביעי. ואית ביה רזא דעלמא עלאה, ורזא דעלמא תתאה, ורזא דכל מהימנותא. תלת זמנין אלהים, חד, עלמא תתאה. וחד, פחד יצחק. וחד, עלמא עלאה קדישא, קדש קודשין. בעי בר נש למסעד סהדותא דא, בחדוה, ברעותא דלבא, לאסהדא קמי מאריה דמהימנותא. וכל מאן דיסהיד דא, וישוי לביה ורעותיה לדא, מכפר על כל חובוי.

ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו וכו', האי

וְרָצָה בְּנוֹ וְכוּ', קדוש זה הוא במשקל אחד כנגד עדות האמונה, והם שלשים וחמש תבות אחרות, כמו שיש בוֹיכלו. הפל עולה לשבעים תבות להתעטר בהם שבת של ערב שבת. אשרי חלקו של אדם שִׁכּוּן רצונו לדברים הללו לכבוד רבונו.

קדוש היום, הרי פְּרָשׁוּהוּ בּוֹרָא פְּרִי הַגֶּפֶן, ולא יותר. שְׁהִי הַיּוֹם עוֹמֵד לְקֹדֵשׁ אוֹתוֹ. מה שאין פן בלילה, שאנו צריכים לקדש אותו בדברים הללו, כמו שבארנו. ולא מתקדש הלילה הזה, אלא רק בעם הקדוש למטה, כששורה עליהם אותה רוח עליונה. ואנו צריכים לקדשו ברצון הלב, ולכונן הדעת לזה.

והיום מקדש אותו, וישראל מקדשים בתפלות ובקשות ומתקדשים בקדשתו ביום הזה. אשרי ישראל העם הקדוש שירשו יום הזה נחלת ירשה לעולמים.

אחר שיוצאת שבת, צריך אדם להבדיל בין קדש לחל. למה? שהרי נתנה רשות לממנים שלמטה לשלט על העולם, ובכל מעשי העולם להראות יחוד במקום קדוש, בקדשה עליונה, ולהפריד למטה מיחוד העליון, ולברך על מאורי האש.

משום שכל האשים האחרים נטמנו ונגנזו ביום השבת, פרט לאש אחת של קדשה עליונה שנגלתה ונכללה בקדשת השבת. וכשהאש הזו מתגלה, כל יתר האשיות נטמנות ונגנזות לפניה. והאש הזו היא של עקדת יצחק, שלוהטת על גבי המזבח. משום כך צריך לברך על מאורי האש.

מִדְּבַחַּא. בגין כן, בעי לברכא על נהורא דאשא. והאי אשא, לא בעי

קידושא איהו בחד מתקלא, לקבל סהדוּתָא דמהימנותא, ואינון תלתין וחמש תיבין אחרנין, כמה דאית בוֹיכלו. כלא סלקין לשבעין תיבין, לאתעטרא בהו שבת, דמעלי שבתא. זפאה חולקיה דבר נש, דיכוון רעותיה למלין אלין, ליקרא דמאריה.

קידושא דיומא, הא אוקמוה בורא פרי הגפן, ולא יתיר. דהא יומא קאים לקדשא ליה, מה דלית הכי בליליא, דאנן צריכין לקדשא ליה, בהני מלין, כמה דאוקימנא. ולא אתקדש האי ליליא, אלא בעמא קדישא לתתא, פד שריא עלייהו ההוא רוחא עלאה. ואנן בעינן לקדשא ליה ברעותא דלבא, לכוונא דעתא להאי.

ויומא איהו קא מקדשא ליה. וישראל מקדשי בצלותין ובעותין, ומתקדשין בקדושתיה, בהאי יומא. זפאין ישראל, עמא קדישא, דאחסינו יומא דא, אחסנת ירותא לעלמין.

לבתר דנפיק שבתא, בעי בר נש לאפרשא, בין קדש לחול. אמאי. דהא אתיהיב רשו לממנן דלתתא לשלטאה על עלמא, ובכל עובדין דעלמא, לאחזאה יחודא, באתר קדישא, בקדושה עלאה, ולאפרשא לתתא מיחודא עלאה, (דף ר"ז ע"א) ולברכא על נהורא דאשא.

בגין דכל אשין אחרנין, אתטמרו ואתגניזו ביומא דשבתא, פר אשא חד דקדושה עלאה, דאתגליא ואתפלילא בקדושא דשבתא. וכד האי אשא אתגליא, כל אשין אחרנין אתטמרו, ואתגניזו קמיה. והאי אשא, איהי דעקידה דיצחק, דאתלהטא על גבי מדבחא. בגין כן, בעי לברכא על נהורא דאשא. והאי אשא, לא בעי

והאש הזו לא צריכה אש של חל, אלא אש של שבת, והאש הזו היא אש שיוצאת מאותה האש שלמעלה.

וזוהי אש שסובלת אש. וכיון שהאש הזו שיוצאת מהאש שלמעלה מתברכת בברכת האור, אז כל שאר האשות האחרות יוצאות ונתמנות במקומן, ונתנת להן רשות להאיר.

באותה שעה שמברכים על האש, מזדמנות ארבע מרכבות, ארבע מחנות למטה, להאיר מאותה אש מברכת, והם נקראים מאורי האש. משום כך צריך לכפף ארבע אצבעות של יד ימין, ולהאיר להם מתוך אותו אור הנר שמתברך.

ואותן אצבעות רמז לאותם מאורי האש שמאירים ושולטים מאותו האור של הנר שמתברך. ומשום שהן דרגות שלמטה, כשמראה אדם האצבעות לפני אותו אור הנר, צריך לכפפם לפניו, משום שאותו אור שולט עליהם, והם מאירים ממנו.

בשאר הברכות צריך לזקף את האצבעות כדי להראות קדשה עליונה של הדרגות העליונות ששולטות על הכל, שהשם הקדוש התעטר בהן והתקדש בהן, וכל הדרגות מתברכות באחד, ומאירים מתוך המנוחה העליונה של הכל, ומשום כך צריכים לזקפם למעלה. וכאן צריך לכפף את האצבעות לפני הנר כדי להראות את הדרגות שלמטה שמאירים מתוך המאור העליון, ומכאן שולטים ומאירים ממנה, והם מאורי האש.

בכ"ז יום אנו מברכים מאורי אור, שהם אורות עליונים שעומדים באותו אור ראשון, וכל הדרגות מתברכות ומאירות פלן פאחת

אשא דחול, אלא אשא דשבת, והאי אשא, איהו אשא דנפיק מההוא אשא דלעילא.

ודא איהו אשא דסביל אשא. וכיון דהאי אשא דנפיק מאשא דלעילא אתברכא בברכה דנהורא, כדין כל שאר אשין אחרנין נפקין, ואתמנן בדוכתייהו, ואתיהיב לון רשותא לאנהרא.

בההיא שעתא דקא מברכין על אשא, אנדמנן ארבע רתיכין, ארבע משריין לתתא, לאנהרא מההוא אשא מברכא, ואינון אקרון מאורי האש. בגין כך, בעינן לאכפיא ארבע אצבעאן דידיא דימינא, ולאנהרא לון מגו ההוא נהורא דשרגא דמתברכא.

ואינון אצבעאן, רמז לאינון מאורי האש, דנהירי ושלטי מההוא נהורא דשרגא דמתברכא. ובגין דאינון דרגין לתתא, פד אחזי בר נש אצבעאן קמי ההוא נהורא דשרגא, בעי לאכפיא לון קמיה, בגין דההוא נהורא שלטא עלייהו, ואינון נהרין מניה.

בשאר ברכאן בעינן לזקפא לון לאצבעאן, בגין לאחזאה קדשה עלאה, דדרגין עלאין, דשלטין על כלא, דשמא קדישא אתעטר בהו ואתקדש בהו, ואתברכן פלהו דרגין פחדא, ונהרין מגו פוצינא עלאה דכלא, ובגין כך בעינן לזקפא לון לעילא. והכא בעינן לאכפיא אצבעאן קמי שרגא, בגין לאחזאה דרגין דלתתא, דנהרין מגו פוצינא דלעילא, ומחכא שלטין ונהרין מנה, ואינון מאורי האש.

בכ"ז יומא אנו מברכין מאורי אור, דאינון נהורין עלאין, דקיימן בההוא אור קדמאה, ואתברכן פלהו דרגין, ונהרין פלהו כחדא, מגו פוצינא עלאה. והני אקרון מאורי

מתוך המאור העליון, ואלה נקראים מאורי האש. ומשום הסוד הזה מברכים בורא מאורי האש.

ואם תאמר, למה בורא, ולא אומרים מאיר מאורי האש, הואיל ומאירים מאותה האש, מאותה מנורה מברכת? אלא, כיון שנכנסת שבת, כל אותן הדרגות שלמטה וכל אותם שמאירים ושולטים, כלם נכנסים ונכללים בנר הזה, ונטמנים ונגנזים ונשמרים בו ולא נראים בו, אלא רק אותה נקדה לבדה, וכלם נטמנו בתוכה בכל יום השבת.

כיון שיוצאת השבת, הוא מוציא אותם כל אחד ואחד פאלו נבראו באותה שעה, וכלם יצאו ונבראו כמקדם והתמנו על מקומם לשלט, ואז הנר הזה מתברך, ונכנעים לפניו להאיר. כיון שמאירים, אז הם מתמנים כל אחד ואחד על מקומו.

כמו זה אותן דרגות עליונות שנקראות מאורי אור, שולטות ביום ומאירות מתוך המאור העליון. בשעה שיורד הלילה, אותו מאור עליון פוגס אותם ומכניס אותם לתוכו עד שמאיר היום. כיון שישראל מברכים על האור ביום, אז מוציא אותם בשלמות האור, ולכן מברכים יוצר המאורות ולא אומרים בורא (אלא יוצר). וכאן בורא מאורי האש,

משום אותן הדרגות שלמטה. והכל הוא סוד האצבעות, בהן רמוזות הדרגות העליונות והדרגות התחתונות. הדרגות העליונות נודעות בזקיפת האצבעות למעלה, ובזקיפת האצבעות מתברכות הדרגות העליונות והדרגות התחתונות כאחד, ובהנמכת האצבעות

האש. ובגני רזא דא, מברכין בורא מאורי האש.

ואי תימא, אמאי בורא, ולא אמרו מאיר מאורי האש. הואיל וקא נהרין מההוא אש, מההוא בוצינא מברכא. אלא כיון דעאל שבתא, כל אינון דרגין דלתתא, וכל אינון דנהרין ושלטין, פלהו עאלין ואתפלילו בהאי שרגא, ואתטמרו ואתגנזו, ואתנטרו ביה, ולא יתחזון ביה, אלא ההיא נקודה בלחודה, וכלהו אתטמרו בגווה, כל יומא דשבתא.

כיון דנפק שבתא, אפיק לון לכל חד וחד, פאילו ההיא שעתא אתבריא, ונפקו כלהו ואתבריאו כמלקדמין, ואתמניאו על דוכתייהו לשלטאה כדין אתברכא האי שרגא, ואתפפיין קמיה, לאנהרא. כיון דנהרין, פדין אתמנון כל חד וחד על דוכתייה. בגוונא דא, אינון דרגין עלאין, דאקרוין מאורי אור, שלטין ביממא, ונהרין מגו בוצינא עלאה. בשעתא דרמש ליליא, ההוא בוצינא עלאה כניש לון, ואעיל לון בגויה, עד דנהיר יממא. כיון דמברכין ישראל על נהורא ביממא, פדין אפיק לון בשלימו דנהורא. ועל דא מברכין יוצר המאורות, ולא אמרי בורא, (כ"א אלא יוצר) והכא בורא מאורי האש. בגין דאינון דרגין לתתא.

ובר"א איהו רזא דאצבעאן, בהו רמיז דרגין עלאין, ודרגין תתאין. דרגין עלאין אשתמודעאן, בזקיפו דאצבעאן לעילא. ובזקיפו דאצבעאן, אתברכין דרגין עלאין, ודרגין תתאין פחדא. ובמאיכו דאצבעאן, אתברכין לאנהרא דרגין תתאין לחודייהו. ורזא דא, טופרי דאחורי אצבעאן. ואצבעאן

מתברכים להאיר הדרגות
התחתונות לבדן.

והסוד הזה, הצפרנים של אחורי
האצבעות. והאצבעות לבדן
לפנים. הצפרנים של אחורי
האצבעות הם פנים אחרות
שצריכות להאיר מתוך אותו נר,
ואותם פנים שנקראים אחורים.
האצבעות לפנים בלי צפרנים,
אלו הן הפנים הפנימיים
המכסים. וסוד זה - (שמות לג)
וראית את אחרי. אלה אחורי
האצבעות לאחור בצפרניהן.
ופני לא יראו, אלה האצבעות
לפנים בלי צפרנים, שהן הפנים
הפנימיים.

וכשמברכים על הנר, צריך
להראות את אחורי האצבעות
בצפרנים, לקבל אור מתוך אותו
הנר, ואת פנים האצבעות לא
צריך לכפות (להראות) אותן שיאירו
מתוך אותו נר, שהרי אינן
מאירות אלא מתוך הנר העליון
שלמעלה למעלה, שהוא טמיר
וגנוז ושלא נגלה כלל. ואינן
מאירות מתוך נר שגלוי כלל.
משום כך צריך להראות את
אחורי האצבעות בצפרנים, ואת
פנים האצבעות לא צריך להראות
לפני הנר הזה. טמירות הן,
ובסתר הן מאירות. פנימיות הן,
ומפנימיים מאירות. עליונות הן,
ומעליונים הן מאירות. אשריהם
ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.
וצריך להריח בכשמים כשיוצאת
שבת על שהסתלקה אותה רוח,
ונפש האדם נשארת ערמה (משנית
בבקעים) משום אותו סלוק
שהסתלקה הרוח ממנו, והרי
פרשה.

כתוב (בראשית כז) וירח את ריח
בגדיו ויברכהו וגו'. פסוק זה
פרשהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא
לגוף. בא וראה, כתוב וירח את ריח בגדיו, הרי פרשהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון

לחודייהו לגו. טופרי דאחורי אצבעאן, אינון
אנפין אחרנין, דאצטריכו לאנהרא מגו ההוא
שרגא, ואינון אנפין דאקרון (דף ר"ח ע"ב)
אחוריים. אצבעאן לגו בלא טופרין, אלין
אינון אנפין פנימאן אתפסיין. ורזא דא, (שמות
לג) וראית את אחורי. אלין אחורי, אצבעאן,
לאחורא בטופריהון. ופני לא יראו, אלין
אצבעאן לגו, בלא טופרין, דאינון אנפין
פנימאין.

וכד מברכינן על שרגא, בעי לאחזאה אחורי
אצבעאן בטופרין, לאתנהרא מגו ההוא
שרגא, ופנימאי דאצבעאן, לא אצטריכו
לאכפיא (נ"א לאחזאה) לון לאתנהרא מגו ההוא
שרגא, דהא אינון לא נהרין, אלא מגו שרגא
עלאה דלעילא לעילא, דאיהי טמירא וגניזא
דלא אתגלייא כלל. ואינון לא נהרין מגו
שרגא דאתגליא כלל, בגין כך בעי לאחזאה
אחורי אצבעאן בטופרין. ופנימאי דאצבעאן,
לא בעי לאחזאה קמי האי שרגא. טמירין
אינון, ובטמירו אתנהרין. פנימאין אינון,
ומפנימאה אתנהרין. עלאין אינון, ומעלאה
אתנהרין. זפאין אינון ישראל, בעלמא דין,
ובעלמא דאתי.

ובעי לארחא בבוסמין, כד נפיק שבתא, על
דאסתלק ההוא רוחא, ונפשא דבר נש
אשתארת בערטולא, (ס"א אשתנית בקרטופא) בגין
ההוא סליקו, דאסתלק רוחא מניה והא
אוקמוה.

כתוב (בראשית כז) וירח את ריח בגדיו ויברכהו
וגו'. האי קרא אוקמוה ואתמר, אבל
תא חזי, ריחא איהו קיומא דנפשא, בגין

פרשהו ונתבאר. אבל בא וראה, הריח הוא קיום הנפש, משום שהוא דבר שנכנס לנפש ולא
לגוף. בא וראה, כתוב וירח את ריח בגדיו, הרי פרשהו שאלו היו אותם לבושי אדם הראשון

שָׁנַתָּן לוֹ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
לְלִבָּשׁ.

מִשּׁוּם שֶׁהָרִי כִשְׁחָטָא אָדָם, הֶעֱבֵר
מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ לְבוּשׁ נִכְבֵּד שֶׁהִתְלַבֵּשׁ
בוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה כְּשֶׁהִכְנִיסוֹ לְגֵן עֵדֶן,
וְאַחַר שְׁחָטָא הַלְבִּישׁ אוֹתוֹ
בְּלְבוּשׁ אַחֵר. הַלְבִּיּוֹשׁ הָרֵאשׁוֹן
שֶׁהִתְלַבֵּשׁ בוֹ אָדָם בְּגֵן עֵדֶן, הוּא
הָיָה (מֵאוֹתָם מְלֻבוּשִׁים) מֵאוֹתָן
מְרַכְּבוֹת שֶׁנִּקְרְאוּ אַחוּרִים, וְאוֹתָם
לְבוּשִׁים שֶׁנִּקְרְאוּ לְבוּשֵׁי צִפְרָן.
וְכִשְׁהָיָה בְּגֵן עֵדֶן, כָּל אוֹתָן
מְרַכְּבוֹת וְכָל אוֹתָם מִחֲנוּת
קְדוּשִׁים, כָּלֵם הִקִּיפוּ אֶת אָדָם,
וְנִשְׁמַר מֵהַכֵּל, וְלֹא הָיָה יָכוֹל דְּבַר
רַע לִקְרֹב אֵלָיו. וְכִיּוֹן שְׁחָטָא
וְהֶעֱבֵרוּ מִמֶּנּוּ אוֹתָם לְבוּשִׁים,
(וְהִתְלַבֵּשׁ בְּלְבוּשֵׁי חַל מִדְּבָרִים) פָּתַח
מִדְּבָרִים רַעִים וְרוּחוֹת רַעוֹת,
וְהִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ אוֹתָם מִחֲנוּת
קְדוּשִׁים. וְלֹא נִשְׁאַרוּ בוֹ אֵלָּא
אוֹתָם רֵאשֵׁי צִפְרָנֵי הָאֲצָבָעוֹת
שֶׁסּוֹכְבִים אֶת הַצִּפְרָנִים סָבִיב
זְהָמָה אַחֲרָת.

וּמִשּׁוּם כִּף לֹא צָרִיף לְאָדָם לְגַדֵּל
אוֹתָן צִפְרָנִים שֶׁל זְהָמָה, שֶׁהָרִי
כִּמָּה שֶׁמִּתְרַבּוֹת, כִּף גַּם מִרְבָּה
עָלָיו זְהָמָה, וְיִדָּאג בְּכָל יוֹם וְצָרִיף
לְגוֹר אוֹתָן, וְלֹא יִזְרַק אוֹתָן, שֶׁלֹּא
יַעֲשֶׂה קְלוֹן בְּאוֹתוֹ מְקוֹם, שֶׁיִּכּוֹל
אוֹתוֹ אָדָם לְהַנְזֹק. וְהַכֵּל כִּמוֹ
שֶׁלְמַעֲלָה. שֶׁהָרִי לְכָל אַחוּרִים
מְקִיף הַצֵּד הָאַחֵר, וְלֹא צָרִיכִים
אוֹתוֹ בְּמְקוֹם שֶׁל הַעוֹלָם.

אַחַר כִּף עָשָׂה לְאָדָם לְבוּשִׁים
אַחֵרִים מִהַעֲלִים שֶׁל עֲצֵי גֵן הָעֵדֶן
שֶׁבָּאֲרָץ. שֶׁהָרִי בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ
אוֹתָם לְבוּשִׁים מֵאוֹתָם אַחוּרִים
שֶׁל הֵגֵן שֶׁלְמַעֲלָה, וְעַכְשָׁו מֵהֵגֵן
שֶׁל הָאֲרָץ, וְיִצְאוּ מֵהֵגֵן. וְאוֹתָם
לְבוּשִׁים הָיוּ מַעֲלִים רֵיחוֹת
וּבְשָׂמִים שֶׁל הֵגֵן שֶׁהִנְפֵּשׁ

דְּאִיהוּ מְלָה דְּאָעִיל לְנִפְשָׁא, וְלֹא לְגוּפָא. תָּא
חֲזִי, כְּתִיב וַיִּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו, הָא אוּקְמוּהָ,
אֵינּוֹן לְבוּשֵׁי דְּאָדָם קְדָמָא הָווּ, דִּיֵּהֵב לִיָּה
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאֵלְבָּשָׁא לוּן.

בְּגֵן דְּהָא כַּד חָב אָדָם, אֲתַעְדִּי מִנִּיהַ הֵהוּא
לְבוּשָׁא יִקְרָא, דְּאֲתַלְבֵּשׁ בֵּיהַ בְּקַדְמִיתָא,
כַּד אָעִיל לִיָּה בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן. וְלִבְתֵּר דְּחָב,
אֲלַבִּישׁ לִיָּה בְּלְבוּשָׁא אַחֲרָא, לְבוּשָׁא קְדָמָא,
דְּאֲתַלְבֵּשׁ בֵּיהַ אָדָם בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, אִיהוּ הָוָה
(מֵאֵינּוֹן מְלֻבוּשִׁין) מֵאֵינּוֹן רְתִיכִין, דְּאֶקְרוּן אַחוּרִיִּים,
וְאֵינּוֹן לְבוּשִׁין דְּאֶקְרוּן לְבוּשֵׁי טוּפְרָא.

וְכַד הָוָה בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, כָּל אֵינּוֹן רְתִיכִין, וְכָל
אֵינּוֹן מִשְׁרַיִין קְדִישִׁין, כְּלָהוּ סַחְרִין לִיָּה
לְאָדָם, וְאֲתַנְטִיר מִכְּלָא, וְלֹא הָוָה יָכִיל מְלָה
בִּישָׁא לְאֲתַקְרְבָא בְּהַדִּיָּה. פִּיּוֹן דְּחָב, וְאֲתַעְדִּי
מִנִּיהַ אֵינּוֹן לְבוּשִׁין, (ס"א וְאֲתַלְבֵּשׁ בְּלְבוּשִׁין דְּחוּל מִמַּלִּין כּו')
דְּחִיל מִמַּלִּין בִּישִׁין, וְרוּחִין בִּישִׁין, וְאֲסַתְּלָקוּ
מִנִּיהַ אֵינּוֹן מִשְׁרַיִין קְדִישִׁין, וְלֹא אֲשַׁתְּאָרוּ
בֵּיהַ, אֵלָּא אֵינּוֹן רֵאשֵׁי טוּפְרֵי דְּאֲצָבָעָן,
דְּסַחְרִין לוּן לְטוּפְרִין סַחְרָנּוּ דְּזוּהָמָא אַחֲרָא.
וּבְגֵין כִּף, לֹא לִיבְעֵי לִיָּה לְבַר נֶשׁ לְרַבָּאָה אֵינּוֹן
טוּפְרִין דְּזוּהָמָא, דְּהָא כִּמָּה דְּאֲסַגִּיאוּ,
הַכִּי נָמִי אֲסַגִּי עָלֵיהַ קְסִטוּרָא, וְיִדָּאג בְּכָל
יוּמָא, וּבְעֵי לְסַפְרָא לוּן, וְלֹא יִרְמִי לוּן, דְּלֹא
יַעֲבִיד קְלוֹן בְּהָוּא אַתְר, דִּיִּכְיִל הֵהוּא בַּר נֶשׁ
לְאֲתַזְקָא. וְכִלָּא כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה. דְּהָא לְכִלְהוּ
אַחוּרִיִּים, סַחְרָא סַטְרָא אַחֲרָא, וְלֹא אֲצִטְרִיף
לִיָּה בְּאַתְר דְּעֵלְמָא.

לְבְתֵּר עֲבַד לִיָּה לְאָדָם, לְבוּשִׁין אַחֲרָנִין,
מִטְרַפִּי אֵילָנִין דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן דְּאַרְעָא.
דְּהָא בְּקַדְמִיתָא הָווּ אֵינּוֹן לְבוּשִׁין, מֵאֵינּוֹן
אַחוּרִיִּים דְּגִנְתָּא דְּלַעֲיִלָּא, וְהִשְׁתָּא מִגִּנְתָּא
דְּאַרְעָא, וְנִפְקֵי מִגִּנְתָּא. וְאֵינּוֹן לְבוּשִׁין הָווּ סְלָקִין רֵיחִין וּבּוֹסְמִין דְּגִנְתָּא,

דְּנַפְשָׁא מְתִישְׁבָּא בְּהוּ, וְחֲדַי בְּהוּ. הֵדָא הוּא דְכְתִיב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ, דְּהָא אֲתִישְׁבָּא נַפְשִׁיהּ וְרוּחִיהּ דִּיצְחָק בְּהוּא רִיחָא.

בְּגִין דָּא כַד נָפַק שַׁבְּתָא, בְּעֵי לְאַרְחָא בְּבוֹסְמִין, לְאַתִּישְׁבָּא נַפְשִׁיהּ בְּהוּא רִיחָא, עַל הוּא רִיחָא עֲלָאָה קְדִישָׁא דְאַסְתְּלָק מִינָהּ. וְהוּא רִיחָא מְעֲלִיא דְבוֹסְמִין אִיהוּ הַדְס. דְּהָא קִיּוּמָא דְאַתֵּר קְדִישָׁא דְנִשְׁמַתִּין נָפְקִין מִינָהּ, הַדְס אִיהוּ. וְדָא אִיהוּ קִיּוּמָא דְנַפְשָׁא, כְּגוּוֹנָא דְלְעִילָא, לְאַתְקִימָא מֵהוּא עֲרוּטוּלָא דְאַשְׁתְּאַרְת.

כַּד נָפַק שַׁבְּתָא, אֲתַלְבֵּשׁ אָדָם, בְּאִינוּן לְבוּשִׁין דִּגְנֻתָא דְעֵדָן דְאַרְעָא, דְסִלְקִין רִיחִין וְבוֹסְמִין, לְקִימָא נַפְשִׁיהּ, עַל הוּא רִיחָא קְדִישָׁא עֲלָאָה יִקְרָא דְאַסְתְּלָק מִינָהּ. וְהַדְס אִיהוּ קִיּוּמָא דְנַפְשָׁא וְדָאִי. כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה, דְאַתְקִימָא קִיּוּמָא דְנַפְשָׁא.

הוּא רִיחָא עֲלָאָה דְנַחֲתִית עֲלִיהּ דְבֵר נֶשׁ בְּחֵדוּ, וְחֲדַי לְנַפְשִׁיהּ, כְּדִין קִימָא נַפְשָׁא דְבֵר נֶשׁ, כְּגוּוֹנָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דִּזְמִין (דָּר"ט ע"א) לְאַתְהֵנְאָה מִינָהּ, כְּמָה דְבֵר נֶשׁ, אֲהֵנִי לְהֵאִי רִיחָא בְּעֲלָמָא דָּא. הֵכִי הוּא רִיחָא אֲהֵנִי לִיהּ לְבֵר נֶשׁ, לְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְכְתִיב, (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל יְיָ וְגוֹ'. וְכְתִיב וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ. כְּמָה דְבֵר נֶשׁ, רְוִי לְהוּא עֲנוּגָא, וְאַהֲנִי לִיהּ, הֵכִי נְמִי אִיהוּ רְוִי לִיהּ לְעֲלָמָא דְאַתִּי. כְּדִין כַּד בֵּר נֶשׁ זְכִי, וְאַשְׁלִים שְׁלִימוּ דִּיקְרָא דְשַׁבְּתָא כְּדִקְאֲמֵרִן, קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא קְאָרִי עֲלִיהּ וְאָמַר, (ישעיה מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאָר.

קָם רַבִּי אַבָּא, וְשָׂאָר חֲבֵרְיָא, וְנִשְׁקוּ רִישֵׁיהּ.

כְּכּוּ וְאָמְרוּ, זַכָּאָה חוּלְקָנָא דְאַרְחָא דָּא זְמִין

מְתִישְׁבָּת בְּהוּ וְשַׁמְחָה בְּהוּ. זְהוּ שְׁכָתוּב וַיֵּרַח אֶת רִיחַ בְּגָדָיו וַיְבָרְכֵהוּ, שְׁהֵרִי הִתִּישְׁבָּה נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ שֶׁל יִצְחָק בְּאוֹתוֹ רִיחַ.

מִשׁוּם כֶּף, כְּשִׁיּוֹצֵאת שַׁבֹּת, צָרִיךְ לְהֵרִיחַ בְּבִשְׂמִים לְיִשָּׁב אֶת נַפְשׁוֹ בְּאוֹתוֹ רִיחַ עַל אוֹתוֹ רִיחַ עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ שֶׁהִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, וְאוֹתוֹ רִיחַ הַמְעֲלָה שֶׁבְּבִשְׂמִים הוּא הַדָּס, שְׁהֵרִי קִיּוּם הַמְקוּם הַקְּדוֹשׁ שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹצֵאוֹת הַנְּשָׁמוֹת הוּא הַדָּס. וְזֶהוּ קִיּוּם הַנְּפֶשׁ כְּמוֹ שֶׁלְמַעֲלָה, כְּדִי לְהִתְקַיֵּם מֵאוֹתָהּ הַתְּעֲרֻטָּלוֹת שֶׁנִּשְׁאַרָה.

כְּשִׁיּוֹצֵאת הַשַּׁבֹּת, הִתְלַבֵּשׁ אָדָם בְּאוֹתָם לְבוּשֵׁי גֶן עֵדֶן שֶׁל הָאָרֶץ שֶׁמְעֲלִים רִיחַ וּבִשְׂמִים, לְקַיֵּם אֶת הַנְּפֶשׁ עַל אוֹתָהּ רוּחַ קְדוֹשָׁה עֲלִיּוֹנָה נִכְבְּדָה שֶׁהִסְתַּלְּקָה מִמֶּנּוּ. וְהַדָּס הוּא וְדָאִי קִיּוּם הַנְּפֶשׁ, כְּדִגְמָא עֲלִיּוֹנָה, שֶׁהִתְקַיְּמָה קִיּוּם הַנְּפֶשׁ.

אוֹתָהּ רוּחַ עֲלִיּוֹנָה שִׁיּוֹרְדֵת עַל אָדָם בְּשַׁמְחָה וּמְשַׁמַּחַת אֶת נַפְשׁוֹ, אֲזַ עוֹמְדֵת נֶפֶשׁ הָאָדָם כְּמוֹ הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁעֲתִיד לְהֵנּוֹת מִמֶּנּוּ. כְּמוֹ שְׁאָדָם מֵהֵנָּה אֶת הָרוּחַ הַזֶּה בְּעוֹלָם הַזֶּה, כִּף אוֹתָהּ רוּחַ מֵהֵנָּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁכָתוּב (ישעיה נח) אֲזַ תִּתְעַנֵּג עַל ה' וְגוֹ'. וְכָתוּב וְהִשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נַפְשֶׁךָ. כְּמוֹ שְׁאָדָם מְרוּה אֶת אוֹתוֹ עֲנָג וּמֵהֵנָּה אוֹתוֹ, כִּף גַּם הוּא מְרוּה אוֹתוֹ לְעוֹלָם הַבָּא. אֲזַ כְּשֶׁהָאָדָם זוֹכֵה וּמְשַׁלֵּים אֶת שְׁלֵמוֹת כְּבוֹד שַׁבֹּת כְּפִי שְׂאֲמֵרֵנוּ, הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא קוֹרָא עֲלָיו וְאָמַר, (שם מט) וַיֹּאמֶר לִי עַבְדִּי אֲתָהּ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר בְּךָ אֲתַפְאָר.

קָם רַבִּי אַבָּא וְשָׂאָר הַחֲבֵרִים וְנִשְׁקוּ רִישׁוֹ. כְּכּוּ וְאָמְרוּ, אֲשֶׁרִי חִלְקֵנוּ שֶׁהִדְרִיךְ הַזֶּה זְמַן הַקְּדוֹשׁ

קְדִישָׁא בְּרִיךְ הוּא לְקַבְּלָן.

ברוך הוא לפנינו. אמר רבי אבא, לי זמן הקדוש ברוך הוא הדרוך הזו כדי להתחבר עמכם. אשרי חלקי שזכיתי לדרוך הזאת.

אמר להם, אמר לכם מה שראיתי, היום הזה יצאתי לדרך, וראיתי אור אחד שנחלק לשלשה אורות, והלכו לפני ונטמנו. ואמרתי, ודאי שכינה ראיתי, אשרי חלקי. ועכשו אותם שלשת האורות שראיתי, אתם הם, ודאי שאתם אורות ומנורות עליונות להאיר בעולם הזה ובעולם הבא. אמר רבי אבא, עד כאן לא ידעתי שכל המרגליות הנסתרות הללו היו תחת ידיכם, כיון שראיתי שהרי ברצון מצות רבונוכם נאמרו הדברים הללו, ידעתי שכל הדברים עולים ביום זה לתוף הפסא העליון ולוקח אותם אותו בעל הפנים ועושה מהם עטרות לאדונו. והיום הזה מתעטרים (שבעים) ששים מרפכות קדושות לכבוד הפסא באתם דברים שנאמרו כאן ביום הזה.

בין כך וזקף את עיניו וראה שהעריב השמש. אמר רבי אבא, גלף לכפר הזה שהוא קרוב לנו במדבר. הלכו ולנו שם. בחצות הלילה קם רבי אבא ושאר החברים להשתדל בתורה. אמר רבי אבא, מפאן והלאה נאמר דברים לעטר בהם את הצדיקים שבגן עדן, שעכשו הוא הזמן שהקדוש ברוך הוא וכל הצדיקים של עדן מקשיבים לקולות הצדיקים שבארץ.

פתח רבי אבא ואמר, פתיב (תהלים טו) השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם. בפסוק הזה יש להתבונן, וכף צריך לומר: השמים לה', והארץ נתן לבני

מאי השמים שמים. אלא

אמר רבי אבא, לי זמין קדשא בריך הוא ארחא דא, בגין לאתחברא עמכון. זפאה איהו חולקי, דזכינא לארחא דא.

אמר להו, אימא לכו מה דחמינא, יומא דא נפקנא לארחא, וחמינא נהורא חדא, ואתפלג לתלת נהורין, ואזלו קמאי, ואתטמרו. ואמינא ודאי שכינתא חמינא, זפאה חולקי. והשתא אינון תלת נהורין דחמינא, אתון אינון, ודאי אתון נהורין, ובוצינין עלאין, לאנהרא בעלמא דין ובעלמא דאתי.

אמר רבי אבא עד הכי לא ידענא, דכל אלין מרגלן סתימין הוו תחות ידיכו, כיון דחמינא, דהא ברעותא דפקודא דמאריכוון אתאמרו מלין אלין, ידענא, דכלהו מלין סלקין יומא דא, לגו פורסייא עלאה, ונטיל לון ההוא מארי דאנפין, ועביד מינייהו עטרין למאריה. ויומא דא מתעטרין (נ"א שבעים) שתיין רתיכין קדישין, ליקרא דכרסייא, באלין מלין דאתאמרו הכא, יומא דא.

אדהכי זקף עינוי, וחמא דאערב שמשא. אמר רבי אבא, נהך לגבי האי כפר, דאיהו קריב לגבן במדברא. אזלו וביתו תמן. בפלגות ליליא, קם רבי אבא ושאר חברייא, לאשתדלא באורייתא, אמר רבי אבא, מפאן ולהלאה נימא מלין לאתעטרא בהו צדיקיא דבגנתא דעדן, דהשתא איהו זמנא, דקודשא בריך הוא וכל צדיקיא דבגנתא דעדן, צייתין לקליהון דצדיקיא די בארעא.

פתח רבי אבא ואמר, פתיב (תהלים טו) השמים שמים לי' והארץ נתן לבני אדם האי קרא אית לאסתפלגא ביה, והכי אצטריך למימר השמים לי', והארץ נתן לבני אדם.

אדם. מה זה השמים שמים? אלא כפאן יש להתבונן, משום שיש שמים ויש שמים.

שמים למטה, וארץ למטה מהם. שמים למעלה, וארץ למטה מהם. וכל הדרגות העליונות והתחתונות כלן כמו זה, אלה באלה. שמים למטה, הם עשר יריעות, כמו שנאמר (שם קד) נוטה שמים פיריעה. והקדוש ברוך הוא עשה אותם ואת המחנות שבתוכם להנהיג את הארץ התחתונה. התשיעי מנהיג את התחתונים, שסובבים בעבותות העגלה. העשירי הוא העקר.

ובבב' המחנות ממנים יש עד לשביעי. ומשביעי והלאה יש אור שהתפשט למטה מתוך הכפסא העליון, ומאיר לעשירי, והעשירי, מאותו האור שהוא לוקח, נותן לתשיעי, והוא לשמיני ומטה.

השמיני הזה, כשנפקדים כחות הפוכבים ומוציא אותם, אותו האור עומד ונותן כחו לכל אחד ואחד להתמנות באותו מקום שצריך, שכתוב (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו'. מרב אונים - זהו הזוהר שלמעלה שנקרא רב אונים.

ובבב' רקיע ורקיע יש ממנה, ונפקד על העולם ועל הארץ להנהיג את הכל. פרט לארץ ישראל, שלא מנהיג אותה לא רקיע ולא פת אחר, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, והרי פרשוקה. ואם תאמר, איך שרוי לחנם רקיע על ארץ ישראל, והרי טל ומטר יורד עליה מהרקיע כשאר כל ארץ אחרת?

אלא בכל רקיע ורקיע יש ממנים ששולטים על העולם, ואותו ממנה ששולט על אותו רקיע נותן מן הכח שיש לו לאותו רקיע, כפי

הכא אית לאסתכלא, בגין דאית שמים, ואית שמים.

שמים לתתא, וארץ לתתא מנייהו. שמים לעילא, וארץ לתתא מנייהו. וכל דרגין עלאין ותתאין, פלהו כגוונא דא, אלין באלין. שמים לתתא, אינון עשר יריעות, כמה דאת אמר (תהלים קד) נוטה שמים פיריעה. וקודשא בריך הוא עבד לון, ומשריין די בגווייהו, לאנהגא ארעא תתאה. תשיעאה אנהיג לתתאי, דסחרן פקופטרא דקולטא. עשיראה, איהו עקרא.

ובבב'הו משיריין ממנן עד שביעאה. משביעאה ולהלאה, אית נהורא דאתפשט לתתא, מגו פורסייא עלאה, ונהיר לעשיראה. ועשיראה, מההוא נהירו דנקטא, יהיב לתשיעאה, ואיהו לתמינאה ולתתא.

האי תמינאה, פד אתפקדון חילי דכוכביא, ואפיק לון, ההוא נהירו, קיימא ויהיב חיליה לכל חד וחד, לאתמנאה בההוא אתר דאצטריך. דכתיב, (ישעיה מ) המוציא במספר צבאם וגו', מרב אונים, דא איהו זהרא דלעילא, דאקרי רוב אונים.

ובבב' רקיעא ורקיעא, אית ממנא, ואתפקד על עלמא, ועל ארעא, לאנהגא כלא. פר ארעא דישראל, דלא אנהיג לה רקיעא, ולא חילא אחרא, אלא קדשא בריך הוא בלחודוי, והא אוקמוה. ואי תימא היך שריא למגנא רקיעא על ארעא דישראל, והא מטרא וטלא מרקיעא נחית עלה, כשאר כל ארעא אחרא.

אלא, בכל רקיעא ורקיעא אית ממנן שלטין על עלמא, (דף ר"ט ע"ב) וההוא ממנא דשלטא על ההוא רקיעא, יהיב מחילא דאית

לחת למטה) ואותו רקיע לוקח מאותו ממנה, ונותן למטה לארץ. ואותו הממנה אינו לוקח אלא מהתמצית שלמעלה. אבל הארץ הקדושה אין שולט על אותו הרקיע שעליה ממנה אחר, ולא כח אחר, אלא הקדוש ברוך הוא לבדו, והוא פוקד את הארץ הקדושה באותו רקיע.

בב"ר רקיע ורקיע יש פתחים ידועים ושלושן כל הממנים מפתח לפתח רשום, ומאותו פתח והלאה לא שולט אפלו כמלא נימה, ולא נכנס זה (אפלו) לתחום פתח חברו פרט לכשונתנת לו רשות לשלט אחד על חברו, ואז שולטים המלכים שבארץ אחד על חברו.

באמצע כל הרקיעים יש פתח אחד שנקרא גבילו"ן, ותחת הפתח הזה יש שבעים פתחים אחרים למטה, ושבעים ממנים שומרים מרחוק של אלפים אמה שלא קרבים אליו. ומאותו פתח עולה דרך למעלה למעלה, עד שמגיעה לכסא העליון, ומאותו הפתח לכל הצדדים שברקיע, עד שער הפתח שנקרא מגדו"ן (מגדו"ן), ששם הוא סיום הרקיע של תחומה של ארץ ישראל.

וכ"ל אותם שבעים פתחים שרשומים בתוך אותו פתח שנקרא גבילו"ן, כלם רשומים בפסא הקדוש, ולכלם קוראים שצרי צדק, שלא שולט אחר עליהם. והקדוש ברוך הוא פוקד את הארץ הקדושה באותו רקיע, מפתח לפתח בפקידה כמו שצריך. ומתמצית אותה פקידה מקבלים אותם שבעים ממנים, ונותנים לכל הממנים האחרים.

לִיה לְהֵהוּא רְקִיעָא (בגין למיחב לתתא), וְהֵהוּא רְקִיעָא נְקִיט מֵהֵהוּא מְמָנָא, וְיֵהִיב לְתַתָּא לְאַרְעָא. וְהֵהוּא מְמָנָא לָא נְקִיט, אֶלָּא מִתְמַצִּית דְּלַעִילָא. אֲבָל אַרְעָא קַדִּישָׁא, לָא שְׁלִיט עַל הֵהוּא רְקִיעָא דְעָלִיָּה מְמָנָא אַחְרָא, וְלָא חִילָא אַחְרָא, אֶלָּא קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּלַחֲדוּי וְאִיהוּ פְקִיד לְאַרְעָא קַדִּישָׁא בְּהֵהוּא רְקִיעָא.

בב"ר רְקִיעָא וְרְקִיעָא, אֵית פְּתַחִין יְדִיעִין, וְשׁוֹלְטָנוּ דְכָל מְמָנָן, מִפְּתַחָא לְפְתַחָא רְשִׁימָא, וּמֵהֵהוּא פְתַחָא וּלְהֵלָן, לָא שְׁלִטָא אֶפִּילוּ כְּמֵלָא נִימָא, וְלָא עָאֵל דָּא, (אפילו) בְּתַחוּמָא דְפְתַחָא דְחִבְרִיָּה, בַּר פֶּד אֲתִיָּהִיב לִיה רְשׁוֹ, לְשְׁלִטָאָה חַד עַל חִבְרִיָּה. פְּדִין, שְׁלִטִין מְלַכִּין דִּי בְּאַרְעָא, חַד עַל חִבְרִיָּה.

בְּאֲמַצְעֵיתָא דְכְּלָהוּ רְקִיעִין, אֵית פְּתַחָא חַדָּא, דְּאֶקְרִי גְבִילו"ן, וְתַחֲתָא הֵאֵי פְתַחָא, אֵית שְׁבַעִין פְּתַחִין אַחְרָנִין לְתַתָּא, וְשְׁבַעִין מְמָנִין נְטְרִין, מְרַחִיק תְּרֵי אֲלַפִּין אַמִּין, דְּלָא קְרַבִּין לְגַבִּיָּה. וּמֵהֵהוּא פְתַחָא אַרְחָא סְלִיק לְעִילָא לְעִילָא, עַד דִּי מְטָא לְגוּ פּוּרְסֵיָא עֲלָאָה, וּמֵהֵהוּא פְתַחָא לְכָל סְטְרִין דְרְקִיעָא, עַד תְּרַעָא דְפְתַחָא דְאֶקְרִי מְגִדו"ן, (כ"א מגדו"ן) דְתַמָּן אִיהוּ סִיּוּמָא דְרְקִיעָא דְתַחוּמָא דְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.

וְכָל אֵינוֹן שְׁבַעִין פְּתַחִין, דְרְשִׁימִין גּוּ הֵהוּא פְתַחָא דְאֶקְרִי גְבִילו"ן, פְּלָהוּ רְשִׁימִין בְּכוּרְסֵיָא קַדִּישָׁא, וְכְלָהוּ קְרִינָן לֹון שְׁעָרֵי צְדָק, דְּלָא שְׁלִיט אַחְרָא עָלֵיהוּ. וְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא פְקִיד לְאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל בְּהֵהוּא רְקִיעָא, מִפְּתַחָא לְפְתַחָא, בְּפְקִידוּ כְמָה דְאַצְטְרִיךְ. וּמִתְמַצִּיתָא דְהֵהוּא פְקִידָא, נְטְלִין אֵינוֹן שְׁבַעִין מְמָנָן, וְיֵהִיבִין

לְכְלָהוּ מְמָנָן אַחְרָנִין.

השלמה מההשמטות (סימן ד)

השלמה מההשמטות (סימן ד)

איבא בצואת רבי אליעזר הגדול, קרקע הגן הוא כשפרא הקדוש ברוך הוא גן עדן, נטל שלג מתחת פסא הכבוד, וממנה נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של גן עדן. ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות. רקיע שעל גבי הגן הוא כעין כל הגוונים, כמעשה לבנת הספיר. הקדוש ברוך הוא, חקוק באמצע הרקיע, וארבע טבעות בארבעה קצות הרקיע, וארבעה אופנים בכל טבעת. ובאמצע הרקיע עמוד אחד, ועמוד הזה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחז פני כסא הכבוד, והוא מכסה מענן הכבוד. והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו. פעם כלם אוחזים בטבעות הרקיע, והעמוד חוזר והרקיע סובב, ואותיות שם המפרש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות.

יש בצואת רבי אליעזר הגדול, קרקע הגן הוא כשפרא הקדוש ברוך הוא גן עדן, נטל שלג מתחת פסא הכבוד, וממנה נעשה קרקע הגן, וזהו קרקעיתו של גן עדן. ואינו נוגע עם הארץ הזאת, שהיא למעלה מכל הארצות. רקיע שעל גבי הגן הוא כעין כל הגוונים, כמעשה לבנת הספיר. ושמו של הקדוש ברוך הוא חקוק באמצע הרקיע. וארבע טבעות בארבעה קצות הרקיע, וארבעה אופנים בכל טבעת. ובאמצע הרקיע עמוד אחד, ועמוד הזה נעוץ מקרקע הגן עד שאוחז פני כסא הכבוד, והוא מכסה מענן הכבוד. והמלאך גבריאל לבוש הבדים עומד עליו. פעם כלם אוחזים בטבעות הרקיע, והעמוד חוזר והרקיע סובב, ואותיות שם המפרש בולטות ונוצצות ועולות ויורדות.

קול קורא התנודדו מחנות צדיקים קדושים, אשריכם שזכיתם לכך. מי שמע פזאת, מי ראה כאלה, בהיות כל נגון הרקיע בנסעו על ידי האיש לבוש הבדים, והוא מסתלק והרקיע עומד. והעמוד מנגן, עולה ויורד, עד שנמשך אור זהר, אור נעם מלמעלה באותו העמוד. והצדיקים עומדים לנגד האור ההוא ונהנים ממנו עד חצות הלילה.

קול קורא: התנודדו מחנות צדיקים קדושים, אשריכם שזכיתם לכך. מי שמע פזאת, מי ראה כאלה, בהיות כל נגון הרקיע בנסעו על ידי האיש לבוש הבדים, והוא מסתלק והרקיע עומד. והעמוד מנגן, עולה ויורד, עד שנמשך אור זהר, אור נעם מלמעלה באותו העמוד. והצדיקים עומדים לנגד האור ההוא ונהנים ממנו עד חצות הלילה.

בחצי הלילה פשפא הקדוש ברוך הוא לפנס עם הצדיקים, שומעים קול סבוב הרקיע והעמוד מנגן, וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחפותיהם לקראת בוראם, וכל הגן מתמלא מכבודו. באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות פפי שהיו קדם שנבראו, ומאותו נעם תאותם לחזות שהיו קדם שנבראו, ומאותו נעם תאותם לחזות

בחצי הלילה פשפא הקדוש ברוך הוא לפנס עם הצדיקים, שומעים קול סבוב הרקיע והעמוד מנגן, וקרקע הגן מתנשא, והצדיקים עולים מחפותיהם לקראת בוראם, וכל הגן מתמלא מכבודו. באותה שעה מזדווגות הרוחות זכרים ונקבות פפי בנעם ה', כלם עושים פרי,

דְּהִינּוּ רוּחוֹת לַגְּרִים: (עד כאן

מההשמטות)

בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמֶטָה, בְּרָקִיעַ שְׁעוֹמֵד
עָלָיו, יֵשׁ בּוֹ סוּד עֲלִיוֹנִים.
כְּשֶׁעָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת
הַרְקִיעַ, הֵבִיא אֵשׁ וּמִים מִתּוֹךְ
כֶּסֶף כְּבוֹדוֹ וְשִׁתְּפָם פְּאֶחֶד, וְעָשָׂה
מֵהֶם רְקִיעַ לְמִטָּה, וְהִתְפָּשְׁטוּ עַד
שֶׁהִגִּיעוּ לְאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁל גֵּן עֵדֶן
וַיֵּשְׁבוּ. מֶה עָשָׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא? לִקַּח מֵהַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים
הַקְּדוֹשִׁים אֵשׁ וּמִים אַחֲרֵים
שְׁנַמְצָאִים וְלֹא נִמְצָאִים, שְׁנַגְלִים
וְלֹא נַגְלִים, וּמֵאוֹתָם אֵשׁ וּמִים
שֶׁנִּשְׁטְלוּ מֵהַשָּׁמַיִם הָעֲלִיוֹנִים, עָשָׂה
מֵהֶם מְתִיחַת הַרְקִיעַ, וּמְתַח אוֹתוֹ
עַל הַגֵּן הַזֶּה שְׁלֹמֶטָה, וּמְתַחֵבֵר
לְתוֹךְ רְקִיעַ אַחֵר.

אַרְבַּעַה גְּנוּנִים בְּאוֹתָהּ מְתִיחַת
הַרְקִיעַ שְׁעַל הַגֵּן - לְבֶן אֶדֶם יִרְק
וְשָׁחֹר. לְגוּנִים הֵלְלוּ יֵשׁ אַרְבַּעַה
פְּתָחִים מִפְּתַח לְאוֹתָהּ מְתִיחַת
הַרְקִיעַ, וְאוֹתָם הִפְתָּחִים לְאַרְבַּעַת
צַדֵּי הַרְקִיעַ שְׁעַל גְּבֵי הַגֵּן.
וּמֵאוֹתָם אֵשׁ מִים שֶׁנִּעְשָׂה מֵהֶם
אוֹתוֹ רְקִיעַ, נִפְתָּחִים בְּאַרְבַּעַה
פְּתָחִים אַרְבַּעַה אוֹרוֹת. לְצַד יְמִין
בְּאוֹתוֹ פְּתַח מִתּוֹךְ מְתִיחַת צַד
(הַיָּמִינִים) הַיְמִינִי מְאִירִים שְׁנֵי אוֹרוֹת
בְּאוֹתָם שְׁנֵי פְּתָחִים, בְּפְתַח
הַיְמִינִי, וּבְפְתַח שְׁהוּא (בַּפְּנִימִי יוֹצֵא אוֹר,
וְהוּא פְּנִים) כְּנֶגֶד הַפְּנִימִים.

בְּתוֹךְ הָאוֹר הַמְאִיר לְצַד יְמִין
רְשׁוּמָה אוֹת אַחַת מְאִירָה וּבוֹלְטָת
(וּלְהִטָּת) וְנוֹצְצָת בְּהִתְנוּצְצוֹת מִתּוֹךְ
אוֹתוֹ הָאוֹר, וְהִיא הָאוֹת מ',
וְעוֹמֶדֶת בְּאֻמְצַע אוֹתוֹ הָאוֹר שֶׁל
הַפְּתַח. הָאוֹת הַזֹּאת עוֹלָה וַיִּוָּרְדֶת,
וְלֹא עוֹמֶדֶת בְּמְקוֹם אֶחָד. אוֹתוֹ
הָאוֹר לֹקַח אוֹתָהּ אוֹת וּמוֹצֵיא
אוֹתָהּ, וּמְשׁוּם כֶּף אֵינָה עוֹמֶדֶת
בְּמְקוֹם אֶחָד.

בְּתוֹךְ הָאוֹר הַמְאִיר בְּצַד שְׁהוּא
כְּנֶגֶד הַפְּנִימִים, רְשׁוּמָה אוֹת אַחַת

בְּנַעַם ה', כָּלֶם עוֹשִׂים פְּרִי, דְּהִינּוּ רוּחוֹת
לַגְּרִים: (עד כאן מההשמטות).

בְּנִהְיָא דְעֵדֶן דְּלִתְתָא, רְקִיעָא דְקִימָא עָלֶיהָ,
אֵית בֵּיה רְזִין עֲלָאִין, כַּד עֲבַד קַדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא רְקִיעָא אֵייתִי אֵשׁ וּמִים, מִגּוֹ כְּרִסִּי
יְקָרִיָּה, וְשִׁתְּפָ לֹון כְּחֵדָא, וְעֲבַד מְנַהוּן רְקִיעָא
לְתִתָּא, וְאִתְפָּשְׁטוּ עַד דְּמָטוּ לְהֵהוּא אֲתֵר
דְּגִנְתָּא דְעֵדֶן, וַיִּתְּבוּ. מֶה עֲבַד קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא. נָטַל מִשָּׁמַיִם עֲלָאִין קְדִישִׁין, אֵשׁ וּמִים
אַחֲרָנִין דְּמִשְׁתַּפְּחִין וְלֹא מִשְׁתַּפְּחִין, דְּאִתְגַּלְיִין
וְלֹא אִתְגַּלְיִין, וּמֵאֵינֹון אֵשׁ וּמִים, דְּאִתְנַטְלוּ
מִשָּׁמַיִם עֲלָאִין, עֲבַד מְנַיְהוּ מְתִיחוּ דְרְקִיעָא,
וּמְתַח לִיה עַל הָאֵי גִנְתָּא דְלִתְתָּא, וּמְתַחֵבֵר גּוֹ
רְקִיעָא אַחֲרָא.

אַרְבַּע גְּוּוֹנִין, בְּהֵהוּא מְתִיחוּ דְרְקִיעָא דְעַל
גִּנְתָּא, חִינּוּ וְסוּמְק יְרוּק וְאוּכָם. לְגַבֵּי
הַנִּי גְּוּוֹנִין, אֵית אַרְבַּע פְּתָחִין, לְתִתָּא מֵהֵהוּא
מְתִיחוּ דְרְקִיעָא. וְאֵינֹון פְּתָחִין לְאַרְבַּע סְטְרִין
דְרְקִיעָא דְעַל גְּבֵי גִנְתָּא. מֵאֵינֹון אֵשׁ וּמִים,
דְּאִתְעֲבִיד מְנַהוּן הֵהוּא רְקִיעָא. מִתְּפִתְחִין
בְּאַרְבַּע פְּתָחִין, אַרְבַּע נְהוּרִין. לְסְטֵר יְמִינָא
בְּהֵהוּא פְּתָחָא, מִגּוֹ מְתִיחוּ דְסְטֵר (נ"א מִינָא)
יְמִינָא, נְהַרִין תְּרִין נְהוּרִין, בְּאֵינֹון תְּרִין
פְּתָחִין, בְּפְתָחָא דִימִינָא, וּבְפְתָחָא דְאֵיהוּ (נ"א
לְגוֹ נִפְקָא נְהוּרָא וְאֵיהוּ אַנְפִּין) לְקַבֵּל אַנְפִּין.

גּוֹ נְהוּרָא דְנְהִיר לְסְטֵר יְמִינָא, אִתְרִשִׁים אֶת
חַד, נְהִיר וּבְלִיט, (נ"א וְלֵהִיט) וְנִצְיִן בְּנִצְיָנוּ,
מִגּוֹ הֵהוּא נְהוּרָא, וְאֵיהוּ אֶת מ', וְקִימָא
בְּאֻמְצַעִיתָא דְהֵהוּא נְהוּרָא דְפְתָחָא. אֶת דָּא,
סְלָקָא וְנִחְתָּא, וְלֹא קָאִים בְּאֲתֵר חַד. הֵהוּא
נְהוּרָא, נָטִיל לְהֵהוּא אֶת וְאִפִּיק לָהּ, בְּגִין כֶּף
לָא קִימָא בְּאֲתֵר חַד.

גּוֹ נְהוּרָא דְנְהִיר בְּסְטֵרָא דְאֵיהוּ לְקַבֵּל אַנְפִּין,

אתרשים את חד, דנהיר ובליט ונציץ בנציצו
 גו ההוא נהורא, ואיהי את ר', ולזמנין אתחזי
 ב' (נ"א ד) וקיימא באמצעייתא דההוא נהורא
 דפתחא. וסלקא ונחפא, לזמנין אתגלגלא,
 ולזמנין לא אתגלגלא, ולא קיימא באתר חד.
 אלין תרין אתוון קיימינן, וכד נשמטא
 דצדיקיא עאלת בגנתא דעדן, אלין תרין
 אתוון נפקין מגו ההוא נהורא, וקיימינן על
 ההיא נשמטא, וסלקי ונחתי.

בדין, מאינון תרין פתחין, מקדמי ונחתי
 מעילא, תרין רתיכין. רתיכא חדא
 עלאה, דאיהי רתיכא דמיכאל, רב סגנין.
 רתיכא תניינא, דאיהי רתיכא מההוא רב
 ממנא, דאקרי בוא"ל. ודא איהו שמשא
 וקירא (דף ר"י ע"א) דאקרי רפא"ל. ואינון נחתינן
 וקיימינן על נשמטא, ואמרין לה שלום בואך.
 (ישעיה נז) יבא שלום יבא שלום. בדין אינון תרין
 אתוון, סלקין וקיימינן באתרייהו, ואתגניזו גו
 ההוא נהורא, דאינון פתחין.

תרין פתחין אתרנין, תרין נהורין אתרנין קא
 מלהטין, מנהירו דאשא, באינון פתחין
 חד לסטר שמאלא, וחד לאחורא. תרין אתוון
 אתרנין, מלהטין באינון נהורין, ונציצין
 בגווייהו, את חד ג', ואת חד נ', וכד אתוון
 קדמאי מתהדרן לאתרייהו, אלין תרין אתרנין
 נצוצין, סלקין ונחתינן, נפקין מאינון נהורין,
 וקיימינן על נשמטא.

בדין נחתינן תרין רתיכין, מאינון תרין פתחין.
 רתיכא חדא איהו רתיכא דגבריאל, רב
 ממנא וקירא. רתיכא תניינא, איהי רתיכא
 אתרא קדישא דנוריא"ל רב ממנא, ונחתינן
 מאינון פתחין, וקיימינן על נשמטא, ואתוון
 מתהדרן לאתרייהו.

שמאיךה ובולטת ונוצצת
 בהתנוצצות בתוך אותו האור,
 והיא האתר ר', ולפעמים נראית ב'
 (ד), ועומדת באמצע אותו האור
 שבפתח, ועולה ויורדת, לפעמים
 גלויה ולפעמים לא גלויה, ולא
 עומדת במקום אחד. שתי
 האותיות הללו עומדות,
 וכשנשמות הצדיקים נכנסות לגן
 עדן, שתי האותיות הללו יוצאות
 מתוך אותו האור, ועומדות על
 אותה נשמה, ועולים ויורדים.

ואז, מאותם שני הפתחים,
 מקדימים ויורדים מלמעלה שתי
 מרפבות. מרפבה עליונה אחת,
 שהיא מרפבתו של מיכאל, גדול
 הסגנים. המרפבה השניה, שהיא
 מרפבתו של אותו ממנה גדול
 שנקרא בוא"ל. וזה שמש נכבד
 שנקרא רפא"ל. והם יורדים
 ועומדים על הנשמה, אומרים לה:
 שלום בואך, יבא שלום יבא
 שלום. ואז אותן שתי האותיות
 עולות ועומדות במקומן, ונגזרות
 לתוך אותו האור של אותם
 פתחים.

שני פתחים אחרים, שני אורות
 אחרים לזהטים מאור האש
 באותם פתחים, אחד לצד שמאל
 ואחד לאחור. שתי אותיות אחרות
 לזהטות באותם אורות ונוצצים
 בתוכם. אות אחת ג' ואות אחת נ'.
 וכשהאותיות הראשונות חוזרות
 למקומן, שתי האחרות הללו
 נוצצות, עולות ויורדות, יוצאות
 מאותם אורות ועומדות על
 הנשמה.

אז יורדות שתי מרפבות מאותם
 שני פתחים. מרפבה אחת היא
 מרפבתו של גבריאל, ממנה גדול
 ונכבד. המרפבה השניה היא
 מרפבה אחרת קדושה של נוריא"ל
 הממנה הגדול, ויורדות מאותם
 פתחים ועומדות על הנשמה,
 והאותיות חוזרות למקומן.

אז, שתי המרכבות הללו נכנסות לתוך היכל אחד טמיר שבגן שנקרא אהל־ות, ושם שנים עשר מיני בשמים גנוזים, שכתוב (שיר ד) נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו'. ואותם שנים עשר מיני בשמים שלמטה.

ושם כל אותם לבושי הנשמות שראויים להתלבש בהם כל אחד ואחד פראוי. באותו לבוש נרשמו כל אותם מעשים טובים שעשה בעולם הזה, וכלם רשומים בו ומכריזים: זהו לבושו של פלוני. ונוטלים את אותו לבוש, ומתלבשת בו אותה נשמת הצדיק שבגן כמו בדיוקן שבעולם הזה.

והדברים הללו משלשים יום ואילך, שהרי כל שלשים הימים אין לה נשמה שלא תקבל ענש טרם שתפגס לגן עדן. כיון שקבלה ענש, נכנסת לגן עדן, כמו שבארנו. אחר שהתלבנה, מתלבשת. כיון שהתלבשה בלבוש הזה, נותנים לה מקום פראוי לה. אז כל אותן האותיות יורדות, ועולות אותן מרכבות.

אותו רקיע חוזר פעמים בכל יום באותה נטילת הרקיע האחר הזה שנדבק בו. והרקיע הזה אינו יוצא מחוץ לגן. הרקיע הזה רקום בכל מיני גוונים.

עשרים ושנים אותיות רשומות חקוקות באותו רקיע, כל אות ואות נוטפת מהמן (מהטל), מהטל שלמעלה על הגן, ומאותו הטל של האותיות רוחצות אותן נשמות ונרפאות, אחר שטבלו בנהר דינור להטהר. והטל אינו יורד אלא מתוך אותיות שרשומות וחקוקות באותו רקיע, משום שאותן אותיות הן כלל התורה, ואותו הרקיע הסוד של התורה, שהרי

ברוך, אליו תרין רתיכין, עאלין לגו היכלא חדא טמירא דגנתא, דאקרי אהל־ות, ותמן תריסר זיני בוסמין גניזין, דכתיב, (שיר השירים ד) נרד וכרכם קנה וקנמוז וגו'. ואינון תריסר זיני דבוסמין דלתתא.

ותמן כל אינון לבושין דנשמתין, דאתחזון לאתלבשא בהו, כל חד וחד, פדקא חזי. בהווא לבושא, אתרשימו כל אינון עובדין טבין, דעבד בהאי עלמא. וכלהו רשימין ביה, ומכריזי האי איהו לבושא דפלגנא, ונטלין להווא לבושא ואתלבשת ביה ההיא נשמתא דצדיקיא דגנתא, פגוונא דדיוקנא דהאי עלמא.

והני מילי, מתלתין יומין ואילך, דהא כל תלתין יומין, לית לה נשמתא דלא תקבל עונשא, עד לא תיעול לגנתא דעדן. כיון דקבילת עונשא, עאלת לגנתא דעדן, כמה דאוקמיה. לבתר דאתלבנת, אתלבשת. כיון דאתלבשת בהאי לבושא, יחבין לה אתר כמה דאתחזי לה. כדון, כל אינון אתוון נחתין, וסלקין אינון רתיכין.

והוא רקיעא אהדר תרין זמנין בכל יומא, בהווא נטילו דהאי רקיע אחרא, דמתדבק ביה. והאי רקיעא לא נפיק לבר מגנתא. רקיעא דא, מרקמא בכל זיני גוונין.

תרין ועשרין אתוון רשימין מחקקון, בהווא רקיעא, כל את ואת, נטיף ממנא (ס"א מטלא), מטלא דלעילא על גנתא. ומהווא טלא דאתוון אתסחיין אינון נשמתין, ומתסחיין, בטר דטבלו בנהר דינור לאתדפאה. וטלא לא נחית, אלא מגו אתוון דרשימין ומחקקון בהווא רקיעא, בגין דאינון אתוון כללא דאורייתא. והווא רקיעא רזא דאורייתא,

מֵאֵשׁ וּמֵיִם שֶׁל הַתּוֹרָה נַעֲשֶׂה.
וְעַד כֵּן הֵם שׁוֹפְעִים טַל עַל כָּל
אוֹתָם שֶׁהַשְׁתַּדְּלוּ בַתּוֹרָה לְשִׁמָּה
בְּעוֹלָם הַזֶּה. וְהַדְּבָרִים הֵלְלוּ
רְשׁוּמִים בְּגֵן עֵדֶן וְעוֹלָיִם עַד אוֹתוֹ
רְקִיעַ, וְנוֹטְלִים מֵאוֹתָן אוֹתוֹת
אוֹתוֹ הַטַּל לְהַזִּין אֶת הַנֶּשְׁמָה הַזֹּה.
זֶהוּ שְׁפָתוֹב (דְּבָרִים לב) יַעֲרֹף כַּמָּטָר
לְקַחֵי תֵזֶל כִּטַּל אֲמַרְתִּי.

בְּאֲמֻצֵּעַ הַרְקִיעַ הַזֶּה עוֹמֵד פֶּתַח
אֶחָד כְּנֶגֶד הַפֶּתַח שְׁאֲמַרְנוּ שֶׁל
הַהֵיכָל שְׁלֹמְעֵלָה, שְׁבֹאוֹתוֹ פֶּתַח
הַנֶּשְׁמוֹת פּוֹרְחוֹת מֵהֶגֶן שְׁלֹמְטָה
לְמַעַלָּה בְּעִמּוּד אֶחָד הַנֶּעוּץ בְּגֵן
עַד לְאוֹתוֹ פֶּתַח.

בַּתּוֹךְ אוֹתוֹ רְקִיעַ (עֲמוּד) בְּאוֹתוֹ
פֶּתַח, שֶׁהוּא בְּאֲמֻצֵּעַ הַרְקִיעַ
שֶׁבְּגֵן, וְנִכְנָסִים לְתוֹכָהּ שְׁלֹשֶׁה
גִּוְנִים שֶׁל אוֹר כְּלוּלִים בְּאֶחָד,
וּמְאִירִים לְצוּרוֹת אוֹתוֹ הַעֲמוּד.

וְאֵז הַרְקִיעַ (הַעֲמוּד) הַזֶּה נוֹצֵץ
וּמִתְלַהֵט בְּכַמָּה גִּוְנִים (אוֹרוֹת)
שֶׁמִּתְלַהֵטִים. בְּכָל שְׁעָה מְאִירִים
הַצְּדִיקִים מֵאוֹתוֹ זֵיו עֲלוֹן. אֲבָל
בְּכָל שַׁבַּת וּשְׁבֵת וּבְכָל רֵאשׁ חֹדֶשׁ
מִתְגַּלֶּה הַשְּׂכִינָה יוֹתֵר מִשָּׂאָר
הַזְּמַנִּים בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ, וְכָל
הַצְּדִיקִים בָּאִים וּמִשְׁתַּחֲוִים לָהּ.
אֲשֶׁרֵי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שֶׁזוֹכֶה
לְלִבּוֹשִׁים הֵלְלוּ שְׁאֲמַרְנוּ,
שֶׁמִּתְלַבָּשִׁים בָּהֶם הַצְּדִיקִים בְּגֵן
עֵדֶן (שְׁלֹמְטָה). אֵלֶּה מִמַּעֲשִׂים
טוֹבִים שֶׁעָשָׂה אָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה
בְּמִצְוֹת הַתּוֹרָה, וּבָהֶם עוֹמֵדֵת
הַנֶּשְׁמָה בְּגֵן עֵדֶן שְׁלֹמְטָה,
וּמִתְלַבָּשֶׁת בְּלִבּוֹשִׁים הַנִּכְבָּדִים
הֵלְלוּ.

בְּשַׁעוֹלָה הַנֶּשְׁמָה בְּאוֹתוֹ פֶּתַח
הַרְקִיעַ לְמַעַלָּה, מְזַדְּמָנִים לָהּ
לְבוֹשִׁים אַחֲרִים נִכְבָּדִים עֲלוֹנוֹנִים,
שֶׁהֵם מְרֻצוֹן וְכוֹנֵת הַלֵּב בַּתּוֹרָה
וּבַחֲפָלָה, שֶׁכְּשַׁעוֹלָה אוֹתוֹ רְצוֹן
לְמַעַלָּה, מִתְעַטֵּר בָּהּ מִי
שֶׁמִּתְעַטֵּר, וְנִשְׂאָר חֶלֶק לְאוֹתוֹ

דְּהָא מֵאֵשׁ וּמֵיִם דְּאוֹרִייתָא אֲתַעְבִּיד.
וְעַד דָּא אֵינּוֹן נִגְדִין טְלָא, עַל כָּל אֵינּוֹן
דְּאֲשַׁתְּדְּלוּ בְּאוֹרִייתָא לְשִׁמָּה בְּהָאִי
עֲלִמָּא. וְאֵלִין מְלִין רְשִׁימִין בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן,
וְסִלְקִין עַד הָהוּא רְקִיעָא וְנִטְלִין מֵאֵינּוֹן אֲתוּוֹן
הָהוּא טְלָא, לְאַתְנָנָא הָהִיא נִשְׁמָתָא. הָדָא הוּא
דְּכְתִיב, (דְּבָרִים לב) יַעֲרֹף כַּמָּטָר לְקַחֵי תֵזֶל כִּטַּל
אֲמַרְתִּי.

בְּאֲמֻצֵּעִיתָא דְּהָאִי רְקִיעָא, קִיימָא פֶּתְחָא
חָדָא, לְקַבֵּל פֶּתְחָא דְּהֵיכְלָא
דְּלְעִילָא, דְּבַהֵהוּא פֶּתְחָא, פְּרַחִין נִשְׁמָתִין
מִגִּנְתָּא דְּלִתְתָּא לְעִילָא, בְּחַד עֲמוּדָא דְּנִעִין
בְּגִנְתָּא, עַד הָהוּא פֶּתְחָא.

גוֹ הָהוּא רְקִיעָא (נ"א עֲמוּדָא) בְּהָהוּא פֶּתְחָא דְּאִיהוּ
בְּאֲמֻצֵּעִיתָא דְּרְקִיעָא דְּבְגִנְתָּא, עֲאֵלִין בְּגוֹהַ
תְּלַת גִּוְנִין דְּנִהוּרָא כְּלִילִין פְּחָדָא, וְנִהְרִין
לְגוֹוְנִין דְּהָהוּא עֲמוּדָא. וְכִדִּין רְקִיעָא (נ"א עֲמוּדָא)
דָּא, נִצִּיץ וְאֲתְלֵהִיט בְּכַמָּה גִּוְנִין (נ"א נְהוּרִין)
דְּמִתְלַהֵטִין. בְּכָל שְׁעָתָא, נִהְרִין צְדִיקָא,
מֵהָהוּא זֵיוָא עֲלָאָה. אֲבָל בְּכָל שַׁבְּתָא וּשְׁבֵתָא,
וּבְכָל רֵישׁ יְרַחָא, אֲתַגְלִיֵּיא שְׂכִינְתָּא, יִתִּיר
מִשָּׂאָר זְמַנֵּי בְּהָאִי רְקִיעָא, וְאֲתִיֵּין כְּלָהוּ
צְדִיקָא, וְסִגְדִין לְגַבִּיהַ.

זְבָאָה חוֹלְקִיָהּ, מָאן דְּזָכִי לְהַנִּי לְבוּשֵׁי
דְּקֶאָמְרִין, דְּמִתְלַבָּשֵׁן בְּהוּ צְדִיקָא
בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן (לִתְתָּא). אֵלִין מְעוּבְדִין טְבִין,
דְּעֵבִיד (דף ר"ו ע"ב) בַּר נֶשׁ, בְּהָאִי עֲלִמָּא, בְּפִקוּדֵי
אוֹרִייתָא. וּבְהוּן קִיימָא נִשְׁמָתָא בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן
לְתִתָּא, וְאֲתַלְבָּשֶׁת בְּהַנִּי לְבוּשֵׁין יְקִירִין.

בַּר סִלְקָא נִשְׁמָתָא בְּהָהוּא פֶּתְחָא דְּרְקִיעָא
לְעִילָא, אֲזִדְמָנֵן לָהּ לְבוּשֵׁין אַחְרָנִין
יְקִירִין עֲלָאִין, דְּאֵינּוֹן מְרַעוּתָא וְכוֹנֵה דְּלָבָא
בְּאוֹרִייתָא וּבְצִלוּתָא, דְּכַד סִלְקָא הָהוּא רַעוּתָא

אדם, ונעשה ממנו לבושים של אור להלביש בהם הנשמה לעלות למעלה. ואף על גב שבארונה שאותם לבושים תלויים במעשים - אלה לא תלויים אלא ברצון הרוח, כמו שנתבאר, לעמד בתוף מלאכים ורוחות קדושות, וזהו ברור הדבר. והמנורה הקדושה למד כף מאלהיה: הלבושים שלמטה בגן שבארץ במעשים, והלבושים שלמעלה, (ברוח ורצון וכונת הלב) ברצון וכונת הרוח בלב.

וְנָהָר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו' (בראשית ב), הרי פְּרִשׁוּהָ, אָבֵל בגן הזה שלמטה, נהר יצא מעדן ודאי. וצריך לדעת, הנהר הזה שיוצא בגן שלמטה, באיזה מקום הוא עקרו ופרשו. באיזה מקום? בעדן. העדן הזה הוא סוד עליון, ולא נתנה רשות לעין השכל לשלט בו. וסוד הדבר - אלמלא המקום הזה נמסר למטה להתגלות, המקום של העדן העליון הקדוש נמסר גם כן לדעת. אלא (אבל) משום ההסתרה של כבוד העדן העליון הקדוש, נטמן ונגנז העדן הפתוח שאותו נהר שופע ויוצא ממנו, ולכן לא נמסר להתגלות אפלו לאותן הנשמות שבגן עדן.

כמו שהנהר הזה נפרד ויוצא מתוף עדן להשקות את הגן שלמעלה, כך גם מתוף אותו הפתח של האמצע יוצא אור אחד שנפרד לארבעה צדדים, בארבעה פתחים שאמרנו. המקום שעומדות אותן האותיות הרשומות. ואותו האור שנפרד לארבעה אורות, בארבע אותיות שנוצצות (יוצאות) יוצא מעדן, מקום שזוהרת הנקדה שלמעלה. ואותה נקדה מאירה, ונעשה עדן להאיר, ואין מי ששולט לראות

לעילא, מתעטר בה מאן דמתעטרא, ואשתאר חולקא לההוא בר נש, ואתעבד מניה לבושין דנהורא, לאתלבשא בהו נשמתא. לסלקא לעילא. ואף על גב דאוקמוה, דאינון לבושין בעובדין תליין. אלין לא תליין אלא ברעותא דרוחא, כמה דאתמר, לקיימא גו מלאכין רוחין קדישין ודא איהו ברירו דמלה. ובוצינא קדישא, אוליף הכי מאלהיה, לבושין דלתתא בגנתא דארעא בעובדין. לבושין דלעילא, (כ"א ברוחא ורעותא וכונתא דלפא) ברעותא

וכוונתא דרוחא בלבא.

וְנָהָר יוצא מעדן להשקות את הגן וגו', (בראשית ב) ^בהא אוקמוה, אָבֵל בְּהַאי גַּנְתָּא דְלִתְתָּא, נָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֵן וְדַאי. וְאַצְטְרִיף לְמַנְדַּע, הַאי נָהָר דְנַפְיָק בְּגַנְתָּא דְלִתְתָּא, בְּאֵן אֲתֵר עֲקֵרָא וְשִׂרְשָׁא דִּילֵיהּ. בְּאֵן אֲתֵר, בְּעֵדֵן. עֵדֵן דָּא רִזָּא עֲלָאָה אִיהוּ, וְלֹא אֲתִיְהִיב רְשׁוֹ לְשִׁלְטָאָה בֵּיהּ עֵינָא דְסִכְלָתָנּוּ. וְרִזָּא דְמִלְּהָ אֲלִמְלָא אֲתֵר דָּא אֲתַמְסֵר לְתַתָּא לְאַתְגַּלְאָה, אֲתֵר דְעֵדֵן עֲלָאָה קַדִּישָׁא, אֲתַמְסֵר אוֹף הָכִי לְמַנְדַּע. אָלֵא (נ"א אבל) בְּגִין טְמִירוֹ דִּיקְרָא דְעֵדֵן עֲלָאָה קַדִּישָׁא, אֲתַטְמֵר וְאַתְגַּנִּיז עֵדֵן תַּתָּאָה, דִּהְהוּא נָהָר נְגִיד וְנַפְיָק מִנִּיהּ. וְעַל דָּא לֹא אֲתַמְסֵר לְאַתְגַּלְאָה, אֲפִילוֹ לְאַיְנוֹן נִשְׁמַתִּין דְּבַגְנַתָּא דְעֵדֵן.

כְּמָה דְהַאי נָהָר אֲתַפְרֵשׁ וְנַפְיָק מִגּוֹ עֵדֵן, לְאַשְׁקָאָה לְגַנְתָּא דְלִעִילָא, הָכִי נָמִי מִגּוֹ הֵהוּא פְתִיחָא דְאַמְצְעִיתָא נַפְיָק חַד נְהוּרָא, דְאַתְפְּרֵשׁ לְאַרְבַּע סְטְרִין, בְּאַרְבַּע פְּתִיחִין דְקְאָמְרֵן. אֲתֵר דְקִימִין אֵינּוֹן אֲתוּוֹן רְשִׁימִין. וְהֵהוּא נְהוּרָא דְאַתְפְּרֵשׁ לְאַרְבַּע נְהוּרִין, בְּאַרְבַּע אֲתוּוֹן דְנִיצוּצִין, (נ"א ונפרד) נַפְיָק מֵעֵדֵן, אֲתֵר דְזִהְרָא נְקוּדָה לְעִילָא.

וְהֵהוּא נְקוּדָה אֲתַנְהִיר, וְאַתְעָבִיד עֵדֵן

לְאַנְהָרָא. וְלֹא אֵית מָאן דְּשְׁלִיט לְמַחְמֵי
וּלְמַנְדַּע לְהַאי נְקוּדָה, בַּר הַהוּא נְהִירוּ
דְּאַתְפְּשֵׁט מְנִיָּה, דְּסַגְדִּין לְקַמְיָה אֵינּוּן צְדִיקָא
דְּבַגְנָתָא דְעֵדָן, כְּמָה דְאַתְמַר. וְהַאי נְקוּדָה
תְּתָאָה, אִיהִי גִנְתָא לְגַבֵּי עֵדָן עֲלָאָה, אֶתְר דְּלֹא
אַתִּיּוּיָיב לְמַנְדַּע וְלֹא סַתְפְּלָא.

עַל כָּל דָּא כְּתִיב, (ישעיה סד) עֵינן לֹא רִאָתָה אֱלֹהִים
זוּלְתָךְ. שְׁמָא דָּא אַתְפְּרֵשׁ, אֱלֹהִים זוּלְתָךְ,
דָּא נְקוּדָה תְּתָאָה קְדִישָׁא, דְּאִיהוּ יָדַע הַאי עֵדָן
דְּלִתְתָא, דְּטַמִּיר בְּגִנְתָא, וְלִית אַחְרָא מָאן
דְּיָדַע לִיה. אֱלֹהִים זוּלְתָךְ, דָּא עֵדָן עֲלָאָה עַל
כָּלָא, דְּאִיהוּ רְזָא דְעֲלָמָא דְאַתִּי, דְּאִיהוּ יָדַע
לְנְקוּדָה תְּתָאָה, בְּחַד צְדִיק דְנִפְיָא מְנִיָּה, נְהַר
דְרַגִּי לִיה, וְלִית מָאן דְּיָדַע לִיה בַּר אִיהוּ,
דְּכְתִיב אֱלֹהִים זוּלְתָךְ, דְּאִיהוּ אַחִיד לְעֵילָא
לְעֵילָא עַד אֵין סוּף.

וְהַאי נְהַר דְנִפְיָא מֵעֵדָן לְתְתָא, רְזָא אִיהוּ
לְחַפְיָמִין, בְּרְזָא דְכְתִיב, (ישעיה נח) וְהַשְׁבִּיעַ
בְּצַחְצְחוֹת נִפְשָׁךְ. וּמְלָה דָּא אַתְפְּרֵשׁ לְעֵילָא
וְתְתָא. נִשְׁמָתָא דְנִפְקָא מֵהַאי עֲלָמָא דְחַשׁוּכָא,
אִיהִי תְאִיבַת לְמַחְמֵי בְנֵהִירוּ דְעֲלָמָא עֲלָאָה,
כְּהַאי בַר נֶשׁ דְּתְאִיב לְמִשְׁתִּי בְתְאִיבוּ לְמִיָּא,
הַכִּי כָל חַד וְחַד, אִיהוּ צַחְצְחוֹת, כְּמָה דְאַתְ
אַמַּר, (ישעיה ה) צַחַה צָמָא. צָמָא, מְאִינוּן צַחוֹת
דְנִהוּרִין דְגִנְתָא וּרְקִיעָא וְהִכְלִין דְגִנְתָא.

וְהַהוּא נְהַר דְנִפְיָא מֵעֵדָן, כָּל אֵינּוּן נִשְׁמָתִין
בְּלְבוּשֵׁי יְקָר, יְתְבִין עַל הַהוּא נְהַר,
וְאֵלְמָלָא הַהוּא לְבוּשָׁא, לֹא יִכְלִין לְמַסְבֵּל.
וְכִדִּין מְתִישְׁבֹן, וְרוּוּן בְּאֵינוּן צַחוֹת, וְיִכְלִי
לְמַסְבֵּל. וְהַהוּא נְהַר אִיהוּ תְקוּנָא דְנִשְׁמָתִין,
לְאַתִּישְׁבָא, וְלְאַתְזָנָא וְלְאַתְהִנָּאָה, מְאִינוּן
צַחוֹת וְנִשְׁמָתִין אַתְהִנּוּן (נ"א אַתְתְּקִינוּן) עַל הַהוּא
נְהַר, וּמְתִישְׁבֹן בִּיה.

וְלַדְעַת אֶת הַנְקוּדָה הַזוּ פֵרֵט
לְאוּתוּ אֹר שְׁמַתְפֵּשֵׁט מִמְנָה,
שְׁמַתְפֵּחִים לְפָנָיו אֹתָם
הַצְדִיקִים שְׂבָגָן עֵדָן, כְּמוֹ
שְׁנַתְבָּאָר. וְהַנְקוּדָה הַתְּחַתּוּנָה הַזוּ
הִיא גַן אֵל הַעֵדָן הַעֲלִיּוֹן, הַמְקוּם
שֶׁלֹא נִתֵן לְדַעַת וְלְהַתְּבוּנָן.

עַל כָּל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סה) עֵינן לֹא
רִאָתָה אֱלֹהִים זוּלְתָךְ. הַשֵּׁם הַזֶּה
הַתְּפָרֵשׁ. אֱלֹהִים זוּלְתָךְ - זוּ
הַנְקוּדָה הַתְּחַתּוּנָה הַקְדוּשָׁה,
שֶׁהוּא יוֹדַע אֶת הַעֵדָן הַזֶּה
שְׁלִמְטָה שְׁטֵמוֹן בְּגֵן, וְאֵין אַחַר
שְׁמַכִּיר אוּתוּ. אֱלֹהִים זוּלְתָךְ - זֶהוּ
הַעֵדָן הַעֲלִיּוֹן עַל הַכֹּל, שֶׁהוּא סוּד
הָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהוּא מַכִּיר אֶת
הַנְקוּדָה הַתְּחַתּוּנָה בְּצְדִיק אֶחָד
שִׁיּוּצָא מִמְנוּ, נְהַר שְׁמֵרוּה אוּתָהּ,
וְאֵין מִי שְׁמַכִּיר אוּתָהּ פֵרֵט לוֹ,
שְׁכְתוּב אֱלֹהִים זוּלְתָךְ, שֶׁהוּא
אַחִיו לְמַעְלָה לְמַעְלָה עַד אֵין סוּף.
וְהַנְהַר הַזֶּה שִׁיּוּצָא מֵעֵדָן לְמַטָּה
הוּא סוּד לְחַכְמִים בְּסוּד הַכְּתוּב,
וְהַשְׁבִּיעַ בְּצַחְצְחוֹת נִפְשָׁךְ. וְהַדְּבַר
הַזֶּה הַתְּפָרֵשׁ לְמַעְלָה וּמַטָּה.
הַנִּשְׁמָה שִׁיּוּצָא מֵעוֹלָם הַחֹשֶׁךְ
הַזֶּה, הִיא תְאֵבָה לְרִאוּת בְּאוּר
הָעוֹלָם הַעֲלִיּוֹן כְּאֵדָם הַזֶּה שְׁתָּאב
לְשִׁתוֹת מִים בְּתְאוּה. כִּף כָּל אֶחָד
וְאֶחָד הוּא צַחְצְחוֹת, כְּמוֹ שְׁנֶאמַר
(ישעיה ה) צַחַה צָמָא. צָמָא, מְאֹתָם
צַחוֹת שֶׁל אוּרוֹת שֶׁל הַגֵּן וְהַרְקִיעַ
וְהַיְכָלוֹת שֶׁל הַגֵּן.

וְאוּתוּ נְהַר שִׁיּוּצָא מֵעֵדָן, כָּל אוּתָן
נִשְׁמוֹת בְּלְבוּשֵׁי כְבוֹד יוֹשְׁבוֹת עַל
אוּתוּ נְהַר, וְאֵלְמָלָא אוּתוּ לְבוּשׁ,
לֹא יִכּוֹלִים לְסַבֵּל, וְאֵז מְתִישְׁבוֹת
וְרוּוֹת בְּאוּתָם צַחוֹת וְיִכּוֹלוֹת
לְסַבֵּל. וְאוּתוּ נְהַר הוּא תְקוּן
הַנִּשְׁמוֹת לְהַתִּישְׁב וְלְהַזוֹן וְלְהַנּוֹת
מְאוּתָן צַחוֹת, וְהַנִּשְׁמוֹת נְהַנּוֹת
(מְתִתְקִנוֹת) עַל אוּתוּ נְהַר וּמְתִישְׁבוֹת

הוא נהר עלֹאָה דְלְעִילָא, אַפִּיק נִשְׁמָתִין, וּפְרַחִין מִנִּיה, לְגוּ גִנְתָּא, דְּהָאִי נְהָר דְלִתְתָּא בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, אֲתַקִּין נִשְׁמָתִין, לְאַתְתַּקְנָא לְאַתֵּי־שָׁבָא, בְּאַיִנוּן (דף ר"א ע"א)

צָחוּת. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּהָאִי עֲלָמָא לְבַר, בְּרִיחָא דְמֵיָא מִתֵּי־שָׁבָא נִפְשָׁא לְאַתְנַהֲרָא, דְּהָא מְעִיקְרָא כְּגוּוֹנָא דָּא נִפְקָא. וּבְגִין דְּמִתְתַּקְנִין נִשְׁמָתִין עַל הַהוּא נְהָר דְנִגִּיד וְנִפִּיק מִעֲדָן, יִכְלִין לְאַתֵּי־שָׁבָא בְּאַיִנוּן צָחוּת עֲלָאִין, וְלִסְלָקָא לְעִילָא בְּהַהוּא פְתַחָא דְאַמְצָעִיתָא דְרִקִיעָא וְחַד עֲמוּדָא דְקָאִים בְּאַמְצָעוֹת גִּנְתָּא דְקָאֲמָרָן.

בְּהַהוּא עֲמוּדָא סְלָקִין לְעִילָא, בְּגוּ הַהוּא פְתַחָא דְרִקִיעָא, וּבִיה סַחְרִינִיה, אִית בִּיה (ישעיה ד) עֲנָן וְעֶשֶׂן וְנִגְהָ. וְאַף עַל גַּב דְּאַוּקְמוּהָ לְהָאִי קָרָא, אֲבָל עֲנָן וְעֶשֶׂן אֲלִין מְלַבֵּר, וְנִגְהָ מְלָגוּ. וְדָא אִיהוּ לְחַפְיָא עַל אִינוּן דְּסְלָקִין לְעִילָא, דְּלָא יִתְחַזּוּן מִקְמֵי אִינוּן דִּיתְבִּין לְתַתָּא.

וְהָא הָכָא רְזָא דְרִזִּין, פִּד (נ"א גע' קרשא בריה הוא לְאַתְתַּקְנָא הָאִי נְקוּדָה וְכו') הָאִי נְקוּדָה בְּעָא לְאַתְתַּקְנָא בְּתַקּוּנוּי, וְלְאַתְקֶשְׁטָא, בְּשַׁבְתִּי וּבְזַמְנֵי וּבְחַגִּי, מְשַׁדֵּר אַרְבַּע אַנְפִּין דְנִשְׁרִ, וְקֵי־מִין עַל הַיִּכְלָא דְאַקְרִי דְרוּר, וְהֵי־נּוּ מֶר דְרוּר. וּבְגִין דָּא בְּשַׁתָּא דִּיּוּבְלָא, בְּעִינָן לְאַכְרִזָּא דְרוּר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כה) וְקִרְאַתֶּם דְרוּר. וְאַיִנוּן אַרְבַּע אַנְפִּין יְהִינן קָלָא, וְלִית מָאן דִּישְׁמַע לִיה, בַּר אִינוּן נִשְׁמָתִין דְאַתְחַזּוּן לְסְלָקָא, וְאַיִנוּן מִתְבְּנִשִּׁין תַּמָּן, וְנִטְלֵי לֹון אֲלִין אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַעֲלִין לֹון לְגוּ, בְּהַהוּא עֲמוּדָא דְקֵי־מָא בְּאַמְצָעִיתָא. וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא סְלָקָא הַהוּא עֲמוּדָא, דְעֲנָנָא וְאַשָׁא וְתַנְנָא, וְנִגְהָ מְלָגוּ. וְאַלִין תְּרִין אַקְרוּן, מְכוּן הַר

וְהָאִי נְהָר דְלְעִילָא, אַפִּיק נִשְׁמָתִין, וּפְרַחִין מִנִּיה, לְגוּ גִנְתָּא, דְּהָאִי נְהָר דְלִתְתָּא בְּגִנְתָּא דְאַרְעָא, אֲתַקִּין נִשְׁמָתִין, לְאַתְתַּקְנָא לְאַתֵּי־שָׁבָא, בְּאַיִנוּן (דף ר"א ע"א)

צָחוּת. כְּגוּוֹנָא דָּא בְּהָאִי עֲלָמָא לְבַר, בְּרִיחָא דְמֵיָא מִתֵּי־שָׁבָא נִפְשָׁא לְאַתְנַהֲרָא, דְּהָא מְעִיקְרָא כְּגוּוֹנָא דָּא נִפְקָא. וּבְגִין דְּמִתְתַּקְנִין נִשְׁמָתִין עַל הַהוּא נְהָר דְנִגִּיד וְנִפִּיק מִעֲדָן, יִכְלִין לְאַתֵּי־שָׁבָא בְּאַיִנוּן צָחוּת עֲלָאִין, וְלִסְלָקָא לְעִילָא בְּהַהוּא פְתַחָא דְאַמְצָעִיתָא דְרִקִיעָא וְחַד עֲמוּדָא דְקָאִים בְּאַמְצָעוֹת גִּנְתָּא דְקָאֲמָרָן.

בְּהַהוּא עֲמוּדָא סְלָקִין לְעִילָא, בְּגוּ הַהוּא פְתַחָא דְרִקִיעָא, וּבִיה סַחְרִינִיה, אִית בִּיה (ישעיה ד) עֲנָן וְעֶשֶׂן וְנִגְהָ. וְאַף עַל גַּב דְּאַוּקְמוּהָ לְהָאִי קָרָא, אֲבָל עֲנָן וְעֶשֶׂן אֲלִין מְלַבֵּר, וְנִגְהָ מְלָגוּ. וְדָא אִיהוּ לְחַפְיָא עַל אִינוּן דְּסְלָקִין לְעִילָא, דְּלָא יִתְחַזּוּן מִקְמֵי אִינוּן דִּיתְבִּין לְתַתָּא.

וְהָא הָכָא רְזָא דְרִזִּין, פִּד (נ"א גע' קרשא בריה הוא לְאַתְתַּקְנָא הָאִי נְקוּדָה וְכו') הָאִי נְקוּדָה בְּעָא לְאַתְתַּקְנָא בְּתַקּוּנוּי, וְלְאַתְקֶשְׁטָא, בְּשַׁבְתִּי וּבְזַמְנֵי וּבְחַגִּי, מְשַׁדֵּר אַרְבַּע אַנְפִּין דְנִשְׁרִ, וְקֵי־מִין עַל הַיִּכְלָא דְאַקְרִי דְרוּר, וְהֵי־נּוּ מֶר דְרוּר. וּבְגִין דָּא בְּשַׁתָּא דִּיּוּבְלָא, בְּעִינָן לְאַכְרִזָּא דְרוּר, כְּמָה דְאַתְּ אָמַר (ויקרא כה) וְקִרְאַתֶּם דְרוּר. וְאַיִנוּן אַרְבַּע אַנְפִּין יְהִינן קָלָא, וְלִית מָאן דִּישְׁמַע לִיה, בַּר אִינוּן נִשְׁמָתִין דְאַתְחַזּוּן לְסְלָקָא, וְאַיִנוּן מִתְבְּנִשִּׁין תַּמָּן, וְנִטְלֵי לֹון אֲלִין אַרְבַּע אַנְפִּין, וְאַעֲלִין לֹון לְגוּ, בְּהַהוּא עֲמוּדָא דְקֵי־מָא בְּאַמְצָעִיתָא. וּבְהַהוּא שַׁעְתָּא סְלָקָא הַהוּא עֲמוּדָא, דְעֲנָנָא וְאַשָׁא וְתַנְנָא, וְנִגְהָ מְלָגוּ. וְאַלִין תְּרִין אַקְרוּן, מְכוּן הַר

ושני אלה נקראים מכון הר ציון ומקראיה. מכון הר ציון - זהו התקון שלמעלה, כשהנקדה הפתחונה מתקשטת, והם מקראיה של אותה נקדה להתקשט.

בין שעולות הנשמות הללו עד לאותו פתח הקיע, אזי אותו קיע סובב סביב הגן שלש פעמים, ומקול נעילות של סבוב אותו קיע יוצאות כל אותן נשמות ושומעות אותו נעם של אותו קיע, ורואים אותו העמוד שמעלה אש וענן ועשן ונגה שלוטה, וכלם משתחיים. ואז הנשמות עולות באותו הפתח, עד שעולים לתוך העגול שסובב באותה נקדה, ואז רואים מה שרואים. ומתוך האור והשמחה ממה שראו, עולים ויורדים, מתקרבים ומתרחקים.

והיא משתקקת אליהם ומתקשטת באור. ואז לובש קנאה (מאור) צדיק עליון אחד, ומסתפל באור ויפי של הנקדה הזו ובתקוניה, ואוחז בה ומעלה אותה אליו, ומאיר אור באור ונהיים אחד. וכל חילות השמים פותחים באותה שעה ואומרים: אשריכם הצדיקים שומרי התורה, אשריהם המשתדלים בתורה, שהרי שמחת אדונכם היא בכם, שהרי עטרת רבונכם מתעטרת בכם.

ואז, בין שמאירים אור באור, שני אורות מתחברים כאחד ומאירים. אחר כך יורדים אותם גונים ומתבוננים להשתעשע באותן נשמות הצדיקים, ומתקנים אותם לעטר למעלה. ועל זה נאמר עין לא ראתה אלהים וזולתך יעשה למחפה לו. פתח רבי שמעון ואמר, כתוב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החמה

ציון ומקראיה. מכון הר ציון, דא איהו תקונא דלעילא, פד נקודה תתאה מתקשטא, ואינון מקראיה דההיא נקודה לאתקשטא.

בין דסלקין אלין נשמתין עד ההוא פתחא דרקיעא, פדין, ההוא רקיעא סחרא סחרי דגנתא, תלת זמנין. ומקל נעימו דסחרא ההוא רקיעא, נפקין כל אינון נשמתין ושמעין ההוא נעימו דההוא רקיעא, וחמאן ההוא עמודא, דסלקא אשא וענא ותנא ונגה דלהיט, וסגדין פלהו. פדין נשמתין סלקין בההוא פתחא, עד דסלקין לגו עגולא, דסחרא בההיא (נ"א להחוא) נקודה. פדין חמאן מה דחמאן. ומגו נהירו וחדוותא מההוא דחמאן, סלקין ונחתין קרבין ורחקין.

ואיהו תאיבא לגבייהו, ומתקשטא בנהירו. פדין אלביש קנאה (מנהורא) חד צדיק עלאה, ואסתפל בנהורא ושפירו דהאי נקודה, ובתקונהא, ואחיד בה, וסליק לה לגביה, ונהיר נהורא בנהורא, והווי חד. פל חילא דשמיא פתחי בההיא שעתא ואמרי, זכאין אתון צדיקייא, נטרי אורייתא, זכאין אינון דמשתדלין באורייתא, דהא חדוותא דמאריכון הוי בכו, דהא עטרא דמאריכון מתעטר בכון.

בדין בין דנהרין נהורא בנהורא, תרין נהורין מתחברן פחדא, ונהרין. לבתר אינון גוונין נחתין, ואסתכלן לאשתעשע באינון נשמתין דצדיקייא, ומתקני לון לעטרא לעילא. ועל דא אתמר, עין לא ראתה אלקים וזולתך יעשה למחפה לו.

פתח רבי שמעון ואמר, פתיב (יחזקאל א) ודמות על ראשי החמה רקיע פעין הקרח הנורא נטוי על ראשיהם מלמעלה. האי קרא

אוקמוה, אָבֵל אֵית רְקִיעַ וְאֵית רְקִיעַ, רְקִיעַ דְּלִתְתָא אֵיהוּ קַיִמָא עַל גַּבֵי אַרְבַּע חִוּוֹן. וּמִתַּמָּן אֲתַפְּשֵׁט וְשָׂאֲרֵי דִיוֹקָנָא דְחַד נְוִקָבָא, דְאַחֲרֵי דְכוּרָא, וְדָא אֵיהוּ רְזָא דְכְּתִיב, (שמות לג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי. כְּמָה דָּאֵת אָמַר, (תהלים קלט) אַחֲזֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי. וְכְּתִיב (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו.

רְקִיעַ דְּלַעֲיִלָא אֵיהוּ קַיִמָא עַל גַּבֵי חִוּוֹן עֲלָאִין, וּמִתַּמָּן אֲתַפְּשֵׁט וְשָׂאֲרֵי דִיוֹקָנָא דְחַד דְּכוּרָא, דְּאֵיהוּ רְזָא עֲלָאָה. וְהַנִּי תַרְיִן רְקִיעִין, חַד אַקְרִי קְצָה הַשְּׁמַיִם. וְחַד אַקְרִי מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם. דְּכְּתִיב, (דברים ד) וְלִמְקַצָּה הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה הַשְּׁמַיִם. רְאֵשֵׁי הַחַיָּה דְּלִתְתָא אֵינּוֹן אַרְבַּע חִוּוֹן, דְּאֵינּוֹן רְשִׁימִין (ג"א נהר"י) עֲלָאִין, עַל אֵינּוֹן אַרְבַּע אֲתוּוֹן רְשִׁימִין, דִּי בְּגוֹ אֵינּוֹן אַרְבַּע פְּתַחֲחִין, דְּבִגְנִתָא דְּעֵדָן.

וְאֵף עַל גַּב דְּאֲמָרָן עֵדָן דְּלִתְתָא בְּאַרְעָא, הָכִי הוּא וְדָאִי. אָבֵל כְּלָא רְזָא עֲלָאָה אֵיהוּ, כְּמָה דְּאֲתַמַּר (דף רי"א ע"ב) דְּהָאִי נְקוּדָה דְּקֶאֱמָרָן, כְּמָה דְּאֵית לָהּ חוּלְקָא לְעִילָא, הָכִי נָמִי אֵית לָהּ חוּלְקָא לְתַתָּא בְּאַרְעָא. וְהָאִי גְנַתָּא לְתַתָּא, אֵיהוּ חוּלְקָא דְּהָיָא נְקוּדָה לְאַשְׁתַּעֲשַׁעָא בְּרוּחֵי דְּצַדִּיקִיָּא בְּאַרְעָא, וְאֲתַהֲנִי בְּכָל סְטָרִין לְעִילָא וְתַתָּא. לְעִילָא בְּצַדִּיק. לְתַתָּא בְּהָהוּא אֵיבָא דְּצַדִּיק, וְלֹא אֲשַׁתְּכַח שְׁעִשׂוּעָא עִילָא וְתַתָּא אֵלָא בְּצַדִּיק. וְהָאִי גְנַתָּא אֵיהוּ, מַהֲהִיא נְקוּדָה דְּאַקְרִי עֵדָן (נְקוּדָה דְּנִשְׁלָא מֵאִימָא עִילָאָה סְמִירָא אֵיהִי בְּעֵדוֹ דְּאַרְעָא).

אֵינּוֹן רְאֵשֵׁי הַחַיָּה, אֲלִין אַרְבַּע רִישֵׁי אַנְפִּין. חַד אַרְיָה, דְּכְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין. וְחַד שׁוֹר, דְּכְּתִיב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׁמַאוּל. וְחַד נֶשֶׁר, דְּכְּתִיב וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. אָדָם כְּלָלָא דְּכָלָא, דְּכְּתִיב וּדְמוֹת פְּנֵיהֶם פְּנֵי אָדָם.

רְקִיעַ כְּעִין הַקֶּרַח הַנּוֹרָא נְטוּי עַל רְאִישֵׁיהֶם מְלַמְעֵלָה. פְּסוּק זֶה פִּרְשׁוּהוּ. אָבֵל יֵשׁ רְקִיעַ וְיֵשׁ רְקִיעַ. הַרְקִיעַ שְׁלֵמְטָה הוּא עוֹמֵד עַל גַּבֵי אַרְבַּע חִוּוֹת, וּמִשָּׁם מִתְּפַשֵּׁט וּמִתַּחֲלִיל דִּיוֹקָן שֶׁל נְקֵבָה אַחַת שְׂאֲחֲרֵי הַזָּכָר, וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב (שמות לג) וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים לט) אַחֲזֹר וְקָדַם צִרְתָּנִי. וְכְּתוּב (בראשית ב) וַיִּקַּח אֶחָת מִצְלָעוֹתָיו.

הַרְקִיעַ שְׁלֵמְעֵלָה הוּא עוֹמֵד עַל גַּבֵי הַחִוּוֹת הַעֲלִיּוֹת, וּמִשָּׁם מִתְּפַשֵּׁט וּמִתַּחֲלִיל הַדִּיוֹקָן שֶׁל זָכָר אַחַד, שֶׁהוּא סוּד עֲלִיוֹן. וּשְׁנֵי הַרְקִיעִים הַלְלוּ, אַחַד נִקְרָא קְצָה הַשְּׁמַיִם, וְאֶחָד נִקְרָא מְקַצָּה הַשְּׁמַיִם, שְׁכְּתוּב (דברים ד) וְלִמְקַצָּה הַשְּׁמַיִם וְעַד קְצָה הַשְּׁמַיִם. רְאֵשֵׁי הַחַיָּה שְׁלֵמְטָה הֵם אַרְבַּע חִוּוֹת, שֶׁהֵן רְשׁוּמֹת (אורחות) עֲלִיּוֹנוֹת עַל אוֹתָן אַרְבַּע אוֹתוֹת רְשׁוּמֹת שְׁכְּתוּף אוֹתָם אַרְבַּע פְּתַחֲחִים שְׁבָנָן עֵדָן.

וְאֵף עַל גַּב שְׂאֲמָרָנוּ שְׁעֵדָן שְׁלֵמְטָה הוּא בְּאַרְץ - כֶּף זֶה וְדָאִי. אָבֵל הַכַּל הוּא סוּד עֲלִיוֹן, כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָר שֶׁהַנְּקֵדָה הַזֶּה שְׂאֲמָרָנוּ, כְּמוֹ שֶׁיֵּשׁ לָהּ חֵלֶק לְמַעְלָה - כֶּף גַּם יֵשׁ לָהּ חֵלֶק לְמַטָּה בְּאַרְץ. וְהֵגֵן הַזֶּה לְמַטָּה הוּא חֵלְקָה שֶׁל אוֹתָהּ נְקֵדָה לְהַשְׁתַּעֲשַׁע בְּרוּחוֹת הַצַּדִּיקִים בְּאַרְץ, וְנִהְיִית בְּכָל הַצַּדִּיקִים, לְמַעְלָה וּמַטָּה. לְמַעְלָה בְּצַדִּיק, וְלְמַטָּה בְּאוֹתוֹ פְּרִי הַצַּדִּיק. וְלֹא נִמְצָא שְׁעִשׂוּעַ מַעְלָה וּמַטָּה אֵלָא בְּצַדִּיק. וְהֵגֵן הַזֶּה הוּא מֵאוֹתָהּ נְקֵדָה שְׁנַקְרָאת עֵדָן. (קַרְדָּה שְׁנוֹשֶׁלֶת מֵאִמָּא עֲלִיּוֹנָה הַטְּמוּנָה בְּגוֹ עֵדָן שֶׁל הָאֲרֶץ).

אוֹתָם רְאֵשֵׁי הַחַיָּה אֵלוֹ אַרְבַּעַת רְאֵשֵׁי פְּנִים. אַחַד אַרְיָה, שְׁכְּתוּב (יחזקאל א) וּפְנֵי אַרְיָה אֵל הַיְמִין. וְאֶחָד שׁוֹר, שְׁכְּתוּב וּפְנֵי שׁוֹר מֵהַשְּׁמַאוּל. וְאֶחָד נֶשֶׁר, שְׁכְּתוּב וּפְנֵי נֶשֶׁר מֵהַשְּׁמַאוּל.

וְאֵלֶּיךָ אֲרַבֵּעַ רִישֵׁי נְהָרִין דְּמָטוּלִיהוּן (ס"א חיינו
 דמטלו) לְכוּרְסֵיָא קַדִּישָׁא, וּמְגוּ מָטוּלָא
 דִּילְהוּן זַעִין. וּמַהֲהוּא זִיעָא דְּמָטוּלָא
 דִּילְהוּן, אֲתַעְבֵּיד הֵהוּא נְהָר דִּי נוּר. דְּכַתִּיב,
 (דניאל ז') נְהָר דִּי נוּר נִגְד וְנִפְק מִן קַדְמוּהֵי אֶלְף
 אֶלְפִין יִשְׁמְשׁוּנְהָ.

וּנְשַׁמְתִּין כַּד סִלְקִין, אֲתַסְחִיין בְּהֵהוּא נְהָר
 דִּי נוּר, וְסִלְקִין לְקוּרְבָנָא וְלֹא
 אֲתוּקְדָן, אֶלָּא אֲתַסְחִיין. תָּא חֲזִי
 מְסַלְמַנְדְּרָא, דְּעַבְדִּין מְנַה לְבוּשָׁא. וּמְגוּ
 דְּאִיְהִי מְנוּרָא, לֹא אֲתַסְחִיָּא הֵהוּא לְבוּשָׁא,
 אֶלָּא בְּנוּרָא, אֲשָׁא אָכִיל זֹהֲמָא דְּבִיָּה,
 וְאֲתַסְחִי הֵהוּא לְבוּשָׁא. הֵכִי נְמִי נְשַׁמְתָּא דִּי
 נוּר דְּאֲתַנְטִילת מְגוּ פוּרְסֵיָא קַדִּישָׁא.
 דְּכַתִּיב בְּהָ (דניאל ז') פְּרִסְיָה שְׂבִיבִין דִּי נוּר.
 בְּזַמְנָא דְּבַעֲיָא לְאֲתַסְחִיָּא מְהֵהוּא זֹהֲמָא
 דְּבָה, אֲתַעְבֵּרַת בְּנוּרָא וְאֲתַסְחִיָּא. וְנוּרָא
 אֶכְלָא כָּל הֵהוּא זֹהֲמָא דִּי בְּנִשְׁמַתָּא.
 וּנְשַׁמְתָּא אֲתַסְחִיָּא וְאֲתַלְבַּנַּת.

וְאִי תִימָא אִי הֵכִי עוֹנָשָׁא לִית לָהּ לְנִשְׁמַתָּא
 בְּהֵאִי. תָּא חֲזִי, וְוִי לְנִשְׁמַתָּא דְּסַבְלַת
 אֲשָׁא נוּכְרָאָה, וְאָף עַל גַּב דְּאִיְהִי אֲתַלְבַּנָּא.
 אָבַל כַּד זֹהֲמָא אִיְהוּ סְגִי עֲלֵהָ, וְוִי
 לְנִשְׁמַתָּא דְּסַבְלַת הֵהוּא עוֹנָשָׁא, בְּגִין
 דְּהֵהוּא זֹהֲמָא בְּתָרֵי זְמַנֵּי אֲתַלְבַּנַּת בְּנוּרָא.
 זְמַנָּא קַדְמָאָה כִּיּוֹן דְּקַבִּילַת עוֹנָשָׁא בְּגוּפָא,
 אֲזַלָּא נְשַׁמְתָּא, וְנִטְלִי לָהּ, וְאֲעֲלִין לָהּ
 בְּגוּ אֲתַר חַד דְּאֶקְרִי בִּן הַנֶּס, וְאֲמַאי אֶקְרִי
 בִּן הַנֶּס. אֶלָּא אֲתַר חַד אִיְהוּ בְּגִיָּהֲנִם, דְּתַמְן
 אֲתַצְרִיפוּ נְשַׁמְתִּין, בְּצַרוּפָא, לְאֲתַלְבַּנָּא עַד

לֹא עֲאֲלִין בְּגַנְתָּא דְּעַדָּן. (וְאִי וּבְאִין אֵינִין נְשַׁמְתִּין כַּד אֲעֲלִין לִין בְּהוּא אֲתַר) תְּרִין מְלֶאכֶיִן
 שְׁלִיחִין זְמִינִין בְּגַנְתָּא דְּעַדָּן, וְקִימִין לְתַרְעָא, וְצוּוּחִין לְגַבֵּי אֵינִין מְמַנְן
 דְּבַהֲהוּא אֲתַר דְּגִיָּהֲנִם, בְּגִין לְקַבְּלָא הֵהוּא נְשַׁמְתָּא.

וּפְנֵי נֶשֶׁר לְאַרְבַּעַתָּן. וְאָדָם כָּלָל שֶׁל
 הַכֹּל, שְׁכַתוּב וּדְמוּת פְּנִיָּהּ פְּנֵי אָדָם.
 וְאַרְבַּעָה רֵאשֵׁי הָאוֹרוֹת הִלְלוּ שְׁמֵשָׁאָם
 (חַיִּית שְׁנוּטְלוֹת) אֶת הַכֶּסֶּא הַקָּדוֹשׁ, וּמִתּוֹךְ
 הַמִּשְׁאֵא שֶׁלָּהֶם הֵם מִזִּיעִים. וּמֵאוֹתָהּ
 זְעָה שֶׁל מִשְׁאָם, נִעְשָׂה אוֹתוֹ נְהָר
 דִּינּוּר, שְׁכַתוּב (דְּנִיָּא ל"ז) נְהָר דִּינּוּר שׁוֹפֵעַ
 וְיוֹצֵא מִלְּפָנָיו אֶלְף אֶלְפִים יִשְׁמְשׁוּהוּ.
 וּבְשַׁעוֹרוֹת הַנְּשַׁמּוֹת, הֵן רוּחְצוֹת
 בְּאוֹתוֹ נְהָר דִּינּוּר, וְעוֹלוֹת לְקָרְבָן וְאֵינֶן
 נִשְׂרָפוֹת, אֶלָּא רוּחְצוֹת. בֹּא וּרְאֵה
 מְסַלְמַנְדְּרָא, שְׁעוֹשִׂים מְמַנָּה לְבוּשׁ,
 וּמִתּוֹךְ שֶׁהִיא מֵאֵשׁ, אֵינֶן רוּחְצִים אוֹתוֹ
 לְבוּשׁ אֶלָּא בְּאֵשׁ. הָאֵשׁ אוֹכֶלֶת הַזֹּהֲמָה
 שְׂבוּ, וְנִרְחֵץ אוֹתוֹ לְבוּשׁ. כִּךָ גַּם
 הַנְּשַׁמָּה מֵאֵשׁ שְׁנִלְקַחָה מִתּוֹךְ הַכֶּסֶּא
 הַקָּדוֹשׁ, שְׁכַתוּב בְּהָ (שׁ) כְּסֹאוֹ שְׂבִיבִי
 אֵשׁ, בְּזַמֵּן שְׂרוּצָה לְרוּחַץ מֵאוֹתָהּ זֹהֲמָה
 שְׂבָה, עוֹבְרַת בְּאֵשׁ וְנִרְחֶצֶת, וְהָאֵשׁ
 אוֹכֶלֶת כָּל אוֹתָהּ הַזֹּהֲמָה שְׂבִנְשַׁמָּה,
 וְהַנְּשַׁמָּה רוּחְצַת וּמִתְלַבַּנַּת.

וְאִם תֹּאמַר, אִם כִּךָ, אֵינֶן לְנִשְׁמָה עֹנֵשׁ
 כְּזֶה - בֹּא וּרְאֵה, אוֹי לְנִשְׁמָה שְׁסוּבְלַת
 אֵשׁ זָרָה, וְאָף עַל גַּב שְׁמִתְלַבַּנַּת. אָבַל
 כְּשֶׁהַזֹּהֲמָה רַבָּה עֲלֶיהָ, אוֹי לְנִשְׁמָה
 שְׁסוּבְלַת אוֹתוֹ עֹנֵשׁ, מִשּׁוּם שְׂאוֹתָהּ
 זֹהֲמָה בְּפַעֲמִים מִתְלַבַּנַּת בְּאֵשׁ.

בְּפַעֲם הָרֵאשׁוֹנָה, פִּיּוֹן שְׁקַבְלָה עֹנֵשׁ
 בְּגוּפָא, הוֹלְכַת הַנְּשַׁמָּה, וְנוֹטְלִים אוֹתָהּ
 וּמְכַנְּסִים אוֹתָהּ לְתוֹךְ מְקוֹם אֶחָד
 שְׁנִקְרָא בִּן הַנֶּס. וְלִמָּה נִקְרָא בִּן הַנֶּס?
 אֶלָּא מְקוֹם אֶחָד הוּא בְּגִיָּהֲנִם שְׁשֵׁם
 נִצְרָפוֹת הַנְּשַׁמּוֹת בְּצַרוּף לְהִתְלַבֵּן טְרַם
 שְׁנִכְנְסוֹת לְגַן עֵדֶן. (וְאִם וּבְאִיִּת אוֹתוֹן נְשַׁמּוֹת,
 כְּאֶשֶׁר מְכַנְּסִים אוֹתוֹן בְּאוֹתוֹ מְקוֹם) שְׁנֵי מְלֶאכֶיִם
 שְׁלוּחִים מְזַמְנִים בְּגַן עֵדֶן, וְעוֹמְדִים
 בְּשַׁעַר, וְצוּוּחִים לְאוֹתָם הַמְּמַנִּים
 שְׂבִאוֹתוֹ מְקוֹם שְׂבִגִיָּהֲנִם כְּדִי לְקַבֵּל
 אוֹתָהּ הַנְּשַׁמָּה.

וְהָיָה נִשְׁמָתָא עַד לָא אֶתְלַבְּנַת בְּנוֹרָא, אֵינּוֹן
שְׁלִיחִין צְוּוּחִין לְגַבֵּייהוּ, וְאַמְרֵי הַנֶּסֶם.
וּבְזַמְנָא דְהִיא אֶתְלַבְּנַת, אֵינּוֹן מְמַנֵּן נְפֻקִין
עֲמָה מֵהֵהוּא אַתְר, וְזַמְיָנִי לָהּ לְגַבֵּי פִתְחָא
דְּגַנְתָּא דְעַדָּן, דְּתַמֵּן אֵינּוֹן שְׁלִיחִין וְאַמְרֵי לֹוֹן
הַנֶּסֶם. הָא אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּהָא אֶתְלַבְּנוּ, כְּדִין
אַעְלִין לְהֵהיא נִשְׁמָתָא בְּגַנְתָּא דְעַדָּן.

וְכַמָּה אִיהִי תְבִירָא מִגּוּ הֵהוּא תְבִירו
דְּאֶתְלַבְּנוּתָא דְּגִייהַנֶּסֶם. (פ"א דהוא) דְּהִיא
תְבִירו דְּאַשָּׁא תִתְאַה. וְאַף עַל גַּב דְּנַחֲת
מְלַעֲיָלָא, (אבל) פִּיּוֹן דְּמָטָא לְאַרְעָא לְתַתָּא,
אִיהוּ אֲשָׁא דְלָא דְקִיק, וְנִשְׁמָתָא אֶתְעַנְשָׂא
בִּיה, וְאַתְפַּרַת. כְּדִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲפִיק
שְׁמָשָׁא דְנִהִיר מְאִינּוֹן אֲרַבְעַ פִּתְחִין דְּנִהֲרִין
בְּרַקִיעָא דְעַל גַּנְתָּא, וּמָטָא לְהֵהיא נִשְׁמָתָא
וְאַתְסִיאַת. הָדָא הוּא דְכַתִּיב, (מלאכי ג) וְזָרְחָה
לְכֶם יְרָאִי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ.
וּמָנָא תַנְיִנָא, לְבַתֵּר דִּיתְבָּא בְּגַנְתָּא דְעַדָּן
דְּלִתְתָּא, כֹּל הֵהוּא זְמַנָּא דִּיתְבָּא וְעַד

כַּעַן לָא אֶתְפַּרְשַׁת מְאִינּוֹן מְלִין דְּחִיזוּ דְהֵאִי
עַלְמָא מְכַל וְכַל. וְכַד סְלֻקִין לָהּ לְעִילָא,
אַצְטְרִיךְ לְאַתְפַּרְשָׁא, מְכַל חִיזוּ וּמְכַל מְלִין
דְּלִתְתָּא. וְאַעֲבְרוּ לָהּ בְּהֵהוּא נִהַר דֵּי נוֹר, כְּדִין
נִשְׁמָתָא אֶתְלַבְּנַת בִּיה מְכַל וְכַל. וְנִפְקַת
וְאַתְחַזִּיאַת קַמֵּי מְאִרֵי דְעַלְמָא בְּרִיכָא (ר"א בְּרִיכָא)
מְכַל סְטְרִין. פִּיּוֹן דְּאַסְתְּפַלַת בְּהֵהוּא נְהוּרָא
אַתְסִיאַת וְאַשְׁתְּלִימַת מְכַלָּא. וְכְדִין קִיִּמִין
אֵינּוֹן נִשְׁמָתִין בְּלְבוּשִׁין, מְתַעֲטְרִין קַמֵּי
מְאִרֵיהוֹן. זַפְּאָה חוּלְקִיהוֹן (דף רי"ב ע"א)

דְּצַדִּיקֵיָא בְּעַלְמָא דִין וּבְעַלְמָא דְאַתִּי.
וְאֵינּוֹן נִשְׁמָתִין דְּבְּגַנְתָּא דְעַדָּן דְּלִתְתָּא, שְׁטָאן
בְּכַל רִישֵׁי יְרַחֵי וְשַׁבְתֵּי, וְסְלֻקִין עַד
הֵהוּא אַתְר דְּאַקְרִי חוּמוֹת יְרוּשָׁלַם. דְּתַמֵּן כַּמָּה

וְנִשְׁמָתָא הַנְּשֻׁמָה, בְּטָרַם תְּתַלְבֵּן
בְּאֵשׁ, אוֹתָם שְׁלוּחִים צְוּוּחִים
אַלֵּיהֶם וְאוֹמְרִים: הַנֶּסֶם. וּבְזַמֵּן
שְׁמֵתְלַבְּנַת, אוֹתָם מְמַנִּים יוֹצֵאִים
עֲמָה מְאוּתוֹ מְקוֹם, וּמְזַמְיָנִים
אוֹתָהּ לְפִתְחוֹ שֶׁל גֵּן עֵדֵן שְׁשֵׁם
אוֹתָם שְׁלִיחִים, וְאוֹמְרִים לָהֶם:
הַנֶּסֶם. אֵלֶּה הֵם הַנְּשֻׁמוֹת
שֶׁהִתְלַבְּנוּ. וְאִזּוּ מְכַנְּסִים אוֹתָהּ
נִשְׁמָה בְּגֵן עֵדֵן.

וְכַמָּה הִיא שְׁבוּרָה מִתּוֹךְ אוֹתוֹ
שְׁכַר שֶׁל הַהִתְלַבְּנוּת שֶׁל הַגִּיּוֹהֶנֶס
(שֶׁל אוֹתוֹ) שֶׁל אוֹתוֹ שְׁכַר שֶׁל הָאֵשׁ
הַתְּחַתּוּנָה. וְאַף עַל גַּב שְׁיִוְרַת
מִלְמַעְלָה, (אבל) פִּיּוֹן שְׁמַגִּיעָה
לְאַרְץ לְמַטָּה, הִיא אֵשׁ שְׁאִינְנָה
דְּקִיקָה, וְהַנְּשֻׁמָה נַעֲנֶשֶׁת בָּהּ
וְנִשְׁבַּרַת. וְאִזּוּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
מוֹצֵיא שְׁמֵשׁ שְׁמַאִירָה מְאוֹתָם
אַרְבַּעַ פִּתְחִים שְׁמַאִירִים בְּרַקִיעַ
שְׁמַעַל הַגֵּן, וּמַגִּיעַ לְאוֹתָהּ נִשְׁמָה
וְנִרְפָּאת. זֶהוּ שְׁכַתּוּב (מְלַאכֵי א)

וְזָרְחָה לְכֶם יְרָאִי שְׁמֵי שְׁמֵשׁ
צְדָקָה וּמִרְפָּא בְּכַנְפֵיהָ.

כַּעַם הַשְּׁנִיָּה, אַחַר שִׁישְׁבָה בְּגֵן
עֵדֵן שְׁלִמְטָה, כֹּל אוֹתוֹ זְמַן
שִׁישְׁבָה וְעַד עַכְשָׁו אֵינָה נִפְרַדַת
מְאוֹתָם דְּבָרִים שֶׁל מְרָאֵה הָעוֹלָם
הַזֶּה מְכַל וְכַל. וּכְשִׁמְעֵלִים אוֹתָהּ
לְמַעְלָה, צְרִיכָה לְהַפְרֵד מְכַל
מְרָאֵה וּמְכַל הַדְּבָרִים שְׁלִמְטָה.
וּמַעֲבִירִים אוֹתָהּ בְּאוֹתוֹ נִהַר
דִּינוּר, וְאִזּוּ הַנְּשֻׁמָה מִתְלַבְּנַת בּוֹ
מְכַל וְכַל, וְיוֹצֵאת וְנִרְאִית לְפָנֵי
רְבוּן הָעוֹלָם בְּרוּכָה (בְּרוּכָה) מְכַל
הַצְּדָדִים. פִּיּוֹן שְׁמִסְתַּכְּלַת בְּאוֹתוֹ
אוֹר, נִרְפָּאת וְנִשְׁלַמַת מִהַכֹּל. וְאִזּוּ
עוֹמְדוֹת אוֹתָן נִשְׁמוֹת בְּלְבוּשִׁים,
מְתַעֲטְרִים לְפָנֵי רְבוּנֶם. אֲשֶׁרִי
חֻלְקִים שֶׁל הַצְּדִיקִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְאוֹתָן נִשְׁמוֹת שְׁבִגֵן עֵדֵן שְׁלִמְטָה
מְשׁוּטְטוֹת בְּכֹל רְאִשֵׁי חֳדָשִׁים
וְשַׁבְּתוֹת, וְעוֹלוֹת עַד אוֹתוֹ מְקוֹם

שִׁנְקָרָא חוּמוֹת יְרוּשָׁלַיִם, שְׁשֵׁם
כְּמָה מְמַנִּים וּמְרַכְּבוֹת שְׁשׁוּמְרִים
אוֹתָם הַחוּמוֹת, שְׁכַתוּב (ישעיה סב)
עַל חוּמֵיךְ הַפְּקֻדֵי שְׁמִירִים.
וְעוֹלִים עַד אוֹתוֹ מְקוֹם, וְלֹא
נִכְנָסוֹת פְּנִימָה עַד שְׁמֵתִלְבְּנוֹת,
וְשֵׁם מִשְׁתַּחֲוֹת וּשְׁמַחוֹת מֵאוֹתוֹ
אוֹר, וְשְׁכוֹת לְתוֹךְ הַגֶּן.

וּיְצִאוֹת מִשֵּׁם וּמִשׁוֹטְטוֹת בְּעוֹלָם,
וְרוֹאוֹת בְּאוֹתָם הַגּוֹפּוֹת שֶׁל
הַרְשָׁעִים וּבִאוֹתוֹ עֲנֹשׁ שְׁלֵהֶם,
שְׁכַתוּב (ישעיה סו) וְיִצְאוּ וְרָאוּ
בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי כִּי
תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוֹת וְאֲשֶׁם לֹא
תִכְבֶּה וְהִיוּ דְרָאוֹן לְכָל בֶּשֶׂר. מָה
זֶה לְכָל בֶּשֶׂר? לְאוֹתָם שְׁאֵר
הַגּוֹפִים שְׁסָבִיבָם, וְהָרִי פְרִשׁוּהָ.
וְאַחַר מִשׁוֹטְטִים וּמִסְתַּכְּלִים
בְּאוֹתָם בְּעֲלֵי מְכֹאֻבִים וּבְנֵי
מַחְלוֹת, וְאוֹתָם שְׁסוֹבְלִים עַל
הַיְחוד שֶׁל רְבוּנָם, וְשָׁבִים
וְאוֹמְרִים לְמִשִּׁיחַ.

בְּשַׁעָה שְׁאוֹמְרִים לוֹ לְמִשִּׁיחַ אֵת
צַעַר יִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתָם, וְאוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶם שְׁאִינָם
מִתְבּוֹנְנִים לְדַעַת אֵת רְבוּנָם, הוּא
מִרִים קוֹל וּבוֹכָה עַל אוֹתָם
הַרְשָׁעִים שְׁבָהֶם. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם)
(ג) וְהוּא מַחְלֵל מִפְּשַׁעֵינוּ מְדַכָּא
מִצְוֹתֵינוּ. שְׁכוֹת אוֹתָן נְשִׁמוֹת
וְעוֹמְדוֹת בְּמִקְוֵם.

בְּגֵן עֵדֶן יֵשׁ הֵיכַל אֶחָד שִׁנְקָרָא
הֵיכַל בְּנֵי הַמַּחְלוֹת. אִזּוּ הַמִּשִּׁיחַ
נִכְנָס לְאוֹתוֹ הֵיכַל, וְקוֹרָא לְכָל
הַמַּחְלוֹת וְהַמְּכֹאֻבִים וְכָל יִסּוּרֵי
יִשְׂרָאֵל שִׁיבָאוּ עָלָיו, וְכֻלָּם בָּאִים
עָלָיו. וְאֵלְמָלָא שְׁהוּא מְקַל מְעַל
יִשְׂרָאֵל וְנוֹטֵל עָלָיו, לֹא הָיָה אָדָם
שֶׁיִּכְוֹל לְסַבֵּל אֵת יִסּוּרֵי יִשְׂרָאֵל עַל
עֲנֵשֵׁי הַתּוֹרָה. זֶהוּ שְׁכַתוּב (שם) אֲכַן
חֲלִינּוּ הוּא נְשָׂא וְגו'. כְּמוֹ כֵן רַבִּי
אֶלְעָזָר בְּאַרְצָן.

כְּשׁוֹם שְׁאִין חֲשׁבוֹן לְאוֹתָם
יִסּוּרִים שְׁעוֹמְדִים עַל אָדָם בְּכָל

מְמַנֵּן וְרִתִּיכִין דְּנִטְרִי אֵינּוֹן חוּמוֹת. דְּכַתִּיב,
(ישעיה סב) עַל חוּמוֹתֶיךָ יְרוּשָׁלַיִם הַפְּקֻדֵי
שְׁמוֹרִים. וְסִלְקִין עַד הָהוּא אֶתְרִי, וְלֹא עָאֲלִין
לְגוֹ, עַד דְּאֵתְלַבְּנֵן. וְתַמֵּן סַגְדִּין, וְחֻדָּאן
מִהָהוּא נְהִירוֹ, וְתִיבִין לְגוֹ גְּנֵתָא.

נְבִקֵין מִתַּמֵּן וְשִׁטְאן בְּעֲלָמָא, וְחֻמָּאן בְּאֵינּוֹן
גּוֹפִין דְּחִיבִיבָא, בְּהָהוּא עוֹנֵשָׂא דִּילְהוֹן,

דְּכַתִּיב, (ישעיה סו) וְיִצְאוּ וְרָאוּ בְּפִגְרֵי הָאֲנָשִׁים
הַפּוֹשְׁעִים בִּי כִּי תוֹלַעְתָּם לֹא תָמוֹת וְאֲשֶׁם לֹא
תִכְבֶּה וְהִיוּ דְרָאוֹן לְכָל בֶּשֶׂר. מָאִי לְכָל בֶּשֶׂר.
לְאֵינּוֹן שְׁאֵר גּוֹפִין דְּבִסְחַרְנִייהוּ, וְהָא
אוּקְמוּהָ. וְלִבְתֵּר מִשְׁטֵטִי וּמִסְתַּכְּלֵן בְּאֵינּוֹן
מְאִרִיהוֹן דְּכְאֵבִין, וּבְנֵי מְרַעִין, וְאֵינּוֹן דְּסַבְּלִין
עַל יְחוּדָא דְּמְאִרִיהוֹן, וְתִבִין וְאַמְרִין לִיה
לְמִשִּׁיחָא.

בְּשַׁעָתָא דְּאֵמְרִין לִיה לְמִשִּׁיחָא צַעֲרָא
דְּיִשְׂרָאֵל בְּגִלוּתְהוֹן, וְאֵינּוֹן חִיבִיבָא
דִּי בְהוֹן, דְּלֹא מִסְתַּכְּלִי לְמַנְדַּע לְמְאִרִיהוֹן,
אַרִים קָלָא וּבְכִי, עַל אֵינּוֹן חִיבִין דְּבָהוּ. הָדָא
הוּא דְּכַתִּיב, (ישעיה נג) וְהוּא מְחַלֵּל מִפְּשַׁעֵינוּ
מְדוּפָא מִצְוֹנוֹתֵינוּ תִיבִין אֵינּוֹן נְשִׁמְתִין
וְקִימִין בְּאַתְרֵיהוּ.

בְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן אֵית הֵיכְלָא חָדָא, דְּאֶקְרִי הֵיכְלָא
דְּבְנֵי מְרַעִין. פְּדִין מְשִׁיחַ עָאֵל בְּהָהוּא
הֵיכְלָא, וְקָרִי לְכָל מְרַעִין וְכָל פְּאֵבִין, כָּל
יִסּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, דְּיִיתוֹן עָלֵיהּ, וְכֻלְהוּ אֶתְיִין
עָלֵיהּ. וְאֵלְמָלָא דְּאִיהוּ אֶקִּיל מְעַלְיִיהוּ
דְּיִשְׂרָאֵל, וְנִטִּיל עָלֵיהּ, לֹא הוּי בְּרַ נֶשׁ דְּיִכְיִל
לְמִסְבַּל יִסּוּרֵיהוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, עַל עוֹנֵשֵׁי
דְּאוּרִייתָא. הָדָא הוּא דְּכַתִּיב (ישעיה נג) אֲכַן
חֲלִינּוּ הוּא נְשָׂא וְגו'. פְּגוּוֹנָא דְּאֵ רַבִּי אֶלְעָזָר
בְּאַרְעָא.

בְּגֵן דְּלִית חֲשַׁבָּנָא, לְאֵינּוֹן יִסּוּרִין דְּקִימִין

יום על ענשי התורה, וכלם ירדו לעולם בשעה שנתנה תורה. וכשהיו ישראל בארץ הקדושה באותן עבודות וקרבות שהיו עושים, היו מסלקים את כל אותן מחלות ויסורים מן העולם, ועכשו המשיח מסלק אותם מבני העולם טרם שיוצא מהעולם הזה, ומקבל ענשו, כמו שנתבאר. כשאותם חטאים יתרים שמכניסים אותם לתוך בפנים הגיהנום באותם מדורים תחתונים אחרים, ומקבלים ענש רב מרב הזהמה שבנשמה, אז מדליקים אש יותר, לאכל אותה זהמה. (אוי לאותה נשמה שסובלת אותו הענש. ועל זה אותם מלאכי חבלה שבגיהנום מטרידים אותו במקלות של אש לנער את אותה הזהמה. או לנשמה שסובלת אותו ענש).

אשריהם ששומרים את מצוות התורה. אותה נקדה קדושה שרוצה להשתעשע למעלה ולמטה ברוחות הצדיקים, כמו שנתבאר. כשאותה נקדה רוצה להשתעשע למטה ברוחות הצדיקים כאם ששמה עם בניה ומשתעשעת בהם, כף גם בחצות הלילה היא יורדת ומשתעשעת בהם.

הרקיע שאמרנו שעומד על הגן, היא עומדת על ארבעה ראשי החיות, ואותן ארבע אותיות שאמרנו הם סוד של ארבע החיות. והרקיע הזה עומד למטה (עליהו), כמו שנתבאר. הרקיע של אותה נקדה עומד למעלה על אותן ארבע חיות עליונות שאמרנו, ואותו רקיע (כדגמת זה מטה) נרקם בגוונים קדושים.

ברקיע הזה מסתכלות ארבע החיות, וכל אותם חילות למטה. כשהרקיע הזה מאיר בגונו ונוצץ, אז יודעות כל אותן מרכבות וכל אותם חילות

עליה דבר נש בכל יומא, על עונשי דאורייתא, וכלהו נחתו לעלמא, בשעתא דאתיהבת אורייתא. וכד הווי ישראל בארעא קדישא, באינון פולחנין וקרבנין דהווי עבדי, הווי מסלקין כל אינון מרעין ויסורין מעלמא. השתא משיח מסלק לון מבני עלמא, עד דנפיק בר נש מהאי עלמא, ומקבל עונשיה, כמה דאתמר. כד אינון חובין יתיר דעילין לון לגו בגו גהינם, באינון מדורין תתאין אחרנין, ומקבלין עונשא סגי מסגיאות זוהמא די בנשמתא, כדין אדליקו נורא יתיר, למיכל ההוא זוהמא. (ווי להחיא נשמתא דסבלת ההוא עונשא. ועל דא אינון מלאכי חבלה דבגיהנום מטרידין לון בחוטרין דאשא לנערא ההוא זוהמא. ווי לנשמתא דסבלת ההוא עונש).

זכאין אינון דנטרי פקודי אורייתא. ההיא נקודה קדישא, דאיהי בעיא לאשתעשעא לעילא ולתתא ברוחיהון דצדיקיא, כמה דאתמר. כד ההיא נקודה בעא לאשתעשעא לתתא ברוחיהון דצדיקיא, כאמא דחדאת על בנהא, ואשתעשעא בהון, הכי נמי בפלגות ליליא איהי נחתא ואשתעשעא בהו.

רקיע דקאמרן דקיימא על גנתא, איהי קיימא על ארבע רישי חיוון, ואינון ארבע אתוון דקאמרן, אינון רזא דארבע חיוון. והאי רקיע קיימא לתתא (כ"א עליהו), כמה דאתמר. רקיע דההיא נקודה, קיימא לעילא, על אינון ארבע חיוון עלאין דקאמרן, וההוא רקיעא (בגוונא דא מן דא) איהו אתרקם בגוויין קדישין.

בהאי רקיע אסתפלן ארבע חיוון, וכל אינון חילין לתתא. כד האי רקיע אנהיר בגונוי ונצין, כדין ידעין כל אינון רתיכין, וכל אינון חילין ומשירין, דהא טרפא

ומחנות שהרי טרפס הנדמן.
הרקיע הזה רקום בכל הגונים
הקדושים, ובו עומדים ארבע
פתחים ושומים בארבע אותיות
נוצצות.

פתח אחד רשום לצד מזרח, ובו
עומדת באותו פתח אות אחת,
ואותה אות היא א'. וזה נוצץ
ועולה ויורד בפתח הזה. הפתח
הזה מאיר ונוצץ מהתנוצצות
עליונה, והאות הזו נוצצת
ובולטת (ולוהטת) בתוכה, והיא
יורדת ועולה ונרשמת באותו
פתח.

פתח שני רשום לצד צפון, ובו
עומדת אות אחת, והיא האות ד'.
וזו עומדת ונוצצת, עולה ויורדת,
ולוהטת באותו פתח. לפעמים
נוצצת בהתנוצצות, ולפעמים
נטמן אותו אור ולא מאיר. ולכן
האות הזו אינה עומדת בקיום
מתמיד, והאות הזו נרשמת
באותו פתח.

הפתח השלישי הוא פתח שעומד
לצד מערב, ובו עומדת אות אחת
שרשומה ונאורה באותו פתח,
וזוהי האות נ', והאות הזו נוצצת
בהתנוצצות באותו הפתח.

הפתח הרביעי זהו הפתח שעומד
לצד דרום, ובו עומד רשם של
נקדה תחתונה קטנה שנראית ולא
נראית, וזוהי האות י', וארבע
האותיות הללו לארבעה צדדים,
(נוצצים) באותו רקיע באותם
פתחים.

ברקיע הזה רשומות אותיות
אחרות (לד' צדדים) בכתרים על
ראשיהם, ואותן עשרים ושנים
אותיות מתעטרות בכתרים.
הרקיע הזה נוסע וסוכב על גבי
החיות ברשם של האותיות, הסוד
של חשבון היחוד בסוד של צרוף
אחד, והם: א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.
האותיות הללו סוכבות באותו

דילהון אדמן. רקיעא דא מרקמא בכל גוונין
קדישין, ביה קיימין ארבע פתחין רשימין,
בארבע אתון מנצצין.

פתחא חדא רשימא לסטר מזרח, וביה קיימא
בההוא פתחא את חד, ויהוא את איהו
א', ודא נציץ וסליק ונחית בהאי פתחא.
פתחא דא נהיר ונציץ מנציצו עלאה. והאי את
נציץ ובליט (כ"א ולחיש) בגויה, ואיהי נחמא
וסלקא, ואתרשים בההוא פתחא.

פתחא תניינא, רשימא לסטר צפון, וביה
קיימא את חד, ואיהי את ד'. (דף ר"ב
ע"ב) ודא קיימא ונצצא, סלקא ונחמא, ולהטא
בההוא פתחא. לזמנין נציץ בנציצו, ולזמנין
אתטמר ההוא נהורא, ולא נהיר. ועל דא, את
דא לא קיימא בקיומא תדיר, ואת דא
אתרשים בההוא פתחא.

פתחא תליתאה, איהו פתחא דקיימא לסטר
מערב, וביה קיימא את חד, דאתרשים
ואתנהיר בההוא פתחא. ודא איהו את נ',
והאי את נציץ בנציצו בההוא פתחא.

פתחא רביעאה, דא איהו פתחא דקיימא
לסטר דרום, וביה קיימא רשימו דחד
נקודה תתאה זעירא, דאתחזי ולא אתחזי,
ודא איהי את י', ואלין ארבע אתון לארבע
סטרין, (כ"א נציצין) בההוא רקיע, באינן פתחין.

בהאי רקיע רשימין אתון אחרנין, (ר"א לד' סטרין)
בכתרין על רישיהו. ואינן עשרין
ותרין אתון, מתעטרן בכתרין. רקיעא דא
נטיל וסחרא על גבי חיוון, ברשימו דאתון,
רזא דחושבן דיחודא, ברזא דצרופא חדא
ואינן: א"ט ב"ח ג"ז ד"ו.

אלין אתון סטרן בההוא רקיע, ברזא דאתון
אחרנין, (דדתיכי) עלאין קדישין סתימין.

רְקִיעַ בְּסוּד שֶׁל אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת (שֶׁל מְרַכְבוֹת) עֲלִיּוֹנוֹת קְדוּשׁוֹת נִסְתָּרוֹת, וְאוֹתָן אוֹתִיּוֹת אַחֲרוֹת (עֲלִיּוֹנוֹת) שֶׁנִּסְתָּרוֹת סוֹכְבוֹת אֶת אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְאֵז נִרְאוֹת הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ בְּגִלְגּוּל (שֶׁל הֶרְקִיעַ הַזֶּה), שֶׁהֵם א"ט ב"ח, וְרִשׁוּמוֹת בְּרְקִיעַ הַזֶּה. בְּשַׁעֲה שֶׁמְאִיר הֶרְקִיעַ הַזֶּה, מְאִירִים בוֹ אַרְבָּעָה סוּדוֹת שֶׁל הַשְּׁמוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְהֵם צְרוּף בְּצִרוּפִים שֶׁל שְׁלֹשִׁים וּשְׁנַיִם שְׁבִילִים. אֵז יוֹרֵד טַל מִהֶרְקִיעַ הַזֶּה בְּאוֹתָן הָאוֹתִיּוֹת שֶׁל סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוּשׁ, וְכֵן אוֹתָן מְרַכְבוֹת נְזוּנוֹת, וְכֵן אוֹתָם הַחֲלִלוֹת וְהַמְחַנְנוֹת הַקְּדוּשִׁים, וְכֵלָם מְקַבְּלִים בְּשִׂמְחָה.

בְּשַׁעֲה שֶׁהִדִּין תְּלוּי, הָאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ נְטֻמָּנוֹת וְנִגְנָזִים אַרְבַּע בְּתוֹךְ אַרְבַּע, וְהֵם ט"ח ז"ו. בְּשַׁעֲה שֶׁאֵלֶּה נִגְנָזוּ וְנִטְמְנוּ, אֵז הַקּוֹל שֶׁל צֶד צְפוֹן מִתְעוֹרֵר, וְיוֹדְעִים שֶׁהִדִּין שְׂרוּי עַל הָעוֹלָם. וּבְרְקִיעַ הַזֶּה נִרְשָׁם גּוֹן אֶחָד שְׁפוֹלֵל אֶת כָּל הַגּוֹנִים.

בְּשִׁנּוּסַע הֶרְקִיעַ הַזֶּה מִצֵּד הַמְזֻרָח, אוֹתָם אַרְבָּעָה הִרְאִישִׁים שֶׁאֲמַרְנוּ בְּאַרְבַּע (פְּנִים) אוֹתִיּוֹת, נוֹסְעִים בָּלָם בְּמִסְעוֹת, וְעוֹלִים בְּעֲלִיָּה לְמַעְלָה. וּכְשִׁנּוּסְעִים וְעוֹלִים לְמַעְלָה, מִסְתַּלְקֵת מִי שֶׁמִּסְתַּלְקֵת, וְחוֹזְרוֹת הָאוֹתִיּוֹת וְנִרְאוֹת בְּשִׁלְמוֹת בְּסוּד הִרְאוּשׁוֹן, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, וְנִרְקַם אוֹתוֹ רְקִיעַ, וְאֵז מְאִיר בְּאוֹר.

וּכְשֶׁהֶרְקִיעַ הַזֶּה מְאִיר מְקַדָּם בְּאוֹתִיּוֹת הִלְלוּ, כָּלָם שְׁבִים וְשׂוֹאֲגִים לְטָרֵף טָרֵף וּמְזוּן. כִּיּוֹן שֶׁהֵם שׂוֹאֲגִים וּמְעֲלִים קוֹלוֹת, אוֹתוֹ קוֹל נִשְׁמַע לְמַעְלָה לְמַעְלָה, וְאֵז נוֹטֵל בְּרֻכּוֹת וּקְדוּשׁוֹת מִי שְׁנוֹטֵל.

סוֹכְבוֹת הָאוֹתִיּוֹת וּמִתְגַּלְגְּלוֹת, וְסוֹכְבוֹת אֶת אוֹתוֹ רְקִיעַ,

וְאִינּוֹן אֶתְוּוֹן אַחֲרָנִין (כ"א עֲלָאִין) סְתִימִין, סְחָרִין לְהֵהוּא רְקִיעַ, וּכְדִין אֶתְחַזְזִין אֵלַיִן אֶתְוּוֹן בְּגִלְגּוּלָא, (כ"א דְהַאי רְקִיעָא) דְאִינּוֹן א"ט ב"ח, וְרִשִׁימִין בְּהַאי רְקִיעָא.

בְּשַׁעֲתָא דְאֶתְנַהִיר הַאי רְקִיעָא, אֶתְנַהֲרָן בִּיהַ אַרְבַּע רְזִין דְשִׁמְהֵן קְדִישִׁין, וְאִינּוֹן צְרוּפָא בְּצִרוּפִין דְתִלְתִין וְתָרִין שְׁבִילִין. כְּדִין נְחִית טְלָא מְהַאי רְקִיעָא, בְּאִינּוֹן אֶתְוּוֹן דְרִזָּא דְשִׁמָּא קְדִישָׁא, וְאֶתְנַזְנוּ כָּל אִינּוֹן רְתִיכִין, וְכָל אִינּוֹן חֲיִילִין וּמְשִׁירִין קְדִישִׁין, וְנִטְלִי כְּלָהוּ בְּחֻדְוָה.

בְּשַׁעֲתָא דְדִינָא תְלִיָּא, אֵלַיִן אֶתְוּוֹן אֶתְטַמְרוּ, וְאֶתְגְּנִיזוּ ד' גו' ד', וְאִינּוֹן ט"ח ז"ו. בְּשַׁעֲתָא דְאֵלַיִן אֶתְגְּנִיזוּ וְאֶתְטַמְרוּ, כְּדִין קָלָא דְסִטְרָא צְפוֹן אֶתְעַר, וְיִדְעִי דְדִינָא שְׂרִיָּא עַל עֲלָמָא. וּבְהַאי רְקִיעָא אֶתְרִשִׁים גּוֹוֹנָא חָדָא, דְכִלִּיל כָּל גּוֹוִנִין.

כֵּד נִטְלִי הַאי רְקִיעָא מִסְטְרָא דְמְזֻרָח, אִינּוֹן אַרְבַּע רִישִׁין דְקָאֲמַרְן, בְּאַרְבַּע (אַנְפִּין) אֶתְוּוֹן, נִטְלִין כְּלָהוּ בְּמִטְלָנִין, וְסִלְקִי בְּסִלְקִין לְעִילָא. וְכֵד אִינּוֹן נִטְלִין וְסִלְקִין לְעִילָא, אֶסְתַּלְקֵת מֵאֵן דְאֶסְתַּלְקֵת. וְאֶתְוּוֹן אֶתְהִדְרוּ וְאֶתְחַזְזִין בְּשִׁלְמוֹ, בְּרִזָּא קְדַמָּאָה, א"ט ב"ח ג"ז ד"ו, וְאֶתְרַקַּם הַהוּא רְקִיעָא, כְּדִין אֶתְנַהִיר בְּנַהִירוֹ.

וְכֵד הַאי רְקִיעָא אֶתְנַהִיר כְּמִלְקַדְמִין, בְּאֵלַיִן אֶתְוּוֹן, כּוּלְהוּ אֶתְהִדְרוּ וְשִׁאֲגִי לְמִטְרָף טְרַפָּא וּמְזוּנָא. כִּיּוֹן דְאִינּוֹן שִׁאֲגִי וְסִלְקִין קָלָא, הַהוּא קָלָא אֶשְׁתַּמַּע לְעִילָא לְעִילָא, וּכְדִין נִטְלָא בְּרַכָּאֵן וְקְדוּשָׁן, מֵאֵן דְנִטְלָא.

סְחָרָן אֶתְוּוֹן וּמִתְגַּלְגְּלוּן, וְסְחָרָן הַהוּא רְקִיעָא, וְקִיִּמָן אִינּוֹן אֶתְוּוֹן לְסִטְרָא דְרוּם. כִּיּוֹן דְקִיִּמִין אִינּוֹן אֶתְוּוֹן לְסִטְרָא דְרוּם, סִלְקִין

וּנְצִיץ בְּנִצְיוֹ וְלִהְטִין. כְּדִין בְּאִמְצָעִיתָא דִּהְיֹוא רְקִיעָא, רְשִׁימוּ חַד אֲתֵרְשִׁים, וְהֵהוּא רְשִׁימוּ אִיהוּ אֵת חַד, וְאִיהוּ י'. כְּדִין דְּאֵת דָּא אֲתֵרְשִׁים וְאֲתַחֲזִיָּא, כְּדִין לִהְטִין אֲבִתְרִיהּ, תְּלַת אֲתוּוֹן אַחֲרֵינִין, וְאִינוּן הו"ה.

אֲלִין אֲתוּוֹן מְנַצֵּץ בְּאִמְצָעוּ דֵּהֲאִי רְקִיעָא, סְלָקִין וְנַחֲתִין, מְלַהְטִין בְּתֵלִיסַר (נ"א כְּתִיסַר) לִהְטִין. כְּדִין לְבִתֵּר דְּאֲלִין תְּלִיסַר זְמַנִּין מְלַהְטִין, נַחֲתָא מָאן דְּנַחֲתָא, וְאֲתַפְלִילַת בְּאִינוּן אֲתוּוֹן, וְאֲתַעֲטַרַת בְּהוּ, וְלֹא אֲתִיידַעַת. כְּדִין, כְּלֵהוּ חִיילִין, וְכֵלֵהוּ מְשִׁירִין, בְּחִידוּ. וְסְלָקִין שִׁירִין וְתוּשְׁבָחָן.

רְקִיעָא דָּא נְטֵלָא תְּנִינֹת, וְסַחֲרָא וּמִתְגַּלְגְּלָא, וְאִינוּן אֲתוּוֹן קַדְמָאִי דְקֶאֱמָרִין, דְּאִינוּן א"ט ב"ח, כְּלֵהוּ אֲתַפְלִילוּ בְּאִינוּן אֲתוּוֹן עֲלָאִין, רְזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא דְקֶאֱמָרִין, וְסַחֲרָן הֵהוּא רְקִיעָא, וְקִימִין אִינוּן אֲתוּוֹן דִּהוּוּ בְּאִמְצָעִיתָא רְזָא דְשָׁמָא קְדִישָׁא, כְּלֵהוּ אֲתֵרְשִׁימוּ לְסֵטֵר צְפוּן, וְאֲתֵרְשִׁימוּ וְלֹא אֲתֵרְשִׁימוּ. לִית מָאן דִּיִּסְתַּפַּל בְּהֵהוּא סְטָרָא, כְּלֵהוּ אֲתַחֲפִיין, וְאֲמַרִי בְּקַל נְעִימוּ בְּרוּךְ כְּבוֹד יי' מִמְּקוֹמוּ. אֲתַחֲפִיין מִסְטָרָא דְצְפוּן (דף ר"ג ו"א) (ס"א דִּאֲנַפִּין) וְאֲמַרִין דָּא אֲתַחֲפִיין מִכָּל סְטָרִין וְאֲמַרִין דָּא.

רְקִיעָא דָּא סַחֲרָא כְּמִלְקַדְמִין, וְאֲתַגְלַגְלָא מִסְטָרָא לְסְטָרָא. כְּדִין קַל נְעִימוּ דְמְשִׁירִין סְגִיאִין בְּסְטָרָא דָּא, וְקַל נְעִימוּ דְמְשִׁירִין סְגִיאִין בְּסְטָרָא דָּא, וְכֵן לְאַרְבַּע סְטָרִין. בְּהֵהִיא שְׁעֵתָא הֵהוּא רְקִיעָא אֲתַנְהִיר בְּנִהִירוּ אַחֲרָא, יִתִּיר מִכְּמָה דְהוּהּ, וְקִימָא בְּנִהִירוּ בְּגוּוֹן אַחֲרָא, כְּלֵלָא כְּכֵל גְּוֹוִינִין. וְאֲלִין אֲתוּוֹן דְקֶאֱמָרִין, סְלָקִין לְעֵילָא בְּהֵהוּא רְקִיעָא, וּמְקַבְּלִין לְאֵת חַד דְּאִיהִי

וְעוֹמְדוֹת אוֹתָן אֲוִתָּוֹת לְצַד דְרוֹם. כְּדִין שְׁעוֹמְדוֹת אוֹתָן אוֹתָיוֹת לְצַד דְרוֹם, עוֹלוֹת וְנוֹצְצוֹת בְּהִתְנוּצְצוֹת וְלוֹהֲטוֹת, וְאֹז בְּאִמְצָע אוֹתוֹ רְקִיעַ רְשִׁם אֶחָד נְרָשִׁם, וְאוֹתוֹ הִרְשִׁם הוּא אוֹת אַחַת, וְהִיא י'. כְּדִין שְׁהֲאוֹת הַזֹּו נְרָשְׁמָה וְנִרְאִית, אֹז לוֹהֲטוֹת אַחֲרֵיהּ שְׁלֹשׁ אוֹתָיוֹת אַחֲרוֹת, וְהֵן הו"ה.

אֲלִין הָאוֹתָיוֹת מְנַצְנֹצוֹת בְּאִמְצָע הִרְקִיעַ הַזֶּה, עוֹלוֹת וְיוֹרְדוֹת, לוֹהֲטוֹת בְּשִׁלְשָׁה עֶשֶׂר (בְּשִׁנִּים עֶשֶׂר) לְהֵטִים. אֹז אַחַר שְׁאֵלוֹ הַשְׁלֹשׁ עֶשְׂרֵה פְעָמִים לוֹהֲטוֹת, יוֹרֵד מִי שְׁיורֵד, וְנִכְלַלַת בְּאוֹתָן אוֹתָיוֹת וּמִתַּעֲטַרַת בְּהֵן וְלֹא נוֹדַעַת. אֹז כָּל הַחִילוֹת וְכָל הַמַּחֲנוֹת בְּשִׁמְחָה, וְעוֹלִים שִׁירִים וְתַשְׁבָּחוֹת.

הִרְקִיעַ הַזֶּה נוֹסַע שְׁנִית וְסוֹכֵב וּמִתְגַּלְגֵּל, וְאוֹתָן הָאוֹתָיוֹת הִרְאִשוּנוֹת שְׁאֲמַרְנוּ, שְׁהֵן א"ט ב"ח, כְּלֵן נְכַלְלוֹת בְּאוֹתָן אוֹתָיוֹת עֲלִינוּת, סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ שְׁאֲמַרְנוּ, וְסוֹכְבוֹת לְאוֹתוֹ הִרְקִיעַ, וְעוֹמְדוֹת אוֹתָן אוֹתָיוֹת שְׁהִיוּ בְּאִמְצָע סוּד הַשֵּׁם הַקְּדוֹשׁ, כְּלֵן נְרָשְׁמוֹת לְצַד צְפוּן, וְנִרְשְׁמוֹת וְאִינוּן נְרָשְׁמוֹת. אִין מִי שִׁיִּסְתַּפַּל בְּאוֹתוֹ הַצַּד. כְּלֵן מְכַסּוֹת, וְאוֹמַר בְּקוֹל נַעֵם: בְּרוּךְ כְּבוֹד ה' מִמְּקוֹמוּ. וּמִתְפַּסוֹת מְצַד צְפוּן (שֵׁל הַפְּנִים) וְאוֹמְרוֹת אֵת זֶה, מִתְפַּסוֹת מִכָּל הַצְּדִידִים וְאוֹמְרוֹת אֵת זֶה. הִרְקִיעַ הַזֶּה סוֹכֵב כְּמִקְדָּם וּמִתְגַּלְגֵּל מְצַד לְצַד, וְאֹז קוֹל נְעִימַת הַמַּחֲנוֹת הַרְבִּים בְּצַד זֶה, וְקוֹל נְעִימַת הַמַּחֲנוֹת הַרְבִּים בְּצַד זֶה, וְכֵן לְאַרְבְּעָה צְדִידִים. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה אוֹתוֹ הִרְקִיעַ מְאִיר בְּאוֹר אַחַר, יוֹתֵר מִכְּמוֹ שְׁהִיָּה, וְעוֹמֵד בְּאוֹר בְּגוּוֹן אַחַר כְּלוֹל מִכָּל הַגְּוִינִים.

אֲלִין הָאוֹתָיוֹת שְׁאֲמַרְנוּ עוֹלוֹת

למעלה באותו רקיע, ומקבלים אות אחת שהיא עליונה, שמתחברת בשם זה של אלו האותיות. משום שאף על גב שהאותיות הללו הן של השם הקדוש, זהו שם שנכלל למטה, משום שסוד זה נכלל למעלה ונכלל למטה, וכשנכלל למטה, אלו האותיות עולות לקבל אות אחת (יד), שהרי מאותה האות נזונו אלו האותיות למטה, ואותה האות היא ו'. ויורדות ומתחברות האותיות הללו באותה האות, ואז פלן בעטור אחד, ונעשה שם שלם.

למטה, שם שלם ולא שלם. שם שלם בחמש אותיות (ולא שלם של תשע אותיות, שם שלם בחמש אותיות) הוא - ויהי"ה. סוד של זכר ונקבה ברמז. השם שלם הוא בתשע אותיות, והם יהו"ה אלהים. זהו שם שלם מהכל. שם אחר הוא ברמז, והוא בחמש כפי שאמרנו. אבל זהו שלם בפל.

בין שמתחברות האותיות הללו, אותו רקיע מאיר בשלשים וישנים אורות, ואז הכל הוא בשמחה, הכל עומד בסוד אחד מעלה ומטה. כל אותן מרכבות וכל אותן מחנות, כלם עומדים בסוד של שלמות, וכל הדרגות מתקנות על מקומן, כל אחת ואחת פראוי.

ברקיע הזה עומדת לצד צפון שלהבת אחת מאירה שאינה שוככת תמיד, והיא רשומה באותיות אחרות לימין, והם עשרה שמות, ועולות לשבעים שמות, וכלן רשומות ברקיע הזה, ומאירות פלן כאחד.

מהרקיע הזה נוסעים כל אותם הרקיעים שלמטה שלצד הקדשה, עד שמגיעים לאותם הרקיעים האחרים שלצד אחר,

ואלה נקראים יריעות עזים, כמו שנאמר ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן.

עלאה, דקא מתחברא בשמא דא, דאלין אתון. בגין דאף על גב דאלין אתון דשמא קדישא, האי איהו שמא דאתכליל לתתא, בגין דרזא דא אתכליל לעילא, ואתכליל לתתא, וכד אתכליל לתתא, אלין אתון סלקין לקבלה לאת חד (ר"א י"ד) דהא מההוא את אתזנו אלין אתון לתתא, וההוא את איהו ו'. ונחית ואתחברו אלין אתון. בההוא את, וכדין פלהו בעטורא חדא, ואתעביד שמא שלים.

לתתא, שמא שלים ולא שלים. שמא שלים בחמש אתון (ר"א ולא שלים דתשע אתון, שמא שלים בחמש אתון) איהו, ויהו"ה. רזא דכר ונוקבא ברמיזו. שמא שלים בתשע אתון, אינון יהו"ה אלהים. דא איהו שמא שלים מפלא. שמא אתרא איהו ברמיזו, ואיהו בחמש פדקאמרן. אבל דא איהו שלים בכלא.

בין דמתחברן אלין אתון, ההוא רקיעא אנהיר בתלתין ויתרין נהורין, פדין פלא איהו בחדווה, פלא קאים ברזא חדא עילא ותתא. כל אינון רתיכין, וכל אינון משיריין, פלהו קיימין ברזא דשלימו. וכל דרגין מתקנן על אתרייהו, כל חד וחד פדקא יאות.

בהאי רקיעא קאים לסטר צפון, חד שלהובא נהיר, דלא שכיף תדיר, ואיהו רשים באתון אחרנין, לימין, ואינון עשר שמיהן, וסלקין לשבעין שמיהן, וכלהו רשימין בהאי רקיעא, ונהרין פלהו כחדא.

מהאי רקיעא, נטלין כל אינון רקיעין דלתתא, דלסטר קדשה, עד דמטו לאינון רקיעין אחרנין דלסטר אתרא, ואלין אקרונן יריעות עזים, כמה דאת אמר ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן.

ואלה נקראים יריעות עזים, כמו שנאמר ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן.

משום שיש יריעות ויש יריעות. יריעות המשכן הן יריעות שנקראות רקיעי החיות של המשכן הקדוש. יריעות עזים הם רקיעים (יריעות) אחרים של הצד האחר. אלה רקיעים בסוד המרפכות של רוחות קדושות, ואלה רקיעים שבחוץ שעומדים בדברי העולם, והם צדדים של תשובה ומעשים של הגוף. ואלה מכסים על אותם רקיעים שלפנים, כמו קלפה על המח. הרקיעים שלפנים הם אותו קלוש שעומד על המח, ואלו נקראים שמים לה'. לשם אחד זה שלמטה.

רקיעים אחרים למעלה, והם רקיעים פנימיים שנקראים רקיעי החיות, שהם סוד השם הקדוש בסוד החיות הגדולות העליונות, ואלה הם הסודות של האותיות (סודות עליונים) העליונות בסודות התורה, כלל של עשרים ושנים אותיות חקוקות רשומות שיוצאות מתוך הרקיע העליון השמיני, שהוא רקיע על גבי החיות העליונות, וזהו שאין לו מראה. זהו טמיר וגנוז, ואין בו גנוז.

כל הגונים יוצאים מגנוז. אין בו גנוז, ולא נראה ולא התגלה. זהו שמוציא את כל האורות. בו לא נראה לא אור ולא חשך ולא גנוז כלל, פרט לנשמות הצדיקים שראות מתוך הרקיע התחתון כמאחר הכתל, אור שמוציא ומאיר הרקיע העליון הזה, ואותו אור שלא פוסק, אין מי שמפיר אותו ואין מי שעומד בו.

מתחת לזה, כל אותם הרקיעים נכללו בשם הזה נקרא שמים, ואלו (השם הקדוש) נקראים השמים אותם שהשם העליון נקרא בהם, השמים שמים לה', לאותה גניזת

בגין דאית יריעות ואית יריעות, יריעות המשכן, אינון יריעות דאקרון רקיעי חיוון דמשפנא קדישא. יריעות עזים. אינון רקיעין (ר"א יריעות) אחרנין דסטרא אחרא. אלין רקיעין ברזא דרתיכין דרוחין קדישין. ואלין רקיעין דלבר, דקיימין במלין דעלמא, ואינון סטרין דתיובתין, ועובדין דגופא. ואלין חפיין על אינון רקיעין דלגו, פקליפה על מוחא. רקיעין דלגו אינון ההוא קלישו, דקיימא על מוחא, ואלין אקרון שמים ליי'. לשמא חדא דא דלתתא.

רקיעין אחרנין לעילא, ואינון רקיעין פנימאין, דאקרון רקיעי החיות, דאינון רזא דשמא קדישא, ברזא דחיוון רברבן עלאין, ואלין אינון רזין דאתוון (ס"א רזין עלאין) עלאין, ברזי דאורייתא, פללא דעשרין ותריין אתוון, מחקון רשימין, דנפקי מגו רקיעא עלאה תמינאה. דאיהו רקיע דעל גבי חיוון עלאין, והאי איהו דלית ליה חיוו. האי איהו טמיר וגניז, לית ביה גוון.

כל גוונין מניה נפקי. ביה לית גוון, לא אתחזי, ולא אתגלייא, האי איהו דאפיק כל נהורין. ביה לא אתחזי, לא נהירו, ולא חשוף, ולא גוון כלל, בר נשמתין דצדיקייא, דחמאן מגו רקיעא תתאה, כמבתר פותלא, נהירו דאפיק ונהירו האי רקיעא עלאה, וההוא נהירו דלא פסק, לית מאן דידע ליה, לית מאן דקאים ביה.

מתחות דא, כל אינון רקיעין אתפלילו בשמא דא אקרי שמים ואלין (ר"א שמא קדישא) אקרון השמים אינון דשמא עלאה אקרי בהון, אינון דשמא קדישא אתעטר בהון. ועל אותם שהשם הקדוש התעטר בהם. ועל זה כתוב, (תהלים טו)

דָּא כְּתִיב, (תהלים קטו) הַשָּׁמַיִם שָׁמַיִם לַיְי, לְהֵהוּא
גְּנִיזוּ דְרָקִיעָא עֲלָאָה, דְקָאִים (דף רי"ג ע"ב)
עֲלֵייהוּ.

עַד הָכָא רְמִזוּ לְשָׁמָא קַדִּישָׁא, (ג"א רזא דְשָׁמַיִם קַדִּישִׁין)
דְקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אֲקָרִי בְשִׁמְהֵן. מִפְּאֵן
וּלְהֵלְאָה, לִית חֲפִים בְּסַכְלָתְנוּ, דִּיכִיל לְמַנְדַּע
וּלְאַתְדַּבְקָא כָּלְל. בַּר נְהִירוּ חַד זְעִיר בְּלֵא
קִיּוּמָא, (ג"א קִיּוּמָא דְבֵלֵא) לְאַתֵּי שְׂבָא בִּיה. זַפְאָה
חֻלְקִיה מֵאֵן דְעָאל וְנָפַק, וַיֵּדַע לְאַסְתַּפְלָא
בְּרִזִין דְמֵאֲרִיה, וּלְאַתְדַּבְקָא בִּיה.

בְּרִזִין אֵלִין יִכִּיל בַּר נֶשׁ לְאַתְדַּבְקָא בְּמֵאֲרִיה,
לְמַנְדַּע שְׁלִימוּ דְחַכְמָה בְּרִזָּא עֲלָאָה, פִּד
פְּלַח לְמֵאֲרִיה בְּצִלוֹתָא, בְּרַעוּתָא, בְּכוּוּן לְבָא,
אֲדַבֵּק רַעוּתִיה כְּנוּרָא בְּגַחְלָתָא, לִיַּיחְדָּא אֵינוּן
רְקִיעִין תַּתְּאִין דְסִטְרָא דְקַדוּשָׁה, לְאַעֲטָרָא לֹוּן
בְּשָׁמָא חָדָא תַתְּאָה. וּמַתְמָן וּלְהֵלְאָה לִיַּיחְדָּא
אֵינוּן רְקִיעִין עֲלָאִין פְּנִימָאִין, לְמַהוּי כְּלָהוּ
חַד, בְּהֵהוּא רְקִיעָא עֲלָאָה דְקִיּוּמָא עֲלֵייהוּ.

וּבְעוּד דְפּוּמִיה וּשְׁפוּוֹתִיה מְרַחֲשֵׁן, לְבִיה
יְכוּוּן, וְרַעוּתִיה יִסְתַּלַּק לְעֵילָא לְעֵילָא,
לִיַּיחְדָּא כָּלָא בְרִזָּא דְרִזִין, דְתַמָּן תְּקִיעוּ דְכָל
רַעוּתִין וּמַחֲשָׁבִין בְּרִזָּא דְקִיּוּמָא בְּאִין סוּף,
וּלְכוּוּנָא בְּהַאי בְּכָל צִלוֹתָא וּצִלוֹתָא, בְּכָל
יּוּמָא וּיּוּמָא לְאַעֲטָרָא כָּל יּוּמוּי, בְּרִזָּא דִיּוּמִין
עֲלָאִין בְּפוּלְחָנִיה.

בְּרִיכָא יִשְׁוִי רַעוּתִיה, דְהָא אֲתַפְטֵר מַעֲלָמָא
דָּא, וְנִשְׁמַתִּיה נַפְקַת מִגְּיָה, וַיַּהֲדַר לָהּ
לְמֵאֲרִי דְכָלָא, בְּגִין דְכָל לִילְיָא וּלִילְיָא, (ס"א)

סמיה נְקוּדָה קִיּוּמָא, לְאַכְלָלָא בְּגִנוּת אֵינוּן נִשְׁמַתִּין דְצִדִּיקִיָּא.

רְזָא דְרִזִין לְמַנְדַּע לְאַינוּן חֲפִימִי לְבָא. רְקִיעָא
דָּא תַתְּאָה, בְּרִזָּא דְהֵיָא נְקוּדָה קִיּוּמָא,
כְּמָה דְאַמְרֵן. הֵהוּא רְקִיעָא אֵיהוּ כְּלִיל מַעֲיֵלָא
וּמַתְתָּא, וַיִּסּוּדָא דִילִיָּה לְתַתָּא כְּהַאי שְׂרָגָא

הַרְקִיעַ הָעֲלִיּוֹן שְׁעוּמַד עֲלֵיהֶם.
עַד פְּאֵן רְמִזוּ לְשֵׁם הַקְּדוּשׁ, (סוד שֶׁל
הַשָּׁמַיִם הַקְּדוּשִׁים) שְׁהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
נִקְרָא בְּשֵׁמוֹת. מִכָּאֵן וְהֵלְאָה אֵין
חֲכָם בְּהַשְׁכֵּל שְׁיִכּוּל לְדַעַת
וּלְהַדְבִּיק כָּלְל, פֶּרֶט לְאוּר אַחַד
קֶטֶן בְּלִי קִיּוּם (קִיּוּם חֲבֵל) לְהַתְּיָשֵׁב
בּוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ שֶׁל מִי שְׁנַכְנַס
וַיּוֹצֵא, וַיּוֹדַע לְהַסְתַּפֵּל בְּסוּדוֹת
אַדוּנוּ וְלְדַבֵּק בּוּ.

בְּסוּדוֹת הַלְלוּ יְכוּל אָדָם לְדַבֵּק
בְּאַדוּנוּ, לְדַעַת אֵת שְׁלֵמוֹת
הַחֲכָמָה בְּסוּד עֲלִיּוֹן כְּשְׁעוּבַד
לְאַדוּנוּ בַתְּפִלָּה, בְּרִצּוֹן וּבְכַוֵּנַת
הַלֵּב, מְדַבֵּיק רְצוּנוּ כְּאֵשׁ בְּגַחְלַת
לִיחַד אוֹתָם רְקִיעִים תַּחְתּוֹנִים שֶׁל
צִד הַקְּדוּשָׁה לְעֶטְרָם בְּשֵׁם אַחַד
תַּחְתּוֹן. וּמִשֵּׁם וְהֵלְאָה לִיחַד
אוֹתָם רְקִיעִים עֲלִיּוֹנִים פְּנִימִיִּים
לְהִיּוֹת כָּלָם אַחַד בְּאוֹתוֹ רְקִיעַ
עֲלִיּוֹן שְׁעוּמַד עֲלֵיהֶם.

וּבְעוּד שְׁפִיּוּ וּשְׁפּוֹתוֹתֵי מְרַחֲשׁוֹת,
לְבוּ כְנוּן, וְרַצּוֹנוּ יִתְעַלֶּה לְמַעְלָה
לְמַעְלָה, לִיחַד אֵת הַפֶּל בְּסוּד
הַסּוּדוֹת, שְׁשֵׁם תְּקוּעִים כָּל
הַרְצוּנוֹת וְהַמְחֻשְׁבוֹת בְּסוּד
שְׁעוּמַד בְּאִין סוּף, וּלְכוּן בְּזַה בְּכָל
תַּפְּלָה וְתַפְּלָה, בְּכָל יוֹם וְיוֹם,
לְעֶטֶר אֵת כָּל יְמֵי בְּסוּד הַיָּמִים
הָעֲלִיּוֹנִים בְּעַבְדוֹתוֹ.

בְּרִיכָה יִשִּׁים רְצוּנוּ, שְׁהַרִי נְפִטֵר
מִהַעוֹלָם, וְנִשְׁמַתוּ יּוֹצֵאת מִמְּנוּ,
וַיַּחְזִירְנָה לְרַבּוּן הַפֶּל. מִשּׁוּם שְׁכָל
לִילָה וְלִילָה (אוֹתָהּ נִקְדָּה עוֹמֶדֶת לְכָל
בְּתוּכָה אוֹתוֹן נְשֵׁמוֹת הַצִּדִּיקִים).

סוּד הַסּוּדוֹת לְדַעַת לְאוֹתָם חֲכָמִי
לְב. הַרְקִיעַ הַזֶּה הַתַּחְתּוֹן, בְּסוּד
אוֹתָהּ הַנִּקְדָּה הוּא עוּמַד, כְּמוֹ
שְׁאַמְרֵנוּ. אוֹתוֹ הַרְקִיעַ הוּא כְּלוּל
מִמַּעְלָה וּמִמַּטָּה, וַיִּסּוּדוּ לְמַטָּה
כְּפִר הַזֶּה שְׁמַעְלָה אוּר שְׁחור,
לְהַאֲחִיז בְּאוּר הַלְבָן, וְהַיִּסּוּד שְׁלָהּ

דְּסִלְקָא נְהוּרָא אוּכְמָא,

הוא למטה באותה פתילה בשמן. אף כף למטה אותה נקדה - ביום נכללת מלמעלה, ובכלילה נכללת ממטה באותן נשמות הצדיקים. וכך דברי העולם, כלם חוזרים לעקר והיסוד והשרש שממנו יצאו. וכמה לילות עתידים לטל כל אחד ואחד מה שראוי לו, כמו שנאמר (תהלים טו) אף לילות יסרוני כליותי. הנפש הולכת ומשוטטת ושבה אל אותו עקר שראוי לה. הגוף עומד שקט כאבן, וחוזר לאותו מקום שראוי לו לשרות עליו, ומשום כף שב הגוף לצד שלו, והנפש לצד שלה.

על הגוף שורה סוד הצד האחר, ולכן נטמאים ידיו, וצריך לרחץ אותם. כמו שבארנו, שהרי בלילה הכל שב למקומו, ונשמות הצדיקים עולות וחוזרות למקומן, ומתעטרת בהם מה שמתעטרת, ונכללת מכל הצדדים, ואז עולה כבוד הקדוש ברוך הוא ומתעטר מהכל.

בלייליה שולטים הממנים שנפקדו על אותן נשמות הצדיקים להעלותן למעלה ולהקריבן קרבן מנחם לאדונם. אותו ממנה שנפקד על כל אותם מחנות, שמו סורי"א ממנה גדול. פיון שעולה הנשמה לכל אותם רקיעים, אז מקריבים אותה אליו ומריח בה, כמו שנאמר (ישעיה יא) והריחו ביראת ה'. כמו שעתידי מלך המשיח לעשות בעולם, ועל ידו עוברים כלם בפקדון על ידו להתקרב הלאה.

וכך הנשמות, כשנקרבות לאותו מקום שנקרבות ונראות שם, זהו סוד, כל הנשמות נכללות באותה נקדה, ולוקחת אותם פעם אחת, כמו מי שבוילע בליעת דבר,

לאתאחדא בנהורא חוורא, ויסודא דיילה איהו לתתא, בההיא פתילה במשחא. אוף הכי לתתא, ההיא נקודה. ביממא אתפלילת מלעילא, ובלייליא אתפלילת מתתא, באינון נשמתין דצדיקייא.

וכך מלין דעלמא, אהדרו כלהו, לעקרא ויסודא ושרשא, דנפקו מניה. וכמה לילון זמינין לנטלא כל חד וחד מה דאתחזי ליה. כמה דאת אמר (תהלים טו) אף לילות יסרוני כליותי. נפשא אזלת ושטאת, ותבת להווא עקרא דאתחזי לה. גופא קאים שכיף פאבנא, ואהדר להווא אתר דאתחזי ליה, למשרי עלוי, ובגין כף תב גופא לסטריה, ונפשא לסטרה.

גופא שרי עלוי רזא דסטרא אחרא, ובגין כף אסתאבו ידוי, ובעי לאסתאה לון. כמה דאוקימנא, דהא בלייליא כלא תב לאתריה, ונשמתהון דצדיקייא סלקין ואתהדרין לאתריהו, ואתעטרת (בהו) מה דאתעטרת, ואתפלילת מכל סטרין, כדין סלקא יקרא דקודשא בריך הוא ואתעטר מפלא.

בלייליא שלטאן ממנן דאתפקדו על אינון נשמתין דצדיקייא, לסלקא לון לעילא, ולקרבא לון קרבן נייחא, לגבי מאריהון. ההוא ממנא דאתפקד על כל אינון משיריין, סורי"א שמיה רב ממנא. פיון דנשמתא סלקא בכל אינון רקיעין, כדין מקרבין לה לגביה, וארח בה כמה דאת אמר, (ישעיה יא) והריחו ביראת יי'. כמה דזמין מלפא משיחא למעבד בעלמא, ועל ידיה אעברו כלהו בפקדונא על ידיה, לאתקרבא להלאה. וכרהו נשמתין פד אתקריבו להווא אתר

דאתקריבו, ואתחזון תמן, דא איהו רזא, פלהו נשמתין אתפלילו

ומתעברת כמו אשה שמתעברת. הסוד הזה לבעלי מדות. כשנודעה זו מתעברת כאשה שמתעברת, נהנית מאותה הנאה שמכלילה נשמה מהעולם הזה באותם מעשים ובאותה תורה שהשתדלה בה ביום, ונוטלת אותו רצון של העולם הזה, וכו' נהנית בשמחה, ונכללת מכל הצדדים.

אחר כך היא מוציאה אותם החוצה ומוליכה אותם במקדס, והנשמה היא חדשה כעת במקדס, וסוד זה - (איכה א) חדשים לבקרים. חדשים ודאי, כמו שנתבאר. מה הטעם הם חדשים? משום סוד הכתוב רבה אמונתך. רבה ודאי, שיכלה להכלילם ולהכניסם לתוכה, ומוציאה אותם והם חדשים, ולכן לוקחת אחרים מלמעלה ביום. אשרי הצדיקים בעולם הזה ובעולם הבא.

בין כך האיר היום. אמר רבי אבא, נקום ונלך ונודה לרבון העולם. קמו והלכו והתפללו, ואחר כך חזרו אליו החברים. אמרו לו, מי שהתחיל - שייסים את השבת. אשרי חלקנו בדרך הזו, שכל זה זכינו לעטר את הקדוש ברוך הוא בסודות החכמה.

פתח רבי אבא ואמר, ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'. כאן, אף על גב שכל סודות המשפן הרי פרושה החברים בחדר הקדוש, כאן יש להסתפל, שחרי סוד זה מתעטר בכמה סודות ללמד חכמה. ארון זה הוא סוד להכניס תורה שבכתב, ונגנזה בו בששה לוחות (ונגנזו בו ששה לוחות, והם ששה מסובכים) מסובכים, וזה נקרא ארון.

בהיא נקודה, ונטלא לון זמנא חדא, כמאן דבלע בליעו דמלה, ואתעברא כאתתא דמתעברא. רזא דא למארי מדין. פד האי נקודה אתעברת, כאתתא דמתעברא, אתהני מההיא הנאותא, דאתפלילת נשמתא מהאי עלמא, באינון עובדין, ובההיא אורייתא דאשתדלת בה ביממא. ונטלא ההוא רעו דהאי עלמא, וביה אתהני בחדוה, ואתפלילת מכל סטריין.

לבתר אפיקת לון לבר, ואולידת לון כמלקדמין, ונשמתא איהי חדתא השתא כמלקדמין, ורזא דא (איכה א) חדשים לבקרים. חדשים ודאי כמה דאתמר. מה טעם (דף ר"ד ע"א) אינון חדשים. בגין רזא דכתיב, רבה אמונתך. רבה ודאי, דיכלא לאכללא לון, ולאעלא לון לגווה, ואפיקת לון ואינון חדתין. ועל דא נקטא אחרנין מלעילא ביממא. זכאין אינון צדיקייא בעלמא דין, ובעלמא דאתי.

אדהכי נהר יממא, אמר רבי אבא, נקום ונהר, ונודה לרבון עלמא. קמו ואזלו, וצלו, ולבתר אהדרו חברייא לגביה, אמרו ליה, מאן דשרי, לסיים שבחא. זכאה חולקנא באורחא דא, דכל האי זכינא לאעטרא ליה לקודשא בריה הוא, ברזין דחכמתא.

פתח רבי אבא ואמר, (שמות לו) ויעש בצלאל את הארון עצי שטים וגו'. הקא, אף על גב דכל רזין דמשפנא הא אוקמוה חברייא באדרא קדישא. הקא אית לאסתפללא, דהא רזא דא מתעטרא בכמה רזין, למילף חכמתא. ארון דא איהו רזא למיעל תורה שבכתב. ואתגניז ביה בשית לוחין (ס"א ואתגניז ביה שית לוחין

ואינון שית מסחרין) מסחרין, ודא אקרי ארון. פד סחרן שית למהוי פחדא,

כְּשֹׁכְבִים אוֹתָם שֶׁשָּׂה לְהִיּוֹת
כְּאֶחָד, אַז הוּא גּוֹף אֶחָד לְהַכְנִיס
בוֹ סוּד הַתּוֹרָה בְּשֶׁשָּׁה צְדָדִים
וְאֶרֶץ.

וְהַלְוִיּוֹת הֵם חֲמֻשָּׁה, וּמְכַנְּסִים
בוֹ חֲמֻשָּׁה סְפָרִים, וְאוֹתָם חֲמֻשָּׁה
הֵם שֶׁשָּׂה בְּדַרְגָּה אַחַת שֶׁנִּכְנְסָת
בָּהּ בְּנִסְתָּר, שֶׁנִּקְרָאת סוּד הַכֹּל,
וְזֶהוּ סוּד הַבְּרִית. כְּשֶׁזָּה נִכְנָס
לְתוֹךְ אוֹתָם חֲמֻשָּׁה לוֹחֹת, אִז
עוֹמֵד הָאֶרֶץ וְהַתּוֹרָה בְּסוּד שֶׁל
תִּשְׁעֵי דְרָגוֹת, שֶׁהֵן שְׁנֵי שָׁמַיִם,
וְהַיְהוּ"ה אֱלֹהֵי"ם. וְאַחַר כֵּן עוֹמֵד
לוֹחַ אֶחָד, סוּד עֲלִיּוֹן שֶׁמְכַסֶּה עַל
הַכֹּל, וְהוּא אוֹתוֹ הַסּוּד שֶׁל אוֹתוֹ
רְקִיעַ שֶׁמְסוּבָב וּמְכַסֶּה עַל הַכֹּל,
וְכֵלִם עוֹמְדִים בְּסַתָּר.

כַּאֲשֶׁר יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּל וּלְדַעַת אֵת
סוּדוֹת הָאֶרֶץ. יֵשׁ אֶרֶץ וְיֵשׁ אֶרֶץ,
זֶה כְּנֶגֶד זֶה. פֶּתַח וְאֶמֶר, (שְׁמוּאֵל ב'
כב) הַכֹּל נִתֵּן אֶרֶץ הַמְּלֶךְ לְמֶלֶךְ
וְגו' וְכִי אֶרֶץ הִיּה מֶלֶךְ? וְאִם
עַל גַּב שֶׁבְּאֵרוֹן הַחֲבָרִים, אֲלֵא
דוֹד, שֶׁפְּתוּב בּוֹ (שֵׁם ה) כֹּל מִכָּה
יְכַסִּי וְיִגַע בְּצַנּוֹר וְגו', וְהוּא נִטַּל
וְתַפְסֵ אֵת יְרוּשָׁלַיִם וּמִשְׁלוֹ הִיּה,
וְלָמָּה קָנָה בְּכֶסֶף? וְאִם תֹּאמַר,
שָׂאֵף עַל גַּב שֶׁיְרוּשָׁלַיִם הִיּהָ שֶׁל
דוֹד - אוֹתוֹ מְקוֹם הִיּהָ נִחְלָתוֹ שֶׁל
אֶרֶץ, כְּמוֹ שֶׁהִיּה בְּנֻבּוֹת
הַיִּזְרַעֲאֵלִי (מַלְכִים-א כא), שָׂאֵף עַל
גַּב שֶׁשְׁלֵט אַחְאָב וְהִיּה מֶלֶךְ,
הַצֵּרְפָּרָה לְבַקֵּשׁ אוֹתוֹ כֶּרֶם מְנַבּוֹת,
אֵף כֵּן דוֹד?

אֲלֵא וְדַאי אֶרֶץ הִיּה מֶלֶךְ,
וְאוֹתוֹ מְקוֹם הִיּה בְּרִשּׁוֹתוֹ וְהִיּה
שׁוֹלֵט עֲלָיו, וְכִשְׁהִגִּיעַ זְמַן לְצַאת
מִתַּחַת יָדוֹ, לֹא יֵצֵא אֲלֵא בְּהֶרְבֵּה
דָּם וְהֵרַג בְּיִשְׂרָאֵל, וְאַחַר כֵּן עֹמֵד
הַמֶּלֶךְ הַמְּשַׁחֵית עַל אוֹתוֹ מְקוֹם,
וְשֵׁם, כְּשֶׁהִיּה הוֹרֵג וְעוֹמֵד בְּאוֹתוֹ
מְקוֹם, לֹא הִיּה יְכוּל, וְתִשְׁשׁ כְּחוֹ.
וְאוֹתוֹ מְקוֹם, הַמְּקוֹם שֶׁנִּצְעַק בּוֹ
יִצְחָק הִיּה, שֶׁשֵׁם בְּנֵה אַבְרָהָם

כְּדִין אִיהוּ גּוֹפָא חַד לְאֶעְלָא בֵּיה רְזָא
דְּאוּרִייתָא, בְּשִׁית סְטָרִין וְאֶרֶץ.

לְוַחֲזִין אֵינּוֹן חֲמֻשׁ, וְעֵאלִין בֵּיה חֲמֻשׁ סְפָרִים,
וְאֵינּוֹן חֲמֻשׁ אֵינּוֹן שִׁית, בְּחַד דְּרָגָא
דְּאֵעִיל בָּהּ בְּגַנְיָזוֹ, דְּאֶקְרִי רְזָא דְכֹלָא, וְהִיא
אִיהוּ רְזָא דְבְרִית. כַּד עֵאל דָּא, גּוֹ אֵינּוֹן חֲמֻשׁ
לְוַחֲזִין, כְּדִין קֵיימָא אֶרֶץ וְאוּרִייתָא, בְּרְזָא
דְתִשְׁעֵי דְרָגִין, דְּאֵינּוֹן תְּרִין שְׁמַהֵן, יְהוּ"ה
אֱלֹהֵי"ם. וְלְבַתֵּר קֵיימָא לוֹחָא חֲדָא, רְזָא
עֲלָאָה דְחַפִּיא עַל כֹּלָא וְהִיּהוּ הוּי רְזָא דְהִיּהוּ
רְקִיעַא דְסַתָּרָא וְחַפִּי עַל כֹּלָא וְכִלְהוּ קֵיימִי
בְּגַנְיָזוֹ.

חַבָּא אִית לָן לְאֶסְתַּפְּלָא, וְלִמְנַדַּע רְזִין
דְּאֶרֶץ, אִית אֶרֶץ וְאִית אֶרֶץ, דָּא
לְקַבֵּל דָּא. פֶּתַח וְאֶמֶר, (שְׁמוּאֵל ב' כד) הַכֹּל נִתֵּן
אֶרֶץ הַמְּלֶךְ לְמֶלֶךְ וְגו'. וְכִי אֶרֶץ הִיּה מֶלֶךְ הָוּה
וְאִם עַל גַּב דְּחַבְרִיא אוּקְמוּהָ, אֲלֵא דוֹד,
דְּכַתִּיב בֵּיה (שְׁמוּאֵל ב' ה) כֹּל מִכָּה יְכוּסִי וְיִגַע בְּצַנּוֹר
וְגו' וְאִיהוּ נִטַּל וְתַפְסֵ לִירוּשָׁלַם, וּמְדִידִיה
הָוּה, אֲמַאי קָנָה בְּכֶסֶף. וְאִי תֵימָא אֵף עַל גַּב
דְּהוֹת יְרוּשָׁלַם דִּידִיה דְּדוֹד, הִיּהוּ אֶתֵּר
אֶחְסַנְתִּיה דְּאֶרֶץ הָוּה, כְּמָה דְהוּה בְּנֻבּוֹת
הַיִּזְרַעֲאֵלִי, דָּאֵף עַל גַּב דְּשִׁלֵּט אַחְאָב, וְהוּה
מֶלֶךְ, אֶצְטְרִיךְ לְמַתְבַּע לְנֻבּוֹת הִיּהוּ כֶּרֶם,
אוּף הַכִּי דוֹד.

אֲלֵא וְדַאי אֶרֶץ מֶלֶךְ הָוּה, וְהִיּהוּ אֶתֵּר
בְּרִשּׁוֹתֵיהּ הָוּה, וְהוּה שְׁלֵיט עֲלוּי, וְכַד
מְטָא זְמַנָּא לְנַפְקָא מִתַּחַת יְדֵיהּ, לֹא נַפִּיק
אֲלֵא בְּסִגִּיאוֹת דְּמָא וְקִטוּלָא בְּיִשְׂרָאֵל. לְבַתֵּר
קָאִים הִיּהוּ מְלֹאכָא מְחַבְּלָא עַל הִיּהוּ אֶתֵּר,
וְתַמְזַן כַּד הָוּה קִטִּיל, וְקָאִים בְּהִיּהוּ אֶתֵּר, לֹא
הָוּה יְכוּל, וְתִשְׁשׁ חִילִיָּה.

וְהִיּהוּ אֶתֵּר, אֶתֵּר דְּאֶתְעַקַּד בֵּיה יִצְחָק הָוּה,

מזבח ועקד את יצחק בנו. כיון שראה הקדוש ברוך הוא אותו מקום, התמלא רחמים. זהו שכתוב ראה ה' וינחם וגו'. מה זה ראה ה'? ראה עקדת יצחק באותו מקום, ושב ורחם עליהם מיד.

ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו'. מה זה רב? הרי פשוט, קח את הרב. אלא כף הוא, כתוב כאן רב, וכתוב שם רב לכם שכת בהר הזה. אף כף גם רב - רב לך שיהיה מקום זה תחת ידך. שנים רבות היה תחת ידך, מכאן והלאה רב, החזור את המקום לבעליו. ועם כל זה, בדות ובמזון יצא מתחת ידו.

ולמה נקרא ארונה? אלא כתוב ארונה, וכתוב ארנן. בעוד שאותו מקום היה תחת ידו, נקרא ארונה, ארון של הצד האחר. ועל שנוספו בו אותיות יתרות, כף צריך להוסיף לאותו רע עין, סוד של הצד האחר, ואותה תוספת היא חסרון לו.

בצד הקדשה גורעים לו אותיות, ונוספת קדשתו. וזהו סוד הכתוב, (מלכים א' - כ) על שני עשר בקר. גרע מ"ם, שלא כתוב שנים, אלא שני. ולצד האחר נותנים תוספת אותיות, שכתוב ויעש יריעת עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעת. תוספת אותיות, והוא חסרון. ובצד הקדשה שני עשר ולא יותר. וכאן עשתי עשרה, והכל הוא חסרון אליו. וכך צריך לאותו רע עין להשלים את העין שלו, והוא בחסרון. (כדגמא זו ארונה, תוספת אותיות, ולא כתוב ארון).

בא וראה, צד הקדשה נקרא ארון הברית, ואותו ארון הברית ראוי לגוף להכניס בו דיוקן אדם. ועל סוד זה, אותם חסידים קדושים,

דתמן בנה אברהם מדבחה, ועקד ליה ליצחק בריה. כיון דחמא קדשא בריך הוא ההוא אתר, אתמלי רחמין, קדא הוא דכתיב, (דברי הימים א' כא) ראה יי' וינחם וגו'. מהו ראה יי'. חמא עקידת יצחק בההוא אתר, ותב וריחם עלייהו מיד.

ויאמר למלאך המשחית רב עתה וגו'. מהו רב. הא אוקמיה, טול הרב. אלא הכי הוא, פתיב הקא רב, וכתוב התם, (דברים א') רב לכם שבת בהר הזה. אוף הכי נמי רב, רב לך למהוי האי אתר תחות ידך, שנין סגי אין הוה תחות ידך, מכאן ולהלאה רב, אהדר אתרא למאריה. ועם כל דא (כדגמא) במותא וממונא נפק מתחות ידיה.

אמאי אקרי ארונה. אלא כתיב ארונה וכתוב ארנן. בעוד דההוא אתר הוה תחות ידיה, אקרי ארונה ארון דסטרא אחרא. ועל דאתוספו ביה אתוון יתיר, הכי אצטרף לאתוספא לההוא רע עין, רזא דסטרא אחרא, וההוא תוספת איהו גריעותא לגביה.

בסטר קדשה גרעין ליה אתוון, ואתוסף קדושתיה. ודא רזא דכתיב, (מלכים א' ז)

על שני עשר בקר. גרע מ"ם (דף רי"ד ע"ב) דלא כתיב שנים, אלא שני. ולסטרא אחרא יהבין ליה תוספת אתוון, דכתיב ויעש יריעות עזים לאהל על המשכן עשתי עשרה יריעות, תוספת אתוון ואיהו גריעותא. ובסטרא דקדושה, שני עשר ולא יתיר. והכא עשתי עשרה. וכלא איהו גריעו לגביה, והכי אצטרף לההוא רע עין, לאשלמא עיניה ואיהו בגריעו. (כגונא דא ארונה, תוספת אתוון ולא כתיב ארון).

תא חזי, סטרא דקדושה אקרי ארון הברית. וההוא ארון הברית, אתחזי לגופא

לְמִיעַל בֵּיה דְיוֹקְנָא דְאָדָם. וְעַל רְזָא דָא, אִינוּן חֲסִידֵי קְדִישִׁין, כַּד הוּוּ מִפְטָרֵי מֵהָאֵי עֲלָמָא, הוּוּ אַעְלִין לֹון בְּאֶרוֹן. דְּהָא סְטָרָא אַחְרָא לֹא מִתְתַקֵּן בְּגוּפָא, וְלֹאוּ אִיהִי בְכָלְלָא דְגוּפָא דְאָדָם. וּבְגִין דָּא לֹא אַתְּבְרוּן גּוּפֵיִיא לְהֵהוּא סְטָרָא אַחְרָא, בְּגִין דְּלֹאוּ אִינוּן בְּכָלְלָא דְגוּפָא דְאָדָם.

בְּיוֹסֵף מַה כְּתִיב, (בראשית נ) **וַיִּישָׁם בְּאֶרוֹן תְּרִין יוֹדִין אֲמָאֵי. אֶלָּא דְאַתְחַבְר בְּרִית בְּבָרִית. רְזָא דְלִתְמָא בְּרְזָא דְלְעִילָא. וְעַל בְּאֶרוֹנָא. מָאֵי טַעְמָא.** (ס"א פ"א הו"ו סמ"א דקדושה אקרי ארון הברית וזהו ארון הברית אמתקון לאעלא ביה רזא דאורייתא דאיהו רזא דדיוקנא דגופא קדישא. בגוונא דא לתמא אתקון ארונא לאעלא ביה דיוקנא דגופא רזא דאדם ומאן איהו דקאים ברזא דאדם מאן דנטיר את קיימא קדישא ועל רזא דא אינון חסידו קדישין כד הוון מפטרי מהאי עלמא הוון עאלין לון בארונא בגין דלא אתחזו למיעל בארונא אלא מאן דנטיר להאי ברית את קיימא קדישא. ביוסף מה כתיב ויישם בארון) **בְּגִין דְנָטֵר בְּרִית קְדִישָׁא, וְאַתְקִיִּים בֵּיה. לְהַכִּי אַתְחַזִּי לְאַעְלָה בְּאֶרוֹנָא, וְכֻלָּא כַּדְקָא חֲזִי.**

בְּכַה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, וְוִי לְבַנְי עֲלָמָא, דְּלֹא יִדְעִי לְהֵהוּא פְסוּפָא. וְוִי לְהֵהוּא עוֹנָשָׁא, דְּכָל מָאן דְּבַעֵי עַאל בְּאֶרוֹנָא. בְּגִין דְּלֹא אַצְטְרִיף לְמִיעַל בְּאֶרוֹנָא, בַּר צַדִּיק, דִּידַע בְּנַפְשֵׁיה, וְאַשְׁתַּמּוּדַע בְּגַרְמִיה, דְּלֹא חֲטָא בְּהֵהוּא בְּרִית, אֶת קַיִמָא קְדִישָׁא, מְעוּלְמוּי, וְקָא נָטִיר לִיה פְּדָקָא יְאוּת. וְאִי לֹאוּ, לֹא אַצְטְרִיף לִיה לְמִיעַל בְּאֶרוֹנָא, וְלִמְפָגַם אֶרוֹנָא. רְזָא אַצְטְרִיף לְאַתְחַבְרָא בְּאַת קַיִמָא קְדִישָׁא דְאִיהוּ רְזָא דְאַתְחַזִּי לִיה, וְלֹא לְאַחְרָא. דְּהָא אֶרוֹן לֹא אַתְחַבְר אֶלָּא בְּצַדִּיק, דְנָטִיר אֶת קַיִמָא קְדִישָׁא. וּמָאן דְּפָגִים בְּרִית וְעַל בְּאֶרוֹנָא, וְוִי לִיה, דְּפָגַם לִיה בְּחַיָּוִי. וְוִי לִיה דְּפָגִים לִיה בְּמִיתָתִיה. וְוִי לִיה מֵהֵהוּא עוֹנָשָׁא.

כְּשֶׁהִיוּ נִפְטָרִים מֵהָעוֹלָם הַזֶּה, הֵיוּ מְכַנְיִסִים אוֹתָם בְּאֶרוֹן, שֶׁהָיָה הַצַּד הָאֲחֵר אֵינוֹ מִתְקַן בְּגוּף וְאֵינוֹ בְּכֻלְלֵי שֶׁל גּוּף הָאָדָם. וְלִכֵּן לֹא נִבְרָאוּ גּוּפִים לְאוֹתוֹ צַד הָאֲחֵר, מִשּׁוּם שְׂאִינָם בְּכֻלְלֵי שֶׁל גּוּף אָדָם. מַה כְּתוּב בְּיוֹסֵף? וַיִּישָׁם בְּאֶרוֹן. לְמַה שְׂפָתַי יוֹדִיִּים? אֶלָּא שֶׁהִתְחַבְּרָה בְּרִית בְּבָרִית, סוּד שְׁלֵמֻטָּה בְּסוּד שְׁלֵמֻעֲלָה, וְנִכְנַס בְּאֶרוֹן. (בא וראה, צד הקדושה נקרא ארון הברית, ואותו ארון הברית נתקן להכניס בו סוד התורה, שהיא סוד של הצורה של הגוף הקדוש. כמו כן למטה נתקן ארון להכניס בתוכו צורת הגוף, סוד האדם. ומי הוא שנמצא בסוד אדם? מי ששומר אות ברית הקדושה, ועל סוד זה אתם חסידים קדושים, באשר היו נפטרים מעולם הזה, היו מכניסים אותם בארון, משום שלא ראוי להכניס בארון אלא מי ששמר לברית זו, אות קיום הקדוש. ביוסף מה כתוב? ויישם בארון) **מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁשָּׁמַר הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ וְהִתְקַיֵּם בּוֹ. לִכֵּן רָאוּי לְהַכְנִס בְּאֶרוֹן, וְהַפֵּל כְּרָאוּי. בְּכַה רַבִּי אַבָּא וְאָמַר, אוֹי לְבַנְי הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יוֹדְעִים אוֹתָהּ בּוֹשָׁה! אוֹי לְאוֹתוֹ עֹנֵשׁ שֶׁל כָּל מִי שֶׁרוּצָה לְהַכְנִס לְאֶרוֹן, כִּי לֹא צְרִיף לְהַכְנִיס לְאֶרוֹן, פֶּרֶט לְצַדִּיק שִׁידַע בְּנַפְשׁוֹ וְנוֹדַע בְּעַצְמוֹ שֶׁלֹּא חֲטָא בְּאוֹתָהּ בְּרִית, אוֹת הַבְּרִית הַקְּדוּשׁ, מְעַלּוּמָיו, וְשָׁמַר אוֹתוֹ כְּרָאוּי. וְאִם לֹא, לֹא צְרִיף לְהַכְנִס לְאֶרוֹן וְלִפְגַּם אֶת הָאֶרוֹן. הַסוּד שֶׁצְרִיף לְהִתְחַבְּר בְּאוֹת בְּרִית קְדֻשׁ הוּא הַסוּד הַרְאוּי לוֹ, וְלֹא לְאַחֵר. שֶׁהָיָה אֶרוֹן אֵינוֹ מִתְחַבֵּר אֶלָּא בְּצַדִּיק שֶׁשָּׁמַר בְּרִית קְדֻשׁ. וּמִי שְׁפּוֹגֵם אֶת הַבְּרִית וְנִכְנַס בְּאֶרוֹן - אוֹי לוֹ שְׁפָגַם אוֹתוֹ בְּחַיָּוִי, וְאוֹי לוֹ שְׁפָגַם אוֹתוֹ בְּמִיתָתוֹ. אוֹי לוֹ מְאוֹתוֹ עֹנֵשׁ. אוֹי לוֹ שְׁפָגַם הָאוֹת וְאֶרוֹן וְוִי לִיה דְּפָגִים אֶת וְאֶרוֹן**

הַבְּרִית הַקְּדוֹשׁ, אוֹי לוֹ מֵאוֹתָהּ בּוֹשָׁה, שְׁנוּקְמִים מִמֶּנּוּ נִקְמַת עוֹלָמִים - נִקְמָה שֶׁל עוֹלָם הַזֶּה, וְנִקְמָה שֶׁל אוֹתוֹ פָּנָם. וְסוּד זֶה כְּתוּב, (תהלים קכח) כִּי לֹא יִנוּחַ שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצְּדִיקִים.

בַּשְּׁעָה שֶׁדָּנִים אוֹתוֹ בְּאוֹתוֹ עוֹלָם, מִסְתַּפְּלִים בְּמַעֲשָׂיו. אִם הָיָה פּוֹגֵם אֶת סוּד בְּרִית הַקְּדוֹשׁ שֶׁחֲתוּם בְּכַשְׁרוֹ, וְעָכְשׁוּ פּוֹגֵם אֶת הָאָרוֹן (הַבְּרִית) שְׁלוֹ בְּזָה - לְזֶה אֵין חֵלֶק בַּצְּדִיקִים. מִסְתַּפְּלִים בּוֹ וְדָנִים אוֹתוֹ, וּמוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִכָּלֵל שֶׁל אָדָם. בֵּינָן שֶׁהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ מִכָּלֵל שֶׁל אָדָם, מוֹצִיאִים אוֹתוֹ מִכָּלֵל שֶׁל כָּל הָאֲחֵרִים שֶׁנוֹעְדוּ לַחַיִּי עוֹלָם, וְנוֹתְנִים אוֹתוֹ לְאוֹתוֹ (אָרוֹן) צַד שְׂאִינוֹ נִכְלָל בְּסוּד שֶׁל גּוֹף הָאָדָם. בֵּינָן שֶׁנִּמְסַר לְאוֹתוֹ צַד - אוֹי לוֹ שֶׁמְכַנְּסִים אוֹתוֹ לְגִיהֶנֶם, וְלֹא יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָמִים. עַל זֶה כְּתוּב, (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפְּשָׁעִים בִּי וְגו'. אוֹתָם שֶׁנִּשְׁאַרוּ מִכָּלֵל שֶׁל אָדָם.

וְהַדְּבָרִים הַלְלוּ, כִּשְׁלֹא עָשָׂה תְּשׁוּבָה שְׁלֵמָה, תְּשׁוּבָה שְׂרָאוּיָה לְכַסּוֹת עַל כָּל מַעֲשָׂיו. וְעַם כָּל זֶה, טוֹב לוֹ שְׁלֹא יִכְנַס לְאָרוֹן, שֶׁהָרִי כָּל זְמַן שֶׁהַגּוֹף עוֹמֵד, הַנְּשָׁמָה נִדְּוִנִית וְלֹא נִכְנַסֶּת לְמִקּוּמָה, פָּרַט לְאוֹתָם חֲסִידִים עֲלִיּוֹנִים קְדוֹשִׁים שְׂרָאוּיִים לְעֹלֹת עִם גּוֹפָם. אֲשֶׁרִי חֲלַקְס בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא. מִשׁוּם שְׂאִין חֲטָא קָשָׁה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא כְּמוֹ זֶה שֶׁמִּשְׁקַר וּפּוֹגֵם אֶת אוֹת בְּרִית הַקְּדוֹשׁ, וְזֶה אֵינוֹ רוֹאֶה פָּנֵי שְׂכִינָה, וְעַל חֲטָא זֶה כְּתוּב, (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי ה'. וְכְתוּב, (תהלים ח) לֹא יִגְרַף רַע.

מַה כְּתוּב פָּאן? וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרוֹן. וְכִי לָמָּה לֹא עָשׂוּ אוֹתָם

קָיִמָּא קְדִישָׁא. וְוִי לִיָּה לְהֵהוּא פְּסוּפָא, דְּנִקְמִין מִנִּיה נִקְמַת עֲלֵמִין, נוֹקְמָא דְעֵלְמָא דָּא, וְנוֹקְמָא דְהֵהוּא פְּגִימוֹ. וְרָזָא דָּא כְּתִיב (תהלים קכח) כִּי לֹא יִנוּחַ שִׁבְט הַרְשָׁע עַל גּוֹרֵל הַצְּדִיקִים.

בַּשְּׁעָתָא דְדִינִין לִיָּה בְּהֵהוּא עֲלֵמָא, מִסְתַּפְּלִין בְּעוֹבְדוּי, אִי הוּא פְּגִים רָזָא דְבְּרִית קְדִישָׁא דְחֲתִים בְּבִשְׂרִיה, וְהִשְׁתָּא פְּגִים אַרוֹנָא (דְּבְּרִית) דִּילִיָּה בְּהֵאִי. הֵאִי לִית לִיָּה חוּלְקָא בַּצְּדִיקִיָּא. מִסְתַּפְּלִין בִּיה, וְדִינִין לִיָּה, וּמִפְּקִי לִיָּה לְבַר מִכָּלֵלָא דְאָדָם. בֵּינָן דְּאִפְקִי לִיָּה מִכָּלֵלָא דְאָדָם, אִפְקִי לִיָּה מִכָּלֵלָא דְכָלֵהוּ אַחֲרֵינָן, דְּאִתְעַתְּדוּ לַחַיִּי עֲלֵמָא, וַיְהִי לִיָּה לְהֵהוּא (אָרוֹן) סְטָרָא דְלָא אִתְפְּלִיל בְּרָזָא דְגוּפָא דְאָדָם. בֵּינָן דְּאִתְמַסֵּר לְהֵהוּא סְטָרָא, וְוִי לִיָּה, דְּאִעֲלִין לִיָּה בְּגִיהֶנֶם, וְלֹא נִפִיק מִנִּיה לְעֵלְמִין. עַל דָּא כְּתִיב (ישעיה סו) וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בַּפְּגָרֵי הָאֲנָשִׁים הַפּוֹשְׁעִים בִּי וְגו'. אֵינוֹן דְּאִשְׁתְּאָרוּ מִכָּלֵלָא דְאָדָם.

וְהָנִי מְלִי כַד לֹא עָבַד תְּיוֹבְתָא שְׁלִימְתָא. תְּיוֹבְתָא דְאִיהִי אִתְחַזְיָא לְחַפְיָא עַל כָּל עוֹבְדוּי. וְעַם כָּל דָּא טַב לִיָּה דְלָא יַעוֹל בְּאַרוֹנָא, דְּהָא כָּל זְמַנָּא דְגוּפָא קָיִים, נִשְׁמַתָּא אִתְדָּנָת, וְלֹא עֲאֵלֶת לְאַתְרָהּ. בַּר אֵינוֹן חֲסִידִי עֲלִיּוֹנִין קְדִישִׁין, דְּאִתְחַזּוֹן לְסִלְקָא בְּגוּפִיהוֹן, זְפָאָה חוּלְקִיהוֹן בְּעֵלְמָא דִּין וּבְעֵלְמָא דְאִתִּי. בְּגִין דְּלִית חוּבָא דְקָשְׁיָא קָמִיה קְדִישָׁא בְּרִין הוּא, פְּהֵאִי מָאן דְּמִשְׁקַר וּפְגִים לְהֵאִי אֶת קָיִמָּא קְדִישָׁא. וְדָא לֹא חָמִי אֲנִפִי שְׂכִינְתָּא, עַל חוּבָא דָּא כְּתִיב (בראשית לח) וַיְהִי עַר בְּכוֹר יְהוּדָה רַע בְּעֵינֵי יי'. וְכְתִיב (תהלים ח) לֹא יִגְרַף רַע.

מַה כְּתִיב הָכָא, וַיַּעַשׂ בְּצִלְאֵל אֶת הָאָרוֹן. וְכִי אֲמַאי לֹא עָבְדוּ אֵינוֹן

החכמים שעשו את המשפך את הארון? אלא בצלאל סיום הגוף, שהוא סוד הברית הקדוש, ושמו אותו, והוא עומד בנחלת חלקו. הוא השתדל במעשה שלו ולא אחר. באו כל החברים ונשקו אותו.

בשהגיעו לרבי שמעון וסדרו הדברים הללו לפניו, כל מה שנאמר באותה דרך, פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. הפסוק הזה נתבאר. אבל בפסוק הזה יש להתבונן, וארח צדיקים, אותה דרך שהצדיקים הלכו בה, היא דרך אמתית, דרך שהקדוש ברוך הוא רוצה בה, הדרך שהוא הולך לפניהם, וכל אותן מרכבות באות לשמע דברים שהם מדברים ואומרים בפיהם. כאור נגה, שמאיר והולך, ולא נחשף (בלל), כדרך אותם הרשעים שדרךם תמיד חשוכה, כמו שנאמר, דרך רשעים כאפלה וגו'.

דבר אחר וארח צדיקים - מה בין ארח לדרך? הרי פרשוקה. אבל דרך היא שעכשו נפתחה ונגלתה, ונעשה באותו מקום דרך שלא כתשו בה רגלים מקדם לכן. דרך - כמו שנאמר, (ישעיה סו) כדרך בגת, שפותשים בו רגלים כל מי שרוצה.

ועל זה לצדיקים קורא ארח, שהם היו ראשונים לפתח אותו מקום, ולא כל המקום ההוא. אלא אף על גב שאחרים בני העולם הולכים באותו מקום - עכשו שהולכים בה צדיקים, הוא מקום חדש, שעכשו אותו מקום הוא חדש כמו מי שלא הלך בו אדם אחר לעולמים, משום שצדיקים עושים חדוש לכל אותו מקום בכמה דברים עליונים שהקדוש ברוך הוא מתרצה בהם.

חכימין, דעבדו משפנא, ית ארונא. אלא בצלאל, סיומא דגופא דאיהו רזא דברית קדישא, ונטר ליה, ואיהו קאים בעדבא דחולקיה. איהו אשתדל בעובדא דיליה, ולא אחרא. אתו כלהו חברייא, ונשקו ליה.

כד מטו לגבי דרבי שמעון, וסדרו מלין אלין קמיה, כל מה דאתמר בההוא אורחא, פתח ואמר, (משלי ד) וארח צדיקים כאור נגה הולך ואור עד נכון היום. (דף רט"ו ע"א) האי קרא אתמר. אבל האי קרא אית לאסתפלא ביה, וארח צדיקים, ההוא אורחא דצדיקייא אזלו ביה, איהו ארח קשוט. אורחא דקודשא בריך הוא אתרעי ביה. אורחא דאיהו אזיל קמיהו, וכל אינון רתיכין, אתיין למשמע מלין דאינון ממללן ואמרי בפומיהו. כאור נגה: דנהיר ואזיל, ולא אתחשף (ע"א בלל), כאורח דאינון חייביא, דאורח דילהון אתחשף תדיר, כמה דאת אמר (משלי ד) דרך רשעים כאפלה וגו'.

דבר אחר וארח צדיקים. מה בין אורח לדרך, הא אוקמוה. אבל אורח הוא דהשתא אתפתח ואתגלייא, ואתעביד בההוא אתר אורח, דלא כתישו ביה רגלין מקדמת דנא. דרך: כמה דאת אמר (ישעיה סו) כדרך בגת, דכתשין ביה רגלין כל מאן דבעי.

ועל דא לצדיקייא קארי ארח, דאינון הוו קדמאי למפתח ההוא אתר. ולא על כל אתר איהו אלא אף על גב דאתרנין בני עלמא אזלי בההוא אתר, השתא דאזלין ביה צדיקייא, איהו אתר חדתא, דהשתא חדתא איהו ההוא אתר כמה דלא אזיל ביה בר נש אחרא לעלמין. בגין דצדיקייא עבדין חדתא לכל ההוא אתר, בכמה מלין עלאין דקודשא בריך הוא אתרעי בהון.

לוח זוהר ש"ס דף היומי מַסְכֶּת נְזִיר

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד שפט-שצ	נזיר דף מו
ח"ד שצא-שצב	נזיר דף מז
ח"ד שצג-שצד	נזיר דף מח
ח"ד שצה-שצו	נזיר דף מט
ח"ד שצז-שצח	נזיר דף נ
ח"ד שצט-ת	נזיר דף נא
ח"ד תא-תב	נזיר דף נב
ח"ד תג-תד	נזיר דף נג
ח"ד תה-תו	נזיר דף נד
ח"ד תז-תח	נזיר דף נה
ח"ד תט-תי	נזיר דף נו
ח"ד תיא-תיב	נזיר דף נז
ח"ד תיג-תיד	נזיר דף נח
ח"ד תטו-תטז	נזיר דף נט
ח"ד תיז-תיח	נזיר דף ס
ח"ד תיט-תכ	נזיר דף סא
ח"ד תכא-תכב	נזיר דף סב
ח"ד תכג-תכד	נזיר דף סג
ח"ד תכה-תכו	נזיר דף סד
ח"ד תכז-תכח	נזיר דף סה
ח"ד תכט-תל	נזיר דף סו

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד שמה-שמו	נזיר דף כד
ח"ד שמוז-שמה	נזיר דף כה
ח"ד שמוט-שנ	נזיר דף כו
ח"ד שנא-שנב	נזיר דף כז
ח"ד שנג-שנד	נזיר דף כח
ח"ד שנה-שנו	נזיר דף כט
ח"ד שנז-שנח	נזיר דף ל
ח"ד שנט-שס	נזיר דף לא
ח"ד שסא-שסב	נזיר דף לב
ח"ד שסג-שסד	נזיר דף לג
ח"ד שסה-שסו	נזיר דף לד
ח"ד שסז-שסח	נזיר דף לה
ח"ד שסט-שע	נזיר דף לו
ח"ד שעא-שעב	נזיר דף לז
ח"ד שעג-שעד	נזיר דף לח
ח"ד שעה-שעו	נזיר דף לט
ח"ד שעז-שעה	נזיר דף מ
ח"ד שעט-שפ	נזיר דף מא
ח"ד שפא-שפב	נזיר דף מב
ח"ד שפג-שפד	נזיר דף מג
ח"ד שפה-שפו	נזיר דף מד
ח"ד שפז-שפח	נזיר דף מה

זוהר עמודים:	דף הש"ס
ח"ד שא-שב	נזיר דף ב
ח"ד שג-שד	נזיר דף ג
ח"ד שה-שו	נזיר דף ד
ח"ד שז-שח	נזיר דף ה
ח"ד שט-שי	נזיר דף ו
ח"ד שיא-שיב	נזיר דף ז
ח"ד שיג-שיד	נזיר דף ח
ח"ד שטו-שטז	נזיר דף ט
ח"ד שיז-שיח	נזיר דף י
ח"ד שיט-שכ	נזיר דף יא
ח"ד שכא-שכב	נזיר דף יב
ח"ד שכג-שכד	נזיר דף יג
ח"ד שכה-שכו	נזיר דף יד
ח"ד שכז-שכח	נזיר דף טו
ח"ד שכט-של	נזיר דף טז
ח"ד שלא-שלב	נזיר דף יז
ח"ד שלג-שלד	נזיר דף יח
ח"ד שלה-שלו	נזיר דף יט
ח"ד שלז-שלא	נזיר דף כ
ח"ד שלט-שמ	נזיר דף כא
ח"ד שמא-שמב	נזיר דף כב
ח"ד שמג-שמד	נזיר דף כג

